

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

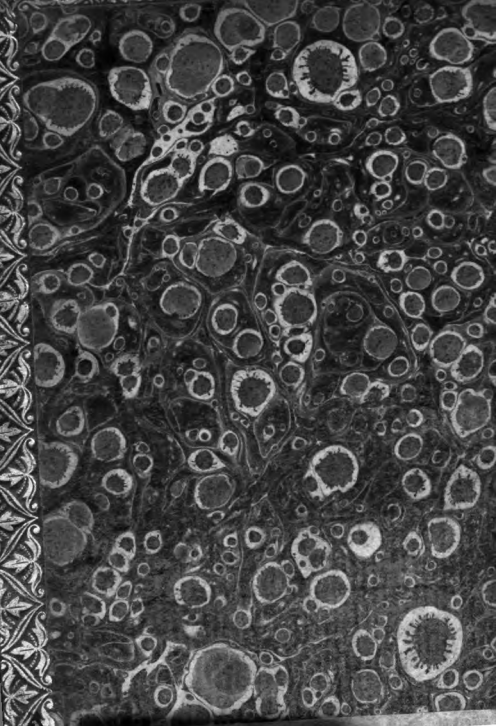
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

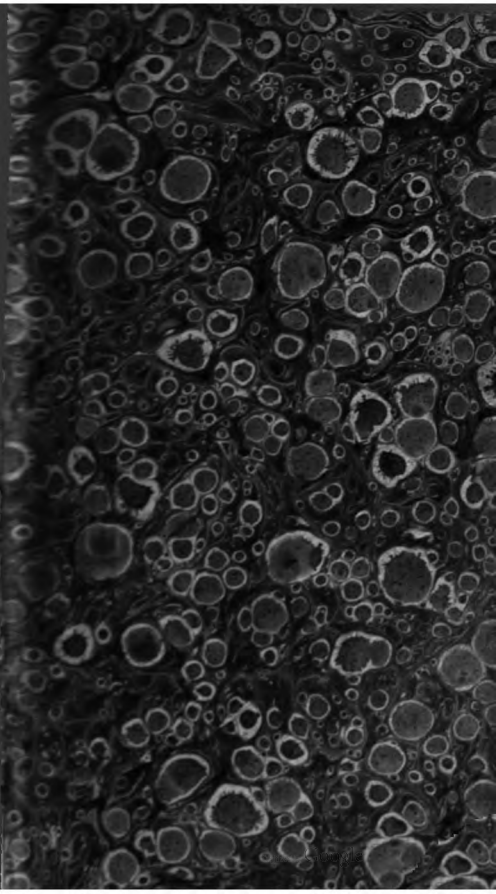
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ECK GENT

Rec 60793

EX DONO
19 HULIN DE LOO 46
BIBL. GAND.

1947 B 634

Ad Illustrem V.

IACOBVM DIICKIVM

Salneccæ, &c. Dn.

Sereniss. SVECORVM Regi, &c. à Consi-
liis, & ad Illustriss. ORDINES fœde-
rata Belgica LEGATVM
AVGVSTALEM,

Musarum Gratiarumque ocellum,
Dominum & amicum suum,

P. SCRIVERIVS.

D*iicki maxime, si vacas haberi,*
Nec totum Sueones tui requi-
rant,

Paulum depositâ severitate
Nostris otia commoda Camœnis ;
Quò Phœbus vocat, & novem Sorores,
Quondam numina culta, cùm sodaleis
Romanis numeris in astra ferres.

Cùm primos Pueri potentis arcus,
Et jactas Veneris per ossa flammæ
Signares lapidis Poëta chartis.

* 2

Vnde

AD ILLUST. VIRVM

*Vnde & nunc Veneres, Cupidinesque,
Et loci faciles, Lubentiaque,
Sic circumvolitant tuos penateis.*

*Non certè tua genua frigus ullum
Percussit, neque tedium puellæ.*

*Quamvis pars melior peracta vita est,
Et Natalitio Deo parantur
Quinquagesima liba: sancta nondum
Te suo Venus arcet à sacello:*

*Et cæcis Amor hæret in medullis,
Qui torret jecur, intimasque fibras;
Non Lethæus Amor, perosus igneis,
Immergens gelidis facem sub undis.*

*Non hæc limina Dÿckius frequentat,
Non hæc potat aquas satur leporum;
Non obliviam pristini caloris*

*Has optat miser obsecratque ad aras:
Antiquæ memor est tenaxque flammæ;
Et tam diu vacuo toro cubanti*

Dolet magnanimum perire pectus

*En, quantâ jacet aestuatque in Ætnâ,
Votisque*

*Votisque omnibus ardet in puellam!
 Sed cura prohibent, molestiaque;
 Nec munus patitur vacare ludo,
 Quem blando pede suscitât Cupido,
 Coritum quatiens, facemque vibrans.*

*Quid Dijcki generose, quid moraris?
 Pugna bisne Deo? tuasque vireis
 Pareis viribus illius putabis?
 Fugit te ratio, nihilque nosti;
 Te, toto licet impetu labores,
 Levi profubiget Cupido nisu.* (est,

*Quare huc respice. doctor hic Cupido
 Allucetque facem; Venusque mater
 Totum hic explicat excutitque cestum.*

*Arcano nequit hoc carere loro
 Primis quisquis amans calet sub annis.*

*Qui student dominis suis placere,
 Illis arte opus est, opusque technis.
 Et doctos, opus est, ament Poëtas;
 Illos de Veneris scholâ Poëtas.*

Est sollers genus, & vetus leporum;

AD ILLUST. VIRVM

*Quæis sexcenta domi perita verba,
Quæ duram citò molliant puellam,
Et zonam solvant diu ligatam.
Quemviscunque teret Poëta fastum.*

*Inprimis iuvat hic Poëta nostras.
Nam non nunc Hyperionis sub ora
Priscis eruo conditos tenebris :
Non igneis Ovidi sacros Corinna ;
Gaudentemve foco suo Tibullum :
Non hîc Callimachus legetur Umber ;
Non falsis Epigrammatum libellis
Toto notus in orbe Martialis :
Sed qui nec minor his, minor nec illis,
Et si non prior, omnibus secundus,
Tuus Iulia Ianus, & Neæra :
Nostræ deliciæ tener Secundus,
Sidus Haga tuum, Batava Siren.*

*Quis nunc Bilbilico lepore mendax
Aurem Cattigenæ exprobret Batavam?
Nempe hoc dedecus omne, & omne no-
men*

Versu

IAC. DYCKIUM, LEG.
Versu eluserit unico Secundus.

*Quem si terferis aure diligenti,
Facem, quam tibi ventilat Cupido,
Abscondet penitis hera medullis,
Quam Juno beat, & beat Minerva,
Cui formam Venus ipsa non negavit;
Quis prior tibi, quisve tunc secundus,
Dycki maxime, si vacas haberi?*

LEGENDO ET SCRIBENDO.
1618.

In Editionem Operum
Incomparabilis Poëtæ
IANI SECVNDI
EX

secundis curis viri itidem incomparabilis
PETRI SCRIVERII,
Epigramma.

*Scrivarium, cujus dat cura secunda Secundum,
Ingerio primum quis neget esse virum?*

Marcus B. Zucrius.

Series operum omnium quæ reperiri potuerunt.

IULIA, Elegiarum liber 1.

AMORES, Elegiar. liber 11.

AD DIVERSOS, Eleg. lib. 111.

BASIA. Incomparabilis & divinus proflus liber.

EPIGRAMMATA.

ODARVM liber unus.

EPISTOLARVM liber unus Elegiaco,

EPISTOLARVM liber alter Heroïco carmine scriptus.

FVNERVM liber unus.

SYLVÆ, & **CARMINVM** Fragmenta.

POEMATATA nonnulla Fratrum.

ITINERARIA Secundi tria, &

EPISTOLÆ totidem, soluta oratione.

Præter alia, quæ huic Editioni accedunt, habes hîc, studiosè Lector, etiam illa quæ in Editione omnium primâ, quam Hermannus Borculous anno MDXLI. Trajecti Batavorum excudebat, studio à clarissimis fratribus & amicis prætermissa sunt, quòd in Principes quosdam acerbiùs dicta viderentur: Quæ quoque in Editionibus Parisinis, & Germanicis desiderantur. Fruere iis nunc tandem: & si placuimus, fave.

D E

10. SECVNDO

Iudicia & Testimonia.

SEPVLCHRI TITVLVS,

sim Tornaci in D. Amandi.

Ioanni Secundo Hagienſi Batavo ,
 I. C. ſ. Oratori, ac Poëtæ clariffimo;
 fingendi quoque ac ſculpendi lauda-
 tiſſimo artiſci: qui primùm in Hiſpa-
 niis Ioanni Taveræ , Toletano
 Cardinali; deinde in Patriâ Illuſtri
 Georgio ab Egmonda, Trajeſtenſi
 Præſuli , & huius loci Primati,
 ab Epistolis & Secretis fuit: poſtre-
 mō ab Carolo V. Imp. Aug.
 accerſitus, ut eandem deinceps apud
 ſe functionem obiret, immaturâ ni-
 mùm morte raptō, Mater, Fratres
 ac Sorores triſtiſſimi deſiderii
 Monumentum poſuerunt.

VIXIT AN. IIII & XX. MENS. X. DIES X.

*Obijt anno ab reſtitutâ Salute M. D. XXXVI.**VII Calend. Octob.*

* 5

EPI-

E P I T A P H I U M,

Hadriano I V N I O auctore.

Fige pedem stabilem, res exigit aqua, Viator,
 Et lege quod numeris parua tabella carit.
 Hic jaceo ante diem fati extinctus iniquis,
 Exemplum quàm sit prima juvenia fugæ.
 Nondum ierant anni quinâ mihi pemptade pleni,
 Mollia flos barba tinxerat ora tener.
 Nempe Secundus eram non fausto nomine clarus,
 Orbi quem invidit Parca secunda parum.
 Post varias curas, desudatosque labores,
 Sperabam Nemese commodiore frui:
 Cum Tarthessanus, Augusti signa secutus,
 Accessi fines, Arisoniamque simul.
 Hinc patriæ reducem excepit Rhamnusia pella,
 Supremum & dixit tetrica Parca diem.
 Est mihi adhuc super & vitali pascitur aurâ
 Fratrum dulce jugum, quos dedit una parens.
 Quippe gregem triplicem nodus sociaverat unus,
 Gratia quòd numerû hunc jure triformis amat.
 Dissimiles uno facilis quòd parceret eisdem,
 Parca diu, patriæ ut sint decora alta sue.

Ex ineditis Iunij Poëmatis.

I D E M

TESTIMONIA.

IDEM IN BATAVIA.

EXtulit Haga sylvam feliciū & Poëti natorum ingeniorum. Inter cetera Sasboros quis non novit? &c. Dedit eadem felicissimum & ab ipsis Musis effictum ingenium *Joannis Secundi*; cujus in Poëmaticis omnes Veneres & elegantiz Catullianz renident. qui, si par contigisset à Fatis etas, Vmbrum vatem in Elegiis longo post se intervallo reliquisset. Cujus *BASIA* vivent, dum basis amantium ora patebunt. Cujus in exprimendis per * ectypas imagines vultibus elegantiam, & lineamentorum subtilitatem, cum nostrâ mirabitur, sed non satis capiebat se, nostra Ætas.

* Ips. passim in Poëmaticis & non obscurè in Epistola ad Scroellium, quam ex autographo ipsius Secundi expressimus, suum fingens pinguedine studium, & suspendii usum palam facit. Quæ (suadeo) videant omnes Poeta nostri & illarum artium studiosi.

PETRVS NANNIVS,

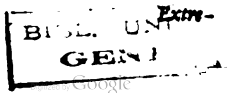
in Miscellaneis.

Non omitendus est *Joannes Secundus*, vir amœnissimi ingenii & illi: & quamvis adolescens, facile tamen inter scriptores sui ævi principatum in Elegiaco carmine tuetur.

LILIVS GREG. GYRALDVS,

in Historiâ Poëtarum.

Fuit & *Joannes Secundus* Hagensis, cujus extant *BASIA*, quæ ab omnibus ita leguntur, ut basis effici videantur. In quæ *Basia* Alciarus eleganter carmine lusit:

De Ioan. Secundo

Extremum si post tot dulciabasia finem

Nostra concessit tibi,

Quin illam potius celebras ? noctisque beatas

Ad alta tollis sidera ?

Si non concessit, sed adhuc tua mens in herba est,

Quo tot cataglottismata ?

O segnem Veneris tironem, & perdetis dignum

Qua iam recepis premia !

Scriptis præterea ELEGIARVM libros tres, FVNERVM unum, EPIGRAMMATA, EPISTOLAS, ODAS, SYLVAS. Audio & hanc scripsisse alia nonnulla, quæ eâ ratione non sunt edita quòd in Principes quosdam acerbius dicta viderentur. Habuit hic & duos alios fratres [Nicolæum Grudium & Hadrianum Marium, Nicolaior.] qui non sunt à Musis alieni, Iuris scientiâ insignes, quamvis & Cæsaris negotia apud Belgas agant. Perit Ioannes in suæ ætatis flore, xxv enim annum non excessit. de quo si plura quæritis, legitote Epicedium quod in ejus funere Hadrianus Marius ejus frater composuit. Leguntur & ejus alia pleraque. inter quæ & Epitaphium illud Thomæ Mori.

HOSPES.

Quis iacet hic truncus ? cuius caput ense recisum est ?

Quæ notat in tetro sanguine canicies ?

CIVIS.

Hic ille est Thomas Morus : sic Fata rependunt

Tristia multa bonis, & bona multa malis.

HOSPES.

Quæ circumstunt Diva lugubre cadaver ?

CIVIS.

Divæ tenax Veri, sancta Fides, Nemesis.

Quarum prima fuit causa, & fuit altera, mortu :

Ultrix iniusta tertia cadaverit.

HACTENUS GYRALDVS. Apud quem pessimè interpretatum est Epigrammatis huius primum distichon, nullo idoneo sensu, adhuc videlicet modum : (recitum est.

H. Quis iacet hic ? C. Truncus, cuius caput ense

H. Quæ notat in tetro sanguine ? C. Canicies.

TESTIMONIA.

I V L I V S C Æ S A R

S C A L I G E R.

Mollia t~~am~~ ^{et} blando spirant quæ inter-
mure, quæ tam

Dulcia nectareo Basia picta sono:
Sudorea Veneris puto defluxisse labellis.

Tam lepida ex alio non potuere loco.
Cætera mellito languent defæta veneno:

Nec decus eximia sustinuere nota.
Ergine divina hæc, Veneris; plebeia, ma-
riti;

Tam diversa uno sic coiere choro?

T H E O D O R V S B E Z A.

Excelsum seu condit Epos, magnique
Maronis.

Luminibus officere studet:

Sive leueis Elegos alternaque carmina,
raptus

Nasonis impetu, canit:

Sive Lyram variis sic aptat cantibus, ut se
Victum erubescat Pindarus:

Sive

De Io. Secundo
Sive jocos blandosque saleis Epigrammate
miscet,
Clarâ invidente Bilbili:
Unus quattuor hæc sic præstitit ille Secun-
dus,
Secundus ut sit nemini.

IAC. MARCHANTIVS.

DUm magnis animis & apparatu
In laudes rapior tuas, Secunde:
Rogabat Cytheréa juncta Phæbo,
Irrisura superfluum laborem,
Ecquis vituperat meum Poëtam?

GVILELMVS CRIPIVS.

Ad Lectorem.

DUm parat varias vices Amoris,
Et suos gemitus, suosque risus,
Suas delicias, suosque luctus
Versu scribere sedulus Latino,
Scribenti Venus adstitit Secundo,
Atque istum præeunte verba Nato
Dictavit lepidum aureumque librum.

Quem

TESTIMONIA.

*neque si tu temerarius reprendis,
 Etor, nammina nec times Deorum,
 non inspune tibi, proterve, abibit.
 et terrens Venus esse te Cythera,
 Papho jubet exulare, & Ida:
 que inter, sine Gratiis, venustas
 contemptissimus ambules puellas.
 et si hac poena tibi levis videtur,
 Majorem Veneris puer reposcet.*

*laudem I O. S E C V N D I Hagensis,
 Poëte conterranei,*

I A N V S D O V S A

N O R D O V I X.

*Cedite cum priscis quantum est hoc tempo-
 re Vatum:*

*Mihi Secundus unus instar omnium
 est.*

Talis

De Ioan. Secundo

*Talis Ioannes oculis erans & ore Secundus,
Festinus quintam claudere Olympiadem;
Prevenit cita mors. at, docti dextra Scorelli
Quam dederat, vitam ledere non potuit.*

Hadr. Marius, frater.

TESTIMONIA.

*In effigiem Iohannis Secundæ Nicolaj, Hagensis, Poëta unius,
ab eximio Pictore Iohanne Scorello graphicè atque
ad vivum penicillo expressam :*

IANI DOVSÆ. NORDOVICIS

Iambi pîri.

TABELLA ejus ista fert imaginem ?
Quid ! anne Vatis ora conspicer mei ?
Ista est : manus Scorellæ vides opus ;
Cui exprimenda, quâ licet, coloribus
Secundus ipse vivus ora præbuit :
Secundus ille, nemini Hippocreniâ
Secundus arte, flammæque versibus :
Suzque lumen alterum Bataviæ :
Domusque grande Nicolaiæ decus :
Sarus parente Præside, Haga quem tulit.
Hic ille nempe, cui recenter edito
Labella Sâda melle tinxit Attico ;
Suoque dia nectare imbuit Venus.
Tibi hinc Batava gratulare Curia
Tuo, Haga, vate : cui parem arte carminis
Neque Hellas ante, nec plaga Ansonis talis,
Philetam omittæ prædicare, Cos, tuum :
Anacreonta & anteferre Teïum ;
Secundo acumen erubescat Atticum.
Tibullum ad astra Roma ferre desinat :
Meoque Vate te minorem & imparem
Fatere Sulmo : neu * Perezî amoribus
Corinna certet. Ipsa nèptis Hostil
Propertio cornere desinat suo.
Catulliana cesset æmulatio,
Et osculationis improbz seges.

* *Referendum ad Elegiam, quæ Gensali Perezij Hi-
spani nomine à Secundo scripta est, extatque lib. 112
Elog. VII.*

De Io. Secundo

Tua ista palma, jure debitus tibi hic
Honos, Secunde. Nam quæ Hymettia, aut tuis
Sicamæ mella conferenda Bassis ?
Quid ad Nectam eodem honesta nomine
Marulli amica ? « Fanniam quis audeat
Tuæ, ô Secunde, comparare Iuliz ?
Lyre hinc facessat Augurellæ ovatio,
Sonore casta Flamini vacet chelys.
Vterque Strozza musset ; Antix Titus,
Lucretiæque buccinator Hercules.
Sacras cedere parcat Archius fides.
Vale, ô, b Nepote Parma cum tuo, Vale.
Neque Aetio superblat Neapolis.
Quid ad me Oliva Vatis c Andegavii ?
Tuis, Mærete, quid cum amoribus mihi ?
Macrinæ abite, vapulate, d Næniæ.
Suo & Ligella sordeat Ducatio.
Latina, Franca, Tusca plectra cedite
Nova ac vetusta Nicolais modis.
Neque Hagienſe provocare barbitum
Furas Pisaure. Fascitelle da manus,
Petrarcha, Molsa, Cotta, Bembe, Naugeri.
Mihi Secundus unus instar omnium est.

a *A magno illo Ioviano Pontano carminibus celebrata.*

b *Georg. Anselmus Nepos, Poëta Parmensis.*

c *Ioach. Bellaj.*

d *Referendum ad tres libros Naniarum Salmonij Mac-*
crini.

A D S E C V N D V M.

Quis te pingere dignior ? Scorellus.

A D S C O R E L L V M.

Quis pingi tibi dignior ? Secundus.

Nic. Grudius, frater.

TESTIMONIA.

In aliam ejusdem imaginem ad Sepulchrum suspendi destinatam,

HADRIANI MARI
FRATRIS

Epigramma.

Quisquis Ioannis vidisti scripta Secundi,
Aut celo ductas illius effigies;
Hec ipsum, qualis vivus fuit, aspice, & ossa,
Et venerare sacrum, quod tegit ossa, solum.

In ejusdem mortem

ANDRÆ ALCIATI I. C.

Epigramma.

Nomen perpetuum vitâ breviorē rependant,
Elysijsque abdunt te tua fata locis,
Vincere ne veteres posses magnosque Poëtas,
Par quibus hoc modico tempore factus eras.
Flent Musæ, & Charites, lachrymas quoque fundit
Apollo,
Et tua deserto busta Helicone colunt.

PETRI SCRIVERII

Elegidion

De IO. SECVNDO, Poëta &
calatore incomparabili.

SECVNDVS IPSE LOQVITVR.

Arem Naturæ genio mirabere iungi,
Protulerit pictum si mea vita caput.

Prodierit, cœcâ quæ me face Iulia torrer,
Vatis amatoris Iulia sculpta manu :
Protinus agnosces nostri monumenta caloris ?
Agnosces oculos, qui rapuere meos.
Flammæolos illos oculos, fuscædine gratos :
Agnosces nigras, retia nostra, comas.
Quas fronte, & toto collo volitare videbis,
Qualis in amplexus venit amata meos.
Artifices Phidiaz digitos & Mentora jures,
Lysippi jures Praxitelisque manus.
Cælestem dominam jures. ea gloria cæli est :
Ingeniam hoc nobis Iulia sola facit.
Iulia, te teneo ? an me rursus somnia fallunt ?
Alter ut Ixion, Iulia, te teneo ?
Abduxitque meos Hospes genialis amores ?
Barba us, heu, noctes possidet ille meas ?
Possidet : & fictâ se pascit imagine Vates.
Improbis, heu, secum gaudia vera tulit.
Formosi remanet simulachri sola voluptas :
Sed tamen hæc vivent, cætera mortis erunt.
Vivet & æternùm nostris celebrata Camœnis
Iulia primus amor, Iulia summus amor.
Exiguo magnum nomen sortita libello,
Fulgebit Latias inter honora nurus.
Hujus in amplexus contemptâ Naso Corinnâ
Ibit : nec Gallo grata Lycoris erit.
Nequicquam cupiet Nemesis lasciva Tibullum,
Romanum frustra Cynthia Callimachum.
Iulia postpositis adamabitur omnibus una :
Vna dolor cunctis, unaque risus erit.
Vnam omnes cupient : omnes fastidiet una
Iulia, carminibus facta superba meis.

TESTIMONIA.

DE

I O. S E C V N D O

Hagenſi,

Poëta & ſculptore eximio.

Seu placeat dextro conſcriptus Apolline verſus,
Seu potiùs Phidiaz vivida ſigna manu :
Noverat hæc unus, Phidias & Apollo, Secundus,
Czlo alter Phidias, alter Apollo lyrâ.

De eodem.

Laudet Apellæas Orientis gloria ceras :
Romanum extollat Cynthia Callimachum ;
Non minus & Batavum celebret dum fama Secun-
dam,
Qui vares, plaſtes, ſolus utrumque fait.

De eodem.

Carmina qui fingunt & pingunt æribus ora,
Carminè depromunt muta quod æra tenent.
Quàm bene ! rem ſociam nec dividit , ecce , Se-
cundos,
Subſcribit tabulis qui ſua ſenſa ſuis.

IO. ISAACIUS PONTANUS. 1618.

*In suavissimum & incomparabilem
Poëtam.*

IOANNEM SECVNDVM,
& amicam ejus IVLIAM.

DVM tuas Veneres lego, Secunde,
Dum tuas Charites, Secunde, mitor,
Dum tenent faciles joci stupentem,
Dum mulcent lepidi facetiarum
Sales, dum sitientibus labellis
Nectar ambrosiamque libo blandi
Oris, deliciisque basiorum
Vsq̃ue ad invidiam fruor beatis :
Ipsa cum Venus haut satis venusta,
Ipse cum Charites mihi videntur
Nec gratæ satis, aut satis decoræ :
Tum parum lepidus lepor, parumque
Omnes tum mihi sunt joci jocosī :
Tum quodcunque alibi elegantiarum,
Et quodcunque alibi est facetiarum,
Meras affanias levesque nugas
Puto. Sic mihi præ meo Secundo
Sordent omnia, rusque mi videntur,
Et ipso magis infæceta rure.

IVLIA de se loquitur.

LEBIA multivolo quod debet clara Catullo,
Delia quod numeris culæ Tibulle tuæ,
Lydia quod Flacco, vel quod tibi Naso Corinna,
Vmbro quod debet Cynthia Callimacho :

Hoc

TESTIMONIA.

Hoc mea fama tuis debet Iane Camænis,
Inque tuis vivet Iulia carminibus.
At vos quævis joëus est vaturn contemnere amores,
Exemplo faciles discite amare meo.
Et genus & formam & nomen dat Musa puellis,
Transcribit cælis, & facit esse Deas.

Incomparabili Viro

P. SCRIVERO

editis à se

I. DOVSÆ & I. SECVNDI

poëmaticis, optimè de litteris merito.

V Index maxime nominis Batavi,
Afferens patriæ undequaque laudem,
Si cuiquam pietatis ergo fama
Debetur, tibi maximam Scriveri
Deberi merito tuo fatemur :
Qui tot clara celebrium viroꝝ
In lucem monimenta protulisti :
Quæ, foret sine te, sepulta densis
Laterent tenebris, situque putri
Fædæ & carie peresa blattas
Pascereat cinæque, noxque scripta
Auctoresque simul maneret una,
Sed nunc divite de penu refusa,
Doctozum volitant virûm per ora.
Promus—Conduc ut eruditionis
Audias merito ipso, Scriveri,
Vindex maxime nominis Batavi.

LVCAS HOLSTEINIUS.

P. SCRIVERO

P. S C R I V E R I I

EPIGRAMMATA.

IULIA, monobiblos Io. Secundi,
& IULIÆ effigies.

*Iulia, quid mirum est, si cepit viva Secundum ?
Hac me, post obitum, sic quoque sculpta capit.
Sic capiat multos lepido celebrata libello.
Illud amatoris nobile vatis opus,
Iulia vivet; opus nullis delebile seclis:
Quodque erit, artifices cum periere manus.
Ipsa quidem nusquam est: mox nusquam forsi-
tan ara,
At cum Vate suo Iulia semper eris.*

In effigiem

I A N I S E C V N D I,
suavissimi Belgarum Poëtæ.

*Cernitur hinc verâ sub imagine Belgica Siren.
Quod nomen summo jure Secundus habet.
Cum Clariâ nulli sit carminis arte secundus,
Debuerat primi nomen habere viri.*

In effigiem

I V L I Æ.

*Que penitis animi tabulis insculpta Secundi est;
Ipse vultum prima tabella gerat.*

IOAN-

IOANNIS
SECUNDI
POEMAT
QUAE REPERIRI POTVERVNT
OMNIA.

Ex secunda editione

PETRI SCRIVERII.

Anno 1631.

SERIES POEMATVM.

ELEGIARVM *libri tres.*

BASIORVM *liber unus.*

EPIGRAMMATVM *liber unus.*

ODARVM *liber unus.*

EPISTOLARVM *libri duo.*

FVNERVM *liber unus.*

SYLVARVM *liber unus, & Fra-
gmenta Carminum.*

IOANNIS SECVNDI
I V L I A,
MONOBIBLOS;

sive
ELEGIARVM
Liber Primus.

ELEGIA I.

namus alius dira inter bella cruentem,
Vulneraq; ingemini saxa, necesseque
virum, (versus
Cujus bis fuso madefiant sanguine
Hei mihi, plus satis est quem cecidi-
disse semel.

Nos Puerum sanctâ volucrum cum Matre canamus,
Spargentem tenerâ tela proterva manu.
Sic ego: sic sancti radiantibus adstitit alis,
Cum face, cum cornu, cum jaculisque Puer.
Fallor? an ardenteis acuebat cote sagittas?
Anxius in vultu jam mihi pallorerat.
Parce tuum (dixi) ferro terreat Poëtam,
Castra parat dudum qui tua sponde sequi,
Imperiumque potens, & regna potentia latet,
Que te spumigenâ cum genitricis colunt,
Carmine vocali patrias resonare per vrbeis
Aggreditur: tuus est; lzdere parce tuum.
Ille nihil moras, lunato fervidus arcu,
Accipe que (dixit) multa diuque canas:

4   *Ioan. Secundi* I V L I A,
Et non ignota celebra nunc robora dextræ;
Formaque quid valeat disce decentis heræ.
Vix ea personit, sonuit simul arcus, & una
Cum jaculo in venas sensimus isse Deum.

E L E G I A I I.

Cum nova nascenti merent mihi fata Sorores,
Ducentes fusis stamina tortilibus,
Aureolis Puer allapsus Cythereus alis,
Dixit, In hoc puero sint mea jura mihi;
Fata canam vater, sacris abssistite cunis,
Arbitrio vivat deficiatque meo.
Nec mora, procumbens sinuosum curvus in arcum,
Si parere negent, spicula dura parat.
Parent, & Puerum Divæ venerantur. at ille,
Demulcens tenerâ stamina dira manu,
Risit, & Alcides spectata hæc fortissime, dixit,
Et pudor antiquæ cedat ab ore notæ:
Verba deinde levi recinebat blæsa susurro,
Qualis in arboreis sibilat aura comis:
Non equidem audiui; nutrix audisse putatur,
Et longum gelido diriguisse metu:
PARVE, sub ignori lumen spirabile cœli
Edite, cura Deum nostraque cura puer;
Parve puer, nostris mox sudature sub armis,
Hæc præcepta mez suscipe militiæ:
Cum tibi vernanteis ætas exsurgat in annos,
Curre lubens dominæ mite sub imperium.
Hæc tibi continget, thalamis quæ digna Deorum
Divum te nitidis anteferet thalamis:
Quæ tibi postponet quicquid legit India rubro
Gurgite, fœlici gramine quicquid Arabs:
Quæque tibi gemmis & regum charior auro,
Ingénio vivax surget in astra tuo,
Castalioquet ibi promens argentea fonte
Pocula, formosâ porriget ipsa manu.
Illius è claris me sæpè stupebis ocellis,
Vibrantem occultas in tua corda facis,

Spicu-

Spicula stringentem tacito lethalia nervo,
 Ut venit ignota fulminis ira via.
 Parve, quid (heu) lachrymis infantia luminatur-
 Et concussatremens horror in ora venit? (gent?
 Tempus in hac aliud, puer o dulcissime, differ,
 Cum tibi tot causae, cur lachrymeris, erunt,
 Quaeve sub arboribus, primis aquilonibus anni,
 Flavet deciduis tristis ager folijs;
 Quaeve per exultos hortos, in vere rubenti,
 Decussis Zephyro floribus albet humus.
 Sed tam nil durum, quod non tolerantia vincat,
 Et magnum afflictiis mentibus ingenium.
 Victa soporatum dabit in tua brachia collum,
 Collaque languenti cinget amata manu,
 Osculaque, & quicquid superest post oscula dulce,
 Noctibus in longis continuabit amans.
 Ergo incundo patiens insiste labori,
 Nec malas in portu deferre nauta ratem.
 Vulsis hincque emissam oculis haurire venenum,
 Alternasque oculis disce movere facies.
 Disce gradum medijs suspensum ferre tenebris,
 Et per dilectas ire, redire vias,
 Et rigidos cithara posteis mollire per umbram,
 Setaeque cantatis addere cardinibus,
 Dum nocturna tibi demulserit aura calorem,
 Et matutinae collachrymentur aves.
 Disce levi varias nutu conferre loquelas,
 Disce verecunda voce diserta loqui:
 Qualia me docuit, per me tamen ante peritus,
 Naso, Tomitanum non tumultandus humo,
 Quem mihi rectorem lascivos Mater ad annos
 Legerat, effrenae conscia nequitiae.
 Ille quidem famam Pelignis auxit amando,
 Tu quoque cum Belgis non inhonorus eris.
 Nec te longa premet caligo mortis opacae,
 Nec teret obscuro te vetus urna loco.
 Quae fax ante iuis stridebit inusta medullis,
 Haec, faciam, cineres luceat ante tuos.

Tu modò semper ama, nec te tædebit amor tibi,
 Dulcius his nostri nil habet aula Iovis.
 Sæpè quidem infensus nostris fuit ille sagittis,
 Et (memini) nuper dira minatus erat,
 Arcumque, & pharetram fregisset; at optima Mater
 Nostra sub arbutis condidit arma Paphi.
 Mox tamen ille ferox ter mille per oscula supplex
 Oravit de me vulnus habere novum.
 Quid Tyrinus sine amore torus? quid mensa Falerno
 Vda? quid auratis nixa domus trabibus?
 Quid iuvat Assyrijs in odoribus clauquentem
 Seu sopor ad citharas, seu leve murmur aquar?
 Omnia nil sine amore juvant: sed amore secundo,
 Et sopor in durâ blandus humo trahitur:
 Omnis & Assyrium tellus aspirat amorem,
 Et vincunt humiles recta superba castræ.
 Nil tibi sit terræ tractus aut dicere cæli,
 Tethyos aut tumidas rauca sonantis aquas,
 Quid sit per Occasum, quid signent astra per Ortum,
 Quæquetenent medium, summa vel ima, locum,
 Seu cantaretui victricia Cæsaris arma,
 Progenies Mattis sit licet ille meæ:
 Sed facileis Elegos lento deducere versu,
 Qui valeant nostram vincere molliorem.
 Tunc ego te croceis evectum ad sidera pennis,
 Parnassi sistam culmine conspicuum:
 Quem tibi si Pæan, simul & sua serra negabit,
 Monte Cytheriaco myrtea serra geres.
 Hæc ter Amor cecinit: Parcæ assensere canenti.
 At Venus excelsa risit ab Idallo,
 Et Natum miti venientem fovit in umbrâ,
 Quaque odor è nardo, quaque odor è cassiâ,
 Quæ rosâ Zephyri vitaleis imbuunt auras:
 Gramen & irriguas palpitat inter aquas.

*Securie, 3. Iunii 1534. inter equitandum
 majori ex parte effusa.*

ELEGIA III.

Si quis erit juvenum, dominæ qui turpe putabit
 Vincula in ingenio pectore serva pari,
 Ille quidem certè, quid sit Venus ignea, nescit,
 Et nondum veris incaluit facibus.
 Illius obrigit glaciali frigore pectus,
 Qui tam dulce patri servitium renuit.
 (Si deformis eris, cujus tolerare recuses
 Iura: fero, tecum nec mihi pugna venit,
 Sio, cui dona dedit formæ Cytherea potentiss
 Ferreus es, si non hanc patienter ames.
 Non onerosa mihi, non est formosa pudori.
 Formosas dominas Iuppiter ipse tulit.
 Eheu, quàm mea me corcâ facie Iulia torret?
 Non sic assiduis ignibus Æthra calet:
 Nec tanto venas consumitur aridus æstu
 Mole sub Æthraâ conditus Enceladus.
 Sic agitur primo juvenis furibundus in igne,
 Cui jecur ignoto læsit Amor jaculo.
 Nos tamen hanc leniè, cùm sit formosa, feramus,
 Et demus victæ vincula sub arcta manus.
 Scilicet est aliquid specioso carcere claudi,
 Et juvat auratâ compede posse premi.
 Illa mihi leges victrix præscribat, & in me
 Regia formosis sceptrâ gerat manibus.
 Illius imperio ventos patiemur & imbreis,
 Ibimus & solas nocte silente vias.
 Nec grave frigus erit nec solstitium, licet in me
 Fervidus ingeminet sidera sicca Puer.
 Illa volat comitem sibi me quocunque, sequemur,
 Quâ via nulla rotæ pervia, nulla rati.
 Illa meæ torret (sed torreat usque) medullas,
 Prompta tibi sint hæc spicula, sancte Puer.
 Nec mihi deficiat calor hic hyemantibus annis,
 Nec, me cùm tenebris obruet atra dies
 Tunc detor tremulis illam manibus complectar,
 Et fugientem inter brachia fundam animam.

Quæ tunc purpureis labris remorata resistet
 Forsan, & ineptum læta redibit iter:
 Spernet & Elysiæ sedes, vallemque beatam,
 Præ tam mellitæ basioli dominæ.

E L E G I A I I I I .

M A I V S alit frondeis, Majo sine fronde virenti
 Ire nefas; mos hoc, lux mea, priscus habet.
 Ergò, age, certemus: tibi, me sine fronde reperto,
 Munus, quod niveum pectus adornet, erit.
 Corporis, ô, fœlix illâ quod sede fruetur,
 Cujus ab aspectu gaudia mille fero.
 At tibi lex hæc sit, folii viridantis ut orba,
 Oscula cogaris mox dare pauca mihi.
 Oscula, quæ possint fugientem sistere vitam,
 Restet ubi nullis spes medicaminibus,
 Pallidulamque animam Stygiæ subducere lintri,
 In non concessas & revocare vias.
 Sic ego: depresso sic lux mea rettulit ore
 Pauca, sed argutis multa loquens oculis:
 Basiaque, & mea quo jurabis basia vinci,
 Accipies aliquid, si modò victor eris.
 Dixit, & os avidum roseo mihi molliter ore
 Pressit, &, H o c cape nunc, cætera victor, ait.
 Victor ero certè, nec opem Cytheræa negabis,
 Si tua, si Nati numina sancta colo.
 Tunc ego lascivæ potero contendere viti,
 Quæ se vicinis implicat arboribus.
 Nec me hederæ varius superabit in ilice nodus,
 Brachia erunt collo sic mea nexa meæ.
 Ac vos purpurei Reges ignoscite victi,
 Riserunt vestræ tunc mihi divitiæ.

E L E G I A V .

V N A meas igitur versabit fœmina curas?
 Vnaque mi risus, unaque fletus erit?
 Vna mihi dulces facies moderabitur annos?
 Quos mihi Persephone non volet esse diu.

Nam

Nam seu dara meos illa averfabitur igneis,
 Seu facilem sese dat mihi, morte premor.
 Nec mihi vita potest duci sub amore sinistro,
 Inter mortaleis nec locus esse Deo.
 Sed potius moriar te te, mea vita, tenendo.
 Inque tuos humeros funera nostra cadant
 Funera de tereti melius pendentia collo,
 Quam si sublimi de trabe nexa forent.
 Qualis Anaxaretos fastum puer ultus amarum
 Flebile curvat à fauce pependit onus.
 Exitus aut sic est, aut sic sperandus amanti.
 O narum tristi fidere, quisquis amat!
 Sed tamen in melius hæc omina tristitia vertens
 Lamina, sideret quæ mihi pro facibus,
 Aspectu læto, torvæ seu luce, negantque,
 Dantque frui vitæ, dantque negantque mori.
 Quæso, negare mori, vitam dare lumina, quæsq;
 Non sem, de cujus morte triumphus est.
 Labra columbatim committe corallina labris,
 Nec vacet officio linguæve densve suo.
 Et mihi da censum, da mirtia basia mille;
 Da super hæc aliquid, lux mea; numen ero.
 Nec super hæc aliquid, nec vis dare basia pauca,
 Labra nec humidulis continuare labris,
 Notaque nec denti, nec sunt tibi prælia linguz,
 Exsuperas Latias & tamen ore nurus.
 Quas superas facie, jam jam superabis & arte,
 Dent modò D: nostris versibus esse fidem.
 Nos neque Chaoni vincet lascivia nidi,
 Nec Iovis omnivoli deliciosus amor.
 Nam tibi quid profit faciem corrumpere rugis?
 Hæc venient fronti, nec mora longa, tuæ.
 Quidve superciliis oculos onerare nitentis?
 Nec totâ nigrae spargere fronte comas?
 Tempus erit, cariola specu cùm lumina condes,
 Canus & in gelido vertice crinis erit.
 Tunc frustra labris pallentibus oscula quæres,
 Atque aliquem obtusis figere lacinibus.

Nulla corona tuos ornabit florida posteis,
 Cantabit muto limine nullus amans.
 Quin potiùs dum Fata sinunt, & nigra Sororum
 Scamina, verque viret nobile, carpe rofast
 Quæ nisi carpentur, languebunt sponte, cadentque,
 Et stabit lapsa spina inhonora rosis.
 En tibi, qui tecum redolentia munera carper,
 Tecum florenteis & parat ire vias.
 Sparsa Dionæo viridaria rore teremus,
 Visemusque hortos Flora decora tuos.
 Illic & violas & purpureos Narcissos
 Decerpes teneris molliter unguiculis.
 Ipse tibi nectam vario de flore corollas,
 Imponamque tuis, Italia, temporibus.
 Iamque sub umbrosâ recubabis languida myrto,
 Et modò me celeri lata sequere pede:
 Iamque coloratâ provelvar lentus in herbâ,
 Et modò te celerem per loca lata sequar.
 Interea has flammæ mihi si duplicarit eunt.
 Invidus auratâ Cynthius è speculâ,
 Tu tu sola meis jucunda caloribus Aura,
 Humida de roseis flamina funde labris,
 Quæ suscepta mei fornacibus oris anhel
 Usque sub ambusti pectoris ima meent,
 Restinguantque rogû, quem nec vaga flamina terret,
 Tota nec exhausti frigeret unda maris.
 Lumina cui servas aurum jaculantia purum?
 Cui tereteis digitos, artificemque pedem?
 Fascia lacteolis cui stat distenta papillis?
 Cui risus, & cui mollia verba paras?
 Cujus dispositus nutritur crinis in usum?
 Oscula fœlicis cuius erant domini?
 Illicet, ingrato servaveris omnia nautæ,
 Lethæam veteri qui rate verrit Aquam:
 Hujus ab amplexu venies ad basia Ditis,
 Maxima tergeminæ cura timorque Deæ.
 In te turba ruent ævi violenta prioris,
 Luminibusque cavis, pallidulisque genis,

Et Paris, & Theseus, & non bene fidus Iason :
 Hæc veniet formæ maxima fama tuæ.
 Quare ne tibi sit tanti regalibus umbris
 Possesse frui, ut vivus sim tibi vllis ego.
 Te juvet in nostris positam languere lacertis,
 Me juvet in gremio, vita, cubare tuo,
 Et cum suaviolis animam deponere nostris,
 Eque tuis animam sugere suaviolis,
 Sive meam, lux, sive tuam; sed si tua, malim,
 Ipse tuo ut spirem pectore, tuque meo.
 Tali vernantem satietis amore juventam;
 Mors venit æternâ cincta caput nebula.
 At vos, qui, juvenes, suspiria nostra notatis,
 Et fractos oculos, & sine mente gradum,
 Ebria ridentes nullo cum pondere verba,
 Et si quis subito venit in ora color,
 Postmodò dicetis, non infelicitèr arsit,
 Præmia cum nostri nota laboris erunt.

ELEGIA VI.

Nunc mihi Praxiteles digiti, nunc Mentoris es-
 Nunc Lysippæ, Phidiasque manus! (sent,
 Iulia namque meo sculpi cupit aurea cælo,
 Nec tantum in libris nomen habere meis.
 Non ego sum, fateor, cælestem effingere formam
 Qui valeam; at dominæ spernere iussa nefas.
 Non ego te, mea lux, faciam de marmore duras
 Illa decet rigidum materies animum.
 Quin & cælatuæ formabunt aurea vultus
 Non facit ad molles ferrea lima genas.
 Iam jam fama meis major venit artibus; ipsam
 Sculpere mihi videor cælicolam Venerem.
 Sed dum te video, & propius tua lumina specto,
 Æmula Phœbeis lumina luminibus,
 Ferre negant oculi jaculantem spicula vultum,
 Cælaque nota negat languida ferre manus.
 Deficit, & torpet, nec jam sibi conscius artis
 Vilius est animus, nec memor ipse sui.

Ah, nulli fas est mortali effingere Divas?

Mens cadit: obstupeo, heu! & mihi surripior.

ELEGIA VII.

INSIDIOSE Puer, maternis sævior undis,
 Hæc ne tunc vates fraude petendus eram?
 Tu quia iussisti, numeris levioribus irem,
 Assumpsi facileis ad tua iussa modos,
 Materiesque mihi curvato venit ab arcu
 Longa, sub undenos digna venire pedes.
 Vix opus incepti, dominam, Puer improbe, tollis,
 Ducis & externas in mea regna manus.
 Et nunc ille venit diversâ rusticus urbe,
 Prætendens sancti fœdera conjugii,
 Scilicet ut diris faciat sponsalia verbis:
 Impediant illi picus & anguis iter,
 Et cornix inimica vijs, & limine primo
 Sentiat offensi signa sinistra pedis!
 Quæ si non possunt illum terrere, quod opto,
 Acepiat Divi quod monuere malum,
 Subque rotâ ponat odiosam in pulvere vitam,
 Multaque projecti viscera carpat avis.
 Aut mergarur aquis, & monstra natantia pascat,
 Quanta Deo pelagi tunc ego dona feram!
 Sic nec in amplexus veniet, nec in oscula nostra
 Improbus, & sceleris gaudia nulla feret.
 Et juvenes alios violentâ sorte monebit,
 Vatum deliciis non temerare manus.
 At tu, si ve tuos igneis transmittis in illum,
 Iulia, si ve magis te tua fata trahunt,
 Infœlix nimis, & querulo mihi carmine flenda es,
 Cogere ignoto quæ comes ire viro,
 Et te captivis hominum miscere eatervis,
 Equæ brevi verbo ferre perenne malum.
 Ah, poteras, lux, ah, poteras jus dicere nobis,
 Oreque formoso regia verba loqui,
 Inque meo versu sublimia regna tenere,
 Prima fidis nostræ gloria, serus honor.

Inque puellarum, quas olim carmine vates
 Laudavére pil, nomen habere choro.
 Qualis quæ falsò Nasoni dicta Corinna est,
 Deliaque, & Nemesis, & benè cula comam
 Cynthia, forma potens, nec non tua Galle Lycoris,
 Quarum immortalis forma perenne viret.
 Digna quoque hæc facies quæ carmine longa videres
 Secula, nec in cineres omnis abiret, erat.
 Ut sciret nostros ætas ventura furor,
 Et tam formosam non violasse fidem,
 Et culti juvenes, non incompreque puellæ,
 Expertæ dulcem militiam Veneris,
 Myrtea sarta tuo ferrent violasque sepulchro?
 Diceret atque aliquis, Sic tibi terra levis.
 Et poterant aliquid nostræ præstare Camænas,
 Fata nisi obstarent, & malè faustus Hymen.
 Non quia Virgilin primos concessit honores
 Posteritas, Flacci sprevit iniqua lyram.
 Aut malè rejecit, quem protulit Umbria, vatem?
 Sola cui longum Cynthia carmen erat.
 Peligni vivens opera ingeniosa poetæ,
 Rectorem Nato quem Venus ipsa dedit;
 Nec te longa dies delebit, culte Tibulle,
 Ignibus atque arcu dum potietur Amor.
 Nostra quoque adveniens si non his inseret ætas,
 (Quod sperare pudor sit mihi, sitque nefas)
 Non tamen obscurâ damnabit nomina nocte.
 Fallor? an hoc olim mihi Dea pollicita est,
 Fragrantem quæ nexa comam, myrtoque decora,
 Vadit inæquali conspicienda pede?
 Quam benè priscorum currebar vita parentum,
 Ingenuæ Veneris libera sacra colens!
 Nondam conjugii nomen servile patebar,
 Nec fuerat Divis adnumeratus Hymen.
 Passim communes exercebantur amores
 Omnibus, & proptii nescius orbis erat.
 Esse maritali nemo confossus adulter
 Porphureo Strygis sanguine tinxit aquas.

Anxia non tenuit custodis cura puellam

Nulla erat invisis clausa domus foribus.

Nec sacer agricolis stabat lapis arbiter agro.

Trabsque procellosum nulla secabat iter.

At postquam domibusque fores, foribusque subivit

Clavis, & æquoreas navita spravit aquas,

Non dubitans animam tenui concedere ligno,

Externas fragili puppe secutus opes,

Discretique novo jacuerunt limite campi,

Indixit leges & sibi quisque novas.

Scilicet ex illo sensit fera jura, jacerque

Clausâ pedem durâ compede serva Venus

Mortales scelere leges præscribite vestro,

Innocuam vinculis nec cohibete deam.

An quia Lemniacis semel est elusa catenis,

Digna erit à vobis quæ graviora ferat?

Tempora, si fas est, iterum primæva redite,

Falciferoque iterum sub sene mundus eat.

Inscia tunc castri, tunc vomeris in sola curvis

Sponte spâ segetem terra benigna feret.

Et reperent iterum desertas Numina terras,

Et fruar, ô longum tutus amore meo.

Interea qui falce meas invadere messes

Ausus es, ut voto jam potiare tuo,

Affiduis versuta dolis te rideat illa,

Nec tibi componat se, faciemque suam,

Sed juvenum gregibus studeat formosa videri :

Sic miser, & nulli commiserandus eris.

Quippe nec indignum fecisse putabitur ulli,

Si fugit amplexus bella puella tuos:

Si fugit hanc faciem, qualem Medea gerebat,

In natos gladio eum ruitura sterit.

Qualem si clypeo gesser pro Gorgone Pallas,

Sustineat divæ prælia nulla cohors.

Hanc tamen illa potest pacato cernere vultu,

Nec spuit? obductâ nec tegit ora manu?

Hanc spectare potes? corpus potes illud amare,

Julia? sed capitar (dicis) amore mei.

Non

Non ardentem amar, & amar non dignus amari,
 Et sanemille alii, quos tua forma rapit:
 Iamque diem video properantem, cum tuus illa
 Et gravis aspectus, & grave nomen erit,
 Iulia, cum lentas producens frigida noctes,
 Optabis nostras in tua colla manus.
 Iulia, non veniam; veniet, querulumque subibit
 Ille, peregrino lassus amore, torum:
 Et tecum, mea lux, meliori digna cubili,
 Vallatus densa veste jacebit iners.
 Tunc potes aeternis hoc unum poscere votis,
 Ut propere longas Fata tibi tenebras.
 Parce Fata tamen. formosas perdere, crimen?
 Gloria vos alia de nocte magna manet.

ELEGIA VIII.

Ergo dies venit, quâ se formosa mittit
 Dedit in aeternum Iulia servitium?
 Quâ nostras aliò cogar traducere flammis,
 Quâ delenda animo est illa, ad amata mihi,
 Quantum nulla fuit, quantum nec amabitur ulla,
 Seu me vita brevis, seu diuturna manet.
 Iamque peregrinae committitur fœdera dextre,
 Fœdera quæ Divi jam violata voluit.
 Mox dapibus, levibusque dies peragenda choreis,
 Et sine ma tota est: tota sit atra, precor.
 Phœbe, coloratum, si te bene credimus olim
 Fuisse sacris patrem Vatis, abde caput.
 At tu tela manu jaculare corasca rubenti
 Iupiter: hac solâ luce sit alba dies.
 Tuque Iovis contus, quantum connubia cures
 Talia, demissa amantibus ipse docere,
 Fallimur? an ceterâ condita sua Cynthia ora?
 Condita: & obscurâ nocte repante agri,
 Precipitantur æque, mare pondet in ære densum,
 Ignibus excussis dissiluisse poli.

E L E G I A I X.

Ad Petrum Clericum.

PETRE, sodalitati pars sincerissima nostri,
 Felix Macliniâ cui licet urbe frui.
 Me tenet Augusti celebris Bruxella triumphis,
 Fontibus æternas quæ jaculatur aquas.
 Hic mihi nec desunt gratissima turba poetæ,
 Nec quibus à lingua divite venit honos,
 Quorum Posteritas operoso grata labori
 Nomina sub longâ luce videnda dabit.
 Hic veterumque manus animato miror in ære,
 Subque meum aspectum turba togata venit;
 Multaque quæ gentis æquant miracula prisce,
 Quæ modò Romulidem dædala mittit humus.
 Scilicet argutis urbs hæc me ponit Athenis,
 Scilicet hic mediâ sistor in Ausoniâ.
 Mille vel hic oculos possunt retinere, vel aureis;
 Nulla tenent aureis, nulla tenent oculos.
 Non queat hoc alius præter te credere quisquam;
 Fortè nec ipse queas credere, crede tamen.
 Nimirum nostri jam pridem conscias ignis,
 Vna geris mecum pectore tela tuo.
 Vnius ex oculis fax est accensa puellæ,
 Quâ jecur Idalium torret utrique Puer.
 Quæ tua si forsitan leviter præcordia lambit,
 Quam tibi duritiem pectoris esse putas?
 At neque lux, neque mi noctis levat umbra dolorem,
 Vror, & in venis flebile vulnus alo.
 Semper in absenteis suspiro mæstus amores,
 Inque Cupidinez mœnia Macliniæ,
 Illa sed abscessit, peregrino juncta marito,
 Quâ voluit virideis in mare Scaldis aquas.
 Abscessit: doleo. quid tum? vestigia restant,
 Et loca quæ nobis gaudia longa dabant:
 Et si isthic fuero, fuero vicinior illi.
 Esse putas hæc tu ludicra? magna loquor.

Tum

Tum quàm multa foro nova sisteret effeda vesper,
 Noxquerareis tardâ sera referret aquâ,
 Ipse rareis omneis audax speculator obirem,
 Cunctaque defixis effeda luminibus,
 Si quæ fortè meam mihi redderet hora puellam,
 Seu vectam Veneris suave sonante rotâ,
 Seu raptam tereti vada per crySTALLINA conchâ,
 Seu lapsam roseo Cypridis è gremio.
 Nam neque te retinet conjux tuus, aut tibi longis
 Noctibus incumbit, Iulia, pondus iners.
 Te Venus Idalios inter fovet aurea lucos,
 Et Venerem geminam nunc locus ille colit.
 Supposuit pro te scortillum turpe marito,
 Afflavit vultus cui decus omne tul:
 Barbarus ingratis illam complexibus urget,
 Teliger intactam te mihi servat Amor.
 His ego solater curas, dum tempora nobis
 Tarda fluunt, ægras inrer amarities.
 Hoc quoque (nam poteris plures admittere causas)
 Visere Maccliniam cur properemus, habe.
 Inter finitimas (experti credimus) urbeis
 Illa sibi formas vendicat: illa daret
 Fortè novas flammæ, veteres quæ pellere possint
 Hei mihi, sed vereor, (Dî prohibere malum)
 Ne calor hic aliâ possit consistere sede:
 Hactenus hunc certè Iulia sola tenet.
 Candida quantumvis, & non deformior illa,
 Et versatilibus ebria luminibus,
 Sæpè meos oculos in se Domitilla moretur,
 Oscula quæ facilis ad mea sponte venit.

ELEGIA X.

SOMNIUM.

ITI procul mœstum lachrymæ genus, ite querelas
 Et comes aligeri cura vigil Pæri,
 Cinge triumphantis victrici fronde capillos
 Laureæ Phœbææ grata corona comæ.

MIG

Misi in amplexus illam Venus aurea nostros,
 Prima mihi quæ fax, quæ mihi serus amor.
 Non fora, non portus, non jam populosa theatra,
 Templaque sunt nostris conscia blanditiis.
 Mater abest, digitis legem quæ ponat, & ori,
 Et cogat tremulo marmure pauca loqui,
 Osculaque aridulis non continuanda labellis
 Carpere, quæ juret barbara, quisquis amat,
 Et celare facis, & amici obtexere nomen,
 Multaque quæ solers fingere discit amor.
 Sola jacet mecum semoto Iulia lecto,
 Sola tamen solos non sinit esse Venus:
 Et Puer, unanimes comitatus in omnia vitas,
 Certus & exanimis, certus & ossa sequi.
 Fortè vident & nos, qui spectant omnia, Divi,
 Delicijs nostris invidiosa cohors.
 Dij precor, ô, nostris ne lusibus invidetis:
 Non ego nunc vestris lusibus invideo.
 Iulia, te teneo: teneant sua gaudia Divi.
 Te teneo, mea lux: lux mea, te teneo:
 Iulia, te teneo: Superi teneatis Olympum.
 Quid loquor? An verè, Iulia, te teneo?
 Dormio ne? an vigilo? vera hæc? an somnia sūt hæc?
 Somnia seu, seu sunt vera, fruamur age.
 Somnia si sunt hæc, durent hæc somnia longum,
 Nec vigilem faciat me, precor, ulla dies.
 Et quicumque meo pones vestigia lecto,
 Parce pedum strepitu, comprime vocis iter.
 Sic tibi non unquam rumpant insomnia galli,
 Tardaque productæ tempora noctis eant,
 Plurima cum rubris tibi gemma legetur ab undis,
 Pactoque domus tota liquore fuer.

E L E G I A X I.

Hos tibi, sancte Puer, primos sacravimus igneis;
 Has tibi primitias dedico, sancta Venus.
 Dij, quorum nostri vivent sub nomine versus,
 Sæpè colenda Venus, sæpè colende Puer.

Hæc-

Haecenas optato dant indulgere furori
 Et mos, & leges, purpureasque pador,
 Haecenus & (credo) vos me voluistis amare,
 Iamque mihi jaculi ferte medentis opem,
 Et quod inaurati terebratum cuspide teli
 Sollicitum toto pectore vulnus hiat,
 Sentiat arenas obfusâ in arundine vireis,
 Mox dolor, & questus, & labor exul earo.
 Halitibusque incerta meis suspicia, cumque
 Languida spinoso cura sacellitio.
 Tunc ego vos dicam micissima numina Divum,
 Ipse Deum sipe quis Rex quoque tristis erit.
 Corque geram vestris semper penetrabile telis,
 En pater in vulnus pectus inerte novum.
 Non ego desertor fugio quæ castra sequebar,
 Abiecit longas spes properatus Hymen.
 Ah, Hymen genus Vranæ, cur Thespia rapes
 Non te detrahit, Lympha nec Aonia?
 Cùm te nigra dies invisâ ad sacra vocabar,
 Et pactum infaustis conjugium alitibus.
 Ipsa abi Tisiphone tædæ à funere raptas
 Ferali tenuit, omina dira, manu.
 Nonne fuit sacris cantus haurire sororum,
 Cernere vel sacra qua fluit humor aquæ?
 Veste deæ posita teretes abscondere suras?
 Quam miseram turpi dedere servitior?
 Et me, cui Cypris tot basia mitis alebat,
 Exturbare meæ brachiolis dominæ?
 Quæ nunc, in longâ rauceſcens mœſta querelâ,
 Disciram amoris omina vera sui?
 Heu, quæ non longo meditabar gaudia ductu?
 Vnde nihil, præter somnia vana, fero?
 Sic legere ex viridi flavas præsumit aristas
 Rusticos, atque animo jam sua vota metim
 Vota, quibus miserum grando fraudabit, & imber,
 Seu validi flatus, fulmina sive Iovis.
 Sed quid ego roties Fatis contendere pergo,
 Quæ non mutandis stant rara limitibus?

Tu Puer, ô Puerique parens, Iove nata Dione,
 Solvite me ingratis sollicitudinibus.
 Et mihi, si merui, nocturnas demite flammās,
 Ne sim famosis fabula porticibus,
 Vinosasque meo producant nomine mensas,
 Ignorentque malum compita nulla meum.
 Et, si quando novo pallentem afflabitis igne,
 Efficite ut miserum me juret esse diu-
 Et mihi foelicis extendant gaudia curas,
 Dum veniant capiti candida fila meo.
 At quocumque mei tabescent lumine vultus,
 O saltem possim dicere, Talis erat,
 Nobile quæ parvo nomen sortita libello,
 Prima meæ spoliū Iulia mentis habet.
 Interea hos Eleges, primi monumenta calorit,
 Accipite, & risum jungite cum gemitu,
 Dicētes, Nostri pars hic quoque parva triumphi est,
 Semper amet, dulci semper amore fruens.

ELEGIAE SOLENNES TRES,
consequentibus tribus post adamatam
 IULIAM annis, mense Maio
Cupidini dedicata.

ELEGIA SOLENNIS. I.

TEMPVS adest iterum, quo stat pulcherrima tellus
 Effundens varils germina seminibus.
 Nigrescit viridi velata cacumine sylva,
 Garrula flebilium carmine Dauli adum,
 Illa sonans tremulūm Zephyro spirante, viroris
 Tempora conqueritur non diuturna sui.
 Ipsa novo Cytheræ choros agit aurea mense
 Nuda coronatas inter Hamadryadas,
 Quas inter medius tenero pede gramina pulsat
 Candidus in crocæ veste protevius Amor.

Hæc

Hæc sacris nostræ semper solennia Musæ
 Tempora (Dii magni, sic voluistis) erunt,
 Sive peregrinum via me deducet in orbem,
 Sive sub ignoto sidere pontus ager.
 Hic etenim nostros primum pallefcere vultus
 Mensis, & evinctum vidit acerba pati,
 Aligerique facies oculis gressuque fatentem
 Ire vacillanti per loca sola pede,
 Et dominæ servare foreis, pluviasque molestas,
 Et sævas Boreæ non timuisse minas.
 Vidit & ille idem carpentem gaudia mille
 Lenibus ex oculis molle tuentis heræ.
 Ergo, Puer, venis hominum qui spicula tingis,
 Inferis & mortis gaudia lachrymulis,
 Hæc affixa cape maternæ carmina myrto:
 Annua quæ semper, sis modò mitis, erunt.
 At vos florenti, juvenum grex floride, Majo,
 Gensque puellaris deliciosa chori,
 Non intellectum dum ver fugit, & fugit ævum,
 Ludite, jam glaciem bruma niveisque feret.
 Canaque subtepet taciturnis passibus ætas,
 Morisque tenebrosâ nube revincta caput.

ELEGIA SOLENNIS II.

Et cœli facies, & rerum mitis imago,
 Pictaque, quæ vario flore renidet, humus,
 Pendulaque obscuris distincta umbracula sylvis,
 Blandaque sylvestreis quæ movet aura comas,
 Antraque cum Saryris fuscæ per opaca Napeæ,
 Et Puer arcitenens, & Venus ipsa moner,
 Adventare meis iterum solennia sacris.
 I, puer, unguentum fer mihi, fer violas.
 Vina coronatis spument nigrantia mensis,
 Nec sine multiplici stet mihi flore caput.
 Impositæ fronti mecum languete corollæ,
 Ad latus accedat fusca puella meum,
 Quæ nigris oculis & nigro crine decora,
 Antiquæ memorem me facis efficiat:

Nec

Nec pejora meis infigat basia labris,
 Serpat in amplexus nec minus apta meos:
 Quàm quæ prima suis victum me cepit ocellis,
 E fastu referens prima trophæa meo.
 Vos quoque Pierides, ad tempora læta vocatæ,
 Fundite concordeis ore faventesonos.
 Primus ego ingredior, nullo de more, sacerdos
 Annua nequitjæ ponete sacra meæ.
 Transeat, Æolio positis in carcere ventis,
 Et sine nube dies, & sine sole gravi,
 Transeat hic totus sine sollicitudine mensis,
 Hei mihi, de Maiâ qui male nomen habet!
 Vel dominæ Veneri, vel, si sibi legit Aprilem,
 At Puero Veneris debuit esse sacer.
 Quamvis Maia Iovî jucundo cognita furto
 Formosum peperit candida Nympha deum,
 Insignem nervis, insignem voce disertâ,
 Conspicuumque gentis, conspicuumque comæ:
 Ille velit mecum materno applaudere mensi,
 Implicitus multâ tempora flava rosâ,
 Ebriaque in longâ ducens vestigia pallâ,
 Argutum facili pollinæ pulset ebur,
 Quem circumfiliens huc illuc cæute protervo,
 Lascivus domito vate triumphet Amor.
 Atque eadem gravidâ de promat tela pharetrâ,
 Quæ primum venis irrubuere meis.
 Ac petulante ferox insultans voce jacenti,
 Verset in aspectu spicula nota meo.
 Tunc ego commonitus juratum solvere votum,
 Perficiam toto sacra iocosa toro.
 Hæc quoque quæ cecini, ne quid solennibus abût,
 Suspendam myrri carmina de folijs,
 Quæ strepitent teneris adspirantia ramis,
 Pulsa susurranti leniter à Zephyro.
 Accedet versus, VATES TVVS, ALME CVPIDO,
 HÆC TIBI PRO MITI DEDICAT IMPERIO,

ELEGIA SOLENNIS III.

ILLI ego, qui Maio solennia carmina mense
 Suspendi templis, sancte Cupido, tuis,
 Cum melior tellus meliore in amore teneret,
 Mulcentem copido pectore dulce malum,
 Nunquid ab hac poteram liber desistere cura,
 Semotus dulcitam procul à patria?
 Tam procul antiquo infelix divisus ab igne,
 qui primum nostris ossibus incaluit?
 Quin etiam, te autore, graveis expertus amoris
 Cum fuerim, & dominæ regna superba novæ,
 Cum mihi crudeli faceret ludibria vultu
 Insulcans capiti torva Nerva meo,
 Certè ego si pacto juratus stare recussem,
 Unde petam veniam, vel tua mater erit.
 Illa suâ fixam conservat in arbore carmen,
 Annua devoti quo tibi sacra Puer,
 Dum mihi mansuetas afflaret leniter anras,
 Durus adeo duro frigeat ara deo.
 An, mea si Lybias navis dicaverit undas,
 Aurea Lædeis dona feram puoris?
 Aut, ego si moriar longinquis exul in oris,
 Decernam reduci sacra opulenta Iovi?
 Abnuus hoc hæres, &, si sub iudice ceter,
 Turpiter à causâ Iupiter ipse cadet.
 Virricole igitur cædas mememus, & arcum,
 Plusquam fulminei fervida tela patris?
 Iupiter ignoscat, cedunt tua sceptrâ nepotî,
 Et trisidum Pueri sub face fulmen hebet.
 Illius æternis habebunt templa corollis,
 Undabit pecudum sanguine pingue solum:
 Mascula sedabunt verbena thura perusta,
 Et focus in vivo cespice semper erit
 Ipse ego, nate Puer, signum tibi nobile ponam,
 Quale Gnîdus marri servat aquosa iuxta,
 Aureus in niveâ ludet cervice capillus,
 Aurea cum fulvâ tela abo pharetrâ.

Pen.

Penna duplex humeris auro radiabit, & arcus
 Ille iocens; Parium cætera marmor erunt.
 Proxima ponetur (nec erit tibi, Sancte, pudori,))
 Vatis amatoris Iulia sculpta manu.
 Interea roseo demus sua carmina Majo,
 Sæpius ut remeans floreat ille mihi.
 Majus alit flores, Majo pulcherrimus annus
 Vernat, Acidaliæ gaudia Majus alit.
 Spem segetis, spem Majus alit florentis Iacchi,
 Spes (memini) quondam fovit & ille meas,
 Et primos miseri gemitus audivit amantis,
 Et primas lachrymas vidit, & indoluit.
 Tunc Zephyrum socias mecum miscere querelas,
 Quâ tremit ignotis umbra sub arboribus,
 Et tepidum lachrymas iussit siccare cadentis,
 Solis ad afflatum ros uti verans abir.
 Maje decus mensum, pastorum Maje voluptas.
 Dives opum, terræ luxuriantis amor,
 En tibi cum Puero communia sacra volucris,
 En tibi purpureâ spargitur ara rosâ,
 Et nova cantamus solenni carmina plausu,
 Quæ tibi parve Puer, quæ tibi Maje damus.
 Adûs, & faveas florum Dea versicolorum,
 Terosa, te violæ, tethyma cana vocant.
 Narcissus tibi suavè rubet, tibi lilia fulgent,
 Candida virgenâ lilia carpta manu.
 Omnia dotaleis olim quæcumque per hortos
 Nutrit amatoris fertilis aura tui,
 Ecce, tibi nostri cedit pars tertia sacri,
 Linque tuos hortos, Diva jocosa veni,
 Qualis erat Zephyro, cùm te formosa secutus
 Securam pennis mollihus implicuit.
 Qualis ab ætherio spectabas culmine ludos,
 Quos tibi solenneis Martia Roma dabat.
 Romanis tibi pro ludis Romana Secundus
 Carmina diversâ cantat in Hesperia,
 Quâ rutilas Tagus affiliens eiecit arenas,
 Sub matutinis cantibus alitum,

Carthi-

Quæmina spectaclis longè potiora verustis.
 Sustulit hæc ætas, illa perenne manent.
 O, ita, cum blando blandissima Mater Amore,
 O, ita Bacche velis, ô, ita Phœbe pater;
 Semper ut illius maneat monumenta caloris,
 Quem movit tremulis ignea luminibus,
 Magnum quæ parvo nomen sortita libello,
 Prima meæ spoliū Iulia mentis habet.

I O A N N I S S E C V N D I

A M O R E S;

E L E G I A R V M

Liber Secundus.

E L E G I A I.

Propertii Manes invocat.

CVI damus hos Elegos ? tibi, qui levis
 libenter,
 Cui micat in lætâ fronte serena Venus,
 Seria qui curas, procul hinc age seria, ferri
 Nos sine, quò Pueri juravolantis agunt.
 Tempora quàm longum jucundo florida vere
 Stant, neque nix aris crinibus ulla venit.
 Et Nymphæ, & Charites, & capripedes Sylvani,
 Et Silvæ, & virides sint mihi carmen aquæ,
 Et Venus, & Veneris lateri lascivus adherens,
 Gaudia qui curis dulcia miscet, Amor.

B

Com

Cum glacialis hyems calidos extinxerit æstus,
 Naturæ libeat tunc mihi scire vias,
 Immensumque suis sectum regionibus orbem,
 Quæque malum spondent sidera, quæque bonum.
 Non ego Virgilii manebis Acheronte ciebo,
 Florida sacro ferta ferens tumulo.
 Per me Mæonides secura dormiet urnâ.
 Ascrao cineri victima nulla cadet.
 O, tantum faveas Umbri levis umbra poetæ,
 — Cynthia si nostro semper in ore sonat.
 Tu caput hoc circum pennis allapsa sonoris,
 Ter strepe, procumbens ter bona verba canam;
 Deinde ubi Panchæo fumaverit ara vapore,
 Placatum Lethes & mihi numen erit,
 Aspersam lactis niveo ter rore remittam,
 Cynthia ne charo vate sit orba diu.
 Ignaræ tenebræ, longique oblivia seci,
 Quæso, soporiferas hinc cohibete manus:
 Hunc etiam Veneris servat tutela libellum,
 Hunc etiam sacrâ lustrat Amor faculâ.
 Si tamen ista cadent senio defecta caduco,
 Et fiet nomen litera trita meum,
 Equius occumbam, si post mea fata, superstes
 Nicoleos frater, vixerit aut Marinus.
 Vatis amor vates, germani gaudia fratres,
 Carmine fas vestro sit superesse mihi.
 Ingeniose Mari, ventura in secula tecum
 Me tua CYMBA vehat, non grave pondus ero,
 Cymba, renidentem quâ mutet Cypria concham,
 Quamque columbino præferat ipsa iugo.
 At tu formosas Dryadesque & Najadas inter
 Rure tuo sedem da mihi, Nicoleos.
 Tu divina canis Serrati culmina montis,
 Is tibi monstravit primus in astra viam,
 Laurigeroque cavas ferienti vertice nubeis
 Ad iuga Parnassi jam leve fecit iter.
 Barbarus ad ripas nuper te Cynga canentem
 Audiit antiqui delicias Latii,

Narcissum vitrei morientem fontis ad undam,
 Florem de riguis purpureum lachrymis,
 Omnes ut puerum suspiravere puellæ,
 Omnes ut puerum deperire deæ,
 Ut puer instantis spreuit per rura puellas,
 Ut puer erranteis per nemora alta deas.
 Quorum quæ flammis arsit gravioribus Echo,
 Cantibus applausit Diva canora tuis.
 Ipse tuos numeros tenebris audivit ab imis,
 Vritur & proprio jam magis igne Puer.
 Nec speculû Stygiæ modo consulit amplius undæ,
 Emicat in versu pulchrior ille tuo.
 His allecta modis pridem superasse putatur
 Læta Pyrenæas Calliopæa niveis.
 At tibi pro merito fœlix Hispania lauros
 Virgineas hortis seligat Hesperis,
 Et tibi Cyngiades interant ordine Nymphæ
 Narcissos lentæ puniceos hederæ.

ELEGIA II.

TEMPORE cur dicto cessas, Venerilla, venire?
 Ecce tibi torus est, ecce parata Venus,
 Qualem Tyndaridi, spatiosa per æquora rapta,
 Tutus in Iliacâ solvit adulter humo.
 Ipsa Venus violis, & puniceis amaranthis,
 Et totum Cypro sparsit odore torum.
 Ipse torum face lustravit flamman te Cupido,
 Transiliens agili candida fulcra pede.
 Quid cessas, formosa? tuum sic ludis amantem?
 An magis, exiguo tempore discrucias,
 Obsequio ut meliore moram lasciva repenses?
 Dilatusque avidâ mente bibatur amor?
 Ah, nimium mihi tarda, & tarda tardior hora,
 Quàm malè dinumeras tempora, quæ numero?
 Sed cur dinumeres, cum malis fallere amantem?
 Fortitan hæc aliis hora parata fuit.
 Dumque ego blanditiasque tuas, & roscida mente
 Oscula præcipio, multiplicesque viceis,

Dum vacuum falsis complexibus aëra capro,
 Dum mea in absenteis porrigo colla manus,
 Et, quemcumque mover strepitum levis aura per
 Dilectos Dominæ suspicor esse pedes: (ædeis,
 Demulces alium tepido perjura cubili,
 Cum quo disperdas gaudia pacta mihi.
 Forsitan & de me, teneros motura cachinnos,
 Miscetur vestris fabula nequitiis.
 Hei, quid in immeritam tam turpia crimina fingo?
 Credo equidem, facileis jam movet illa gradus:
 Iamque pedem thalamis ponet cultissima nostris.
 Fallor? an in nostro limine latrat Hylax.

ELEGIA III.

FLAMMEOLIS, mea lux, oculis cùm cuncta peruras,
 Frigidius Scythicâ cur nive pectus habes?
 An malus ille Puer, terror Matrique, Iovique,
 Quod tam formosa es, lædere te metuit?
 Non metuit certè. taleis amat ille triumphos,
 Et formosarum vulnere semper ovat.
 Lumina sed radiis tua non cedentia Phœbi
 Idalias hebetant discutiuntque facies.
 Ille dolet, rubor ora calens puerilia signat,
 Vix, ô, vix lachrymas lumina torva tenent.
 Lente Puer, Matrique pudor rediture dolenti,
 Mitte facem, jaculis hæc tibi præda venit.
 Aut si formosam non vis transfigere pectus,
 Candida ne livor membra cruore notet.
 Extinctas faculas Dominæ sub lumina mitte,
 Illa iterum flammæ quas rapere dabunt.
 Mox ubi languidulam carpet nocturna quietem,
 Clauserit atque illi sidus utrumque sopor,
 Ignaram totis furtim succende medullis,
 Hauriat & longum corde repente malum.
 At tibi, si monitis veniet victoria nostris,
 Sancte Puer, vatem mitius ure tuum.

ELE-

ELEGIA IV.

CHARA meum gelidâ ferit nive Lydia pectus:
 Dicebam, Flammis hæc, puto, tela carent.
 Nec carnere tamen, sub aquâ latuere favillæ,
 Flammaque per venas stillat aquosa meas.
 Hei mihi! securi quâ declinabimus ignem,
 Frigore duras si metuemus aquas?
 Frigore sax nata est, tolletur frigore nullo,
 Sperandum simili de face frigus erit.
 Sume pareis igneis, miserumque levabis amorem,
 Lydia, frigoribus semper acerba nocet.

ELEGIA V.

NON tam mite mihi pectus Natura dedisses,
 Calcaret nostrum nulla puella caput.
 Nec pateret toties tumidi ludibria vultus,
 Irasque oculis oscula blanda darem,
 Rivalemque meum Dominâ laudante probarem,
 Adstrictus turpi sedulus obsequio.
 Dura puella, puella meis indigna Camœnis,
 Alpinis animum frigidior nivibus,
 Ementitæ tuz facio præconia formæ,
 Ve qualis non sis, esse putere mihi.
 Te laudo vates, laudatam amplectitur alter
 Barbaras, & nostros arrigit ad numeros.
 Aspicio fractosque oculos, & colla notata
 Dentibus, & quasso non bona signa toro.
 Diceris interea, fateor, castissima nobis,
 Multaque narramus de probitate tuâ.
 Te quoque, mentitum ne me rear, ore pudico
 Respuis usque meas, dura Nexra, preces.
 Cumque aliis toto pateat tua ianua poste,
 Multus & è foribus lassus amator eat:
 Vni casta mihi perstas: hæc præmia vates
 Debita pro falso munere vanus habet.
 Heu crudelis Amor, tuque, ô, crudelior illo,
 Sive hostis, seu non, pulchra Nexra tamen

Tempus erit certè, curis cùm liber amaris,
 Excitiam vestras dispiciamque facies.
 En mihi jam silices, en circum pectora ferrum
 Nascitur, & vinco vos quoque duritie.
 Infidum genus, ah, nuper mea, cura puellæ,
 Mentis pernicies insidiosa bonæ,
 Non ego vos posthac humili prece lentus adibo,
 Aspera que obtutu verba feram tacito,
 Læsus & a vobis, læsas vos esse fatebor,
 Et placatrices ipse feram lachrymas,
 Contemptusque superba pedes ad limina cogam
 Invitos; pereat quem juvat ista pati.
 Dura Nezra, Nezra meis indigna Camœnis,
 Alpinis animum frigidior nivibus,
 Non ego, cùm veniet pallæ melioris amator,
 Quælibet abscondam iussus in antra caput:
 Scilicet ut possis, Divis jurare vocatis,
 Per caput illius, perfida, perque tuum,
 Illi te viduas intactam ducere nocteis,
 Et tritum nullis limen habere viris.
 Non ego, cùm veniet loculi gravioris amator,
 In famulas vertam basia nostra tuas,
 Scilicet ut ridens dicas, Ignosce potervo,
 Insanit famulæ captus amore meæ.
 Hæc quicumque potest nullo perferre dolore,
 Idem Cæcæseas & tolerabit aveis.
 Sisyphii gaudens provolvat pondera saxi,
 Tantaleæ sitiens non inhiabit aquæ.
 Ille premet gemitum, conclusus in ære Perilli,
 Ne det mugitus machina fumificos.

ELEGIA VI.

S AUCIVS Aligeri languebat arundine quondam,
 Moxque necis gelidæ spicula sensit amans,
 Corpore in exsanguî restabant tela duorum:
 Hæc vulsura suum venit, & ille suum.
 Vulsit Amor nigrum sceleratâ cuspide ferrum;
 Heu, quid agis? non sunt hæc tua tela, Puer.

Spicu

Spicula Mors sumpsit manibus radiantia furvis,
 Cessit in aërias & malè sana vias.
Nec mora, digressi repetunt lachrimabile munus,
 Ille suos querit, querit & illa suos.
Missa peregrinis sparguntur vulnera nervis,
 Et manus ignoto lævit utrinque malo.
Irrita Mors arcus validi molimina damnat:
 Florat Amor teneras tam valuisse manus:
Denec, fallaci repetito sæpius ictu,
 Erroris sensit crimen uterque sui.
Fœdabant juvenes primas in pulvere mælas,
 Oscula quas, heu, ad blanda vocabat Amor.
Canities vernis florebat multa corollis,
 Persephone crinem vulserat unde sibi.
Quid facerent? falsas procul abiecere sagittas:
 De phætrea jaculum promptus uterque novum,
Res bona: sed virus Pueri penetravit in arcum.
 Ex illo miseros tot dedit ille neci.

ELEGIA VII.

*Alicui nomine, & in gratiam Consulvi
 Perezii Hispani conscripta.*

Si qua venit summopositis in culmine rerum,
 Illa ruina suo pondere magna venit.
Mitiùs infelix accusat fata colonus,
 Acida depositum si malè solvit humus;
Quam si, maturis quæ jam flavebat aristis,
 Succumbit pluviis imbribus atra seges.
Cùm rudis à primo religavit littore funem
 Nauta, necaturas leniùs haurit aquas:
Idem, permenso patriam si viderit orbe,
 Canaque navifragis fluctibus ora tegat,
Heu, quæ non tumidâ jactat convivia lingua
 Cæruleis Nymphis, cæruleoque Patri?
Expertus queror, ah, mendaci lusus amoris
 Non minor est illis nostra querela malis.

Vrebat formosa meas Iustina medullas ,
Digna Iovis thalamis, sed magis apta mihi.
Candor erat, qualem Veneris flos albus habebit,
Purpureo Bacchi si nater in latice.
Lumina fulgebant nitidis æquanda lapillis,
Quos niger Eoa colligit Indus aqua.
Illorum ex acie torfit nova tela Cupido ,
Plusque ait, hæc nostris arma furoris habent.
Vera Deus monuit: sed enim, quia dignior illa
Nulla fuit titulum cladis habere meæ,
Sustinui indomitas objecto pectore flammæ,
Sensus & ex tanto vulnere parvus erat.
Sic aliquis, Bacchoque animum furia tus & ira
Sumpsit ubi attonita fervidus arma manu,
Irruit in gladios, & centum vulnera passus ,
Viribus infractis acer ab hoste redit ,
Abstergens tepidos & pro sudore cruores ,
Quàm sentire queat conspicit antè malum,
Donec succiduo tellurem poplite quassans ,
Corruit, & fuso sanguine vita fluit.
Repit Amor sensum totos infusus in artus ,
Suscitat ut magnos parva favilla rogos.
Pallorem nostri tum mirabantur amici ,
Demissosque oculos, instabilemque gradum,
Ridentes gemitusque meos, & inania verba ,
Roranteisque novo sæpè liquore genas.
Nec mihi luce graves aberant neque nocte dolores:
Nec mihi grata Ceres, nec mihi Bacchus erat.
Irrita lucebant obscuro sidera mundo ,
Cynthius obductâ nube premebat equos,
Et sine fronde frutex, & erat sine gramine campus,
Et sine lucenti fons inamœnus aquâ.
Vmbra levis tantùm nostro de corpore mansit,
Inter & extinctos annumerandus eram.
Sola suis Iustina oculis pulcherrima vitam
Reddebat muto, lenè tuens cineri.
Gaudia tunc luceſque mihi nocteisque ferebant,
Grataque erant Cereris munera, grata mæri :

Aurea fulgebant rutilanti sidera mundo,
Formosus croceos Phœbus agebat equos :
Frondæ frater viridi, vernabat gramine campus,
Et pellucidolâ fons saliebat aquâ.
Hoc est infandum quodcunque vocatur amare,
Sollicita alternis gaudia cum lachrymis.
Nec fuit auxilio, quod mitigat omnia, tempus ;
Mutavit flammæ nec via longa meas.
Ad finem veni Lætos, glebamque feracem,
Vectus Tyrreni per freta Tusca maris,
Pulsatus rauce ubi vocibus Appenninus
Sæpè tulit questus in freta surda meos.
An Istriacos vidi populos, ubi maximus Ister
Cantatas gemino nomine volvit aquas.
Quin etiam Hungaricæ me conspexere ruinae
Flentem, non miseri tristia damna soli,
Non furias hostis vicino Marte cruenti,
Tædium difficilis nec sine osa via ;
Sed fastus, lustras, tuos, ô, durior illis
Cantibus, æternâ quas nive tundit hyems.
Hinc quoque Belgarum populosas vectus ad oras,
Unica cum Nato quæ Venus arva colit,
Centum candidulas vidi per compita formas,
Omneis innocuis, Lux mea, luminibus.
Est aliquid servare fidem : miserata dolores
Reddidit Hesperia me Cytherea mea.
Tu quoque fidorum jam non ignara calorum,
Cœpisti nostris victa dolere malis,
Atque aliquid sentire meis adfines favillis,
Damnans longa tuæ tempora deditæ :
Nec mora, jam cingenda dabas formosa lacertis
Colla, dabas blando murmure basium.
Et quiddam hæud racis promittens majus ocellis,
Languebas fasâ per mea colla manu.
Hora brevis poterat conjungere molliter ambos,
Et dare concordia gaudia plena toro.
Basia nexilibus dum jungimus humida linguis,
Dum volat huc illuc missa proterva manus,

Et sine mente oculi volvuntur utrinque salaces,
 Dulciaque ad Veneris sacra paratur iter:
 Ecce, pedem thalami feralem in limine ponens
 Improba propositum Larvia rupit opus.
 Det tibi, tristis anus, inopem Cytherea senectam,
 Et sero lacerum torreat igne jecur.
 Nec tibi contingat turpeis satiare furoreis,
 Semper at indomitæ more feraris equæ.
 Et, quæ tam sanctos violarunt lumina amores,
 Non unquam placidâ fessa tegantur humo:
 Illa sed ante rogam rabidi canis ira revellat,
 Spergat desertis & lacerata locis:
 Colligat illa furens, magicasque exusta per aras
 Carmine sacrilego dira fatiget anus.

Hæc amici rogatu scripta, qui suos amores alienis malebat decantari versibus, quàm suis.

Alamoigna 1533.

ELEGIA VIII.

Ad lectulum.

LECTULE, qui domini lentum sine compare dulci
 Pondus habes, nullis conscie deliciis,
 Heu, quæ torpentem somno me semper inerti
 Imposuit fulcris fors inimica tuis!
 Dignus es, & certè mecum felicior esses,
 Afflaret si me lenis, ut antè, Deus:
 Si ve meo facilis penderet Iulia collo,
 Iulia fervoris prima favilla mei;
 Altera seu mecum longas variaret in horas
 Labra columbinis roscida basiolis,
 Difficilis nimium, nimiumque infida Nezra,
 Nec meritò numeris nobilitata meis,
 Seu quæcunque meis versaret in ossibus ignem,
 Digna toro facies, digna furore, meo:

Non

Non ego dedecori fierem tibi, lectule mollis,
Sponda veterinosum nec tua ferret onus.
Nec Venerem malle nudo cum Marte jacentem,
Dulcia nec varii furta fovere Iovis.
Nunc tristes unâ toto tabescimus anno,
Inque parem sortem te mea fata trahunt.
Mollis Amor, terræque, Puer, coelique voluptas,
Quæque volas conchâ per fræra summa levi,
Languida qui blandis mordetis pectora curis,
Vnde patens ær, unda solumque vigent,
Cur nos tam miri cruciatu pectore vates,
Aut nullo miseror, aut in amore malo ?
Optabam, memini, cum nuper amore vacarem,
Vester in hanc animam ne foret ignis iners :
Hei mihi, quam multos peperit vox una dolores !
Traditus indignæ præda fui Dominæ.
Illa tribus didicit ter eandem vendere noctem.
Improba, & exclusis sola cubare tribus,
Dicere, iam venias, venientem fallere, seque
Esse domi clausâ dissimulare serâ.
Scit benè quâ juvenis, scit quâ moderatior ætas,
Et quâ delirus ducitur arte senex.
Cum voluit, periura quatit singulibus ora,
Et tepido lætas irrigat imbre genas.
Quamvis munera amat, nō profunt munera danti,
Sed tantum longi sunt mala vincula mali.
Qui dedit, hunc veteres inter fastidit amanteis,
Qualis in eversâ stat vetus æde Deus.
Qui modò dat, nimiū novus est, neque dignus, ne
Præferat hunc, junxit quos sibi prisca fides. Illis
Semper habet causas cur munera poscat amantem :
Semper habet, noctem cur dare lenta neget.
Nam modò formosus puer est venturus ad illam,
Ignea cui niveo fulget in ore rosa,
Lævia cui nulla sordescunt inguina pube,
Scilicet effecit quem modò prima virum,
Et modò in alterius se jurat amore perire,
Nec vacuum ad flammæ pectus habere novas.

Et modè tam norâ nullum de plebe salutat,
 Ut semel est nervum experta tribunitium.
 Szpè gravem capitis caussatur pallida morbum,
 Szpè nova signat religionem diem.
 Szpè dolet, sictamque ruens ignescit in iram,
 Baccha repentinis ut furit acta sacris.
 Illicet, exhaustis oculis discedit amator,
 Illicet, egregius jam subit ille puer,
 Curva labascenti frangens vestigia nixu,
 Dixisset Pylius quem, puto, Nestor avum:
 Vda sub hirsutâ torpent cui lumina silvâ,
 Herniaque effœtis pender ab inguinibus.
 Tolle tuas arteis, nimium cognovimus istas:
 Simplicius poteras dicere, Vade foras,
 Et gravis es nobis, & sunt tua munera parva,
 Et nimium verâ quæris amare fide.
 Si tamen haud fallit Phœbi cortina poëtas,
 Et sacer ætheriis vatibus ardor inest:
 Seratibi veniet fastûs vindicta superbi,
 Atatis teneræ crimina flebis anus,
 Cùm tibi czlatum laxis, pulcherrima, rugis
 Luridus inficiet pallor anile caput,
 Conductamquetrahenstremebundopollice lanam,
 Involves fuso staminalonga gravi:
 Aspiciet lachrimas ridens Erycina senileis,
 Et levis excussâ plaudet Amor pharetrâ,
 Et juvenes omneis, & me, tua probra juvabunt:
 Lux, precor, ô, fato sit prior illa meo.
 Tunc ego candentis, Venus, ô, formosa, columbæ
 Ante tuas aras viscera pura feram.
 Interea, flammis jecur hoc melioribus ure,
 Dum res & vitæ tempora verna sinunt.
 Me recreet placidi tranquilla Cupidinis aura:
 Sit procul ex animo turbida cura meo.
 Me jocus, & risus jûvet, incertique penates,
 Me lyra, me calices, me rosa tincta mero,
 Me sine nube dies & me sine nocte tenebræ,
 Et sine nox tenebris, & sine dote torus,

Ris vacans odiis, & nullo vulnere bellum,
Et matutino victa sopore Venus.

Toleti, mense Aprili, 1534.

ELEGIA IX.

*Ad expellendum somnum puella me-
cum cubanti.*

SOMNE, tenebroſe necis ignaviſſime frater,
Et tantum vanis dulcis imaginibus,
Parce meæ Dominæ natiſſimæ claudere ocellos,
Noctis promiſſæ jam brevis hora finit.
Pacta mihi eſt, non Somne, tibi: Cur, improbe, pen-
ſubrepens tacitis in bona noſtra volas? (nis
Deſine, n pudor eſt, onerare amplexibus atris
Membra Pyrenææ candidiora nive.
Te ſibi, deſerto ducens ſaſpiria lecto,
Noctibus in viduis multa puella vocat.
Te vocat enervis conjux formoſa mariti
Plurima, & inſtanti gaudia nulla negat.
Tunc obſcura putas tua, laſciviſſime, furtiva,
Immunis quorum nulla puella fuit?
Parva licet matris charis indormiat ulnis,
Et rudis, & nulli contemnerata viro;
Te tamen experta eſt reſolutis ægramedullis,
Et fruſtra matris muta vocavit opem.
Cuncta parent tibi, Somne, cubilia formoſarum;
Nocte brevi vigilet, ſcilicet, una mihi.
Ipſa negat tibi ſe, cubitoque innixa ſupino
Erigitur, noſtram labitur inque ſinum.
Sed ruſſum nitidos oculos deviſta remittit,
Fractæque anhelanteis vox cadit in gemitus.
Quid faciam, mea lax? quo tē medicamine tangam,
Vt ſopor iſte tuo deſluat ex anime?
Nam neque ſubducam lapſuro brachia collo,
Nec tibi ſtrident i voce moleſtus ero,

Nec

Nec digitis vellam digitos tibi, nec pede duro

Urgebo furas, marmoreumque pedem:

Vda papavereo detergam lumina succo,

Sive meis oculis seu magis ore meo:

Inque tuum mœstus flectam suspiria nomen,

Mussabo magicis carmina lecta sonis,

Quæ mihi, Thessalici quondam doctissima ritus,

Noctes relucenti commemorabat anus,

Cùm me, custodes calcans secura jacenteis,

Virginis intactum detulit in thalamum.

Phryxæam vigilans servabat bellua lanam:

Servabat vigilans aurea mala draco.

Tu quoque, fac vigiles, juvenem complexa virentē,

Delicias rapiat ne qua puella tuas.

Somnus abit, sensu; leviori pectus amatum

Iam gravat illa mihi pondere, somnus abit.

Iam fas est majore sono cantare, novumque

Mittere reclusas carmen in auriculas.

Nondum Luna teres tetigit fastigia cœli

Ardua, fraternis diffusa luminibus.

Tu tamen (ah) pigro jamdudum immortua somno,

Turpe toro pondus, me vigilante, jaces.

Nil agimus, jam se dedet secura quieti,

Noritur ubi roseum tam procul esse diem,

Hospitis Oceani spumosa cubilia linquit

Phœbus, & ardentes in juga cogit equos.

Sidit Athlantæas Phœbi germana sub undas,

Obrundunt aciem sidera victa suam,

Tæque dedit lucis signum cristata volucris:

Tu tamen assiduo pressa sopore jaces.

Vxores jaceant sic, deformesque puellæ,

Quæque parant lassis tædia fœda viris,

Tu mecum longâ ludas, (licet) ô mea, nocte,

Et mecum longâ deliciosa die,

inclinata sopor nunquam mea lumina solvet;

Qui dormit, secum non habet ille suam.

O nunc, ô vigiles: illud ne protinus addam:

Quæ dormit, secum non habet illa suum.

Hoc non admittes in te, dulcissima, crimen:
 Somnus jucundis jam fluet ex oculis.
 En! niveo lapsos formavit pollice crineis,
 Lumina permulsit semireclusa manu,
 Et mihi basium strinxit trepidante labello,
 Quale viro in somnis nulla puella tulit.
 Iam dormisse decet, jam te formosior ipsa es,
 Mollior ex oculis jam tibi flamma venit.
 Sic, ubi nocturnos rupit Tithonia somnos,
 Purpureum flavo fundit ab ore decus;
 Sic nitet ambiguo Titan gratissimus ore,
 Cum se non totum nubibus exeruit.
 Talia per densos myrti Latonia ramos
 Deiecit in tremuli lumina fontis aquam.
 Nunc licet intonsi veniat sub imagine Phœbi
 Somnus, Athlantiadis vel gerat ora Dei,
 Exemplumve Iovis, liquido nitidissimus auro
 Diffuat, aut niveo testus olore gemat:
 Spernet Apollineos præ me Venerilla capillos,
 Mercurique genas, Mercurique lyram,
 Excludet gremio croceæ ludibria guttæ,
 Et frustra ad thalamos dulce queretur olor.

*Hæc ferè inter equitandum non longè à Palen-
 tiâ effudimus mense Septembri, 1533.*

E L E G I A X.

De secundis nuptiis Nicolai Grudii, fratris.

AEQVORA sulcabat pictâ Venus aurea conchâ,
 Cui comes ardenti cum face Natus erat
 Aliger, aligerâ miscens fera bella sagittâ.
 Illius lætè pontus ab igne calet.
 Senserunt pisces infectas æquoris undas,
 Nereidelque imis deliquère vadis.
 Ad magni tandem venerunt ostia Scaldis,
 Directis cursus quò Dea sancta suos.

Exi-

Excipit, & Matrem senior veneratur Amorū ;
 Naiades glaucæ concomitantur heram,
 Iamque suū Divæ felix Anverpia portum
 Pandit, & alliciuū mœnia clara Deam:
 Quæ postquam viridi religavit ab arbore conchâ,
 Divinum magnâ ponit in urbe pedem.
 Ponè subit Puer arcitenens, acuitque sagittas
 Inflectitque arcus, cui Dea mater ait:
 Nunc, age, tinge Puer casto tua tela veneno,
 Formosa est Vati danda puella meo.
 Grudius, Hesperia nuper benè cognitus ora,
 Narcissi miseras dum caneret lachrymas,
 Cæsareasque aquilas per funera mille secutus,
 Scriberet arcanis dum sacra iussa notis,
 Ad patrios rediit amissâ conjuge Belgas,
 Impatiens vidui tædia ferre tori:
 Iamque etiam tædas hac ambit in urbe jugaleis:
 Digna meo res est, digna favore tuo.
 Ille meas dulci decantat carmine laudes,
 Et nostrum latè prorogat imperium.
 Vrbs hæc formosas nutrit cultasque puellas,
 E quibus est Vatis dignior una soror,
 Quæ tantum reliquas formæ præcellit honore,
 A formâ quantum vincitur ipsa meâ.
 Dixit at, at rutilis subit ò secratæsa pennis,
 Virgineumque Deus labitur in thalamum,
 Lectæque Gnosiacâ depromit tela pharetrâ,
 Figit & in tenerum spicula casta jecur.
 Rursus &, ætherias pennis sublatus in auras,
 Ad juvenem motis venit Amor facibus,
 Atque ait, O, nostras toties experte sagittas,
 Hoc quoque supremum non grave vulnus habet

E L E G I A X I.

Ad Carolum Catzium.

C A R O L E jucundos potuisti linquere amores,
 Terribileisque tubas, & fera bella sequi?
 Crede

Crede mihi, non est armorum gloria tanti,
 Ut fleat ulla tuas mœsta puella vias.
 Siccine sperasti vitare Cupidinis arcus,
 Martia sanguinea dum capis arma manu?
 Falleris: absenteis major premit æstus amanteis,
 Nullaque sollicito prælia amore vacant.
 Deseruit charum nunquam Venus ignea Martem,
 Nec timeret in castris accubuisse Deo.
 Cæsareas acies in primis Diva tuetur,
 Aeneæque genus, progeniemque suam.
 Tu licet extremos properes bellator ad Indos,
 Ad latus usque tuum callidus ibit Amor:
 Induet & galeam, furasque includet in æie,
 Et sparget tenera tela cruenta manu.
 Difficile est pugnare Deo: quò longius ibis,
 Erronem tanto durius uret Amor;
 Inque acie media, dum fulgurat ægide Mavors,
 Occurret dominæ tristis imago tibi:
 Tum pugnae oblitus, Martemque exosus acerbum,
 Males in molli bella movere toro.
 Ab, pereat duros primùm qui protulit enseis,
 Ille fuit ferro durior ipse suo.
 Ille autem scelere ante alios immanior omneis,
 Tormenti invenit qui genus arte nova
 Infandum, horrendum, dirum tremuere quod ipsæ
 Eumenides, & rex horruit ipse Erebi.
 Qua ruit, occumbunt urbes, sylvæque tremiscunt,
 Turbatique sonat regia vasta maris.
 Non sic irata jaculatur fulmina dextra,
 Nec tonitru cælum Iuppiter omne quatit
 Executit ingenteis immani pondere moleis,
 Involvens fumo nigricolore diem.
 Quid falso innocuum tonitru Salmonæa damnas
 Iuppiter? iste tuo fulmine dignus erat.
 At tibi dent, fama clarum, spoliisque superbum,
 Ad patrios superi posse redire laeis.
 Ut votiva Deum suspendas munera templis,
 Armaque, & creptas hostibus exuvias.

IOAN.

I O A N N I S
S E C V N D I
E L E G I A R V M

Liber Tertius.

E L E G I A I.

CARMINIBVS potuit torrentia sistere quondam
 Flumina, & arrectas sæpè tenere feras,
 Carminibus rigidas potuit deducere quercus
 Orpheus, & celeres continuisse notos.
 Carminibus durum potuit mollire Charontem,
 Applicuit ripæ protinus ille ratem.
 Carminibus potuit, qui servat pervigil atra
 Lumina tergeminum perdomuisse canem,
 Carminibus mulcere Hecaten, mulcere Sorores,
 Sistere & anguinæ sibila dira comæ.
 Carminibus potuit crudelem flectere regem,
 Tristiâque inferni solvere jura fori.
 Carminibus tandem victa omnis turba, petenti
 Euridicen Vati restituere suam.
 Sed non carminibus potuit revocare relapsam,
 Nec rata Tartarei fallere pacta Dei.
 At, benè si cantus, quod carmine fecerat antè,
 Muneribus Stygias sollicitasset anus,
 Munera Plutoni, Rhadamantho dona dedisset,
 Sensisset facileis in sua vota Deos:
 Irricalex fuerat, fuerat mox reddita conjux,
 Et fuerat rursus lex data nulla viro.
 Orpheu, quid? tantum tua carmina posse putabas,
 Vt non credideris munera posse magis?
 Iuppiter ad Danaën non carmina inania misit,
 Misit in optatos aurea dona sinus,

illa,

Illa, levis fuerat quæ rejectura Camœnas,
 Cœpit inauratum læta fovere Deum.
Carmina, formosis olim haud ingrata puellis,
 Iam pridem vacuum nil nisi nomen habent.
Munera sola beant, sola addunt munera formam,
 Munere sollicitæ Pallada, Cypris erit.
Carminibus falsos, Vates, meditabere amores,
 Cantans ad surdas carmina vana foris:
Muneribus dulcis mercabitur intus amores
 Barbarus, & ludet teque tuosque sonos.
Munera fecissent cunctos ex ordine sponso
 Participes thalami Penelopæa tui.
 Sed non dona dabant, vel si tibi dona dederunt,
 Falsa tunc fertur fama pudicitiz.

E L E G I A . I I .

Ad Carolum V. Romanorum Imper.

P. F. A.

CAROLE, qui solus paruli simul omnia mundi
 Invisita poteras regna tenere manu,
 Næ fortuna favens sibi non voluisset abesse,
 Quo posset charum sæpè beare caput:
 Hoc quod adest signum, venit à sculptore poetâ:
 Concedes veniam si minus artis habet.
 Ex unâ Herculeas spectabis parte columnas
 Stare procelloso, quæ tua signa, mari.
 Pars tenet Angustum felicior altera vultum:
 Hunc quid defixis ipse stupes oculis?
 An quid in hoc subito venerandum, lene, decorum
 Er, quod plebeium non queat esse, vides?
 Scilicet, ista tui est, mitissime Cæsar, imago
 Oris, at, heu, digiti quàm poliêre rudes.
 Lyssippi manibus fuit hæc formanda, vel illis,
 Pallada quæ priscis, & posuere Iovem.
 Tunc poterat vulnus inter lucere decorum,
 Invidiosa Deis, invidiosa Iovi.

Nunc,

Nunc, mea cùm fecit manus hanc temeraria, quan-
 Majestas operi, gratia quanta petit? (ca
 Illa tamen poterit, qualis sit cumque, remotis
 Testari populis de pietate tuâ,
 Atque tuis præstare fidem per sæcula gestis,
 Inter & historias, Cæsar, habere locum;
 Qualis enim quisque est, qualis fuit, indicat oris
 Forma, gerit certas pectoris illa notas.
 Arguet æternùm crudelia facta Neronis
 Ex fulvo quod adhuc ære numisma manet.
 Illud habet dextram cognatâ cæde madentem,
 Signaque materni sanguinis illud habet;
 Urbis opes dominæ flagranteis igne nefando,
 Totque necatorum corpora trunca patrum.
 Sic vultus si sæcla tuos venientia cernent,
 Et pietas illis, & tua nota fides;
 Religioque & mens observantissima iusti,
 Nulla licet de te charta loquatur, erit.

ELEGIA III.

In libellos Catulli, Tibulli & Propertij.

INTEMERATA vides linguæ monumenta Latinæ,
 Delicias dominæ, lautitiasque togæ.
 Scilicet, heic omne est, colles audire Quirini
 Molle vel argutum quod potuere prius.
 Heic & Pompeiâ spatiaris serus in umbrâ,
 Subque tuos oculos multa puella venit,
 Laxa comam, religata comam, distincta capillum,
 Culta, nigris oculis, crine decora nigro.
 Inter quas primâ procedit Lesbia pompâ,
 Passeris interitu nunc quoque mœsta sui.
 Totque tibi blando promittit basia vultu,
 Lenis amatori quod dedit ante suo.
 Proxima progreditur lascivo Desia passu,
 Felicem Nemesis quam propè radit humum.
 Fortunatæ ambæ, quarum sacra fama virebit,
 Pectora dum Vatum parvus aduret Amor.

Cynthia

Cynthia deinde, potens oculis jaculantibus ignem,
 Subsequitur Coâ mobilis in tunicâ,
 Hæc domuit fortem, tactumque Cupidine nullo,
 Et fastûs spoliûm celsatuentis habet.
 Tu quoque qui cernes, cave ne lædaris ab illâ;
 Spirat adhuc flammâs, & suatela gerit.

ELEGIA IV.

Ad Iohannem Dantiscum, Culmensẽ Episcopum, Poetam.

REGIS honos venerande pii, cui dulce sonantum
 Barbitos argutissimè in auriculis,
 Cujus temporibus & laurus & insula certant,
 Hæc premet ut sacras, & premat illa comas.
 Sic tibi vita diu, nec te Dantisce malignis
 Involvat tenebris illa nec illa dies.
 Inviolata tuos extendat fama labores,
 Atque alia, atque alia in sæcula serpat anus.
 Fragmina qui plus & cineres legis extinctorum,
 Corpora de tumulis & rediviva vocas.
 Per te Mercurium Schaldis post fata canentem.
 Audiet, attonitas & revocabit aquas.
 Per te Mercurium noscet, notumque loquetur,
 Quæque riger cano pallida turbagelo,
 Quæque trahit nigrum vicino sole colorem,
 Quæque poli tepidâ sub regione jacer.
 Vive diu, Præsul venerande, & vive suave,
 Inque levem flatum cùm tenuatus eris,
 Ipse tibi Phœnix iteratæ tempora vitæ
 Producat, magnanimâ mente, canore pio.

ELEGIA V.

*In reditum Erasmi Roterodami ad Belgas sed
 falsò nunciatum.*

Ao patrios finis venit grandævus Erasmus,
 Venit amor recti, venit & ipsa Fides. Vene-

Venerunt Charites, & iuncta Sororibus octo
Floribus instravit Callioppæa viam.

Dicite, quæ primùm sacro pede contigit arva?
Perpetuo lauros illa hederâsque ferant.

Dicite, quo primum clausit vestigia vallo:
Semper honoratus sit locus ille mihi.

Sive viam terris carpsit, seu flumine curvo
Vexit adoratum cymba beata senem,

Et nullo intactæ lædantur vomere terræ,
Et semper nitido gurgite flumen eas;

Sole nec arescat, gelidæ neque fidere brumæ
Aspera concretas ungula pulset aquas.

O, tanti quæ terra viri cunabula servas,

Debita Diis magnis cum prece thura refer:
Et pete, qui venit vestris ne cedat ab oris,

Ad cæli donec sidera serus eat:

Vt, cunis quæ læta sacris per sæcla superbis,
Accedat titulis nobilis urna tuis,

Ad quam longinquus toties lachrymabitur hospes,
Inspargens tenerâ clara sepulchra rosâ:

Et dicer, Felix quæ talem terra tulisti.

Tu mihi vel magno non minor es Latio.

ELEGIA VI.

De Vere.

EN modò, post imbreſſque vagos, gelidâsque pru-
Permutat ſedeis aſpera Bruma ſuas, (nas,
Iamque novo Antipodum perſtringit frigore gæteis,
Et vehitur Borea per nova regna gravi.

Interea niveis adventant tempora pennis,

Illa quibus veniunt dulcia nulla magis;

Tempora quæ veris nomen ſortita beati,

Iure ſibi primum promeruere locum.

Iam libet umbroſâ recubare ſub arbore lentum,

Rauca ubi perpetuis unda ſuſurrat aquis,

Et canere auriti ſtupeant quæ carmina Fauni,

Carmina declivis quæ remorentur aquas:

Aut

Aut tumidos magni versus recitare Maronis,
 Carmina Pindarici vel numerosa senis,
 Vel legere infestas qui Cæsaris intonat iras,
 Et desilet Magni colla refecta sui :
 Cernere vel teneris quæ det præcepta puellis,
 Quæque viris, mediâ dignus in urbe mori,
 Quem Puero molli voluit Venus esse magistrum,
 Naso, Tomitanâ non tumultandus humo,
 Vel quæ lascivi dat Musa jocosa Catulli,
 Dicere vel numeros calce Tibulle tuos :
 Aut audire suos recinentem molliter igneis,
 Versibus à cuius Cynthia nomen habet :
 Et quoscunque alios Musæ docuere canoræ
 Dicere, quod mentis anxietate lever.
 Iam libet & curvos inflectere viribus arcus,
 Cerâque in oppositum figere tela scopum.
 Iam campis errare libet florentibus, & per
 Aëris incertas spargere tela vias.
 In nova jam nivei mittuntur pascua tauri,
 Lanigeri saltant per nova prata greges.
 Nocturnumque gelu jam matutinus Apollo
 Ridet, & in liquidas omne resolvit aquas.
 Mæque focum agricolæ fumosâque, tecta relinquunt,
 Rusticâque in tepido gramine turba jacet,
 Arboribus miti Zephyrus jam flamine reddit
 Præripuit Boreas quas violentus opes.
 Et modò quæ jacuit rigidis obducta pruinis
 Terra, nimis vuln conspicienda fero,
 Iam vario herbarum & florum depicta colore,
 Vicinum latè complet odore locum.
 Iam, tremulus multo qui sedit tempore, passer,
 Gaudet deliciis incubuisse novis.
 Mæque resecta suis rostrata ciconia ventis,
 Hospitis antiqui culmina nota petit.
 Desertâque laevis peregrina revisit hirundo,
 Prima repescenteis advehit illa dies.
 Quæque diu gelidæ filuit per tempora Brumæ,
 Integrat dulcets jam philomela modos.

Et

Et tu sturne loquax cunctas imitate volucreis,
 Vno quam varios reddis ab ore sonos?
 Denique, tam placidis passim adspirantibus auris,
 Assumunt habitus cuncta refecta novos.
 Nimirum talis tenui spirare susurro
 Semper in Elysiis creditur aura locis.
 O, fortunatas tali sub tempore terras,
 Tempore quo nullum latius annus habet.
 Si non, quisquis erat, quondam voluisset iniquus
 Gaudia tam magnis hæc temerare malis.
 Nomen enim, factumque nocens utcunque tacebo,
 Dum modò devoto carmina dira canam,
 Carmina quæ sævis dent præmia consona factis,
 Quæ moveant magnos ter repetita Deos.
 Dil facite, Elysiis procul ut di stractus ab arvis,
 Incolat æternos tristia regna dies.
 Atque illic siccamque sitim ferat usque famemque,
 Et capiat sortem Tantale prisce tuam:
 Tuque satur sedeas, poma ille fugacia capter,
 Et capter liquidas, nec potiatur, aquas.
 Aut epulis potiùs multis ante ora paratis,
 Non ausit vetitas vel tetigisse dapes.
 Quin mox illa simul Furiarum prima recumbens
 Surgat, & ultricem tendat in ora facem.
 Tandem Erychthoniâ rabie compulsus edendi,
 Dilaceret maneis si queat ipse suos,
 Sic tamen, ut nequeat sibi mortem inferre secun-
 Nec finem tantis imposuisse malis. (dam,
 At nos interea picti florentia Veris
 Tempora gaudentes transilisse juvet.

ELEGIA VII.

*Ad Hieronymum Montium, Mediolanensem, pro ac-
 ceptis ab eo Epitaphiis ac Elegiis quibusdam.*

SOMNIUM.

FASSVS eram, & sensi gravior istæ dia curæ,
 Obtulis ante oculos se Dea bina meos:

Alex:

Altera, lugubrem prætendens mœsta cupressum,

Scalpebat memores in cava busta notas:

Altera fragrabat myrti genialis odore.

Sancta Venus, quanto clauda decore fuit !

Utraque visa mihi prius, utraque culta libenter,

Et fuerant requies pectoris una mei.

Rorantis sed enim species divina capilli

Diffusæque sinus, purpureæque genæ,

Penè mihi abstulerant vultus discrimina notæ,

Cùm subito taleis reddidit una sonos,

Imparibus tibi nota modis Elegeia pridem,

Èbria cùm caneres lumina mollis heræ,

Quæque tuas curas, & quæ tua gaudia novi,

Adsum, ait, ornatu ne moveare novo:

Virginibus Latius crineis ita valvere mos est,

Illis & tenuis aura movet tunicas,

Illis & teretis distinguit purpura mælas,

Mulsus & arguto gutture spirat odor :

Adsumus Italiâ, taleis nos terra remittit

Aurea, quæ nobis patria sola manet.

Quæ cineres muros Vatum venerata priorum,

Quos fovit gremio dædala Roma suo,

Parturit usque novos, & jura tuerur avita :

Qualis erat, cæli qui peragravit iter,

Mobilium decreta canens immota rotarum

Pontanus, cujus laudibus aura sonat.

Pontanus, puerum docui quem prima sonant

Alicis Idalii vincula, tela, faccis.

Qualeis Strozigenæ laus, & duo sidera gentis,

Ille decus nostri, vel decus ille chori,

Ille pharetrari vel fama Cupidinis ille,

Quo rum per populos nomina juncta volant.

Quid referam Grajâ genitum de stirpe Marullum,

Aprantem Latius Dorica sacra modis?

Quid Bembis? magnique Vidæ quid nomen? & Acti?

Et quorum titulos nulla recondet humus?

Aleiarumque meum? patriis qui tractus ab oris,

Alcerisque Dex sacra verenda colens,

C

Non

Non tamen illarum vestigia movit ab hortis,
 Nascentem placidis quæ rapnere oculis,
 Qui, doctâ cum gente suâ, facit, ut sit & ista.
 Urbs Biturix nostræ non aliena viæ.
 Talia dicebat, vel talia dicere visa est,
 Movit inæqualeis & Dea læta pedes.
 Cùmque sorore suâ murmur modulata canorum,
 Fugit, & ambrosio sparsit odore locum.
 At mihi subsiluit gravibus mens eruta curis;
 Visus & ex illo purior ire dies.

ELEGIA VIII.

De pace Cameraci factâ, inter Carolum Imperatorem & Franciscum Gallia Regem, Anno 1529.

EN rata magnanimo cum Cæsare fœdera Gallo,
 En per fœmineas fœdera pacta manus:
 Dicite, iô, juvenes, &, iô, bis dicite cani,
 Et pellat curas fœmina virque graveis.
 I procul obscuras Mars ferree Ditis ad umbras,
 Aufer & hinc Furias seditione tuas.
 Te Bellona ferox, tæque hinc Discordia demens
 Proripe, & accensus Ira superba genis.
 Prodit ab astrifero, tandem, optatissima cœlo,
 Laureolâ placidas Pax redimita comas:
 Altera cæruleæ ramum prætendit olivæ,
 Effundit fruges altera larga manus.
 Sunt comites, superos quæ quondam Astra peti-
 Impia sanguinei bella perosa Dei, (vir,
 Quàmque licet justæ germanam dicere Divæ,
 (Ah nimis arcani prodiga Diva sui)
 Incorrupta Fides, niveâ circumdata pallâ:
 Et vos Pierii turba novena chori:
 Quas inter medius radianti vertice Phœbus
 Increpat argutæ fila canora lyræ.
 Hos procul à tergo gressu ritubante secutus,
 Mercurio cœcus cum duce, Plutus adest.

Quæ

Quæ Puer, Idalii speculari è vertice montis,
 Plaudat Amor pennis, & sua tela novat:
 Defectâsq; novovireis explorat in arcu,
 Ipsa novam pharetram cui ligat alma parens.
 Ergo, age, Pauperies cunctorum causa malorum
 Quæ patrare jubes omnia, quæque pati,
 Et sedens mala cuncta Fames, spinosâque Cura,
 Lætusque, & tenebris Mors fera cincta nigris,
 Ite per extremas genteis, atque ite per undas,
 Nulla ubi quam rabidis sint loca trita feris:
 At vos in falceis gladii nunc ite recurvas,
 Atque aciem in flavas vertite frugis opes.
 Quique prius rigidas clypeus decusserat hastas,
 Nunc habilis paleas ventilet ille levis,
 Et modò quæ preffit fugientia lancea terga,
 Scindat frugiferam vomer aduncos humum.
 Vos qui bella prius, Invenes ætate virentes,
 Gessistis crudâ sanguinolenta manu,
 Pro durâ galeâ roseis ornate corollis
 Tempora, pròque tubis sumite plectra manu.
 Bellâque lascivis nocturna movece puellis,
 Figite & optato vulnera grata loco.
 Signentur memori felicia tempora versu,
 Tempora solenneis inter habenda dies.
 LVX sIMVL aC fclIX aVgVsti qVinta refVLst
 Prodiit & popVLis paX bona Longa tVLit.

ELEGIA IX.

In morbo Andrea Alciati scripta.

Sic est, humanæ legem transcendere sortis,
 Fata verant omnes, cœlivagæque rotæ.
 Consortemque pati Divûm gens invida non vult,
 Atque viros geminâ dejicit arte polo,
 Debilibus morbis, & morbis morte propinquâ,
 Cui Nox & fuscas stat Sopor ante genas.
 Alciatus languet: quid nunc juvat omnia scire.
 Et famâ populos ire per & maria,

Febris in augusto quem versat pallida lecto?
 Diva sacrum Musis lædere parce caput.
 Tunc ego te dicam posse cubilia cœlo,
 Semper ubi niveo semira lacte fluit,
 Non Stygias inter Furlas in valle profunda
 Degere, quâ Bello stat domus, atque Fami.
 Et tibi votivas persolvam carmine laudes:
 Tu modò de sancto limine tolle pedem.
 Sic tibi, nec macies, nec sit tibi pallor in ore,
 Siccaque profusâ labra rigeris aquâ.

E L E G I A X.

*Valedicit amicis in Hispaniam pro-
 fecturus è Belgicâ.*

H EI mihi, curarum cur me tam lenta fatigant
 Pondera? mēnsque suo victa dolore jacet?
 Anne, quod extremas fato propellor in oras,
 Aurea quâ flavi splendet arena Tagi,
 Visurus populos quos Sol vicinus adurit,
 Dum parat occiduas amne lavare rotas?
 At qui tunc alacer soleo vegetusque videri,
 Esset in aspectu cū via longa meo.
 Libera nec curis unquam magis otia duco,
 Quam cū dura premo terga fugacis equi.
 Nec mihi formosis iniecit vineta lacertis,
 Pendet & à collo nulla puella meo,
 Quæ mihi blanditias & verba minantia dicat,
 Ominaque in nostrum tristitia fingat iter,
 Quæ mihi cum lachrymis convicia fundat eunti.
 Asperet & magnos in mea damna Deos.
 Talis nulla meis insedit cura medullis,
 Et tamen, heu, quantus pectora languor habet?
 Dii, nostri tutela, Larcis & Numina ripæ,
 Quam curvus flavâ Delus inundat aquâ,
 Tuque Geni, tu sancte Geni prænobilis urbis,
 O, quæ sera meos accipiat cineres,

Irrita

Irrita sint, precor, hæc animi præsentia mœsti,
 Vesta repescenti per fræta summa noto.
 Et mihi quas doleam naras exponite causas,
 Ne ruba venturi sit dolor iste mali.
 Sicego: muscoso genitor sic Delus ab antro,
 Intextus placidas fronde fluente comas.
 Quos pisces ada nostra colunt, quot gramina ripis
 Mollia nexilibus luxuriant foliis,
 Tot tibi sunt causæ, juvenis (ne quære) doloris,
 Ah! nimis in curas ingenio setuas.
 Sacram urbem Veneri, Phœboque, patrique Lyæ
 Linquis, & ignorum curris in exilium,
 Ut videas alio populos à sidere costas,
 Et repetas votis multa relicta tuis,
 Saspices matrêmque piam, fratresque suaveis,
 Et germanarum pectora charitium,
 Et longè ante alios dulcem de fratribus unum,
 Pars sine quo vitæ non sit ulla ruæ.
 Adde ros unanimi junctis tibi corde sodaleis,
 Adde & honoratos tot tibi jure viros.
 Quos inter primo Craneveldius ordine, pro te
 Votis æternos sollicitat Superos.
 Proximus insequitur patrio Mulardus amore,
 Antiquaque colenteque tuosque fide.
 Hæc igitur linques, & te mirare dolentem?
 Corque injusta tuo lumine gutta cadat?
 Desine venturis mœrorem ascribere fati,
 Par esse instanti non valet illa malo.
 Dixerat, & cum voce caput depressit in undam,
 Raiæque turbæ signa reliquit aquæ.
 Omne quo gaudens, sensu mitescere curas,
 Et mutata novus venit in ora color.
 At vos jucundi, charissima turba, sodales,
 Mens quibus à nobis non aliena fuit,
 Quique meos lusos, & qui mea seria nosti,
 Cultor Apollinei Petre jocose chori
 Moribus & niveis cultissime Carole, quorum
 Arguet immemorem me neque summa dies,

Vivite felices, dum me tenet ultima tellus,
Vivite seu vivam, vivite seu moriar.

E L E G I A X I.

Arragonia desiderium.

ARRAGONVM montes, excoctâque gypsa calore,
Arvâque nec Baccho cognita, nec Cereri,
Nullus ubi, trepidantis aquæ confinia circum,
Frigerat humidulo gramine cespes humum,
Aura ubi Phœbzæ contra flans irrita flammæ
Ipsa calet, motas conduplicatque facis.
Rara comis ubi luxuriat frondentibus arbor,
Rara stat artifice marmore fulta domus.
Sed miser excisis in rupibus incola vivit,
Et crescit toto nil nisi spina solo.
Et paucæ ficus, &, non hic grata Minervæ,
Arida liventi languet olivæ comâ.
Quando erit, ut vestris liber de finibus, arva
Et tua flava Ceres, & tua Bacche petam?
Multus ubi, trepidantis aquæ confinia circum,
Frigerat humidulo gramine cespes humum?
Aura ubi Phœbzæos mitissima temperat igneis?
Demulcens flabris aëra frigidulis?
Densa comis ubi luxuriat frondentibus arbor?
Multæ stat artifice marmore fulta domus?
Tunc ego procumbens myrti genialis in umbrâ,
Calculus argutas quâ strepit inter aquas,
Carmen Diva tibi gratus Fortuna dicabo,
Quod trahat agricolas ad loca blanda Deos.
Montissonii in Hispania.

E L E G I A X I I.

In Casaream Augustam, urbem Arragonia.

NOBILE ab Augusto nomen cui Cæsare mansit,
Urbs vetus, Heroûm quam posuere manus.

En

In tibi victriceis undarum porrigit undas
 Maximus Hesperias inter Iberus aquas.
 Te dominam veneratur, & hæc tua moenia semper
 Stare jubet ripâ, dum fluct ipse, suâ.
 Limina regificis surgunt tibi mille columnis,
 Nubilaque æriis turribus alta quatis.
 Te blandis, te molliculis Cytheræa puellis
 En beat, Augusto proque nepote colit.
 Hei mihi, cur nutris pullas lachrymosa cupressus?
 Grata magis Phœbo non satis arbor erat?
 Serta dares ut læta tuo victricia regi,
 Qui tibi Barbarico victor ab hoste redit?
 Rex idem, Cæsarque idem, mitissimus idem,
 Qualis ab Augusti non fuit imperio.

E L E G I A X I I I.

*In Reverendissimum Cardinalem Toletanum, iter
 facientem Compostellam.*

CAPRIPEDES Satyri, quibus est tutela virorum
 Longa per externos quos via jactat agros,
 Facundo soboles non inficianda parenti,
 Cui micat in flavis aurea penna comis.
 Seu nemus argutum, seu vos juga montis adorant,
 Sive susarriferis flumen arundinibus,
 Dicite, num vestras equitatum doxit in umbras,
 Num sacer ad vestras constitit hospes aquas,
 Ille cui Latro circum velata galero
 Candescunt leni tempora caricie,
 Qui regit æquatæ Hispanum legibus orbem,
 Otia pacatis festa parans populis,
 Præfule quo celsi spirat nunc ara Toleti
 Suavius, & fumo dexteriore cales.
 Vos iterum Satyri, mixti levibus Satyrisceis,
 Et nemorum, Satyris præda cupita, Dez,
 Ipsum ego si quondam, per verna crepuscula, vidi
 Pana Deum sociis, unicus è pueris,

Cùm teneri patriis discursarem in hortis,
 Cypridis ad Lucum quàm viret Haga mea,
 Sedulus & seras inflaret quisque cicutas,
 Et quateret parvâ tympana parva manu,
 Si puerum primo afflastis me numine Varis,
 Ut canerem sylvas, flumina, gramen, aveis,
 Vosque meo capiti gestamina prima dedistis,
 Grator & lauro tunc mihi pinus erat,
 Dicite, quo vultu? quonam fuit ille colore?
 Ardores capiti num nocuêre sacro?
 Quid? rabiosa Canis, Nemezi que ira Leonis,
 Nubila quæ radiis opposuêre suis?
 Cynthius insano furiatum sidere currum
 Carmine quo domuit? quâ vel liquoris ope?
 Ardentemne globum liquidi tulit orbita lactis?
 Fluctus an excelsi stellifer Eridani?
 Qui dominum montes, quæ sunt arbuta secuta?
 Ad blandita levis quæ fuit aura Seni,
 Vnius à facie fumosum pulveris imbrem
 Discutiens udis roscida flaminibus?
 Quæque cætervatim volucres mulsêre vagantem,
 Surgeret Eo lux ubi flava toro?
 Quotque locis fontem venienti vena reclusit,
 Quam prius in tenebris parca premebat humus?
 Quos cecinêre modos? quas ductavêre choreas,
 Obvia fontanas Numina propter aquas?
 Hæc ego vidissem, vestigia lætus adorans
 Mitis Heri, magnæ pars quotacunque domus;
 Narrassem cupidis & multa reversus amieis,
 Et testata meis plura forent numeris,
 Importuna meis ni febris in ossibus hærens,
 Vinxisset tristi compede vota mea.
 Tecum magne tamen Princeps securus abissem:
 Semideum comites non gravat ira Deum.

In Suburbano Palentino sub finem

Iulij, 1534.

E L E.

ELEGIA XIV.

Ad Iouenem Stratum.

Quo tam præcipiti rapitur mihi Stratus aurâ,
 Et tantum visam deferit Hesperiam?
 Barbara num tellus gentique aliena Latinæ
 Facundum Ausonio non capit ore, yirum?
 Quò fugis, ah demens, meditis Aquilonibus anni,
 Omnis cum glacie mortua torpet aqua.
 Flamina non metuis nivibus crescentia? quæque
 Sparsa Pyreneis nix jacet alta jugis?
 Nonne times gelidum Capricorni sidere cælum?
 Quasque puer largas Phryx modo fundet aquas?
 Nymphæ quas Tagus, & magnus veneratur Iberus,
 Quas Cynga, & Sicoris ripa vetusta colit,
 Cogite torrenteis laxis de fontibus amneis,
 Quadrupedem præceps qua feret ille gradum.
 Perplexis Dryades fugitivum inducite sylvis,
 Nescius ut reperat, quâ fugiebat, iter.
 Eque hederâ nexis religarum brachia nodis
 Erronem, nostris sistite liminibus.
 Sed cur dilecti remoramur vota sodalis,
 Quem vocat ad patrios Belgica terra lareis?
 Pro cuius reditu moriens Antonia curis
 Sollicitat multis numina cum lachrymis,
 Præcipuè, horum Custos membrose virentum,
 Suspendit peni grandia særa tuo.
 Ne quid ab Hispanis sua mentula læsa puellis
 Aridior redeat languidiorve domum:
 Hæc, tot culta procis quot Penelopen adamabant,
 Vnum conqueritur tristis abesse tamen,
 Sub cuius tunicâ quiddam nervosius esse
 Credit, quale nihil grex popularis habet.
 Ergo felici cursu patriamque domumque,
 Et Dominam, & Dominæ bāsia blanda pete.
 Mox ad Sarmatiz proceres, gentemque virilem,
 Quam penes est unam prisca tenaxque fides.

Gorcanumque tuum contendas, alite fausto.

Maximus ille armis, maximus ille toga,
Cujus & Hesperias migravit fama per oras.

O, quanta est virtus buccina lausque tibi?
Et quantum est coluisse viros, quorum ore disertō
Sæpe patet virtus, quæ latitura fuit?

Quorum de Boreâ vox exauditur ad Austrum,

Transit & Eoas, Occiduasque domos,
Ignavoque rogo & tenebris nigrantis Averni
Educit celebres in nova sæcla viros.

Sic quoque Gorcanus (namque hoc te teste meretur)
Sive meo vivet munere, sive tuo.

Ille Scythas domat acre genus, quique omine diro
Nomen Tartareo de Phlegethonte gerunt.

Ille regit lætos populos moderamine miti,
Permittitque suis plurima, pauca tibi.

Hunc pete, nam te jam desiderat, & tibi pridem
Dolia quadrimo servat onusta mero.

Iam non te stupida teneant Aquilonibus auræ,
Sidus & hyberni sit tibi mite Capri,

Dardanius clausas urnas compescat ephelus,
Pacatumque tibi reddat & ipse Iovem.

Non tibi, non obstant fusi de montibus amnes,
Nec Dryadum amplexu te liget ulla soror.

Ast ego servabo vultus referentia charos,
Nata sub articulis vivida signa meis,

In quibus eximio spirabit Stratius ore,
Artis Phidiacæ dum remanebit honos.

Ille mihi variâ fingetur sæpè figurâ:

Nam modò candebit marmorè de Pario,
Et modò flavebit specioso dives in auro;

Sæpè oculos pascet cerea forma meos.

Et jam Sarmaticâ, patriâ jam veste nitebit,
Et jam Romanæ clarus honore togæ.

Et laurus frontem modò vestiet, & modò myrtus,
Et modò cæruleâ Pallade cinctus erit.

Sic ego me vultu solans absentis amici,
Implebo sanctæ munus amicitia,

Donec

Donec tenobis felicior hora reducet,
Vel tibi reddemur candidiore die.

*Ioanni Serratio Ioannes Secundus in discessu canebat
Madridi mense Decembri, 1534.*

ELEGIA XV.

*In Historiam de rebus à Theseo gestis, duorumque
rivalium certamine, Gallicis numeris ab Il-
lustri quadam matronâ su-
vissimè conscriptam.*

A VSA sacram tentare lyram prius unica Sappho
Prima viris fastum tollere digna fuit,
Inter laurigeras sedem sortita Sorores,
Lucida Pegasei quâ fluit unda pedis.
Et tamen illa levis tantum cantavit amores,
Femineæ tenerum debilitatis opus.
At modò quæ nata est seclis labentibus orbi,
Cyprida cum Domino bellipotente canit.
Inter Francigenas prænobilis Heroinas,
Quam leget, & Latias Gallia discet opes,
Et quæcunque latent Argivi vis tecta ruinis,
Quoque Dei miseros tela volucris agant,
Fortunæque vicis & ineluctabile fatum,
Scissaque veloci stamina pulla manu
Victoris juvenis, qui uxore positus amatâ,
Ivit ad infernas non satiatæ aquas,
Et sua devicto concessit iura sodali,
In quem sanguineas strinxerat ante manus.
At tu quæ patriâ tam molliter omnia linguâ
Hæc canis, æternum docta per ora vola.
Et quoniam tellus quoque te tenet immaturæ,
Nec data sunt longæ laurea serta comæ,
In tumulo saltem Phœbici tibi germinet arbor,
Cujus in umbrosis stans Philomela comis,
Dum

Dum lachrymatur Itym, longis arguta querelis,
Te quoque, cum charo funere, sæpè gemat.

ELEGIA XVI.

*Ad Hieronymum Suritam Cesaravign-
stanum, Poëtam.*

VNICA nata meis requies, Hieronyme, curis
Qui facis Hesperia jam mihi dulce solum,
Cujus in auriculis argutis Iulia gaudet
Laudatos tenerâ voce sonare modos.
Cuique mea ante alios non dedignata Neera est
Humida adhuc labris basia ferre meis.
Quæ te cunque mihi lux obtulit, optime rerum,
Inter solenneis hæc mihi semper erit.
Hæc mihi cùm Maii celebretur sæpe calendis,
Credo equidem, chari mensis & ipsa fuit.
Sed quæcunque fuit, mihi te donavit amicum,
Quo mihi non alius charior ante fuit.
Tu mihi Labentis solito brevioribus horis
Ire jubes Phœbo candidiore dies.
Quàm juvat antiquos pariter cantare Poëtas?
Magna quibus veteres Roma tueretur opes.
Cùmque pio Aeneâ Laurentem quærere Tybrim,
Securos, Turno quam paret ille necem.
Aut legere infestas qui Cæsaris intonat iras:
Et desset Magni colla refecta ducis.
Quin & Claudiani doctas evolvere chartas;
Hic reges etiam, nec minus arma canit.
Et raptam Siculo Cereris de littore natam,
Quam nunc & manes, & Stygis unda colit.
Dein vatis varias per Silvas Parthenopæi
Ire Amphionis mœnia in alta lyra,
Et fera Thebanos armare in prælia fratres,
Et procul è tuto bella videre loco.
Mox bello fessas in blanda reducere Musas
Oria, Pegasei quæ fluit unda pedis.

Adfunt,

Adfunt, & dominas per odora vireta sequuntur
 Lesbiâque, & Tyrios culta Corinna sinus.
 Deliâque & Nemeſis, tortorâque ſuperba capillo
 Primus amor Latii Cynthia Callimachi.
 Quàm multa interea ſubeunt jucunda relatu ?
 Vna mihi tecum quot parit hora jocos ?
 Seu varios hominum mores ridemus, & arteſ,
 Seu Complutenſis Grammatici cerebrum.
 Dii mihi dent tecum, Iuvenis lectiſſime, longum.
 Degere, & inſulſos ludere Grammaticos.

ELEGIA XVII.

De Statuis & Sepulchris in Templo Urbis S. Dionysii ſpectandis propè Lutetiam.

PROXIMA Parrhyſiz jacet Urbs Dionyſia valli,
 Heroum tumulis relligioſa virum.
 Hic monumenta tenent longævis inclyta ſaxis.
 Nomina, quæ nuper Franca timebat humus.
 Sub quorum titulis bellum ſubiêre tot urbes,
 Ad quorum nutus tot voluêre mori.
 Et diſperſa jacent fluidâque natantia tabo
 Corpora, purpureo quæ jacuêre toro,
 Aurum quæ toties pede calcavêre ſuperbo,
 Iamque viatorem marmore clauſa rogant,
 Regaleis precibus juvet ut popularibus umbras,
 Depreſſoſque piâ voce levet cineres.
 Hæc rerum ſeries, & lex variabilis ævi eſt :
 Cuncta alit, ut rapiat cuncta, maligna dies.
 Szpè tamen fati raptum ſolatur acerbum
 Littera in antiquis garrula marmoribus,
 Effigiesque virum ſaxo ſervata vel ære,
 Quæ vivat longos poſt ſua fata dies,
 Multaque venturis de ſe non muta loquatur,
 Ablatæ ſpeciem mentis in ore gerens.
 Feliceis arteis rabiem quæ vincitis Orci,
 Atque aliquid ſati demitis imperio:

Vos ego sæpe meis, vos verbis exornabo,
 Et dicam Aonlis cantibus esse pareis.
 Raptus ad Elyſias annis juvenilibus auras
 Carolus, hic molli ſpirat in ære tamen,
 Longa ſenefcentis viſurus ſæcula mundi,
 Cui ſua lugubri carmine geſta canet,
 Britonas ut forteis victrici fuderit hæſtâ,
 Auſus in hoſtileis ſe glomerare manus:
 Viſque trahens gelidas idem ſua ſigna per Alpeis,
 Terror concuſſæ venerit Auſoniæ,
 Multaque quæ vultus docet in vivente metallo,
 Pugnacem referens cum pietate manum.
 Artis opus tantæ ſuperat ſublime ſepulchrum
 Marmore de Pario quod Lodovicus habet,
 Hic quem ſupremum ſepelivit Gallia regem,
 Expertum dominæ Sortis utramque vicem.
 Hoc ubi conſpexi, ſtupui, & primæva vetuſtas
 Viſa ſuas arteis eſt revocare mihi,
 Phidiacaſque manus mecum meditabar, equoſque
 Spiranteis longum colle Quirine tuo,
 Quique diu artificem Romam decoravit, & altis
 Aurea porticibus carmina Phœbus hiat.
 Troianumque ſenem, quem, nunc quoque Palladis
 Anguibz implicitum, poſt ſua fata necat. (ira
 Cedite Pyramides, & pendula Mauſolæa,
 Dicebam, & quicquid Græcia vidit opum.
 Quattuor extremos ſervabant numina ſineis:
 E quibus, infractâ mente manuque valens,
 Nervorum reliquas vincit compage Sorores,
 Diva potens ſati vincere ſola viceis,
 Et conferre manum Sorti violenter utrique,
 Neu premat hæc animum, neu levet illa, cavens.
 Stabat Diva ſagax, terrasque tenebat & aſtra,
 Docta Deos, homines, inſtabilémque rotam,
 Omnia quæ Phœbus per longa volumina vidit
 Arduus, in longa conſpiciétque viâ.
 Stabat & infreneis animi quæ temperat æſtus,
 Contemptrix flammæ Diva Cupidineæ,

Palluit

Palluit, è lymphâ (credo) quâ diluit uvas,
 Plenâque virginez simplicitatis erat.
 Iunctæ chorum sancti clauderat quarta senatus,
 Iusta bonis librans præmia, iusta malis.
 Illa quidem, cælum prius ausa relinquere nunquâ,
 Marmoris in duro cortice tuta later.
 At circum statuis cinxere minoribus urnam
 Privatâ culti religione Dei,
 Nostra quibus pietas aras & templa dicavit,
 Quod bene pro Domino non renuere mori.
 Planiciem veroprestantia regis obibant
 Gesta, Dei durum bellipotentis opus,
 Arte nitens mirâ, quali Vulcania dona
 Lumina Dardani detinere ducis.
 Parte aliâ trepidæ fugiunt sine lege catervæ,
 Parte aliâ densos curritur in gladios.
 Hic torquata trahunt servileis colla catenas,
 Hic rapitur mæstas funus in exsequias.
 Dejiciunt alibi telorum nubila nimbos,
 Et cadit ex ipso mors numerosa polo.
 Candida diffusas stillantia marmora guttas,
 Tot fient irriguis sæpè neceis lachrymis.
 Vertice sublimi, genibus subnixus utrisque,
 Ora gerens, senio ter veneranda gravi,
 Ipse suos cineres Rex despiciebat in urnâ,
 Visus adstanteis dicere, Talis eram:
 Excepere meos miserrantia marmora vultus:
 Scilicet hanc prædam surripuere solo:
 Sensus abest, anima que carent spirantia saxa;
 Eripere hanc prædam non voluere polo.
 At consors Regina tori, consorsque sepulchri,
 Nunc quoque blanditias dicere visa seni.
 Conjugis a læva paulum distracta sedebat,
 Si liceat, propius congregitura, reor.
 Invide, quid libuit divellere, sculptor, amantem?
 Quantum erat, ut sineres oscula ferre viro?
 In medio monumenti, humilem sortita cavernam
 Amborum letho corpora fusa jacent.

Et tumuli quæ viva virent in vertice saxa,
 Arida jam morti succubare suæ.
 Pendet laxa cutis, latebris clauduntur opacis
 Lumina, rarefcit triste capillitium :
 Exileis nareis, tenuataque crura, manusque,
 Quicquid & in vitam mors cariola potest,
 Contulit in saxum rigida manus æmula morti,
 Fictaque stant uno Vitaque Morsque loco.
 Scilicet, hoc certè in simulacro integra superbit,
 Arsque peregrino non eget auxilio.
 Expallet Marmor; Mors hunc petit ægra colorem,
 Conticet; exanimis dedidicere loqui.
 Marmora felici multum debentia cælo,
 Marmora jam vitæ reddita, jamque neci,
 Quæ vos nata manu, sic nos eludere dicam,
 Sensibus ut credam vix satis ipse meis?
 Nimirum digiti vos expoliere Latini;
 Talia Barbaricæ non potuere manus.
 Vivite dum Cnydiæ simulacrum fama Diones
 Praxitelis rarum sera loquetur opus.

ELEGIA XVIII.

Ad Iovannem Ottingerum Germanum, Poëtam.

SICNE meas etiam colis Ottingere Camœnas,
 Carminis ut partem te juvet esse mei?
 Et si forte suo jactat se Iulia vate,
 Tinnitum mutæ quæ dedit una fidi,
 Non dubitas nostris Elegis committere nomen,
 Carmine quod meruit nobiliore cani.
 Scilicet hoc vatis, quem protulit Hæstia, magni
 Musa per Heroos evehat alta pedes.
 Hoc Logus, hoc cantet qui non bene nomen ab utra
 Velius arguto carmine notus habet;
 Nos, ut consuevus numero ludamus inertis
 Sæpe pharetrati delicias pueri.
 Cantemusque genas dominæ, cantemus ocellos,
 Labraque purpureis invidiosa rosis,
 Quæque

Quæque deos possunt incendere mollia verba,
 Multaque quæ pretium dulce laboris habent;
 Non tamen interea possum reticescere, Divæ,
 In me sinceri tot benefacta viri;
 Dicta sed hæc vobis cupio vulgare per auras,
 Ne taleis animos nesciat ulla dies.
 Ille suas nuper peregrinum duxit in ædeis,
 Pocula spumantis apposuitque meri.
 Miscuit & Latio Lenzi munera Phœbo,
 Carminis exhilarans corda lepore novi,
 Doctes Teutonio quod misit ab orbe Sabinus,
 Dulce fluens, tenerum, mobile, molle sonans.
 Pro quibus officiis ubi me nil reddere cernit,
 Abstinet officiis non tamen ille novis.
 Quin & Erasmiacæ carmen quoque lene senectæ
 Exhibuit, Flaccus quale sonare solet.
 Quale suâ narum cupiant & in urbe Quirites,
 Quale canit tremulo gutture blandus olor.
 Quorum me semper memorem fore dicite, Musæ,
 Sive prememus humum, sive prememur humo.

HIERONYMI MONTII

Ad Ioan. Secundum ELEGIA.

BASIA dum nostræ legerem tua nuper amica,
 Laudarem docti vatis & ingenium :
 Et facilem blando mitemque in amore Nezzam :
 Mutua quæ sumpsit Basia, quæque dedit:
 Risit: &, Hæc, inquit, non me tibi tinea lungit :
 Sat sit, si casto pectore semper amem.
 Nec mihi te totâ juvenis sit gratior urbe,
 Ille licet longo stemmate clarus eat:
 Ambolet & rumidus, famulorum longa sequatur
 Quod series, opibus luxurietque suis.
 Ergo mihi semper nutus dicentur inanes,
 Aut si quid blando forrè loquuta sono es ?

Dico-

Dicetur, quoties arrides perfida, mentem
 Vt rapis, & sensus subtrahis ipsa meos?
 Nec finis speranda meis in amoribus ulla?
 Nec fas ulterius te mihi posse frui?
 Ah valeat, quicumque gravi servire puellæ,
 Et potuit lentam sustinuisse moram:
 Atque illam medio interdum sectarier æstu,
 Hibernâ vel cùm terra adoperta nive est,
 Indutas Qlaralem habitum si fortè Sorores,
 Seu tectas piceâ visere veste cupit:
 Aut delobra Deum festâ cum luce frequentat,
 Et mediâ incedit conspicienda viâ.
 Sive illam juvenes in equis concurrere, fracta &
 Pectus in adversum cernere tela juvat.
 Et tam immite jugum, & tam durum sponte subire,
 Aspera tot rigidæ verba pati dominæ.
 Quàm melius fera castra sequi, Martemq; ferocem,
 Aut doctâ miseros voce juvare reos?
 Ne mea mens gravibus deserviat anxia curis,
 Differat & nomen garrula turba meum:
 Neu quisquam dicat, Nimis infelicitè ardet:
 Decipit hunc multis cauta puella modis.
 Sic suadent comites, & sic suaserè propinqui,
 Quæis curæ est, ut honor sit sine labe meus.
 At tu constanti felix in amore Secunde,
 Basia post dominæ millia multa tuæ
 Narrabis; nunc amplexus, nunc dulcia furtiva,
 Nunc re intromissum nocte silente canes;
 Sic, ut te attonitus legat ac commendet Iberus
 Ludentem variis carmina docta modis.
 Miretur Renumque Italus, miretur & Hægam,
 Quæ primùm versu cognita terra tuo est.
 Iulia te incautum teneris ubi cepit ab annis,
 Prima favilla ignis Iulia blanda tui:
 Flebilibusque Elegis docuit te scribere Amores;
 Vnde illi nomen fama perenne dabit.

EIVSDEM AD EVNDEM.

Postquam putasti, & supputasti rectius,
 Quot sumpsit oscula, quot Nexra reddidit:
 Dic quot, Secunde, fœneratus basia es?
 An num triente, num semisse collocas?
 An immodestas exigis centesimas?
 Iaces sacrarum territus legum minis,
 Quod mutatus tam gravi suscœnore,
 Ducenta sumens pro datis centum oscula,
 Sed contra avaros lata tu mensarios
 Decreta temnetam severa Principum.
 Compone leges tu tibi: quas comprobet
 Nexratantum: sanciat quas arbiter
 Vos inter auctâ nunc Amor concordia.

Elegiarum libri tertii & ultimi

F I N I S.

IOAN-

32

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

IOANNIS SECUNDI

BASIA;

Liber singularis.

PETRI SCRIVERII.

Epigramma.

IN nostrum opprobrium jocosque, lector,
 Ascrem dicere si voles Batarum :
 Legas Basia docta, sed Secundi ;
 Negabis, puto, delicatiora.
 Sique ascrem venies habere nostram,
 Optabis labra, sed secunda Vati ;
 Secundo potes si dari secundum.

DE

BASIS

IOANNIS SECUNDI

Doctorum Iudicia.

HADRIANVS IVNIVS HORNANVS,

IN BATAVIA.

EXtulit HAGA sylvam felicium & Poësi natorum Ingeniorum. Inter cætera Sæbetos quis non novit? &c. Dedit eadem felicissimum & ab ipsis Musis effectum ingenium IOANNIS SECUNDI; Cujus in Poëmaticis omnes Veneres & elegantiz Catullianæ renident. Qui, si per contigisset à Fatis ætas, Vnbrum vatem in Elegiis longo post se intervallo reliquisset. Cujus BASIA vivent, dum Basis amantium ora patebant, &c.

LILIVS GREGORIVS GYRALDVS

DE POETIS DIAL. II.

FVit & IOANNES SECUNDVS Hagiensis, cujus Extant BASIA; quæ ab omnibus ita leguntur, ut basis affici videantur. In quæ Basia Alciatus eleganter carmine ludit.

ANDRÆ

Epigramma

AD IOANNEM SECUNDVM.

EXtremum si post tot dulcia Basia finem
 Nequa concessis tibi ;
 Quin illud potius celebras? nocteisque beatas
 Ad alta tollis sidera?
 Si non concessit, sed adhuc tua messis in herbâ est;
 Quo tot ἀγῶνισματα
 O segnem Veneris tyronem, & perdere dignum
 Quæ jam recepit præmia !

L. ANNIBALIS CRUCEII

PRO IOANNE SECUNDO.

Dulcia formosæ qui sumpsit ab ore puella
 Basia tam crebro, prætereaque nihil,
 Tantaleus melius poterat considerare mensis,
 Es cupidus longam protelerare famem.
 Verùm hac qui sumpsit, me iudice, cetera sumpsit :
 Invidia at voluit scripta carere sua.

IULII CÆSARIS SCALIGERI.

Mollia, tam blando spirant quæ marmoreæ; quæ
 Dulcia, nectareo Basia picta sono: (tam
 Siderea Veneris puto defluxisse labellis.
 Tam lepida ex alio non potuere loco.

Cetera

Cætera mellito languent defæcta veneno :

Nec decus eximia sustinuerè note.

Ergòne divina hæc, Veneris; plebeia, mariti;

Tam diversa uno sic coiere choro ?

GVLIELMI CRIPPI I. C.

S*I* *que lacteolis genis Neere,*
Si que purpureis labris dedisti;
Illi Basia tam fuere grata,
Quàm que versiculis tuis, Secunde,
Doctis & leptidis tulisti ad astra
Doctis Basia ab omnibus probantur ;
Fallor, Basia in illa tam beata
Quedam gaudia sint beatiora,
Et Suiarvius his quid infecutum.

NICOLAI GRVDII, FRATRIS.

Liber ipse loquitur.

T*V* *quemcumque iuvat tenero cognoscere versu*
Seria deliciis mixta Cytheriacis;
Basia quem madidis delectant pressa labelis,
Semper & alterius finis amoris amor,
Me lege, & admonitus properatâ morte Secundi
Carpe diem; volucris volvitur ille rotâ.
Ni facis, ereptum tempus lugebis amori,
Quum veniet rapido mors inopina pede.

IOAN-

IOANNIS
S E C V N D I
B A S I O R V M

Liber unus.

B A S I V M I.

CUM Venus A scanium super alta Cythera tulisset,
Sopitum teneris imposuit violis;
Albarum nimbos circumfuditque rosarum,
Et totum liquido sparsit odore locum:
Mox veteres animo revocavit Adonidis igneis,
Notus & irrepsit ima per ossa calor.
O, quoties voluit circundare colla nepotis?
O, quoties dixit, Talis Adonis erat!
Sed placidam Pueri metuens turbare quietem,
Fixit vicinis basia mille rosis.
Ecce calent illæ, cupidæque per ora Diones
Aura, susurranti flamine, lenta subit.
Quotque rosas tetigit, tot basia nata repente
Gaudia reddebant multiplicata Deæ.
At Cytherea, natans niveis per nubila cygnis,
Ingentis terræ cœpit obire globum.
Triptolemique modo, fecundis oscula glebis
Sparsit, & ignotos ter dedit ore sonos.
Inde seges felix nata est mortalibus ægris:
Inde medela meis unica nata malis.
Salvete æternum, miseræ moderamina flammæ,
Humida de gelidis BASIA nata rosis.
En ego sum, vestri quo Vate canentur honores,
Nota Medusæi dum juga montis erunt,

D

E

Et memor Aeneadum stirpisquedisertus amatae,
Mollia Romulidum verba loquetur Amor.

B A S I V M II.

VICINA quantum vitis lascivit in ulmo,
Et tortiles per ilicem
Brachia proceram stringunt immensa corymbi,
Tantum, Nezra, si queas
In mea nexilibus proserpere colla lacertis;
Tali, Nezra, si queam
Candida perpetuum nexu tua colla ligare,
Iungens perenne basium;
Tunc me nec Cereris, nec amici cura Lyzi,
Soporis aut amabilis,
Vita, tuo de purpureo divelleret ore:
Sed mutuis in osculis
Defectos, ratis una duos portaret amantem
Ad pallidam Ditis domum.
Mox per odoratos campos, & perpetuum ver,
Produceremur in loca,
Semper ubi, antiquis in amoribus, Heroinae
Heroas inter nobileis
Aut ducunt choreas, alternave carmina lætæ
In valle cantant myrtæ:
Quæ violisque rosisque, & flavicomis narcissis,
Umbraculis tremantibus,
Illudit lauri nemus, & crepitante suscitro
Tepidi suavè sibilant
Æternum Zephyri; nec vomere saucia tellus
Fœcunda solvit ubera.
Turba beatorum nobis assurgeret omnis:
Inque herbidis sedilibus
Inter Meonidas primâ nos sede locarent:
Nec ulla amatricum Iovis
Præcepto cedens indignaretur honore,
Nec nata Tyndaris love.

BA-

B A S I V M I I I.

DA mihi suaviolum (dicebam) blanda puellas
 Libasti labris mox mea labra tuis.
 Inde, velut presso qui territus angue resultat,
 Ora repentè meo vellis ab ore procul.
 Non hoc suaviolum dare, lux mea, sed daretantum
 Est desiderium flebile suavioli.

B A S I V M I V.

NON dat basia, dat Nexra nectar,
 Dat roreis animæ suâvèolenteis,
 Dat nardumque, thymumque, cinnamumque,
 Et mel, quale jugis legunt Hymetti,
 Aut in Cecropiis apes rosetis,
 Atque hinc virginæis & inde ceris
 Septum vimineo tegunt quasillo:
 Quæ si multa mihi voranda dentur,
 Immortalis in his repentè fiam,
 Magnorumque epulis fruar Deorum.
 Sed tu munere parce, parce tali,
 Aut mecum Dea fac, Nexra, fias:
 Non mentas finete volo Deorum:
 Non, si me rutilis præesse regnis,
 Excluso Iove, Dii Deæque cogant.

B A S I V M V.

DV M me mollibus hinc & hinc lacertis
 Astriktum premis, imminensque toto
 Collo, pectore, lubricoque vultu,
 Dependes humeris, Nexra, nostris:
 Componensque meis labella labris,
 Et morsu petis, & gemis remorsa,
 Et linguam tremulam hinc & inde vibras,
 Et linguam querulam hinc & inde sugis,
 Aspirans animæ suâvis auram,
 Mollem, dulcisonam, humidam, mezque
 Altricem miseræ, Nexra, vitæ:

Hauriens animam meam caducam,
 Flagrantem, nimio vapore coctam,
 Coctam pectoris impotentis æstu :
 Eludisque meas, Nezra, flammæ,
 Flabro pectoris haurientis æstum,
 O, jucunda mei caloris aura :
 Tunc dico, Deus est Amor Deorum ,
 Et nullus Deus est Amore major.
 Si quisquam tamen est Amore major ,
 Tu tu sola mihi es, Nezra, major.

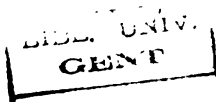
B A S I V M V I.

DE meliore notâ bis basia mille paciscens,
 Basia mille dedi, basia mille tuli.
 Explêsti numerum, fateor, jucunda Nezra ,
 Expleri numero sed nequit ullus amor.
 Quis laudet Cererem numeratis surgere aristis?
 Gramen in irriguâ quis numeravit humo ?
 Quis tibi Bacche tulit pro centum vota racemis?
 Agricola mve Deum mille poposcit apeis ?
 Cùm pius irrorat sitienteis Iuppiter agros,
 Decidua guttas non numeramus aquæ.
 Sic quoque cùm ventis concussus inhorruit ær,
 Sumpsit & iratâ Iuppiter arma manu,
 Grandine confusâ terras & cœrula pulsar,
 Securus sternat quot fata, quotve locis.
 Seu bona, seu mala sunt, veniunt uberrima cœlo :
 Majestas domui convenit illa Iovis.
 Tu quoque cùm Dea sis, Divâ formosior illâ
 Concha per æquoreum quam vaga ducit iter,
 Basia cur numero cœlestia dona coërces ?
 Nec numeras gemitus, dura puella, meos ?
 Nec lachrymas numeras, quæ per faciemq; sinum-
 Duxerunt rivos semper-euntis aquæ ? (que
 Si numeras lachrymas, numeres licet oscula, sed si
 Non numeras lachrymas, oscula ne numeres.
 Et mihi da, miseri solatia vana doloris,
 Innumera innumeris basia pro lachrymis.

B A-

BASIVM VII.

CENTVM basia centies,
 Centum basia millies,
 Mille basia millies,
 Et tot millia millies,
 Quot guttæ Siculo mari
 Quot sunt sidera cælo,
 Istis purpureis genis,
 Istis turgidulis labris,
 Ocellisque loquaculis,
 Ferrem continuo impetu,
 O formosa Neera:
 Sed dum totus inhæreo
 Conchatim roseis genis,
 Conchatim rutilis labris,
 Ocellisque loquaculis,
 Non datur tua cernere
 Labra, non roseas genas,
 Ocellosque loquaculos,
 Molles nec mihi risus:
 Qui, velut nigra discutit
 Cælo nubila Cynthus,
 Pacatunque per æthera
 Gemmat in equis micat,
 Flavo lucidus orbe;
 Sic nutu eminus aureo
 Et meis lachrymas genis,
 Et curas animo meo,
 Et suspiria pellunt.
 Heu, quæ sunt oculis meis
 Natæ prælia cum labris?
 Ergo ego mihi vel Iovem
 Rivalem potero pati?
 Rivales oculi mei
 Non ferunt mea labra.

BASIVM VIII.

Qvis te furor, Neæra,
Inepta, quis jubebat
Sic involare nostram
Sic vellicare linguam,
Ferociente morfu ?

An, quas tot unus abs te
Pectus per omne gesto
Penetrabileis sagittas,
Parum videntur ? istis
Ni dentibus protervis
Exerceas nefandum
Membrum nefas in illud,
Quo sæpè sole primo,
Quo sæpè sole sero,
quo per diesque longas,
Nocteisque amarulentas,
Laudes tuas canebam ?

Hæc est, iniqua, (nescis ?)
Hæc illa lingua nostra est,
Quæ tortileis capillos,
Quæ periculosos ocellos,
Quæ lacteas papillas,
Quæ colla mollicella
Venustulæ Neære,
Molli per astra versu,
Ultra Iovis calores,
Cælo invidente, vexit :
Quæ te meam salutem,
Quæ te meamque vitam,
Animæ meæque florem,
Et te meos amores,
Et te meos lepores,
Et te meam Dionen,
Et te meam columbam,
Albamque turturillam,

An ve-

Venere invidente, dixit.
 An verò, an est id ipsum
 Quod te juvat, superba,
 Inferre vulnus illi,
 Quam læsione nullâ,
 Formosa, posse nosti
 Irâ timere tantâ,
 Quin semper hos ocellos,
 Quin semper hæc labella;
 Et, qui sibi salaceis
 Malum dedere denteis,
 Inter suos cruores
 Balbutiens recantet ?
 O, vis superba formæ !

B A S I V M IX.

NON semper udum da mihi basium,
 Nec juncta blandis sibila risibus,
 Nec semper in meum recumbe
 Implicitum moribunda collum.
 Mensura rebus est sua dulcibus.
 Ut quodque menteis suavius afficit,
 Fastidium sic triste secum
 Limite proximior ducit.
 Quum te rogabo ter tria basia,
 Tu deme septem, nec nisi da duo,
 Virumque nec longum, nec udum:
 Qualia teligero Diana
 Dat casta fratri, qualia dat patri
 Experta nullos nata Cupidines;
 Mox è meis lasciva ocellis
 Curre procul navitante plantâ;
 Et te remotis in penetralibus,
 Et te latebris abdito in intimis:
 Sequar latebras usque in imas,
 In penetrabile sequar repòstum:
 Prædamque victor fervidus in meam
 Virinque herileis injiciens manus,

Raptabo, ut imbellem columbam
 Vnguibus accipiter recurvis :
 Tu deprecanteis victa dabis manus,
 Hærensque totis pendula brachiis,
 Placare me septem jocosis
 Basiolis cupies inepta .
 Errabis : illud crimen ut eluam ,
 Septena jungam basia septies ,
 Atque hoc catenatis lacertis
 Impediam fugitiva collum :
 Dum, persolutis omnibus osculis ,
 Iurabis omneis per Veneres tuas,
 Te sæpius pœnas easdem
 Crimine velle pari subire.

B A S I V M X.

NON sunt certa meam moveant quæ basia men-
 Vda labris udis conferis, uda juvant : (tem.
 Nec sua basiolis non est quoque gratia ficcis,
 Fluxit ab his repidus sæpè sub ossa vapor.
 Dulce quoque est oculis nutantibus oscula ferre,
 Autoresque sui demeruisse mali :
 Sive genis totis, totive incumbere collo,
 Seu niveis humeris, seu sinui niveo,
 Et totas livore genas, collumque notare,
 Candidulosque humeros, candidulumque sinum.
 Seu labris querulis titubantem sugere linguam ,
 Et miscere duas juncta per ora animas,
 Inque peregrinum diffundere corpus utranque,
 Languet in extremo cum moribundus amor ,
 Me breve, me longum capiet, laxumque, tenaxque ,
 Seu mihi das, seu do, lux, tibi basiolum .
 Qualia sed sumes, nunquam mihi talia redde :
 Diversis varium ludat uterque modis.
 At quem deficiet varianda figura priorem ,
 Legem submissis audiat hanc oculis ,
 Ut, quot utrinque prius data sint, tot basia solus
 Dulcia victori det, totidemque modis.

B A.

BASIVM XI.

BASIA laeta nimis quidam me jungere dicunt,
 Qualia rugosi non didicere patres.
 Ergo, ego cum cupidis stringo tua colla lacertis,
 Lux mea, basioli immoriorque tuis,
 Anxius exquiram quid de me quisque loquatur:
 Ipse quis, aut ubi sum, vix meminisse vacat.
 Audit, & risit formosa Neera, meumque
 Hinc collum niveâ cinxit & inde manu,
 Basiolumque dedit, quo non lascivius unquam
 Inseruit Marti Cypria blanda suo:
 Et, Quid, ait, metuis turbæ decreta severæ?
 Causa meo tantum competit ista foro.

BASIVM XII.

QUID vultus removeris hinc pudicos,
 Matronæque, puellulæque castæ?
 Non hic forta Deum jocosa canto,
 Monstrôsæve libidinum figuras,
 Nulla hic carmina mentulara, nulla
 Quæ non discipulos ad integellos
 Hirsutus legat in scholâ magister.
 Inermeis cano balationes,
 Castus Aonii chori sacerdos:
 Sed vultus adhibent modo huc protervos
 Matronæque, puellulæque cunctæ,
 Ignari quia fortè mentularum
 Verbum diximus, evolante voce:
 Ite hinc, ite procul, molesta turba,
 Matronæque, puellulæque turpes.
 Quanto castior est Neera nostra,
 Quæ certè sine mentulâ libellum
 Mavult, quàm sine mentulâ poetam?

BASIVM XIII.

LANCVIDVS è dulci certamine, Vira, jacebam
 Exanimis, fusâ per tua colla manu.

D 5

Omnia

Omnis in arenti consumptus spiritus ore,
 Flamme non poterat cor recreare novo.
 Iam Styx antè oculos, & regna carentia sole,
 Luridaque annosi cymba Charontis erat:
 Cùm tu suaviolum educens pulmonis ab imo
 Afflasti siccis irriguum labiis:
 Suaviolum, Stygiâ quod me de valle reduxit,
 Et iussit vacuâ currere nave senem.
 Erravi: vacuâ non remigat ille carinâ,
 Flebilis ad Mancis jam natat umbra mea.
 Pars animæ, mea Vita, tuæ hoc in corpore vivit,
 Et dilapsuros sustinet articulos:
 Quæ tamen, impatiens, in pristina jura reverti
 Sæpè per arcanas nititur ægra vias.
 Ac, nisi dilectâ per te foveatur ab aurâ,
 Iam collabenteis deserit articulos.
 Ergo, age, labra meis innecte tenacia labris,
 Assidueque duos spiritus unus alat:
 Donec, inexpleti post tædia sera furoris,
 Vnica de gemino corpore vita fluat.

B A S I V M XIV.

Quid profers mihi flammeum labellum?
 Non te, non volo basiare, dura,
 Duro in armore durior, Neæra.
 Tanti istas ego ut osculationes
 Imbelleis faciam, superba, vestras,
 Vt, nervo toties rigens supino,
 Pertundam tunicas meas, tuasque,
 Et desiderio furens inani,
 Tabescam, miser, æstuante venâ?
 Quò fugis? remane, nec hos ocellos,
 Nec nega mihi flammeum labellum:
 Te jam, te volo basiare, mollis,
 Molli mollior anseris medullâ.

B A S I V M XV.

ADDUCTO Puer Idalius post tempora nervo
 Stabat in exitium, pulchra Neæra, tuum:
 Cùm

Cùm frontem, sparsoſque videns in fronte capillos,
 Luminaque argutis irrequieſta notis,
 Flammeolaſque genas, & dignas Matre papillas,
 Iecit ab ambigũa tela remiſſa manu:
 Inque tuas curſu effuſus pueriliter ulnas,
 Mille tibi fixit baſia, mille modis;
 Quz ſuccos tibi myrteolos, Cyprioſque liquores
 Pectoris afflaunt uſque ſub ima tui:
 Iuravitque Deos omneis, Venerẽmque parentem,
 Nil tibi poſt unquam veſſe movere mali.
 Et miremur adhuc, cur tam tua baſia fragrent?
 Duraque cur mihi ſemper amore vaces?

B A S I V M X V I.

LATONAE niveo ſedere blandior,
 Et ſtellã Veneris pulchrior aureã,
 Da mi baſia centum,
 Da tot baſia, quot dedis
 Vati multivolo Leſbia, quot tulit:
 Quot blandz Veneres, quotque Cupidines
 Et labella pererrant,
 Et genas roſeas tuas:
 Quot vitas oculis, quotque neceis geris,
 Quot ſpes, quotque metus, quotque perennibus
 Miſta gaudia curis,
 Et ſuſpiria amantiũ:
 Da, quã multa meo ſpicula pectori
 Inſevit volueris dira manus Dei:
 Et quã multa pharetrã
 Conſervavit in aureã:
 Adde & blanditijs, verbaſque publica,
 Et cum ſuavicepis murmura ſibilis,
 Riſu non ſine grato,
 Gratiſ non ſine morſibus:
 Qualeis Chaoniz garrula moribus
 Alternant tremulis roſtra columbulz,
 Cùm ſe dora remittit
 Primis Bruma Favoniis.

Incum-

Incumbensque meis mentis inops genis,
Huc, illuc, oculos volve natatilis,
Exanguemque lacertis

Dicte sustineam meis.

Stringam nexilibus tete ego brachiis,
Frigentem calido pectore comprimam,

Et vitam tibi longi
Reddam afflamine basij.

Donec succiduum me quoque spiritus
Istis roscidulis linquet in osculis,

Labentemque lacertis,
Dicam, collige me tuis.

Stringes nexilibus me, mea, brachiis,
Mulcebis tepido pectore frigidum:

Et vitam mihi longi af-
flabis rore suavi.

Sic ævi, mea lux, tempora floridi
Carpamus simul. en, jam miserabileis

Curas ægras senectus
Et morbos traher, & necem:

B A S I V M X V I I.

QVALEM purpureo diffundit mane colorem
Quæ rosa nocturnis roribus immaduit;
Maculina rubent dominæ sic oscula nostræ,
Basilis, longâ nocte, rigata meis:
Quæ circum facies niveo candore coronat,
Virginis ut violam cum tenet alba manus:
Tale novum seris cerasum sub floribus ardet:
Æstatemque, & ver cum simul arbor habet.
Me miserum! quare, cum flagrantissima jungis
Oscula, de thalamo cogor abire tuo?
O saltem, labris serva hunc formosa ruborem,
Dum tibi me referet noctis opaca quies!
Si tamen interea cujusquam balia carpent,
Illa meis fiant pallidiora genis.

B A-

BASIVM XVIII

*Amica in cerâ depicta.**Amica
in cerâ
depicta.*

CVM labra nostræ cerneret puellæ,
 Inclusa circo candidæ figuræ,
 Ut si quis ornet, arte curiosâ,
 Corallinis eburna signa baccis,
 Flevisse fertur Cypria, & gemendâ
 Lascivienteis convocasse Amores,
 Et quid juvat, dixisse, purpuratis
 Vicisse in Idâ Palladem labellis,
 Et pronubam magni Iovis sororem,
 Sub arbitro pastore? cùm Nexa
 Hæc antecellat arbitropoëta?
 At vos furentes ite in hunc Poëtam,
 Et dira plenis tela de pharetris
 In illius medullulas renellas,
 Pectusque per, jecurque per jocosum,
 Distingite acres perstrepende cornu.
 At illa nullo perrepsit igne,
 Sed tacta pectus plumbea sagittâ,
 Torpescat imas congelata venas.
 Evēit: imis uror in medullis,
 Et torrido jecur liquescit igne:
 Tu fulta pectus asperis pruinis
 Et caute, quales aut maris Sican!,
 Aut Adriæ unda tundit æstuosa,
 Secura ludis impotentem amantem:
 Ingrata! propter ista labra rubra
 Laudara plector. Heu, misella, nescis,
 Cur oderis: nec ira quid Deorum
 Effrenapossit, & furor Diones.
 Duros remitte, mollicella, fastus:
 Istoque dignos ore fume mores:
 Et, quæ meorum causa sunt dolorum,
 Mellita labris nocte labra nostris:
 Haurire possis ut mei pusillum

Præ-

Præcordiis ex intimis veneni,
 Et mutuis languere victa flammis.
 At nec Deos, nec tu time Dionen :
 Formosa Divis imperat puella.

B A S I V M XIX.

MELLILEGAE volucres, quid adhuc thyma
 cana, rosasque,
 Et rorem vernæ nectareum violæ
 Lingitis? aut florem satè spirantis anethi?
 Omnes ad dominæ labra venite meæ.
 Illa rosas spirant omneis, thymaque omnia sola,
 Et succum vernæ nectareum violæ :
 Inde procul dulces auræ funduntur anethi :
 Narcissi veris illa madent lachrymis,
 Oebaliique madent juvenis fragrantæ cruore,
 Qualis uterque liquor, cum cecidisset, erat;
 Nectareque ætherio medicatus, & ære puro,
 Impleret fœtu versicolore solum.
 Sed me, jure meo libantem mellea labra,
 Ingratæ socium ne prohibete favis.
 Non etiam rotas avidæ distendite cellas,
 Arescant dominæ ne semel ora meæ,
 Basiaque impressans siccis sitientia labris,
 Garrulus indicii triste feram pretium.
 Heu, non & stimulis compungite molle labelum:
 Ex oculis stimulos vibrat & illa pareis.
 Credite, non ullum patietur vulnus inultum :
 Leniter innocuæ mellalegatis apes.

F I N I S.

IOAN.

IOANNIS SECVNDI
EPIGRAMMATVM

Liber unus.

Auctior, & ex fide Mann

*scripti, eopse quo ibi legitur or-
dine, representatus.*

THEO-

THEODORI BEZÆ

EPIGRAMMA.

EXcelsum seu condit Epos, magnique Maronis
 Luminibus officere studet :
 Sive levis Elegos alternaque carmina, raptus
 Nasonis impetu, canit,
 Sive Lyram variis sic aptat cantibus, ut se
 Victum erubescat Pindarus :
 Sive jocos blandosque saleis EPIGRAMMATE
 miscet,
 Clarâ invidente Bilbili :
 Vnus quattuor hac sic prestitit ille Secundus,
 Secundus ut sit nemini.

IOAN-

I O A N N I S
S E C V N D I
E P I G R A M M A T V M

Liber unus.

I.

In Scholam Bituricensem, in qua Andreas Alciatus Leges Civikis interpretabatur.

AEDE quis hac habitat? Deus, an Dea? jam mihi
Cynthius in solia religionis movet: (mentem
Et mihi jam versus facili nascuntur in ore.

Seu Deus heic habitat, seu Dea, Nomen adest.
Et Deus hęc, & Diva potens sacraria servat.

Quæ Dea? de cælo quæ modo sera redit,
Æqua bonis nec iniqua malis quæ præmia librat.

Quis Deus? alato qui pede carpit iter,
Arcas Atlantiades, magno satus è Iove, cujus
Molle sub arguto pollice tinnitebur.

Et potuit rursus cælo Dea iusta relicto
Cæde coloratas orbis inire vias?

Quæque prius metuens scelerum cunabula fugit,
In mala nunc audax inveterata ruit?

Scilicet hac cælum Virgo sub lege reliquit,
Ut duce Mercurio carpere posset iter.

Carpit iter, primumque vaga heic vestigia fixit,
Iuncta ubi sacundo cum duce regna tenet.

Insuetor-

Insuetoque modo, mentis decreta severæ
Ornat festivi dotibus eloquii.

II.

In Petrum quendam,

CVM tu sis levior volante fronde,
Plumâ, cortice, quique sole puro
Per levis atomi feruntur auras,
De petrâ tibi nomen hoc parentes
Mirabar tribuisse ponderosum;
Sed petram quoque pumicem vocamus!

III.

Ad Carolum Catsum.

IANVS ancipiti vetustus ore,
Labentis tacitè novator anni,
Adest Carole, quid moramur? eja,
Vivamus, neque creduli futuris,
Carpamus spatium volantis anni:
Sic, ô, sic tua cuncta, DI, Deæque,
Non isthoc modo, pluribus sed annis
Fortunent, seriesque tota cœli
Sit patrona tuis amica votis:
In primis Dea, quæ creata ponto,
Vndosos animis movet tumultus;
Et, nunquam vacuâ gravis pharetrâ,
Et semper vigili timendus igne,
Lascivæ comes Aliger parenti;
Sint mites tibi, prosperentque molleis
Quas dabunt tibi, vel dedere, flammæ,
Multis basioliis fruaris, & te
Amantem sibi quæque quærat, & se
Substernat tibi, lata mollicellis
Formosissima quæque de puellis:
Nec poscat neque gratiam, nec æra,
Nec rubri spoliū maris, nec aurum:

Sed

Sed charus magis ipse sis vel ære,
Vel rubri spolio maris, vel auro.

I V.

*In imaginem Herculis, Cupidinem tergo
gestantis, ac propè succum-
bentis oneri.*

ANTE quibus cœlum fuerat leve pondus, iisdem
Nunc gravis est humeris sarcina, parvus
Amor.

V.

In Charinum, deformis uxoris maritum.

NUPER, Charine, conjugem
Vidit tuam; tam candidam,
Tam lacteam, tam floridam,
Cultam, modestam, blandulam;
Vt si mihi talis bonus
Concesserit treis Iupiter,
Diti daturus sim duas,
Auferret ut superstitem.

V I.

In Medicum sicarium & veneficum.

Es simul Medicus, simul Chæurgus:
Cur? mittis Stygium viros ad Orcum,
Et manu simul, & simul veneno.

V I I.

In passerem Glyceres.

HOSTILI Passer felis raptatus ab ore,
Languit, exigam deposuitque animam,
Quem

Quem postquam Glycere illachrymās fovitque pa-
 Frigidulum, & tepido rorerigavit amans, (pillis
 Palpitat, & teneros reptat nova vita per artus,
 Moxque vagus rosæa profilit è latebrâ,
 Et fugit ærias non observatus in auras :
 Illa dolet, gemitus & ciet ore graveis,
 Guttaque per nitidas distillat vitrea mûlas,
 Distinctum gemmis quale renidet ebur.
 Ingrate (heu) nimium Passer, qui deseris illam
 Quicquid habes animæ munere cujus habes.
 Dissimilem, ô, sortem, te, lux mea, te sequor unam,
 Cùm toties dulci me spolies animâ.

VIII.

In alium passerem ejusdem Glyceres.

IMPROBA de dominæ gremio dum provolat ales,
 Corripitur dominæ comprimiturque manu.
 Illa quidem moritur, sed sic juvat ire sub umbras:
 Sæpè mori simili non nece posse, dolet.
 Hoc benè scit Glycere, formæ sibi conscia tantæ,
 Inque sinu tepido callida condit avem :
 Nec mora, visa movêre suas, & moverat, alas,
 Atque iterum dominam pessima deseruit:
 Illa manu celerem sequitur, cupit illa teneri,
 Et manibus rursus virginis immoritur.
 Invidi, infelix, tam dulcia fata volucris,
 Optavique iisdem posse mori manibus.
 Illa negat: sortem, ô, miseram! cur impia, cur nam,
 Cui vitam renuis, rennuis interitum?

IX.

In Posthumum.

CVR Posthumus cœnat foris?
 Vt ne domi cœnet suæ.

X.

In Marullum, & Varium.

MARVLLVS Variusque Septimillæ,
 Donavêre togâ novâ maritum.
 Nunc ille ambulat huc & huc ogatus,
 Et transit fora, porticus, tabernas,
 Vicos, balnea, fornices, popinas;
 Nec toto decies revisit anno
 Relictam dominis domum novellis.
 Securi modò sæpè luce primâ,
 Securi modò sæpè sole sero
 Securi medio die fruuntur
 Marullus Variusque Septimillâ.

XI.

*In Lydiam, fœdum amatorem avidè ample-
xantem osculantemque.*

DITIS amatoris cur lurida basiet ora
 Lydia, miratus sæpius ante fui.
 Desino mirari, vidi cùm pinguia nuper
 Nobilis ignavi lingeret ora canis.

XII.

In Lycoridem Toletanam.

SEX faciem drachmis divendit libera Lycoris:
 Iure quidem; tanti venditur illa foro.
 Si bene perpendas, tantum copit illa rependi
 Quæ facit in vultu damna protervus amans.
 Vix libanda dedit summis sua labra labellis,
 Pars empti subito magna coloris abie.
 Disceditque labris pictis rubicundus amator,
 Et sibi lucenti plus placet in speculo.
 At si quis positos rursus bavit fronte capillos,
 Fit cito crinitus, qui modo calvus erat.

For-

Fortè senex patulo improbus lascivit in ore,
 Dentibus efficitur durior innumeris.
 Callidus hanc Cajus, tot ne dispendia formæ
 Sic redimat, mœcham mane fututor adit.

XIII.

In eandem.

MITTE peregrinis opplere coloribus ora!
 Nudus Amor nudæ munera frontis amat.

XIV.

*In Antonium Mossicam cum tauro
 pugnantem:*

INCAVTO juveni taurus ruit obvius, ille
 Corripit injectâ cornua bina manu,
 Præcipitisque feræ cursum confregit & iras,
 Et jam fracturus cornua visus erat.
 Noluit: Alcidx dedit hoc, nefama taceret
 Volvat adhuc mutilas cur Achelous aquas.

XV.

Distichon exsi inscriptum.

PRO domino fontem mihi fas haurire cruorem,
 Cùm furor innocuum justus in arma vocat.

XVI.

*Inscriptio imaginis, formosæ virginis, ad vi-
 vam effigiem à semetipso calata.*

FERRIPOTENS melius poterat Mars ducere cæla,
 Sed Veneris vinci non tulit ora suæ.

In

XVII.

*In Carolum V. Imperatorem, P. F. A.
cùm in Africâ pugnaret.*

AENEAE sanguis, formosi sanguis Iuli
Carolus, in regnum venit Elisa tuum,
Vindictæ à sevo pius ut tua busta Tyranno,
Armatus ducens per freta mille rateis.
Illius auspiciis prisco reddentur honori
Mœnia, Romana quæ cecidère manu.
Ergo age, in Aeneadae odium fatale remitte,
Spectatumque veni Cæsaris ora Dei.
Crede mihi, dices, hujus si ardore perissem,
Causa meæ fuerat mortis honesta magis.

XVIII.

*Ad Hieronymum Suritam, Cæsar-
augustanum.*

IN GRAMMATICOS.

Si te ruris opes juvant beati,
Si te liberioris aura cœli
Salubris juvat, arborumque fœta
Distinctus viror omnium colorum,
Si lenis tremula quies in umbra,
Qua fagus parulis comata ramis,
Laurusve innuba, populusve pallens
Confringit rabiem Leonis uesti,
Quâ centum querulæ strepunt volucres,
Et centum superat modos volucrum,
Crudum Threicii scelos Tyranni
Longâ Daulias integrans querelâ :
Qua stringit virideis amœna ripas,
Cristalloque liquenteserpit unda,
Mox cum murmure bulliens sonoro

Pugnan.

Pugnantis aqua concitat lapillos;
 Hæc si terecreant, amice dulcis,
 Nec cœnare poëticiis patellis,
 Lactucâsque rimes cucurbitâsque,
 Huc ad nos propera, feriâsque tecum
 Totum quicquid habes facetiarum,
 Et quicquid salis, atque risionis,
 Triginta solidis diebus absens
 Servasti accumulans tuo Secundo.

Sed te per Genium tuum, meosque
 Per Faunos, Dryadesque per puellas,
 Hellepontiacum per & Priapum,
 Nec de Grammaticis, amice, quenquam
 Adducas precor huc: molesta gens est,
 Nec ridere mihi liceret illos,
 Ut mos est meus, omnibus cachinnis.
 Nam quidam mihi rettulit Poëta,
 Notæ Grammaticum severitatis,
 Nocteis atque dies dolenter angî,
 Quod nec Grammaticum vocare doctum,
 Nec se Grammaticam vocare doctam,
 In librititulo sui venusti
 Possit, cùm generis sit ipse neutri.
 Cui vates meus, ut gravi labore
 Iam tandem miserum senem levaret,
 Secure pater, inquit, eloquêris
 Si te Grammaticosque masculinos
 Tecum, Grammaticosque femininos,
 Communcisque simul, simulque neutros,
 Omneis, Grammaticum pecus vocabis.

X I X.

*In discessum suum ex Hispaniâ, cùm regionis
 aëre offensus gravissimè laboraret.*

HESPERIÆ fineis arentis linquimus ægri,
 Et petimus blandæ dulce solum patriæ,
 Et,

Et, quorum in manibus melius moriemur, amicos.
 Cur invisâ meum terra moraris iter?
 Cur mihi tot montes & saxa obstat cuncti?
 Vere quid in medio me fera pulsat hyems?
 Ninguida diluvium mittit lique facta Pyrene,
 Et madidus pluvias Iuppiter addit aquas.
 Parce meo cineri; jam non Hispania vivo.
 Quid juvat (heu) maneis sollicitare meos?
 An verò, paucis cùm sis fecunda poetis,
 Laudem de tumulo quaris acerba meo?
 Ut lubet; ipse tamen fugiam terrâque, marique;
 Ne mihi sis etiam post mea fata gravis.

XX.

In Cynthia Propertii.

CYNTHIA te postquam mors abstulit atra, tuisque
 Induxit furvas luminibus tenebras,
 Tum verò simileis verita est Latonia casus,
 Occideret nebulâ ne labefacta pari.
 Et, quoties tellus fraternos impedit igneis,
 Exemplum fati Diva tui metuit.

XXI.

In Caroli V. Imp. Natalem.

CVA nive Cæsareus gelidâ natalis inhorret?
 Candida uti foret hæc lux, voluere Dei.
 Cur igitur Phœbus lateret aureus? haud opus illo est;
 Phœbeum fundit Cæsar ab ore jubat.

XXII.

In Neraam.

LUMINA mi atque animum cepit tua candida
 Moribus offendor, torva Nera, tuis. (formas
 Nec mihi nuda places, sed cùm vestita recumbis.
 Basa me capiant; non amo concubitus.

E

quot

Quot doteis Natura dedit, totidem tibi mendas
 Addidit: & tamen (heu!) tete ego depereo.
 Nimirum cæcus non est cùm pulchra ruetur;
 Tunc Argum, tunc & Lyncea vincit Amor.
 At mendas spectare, aversâ fronte, recusat,
 Tunc & Tiresiâ cæcior, & Thamyriâ.

XXIII.

*Ad Andream Alciatum, cùm Secundus ipse
 & Hadrianus Marius frater personati,
 figurâ Solis ac Luna, noctu ad
 eum venissent.*

AVREVS en Phœbus, soror en argentea Phœbe
 Iungunt diversas nocte silentefaceis.
 Alciate, hunc tribuunt tibi Numina lucis hono-
 Cujus in æternâ luce, vigebit honos. (rem,
 Miraris, nigrâ Phœbum te visere nocte?
 Opposito laudes audit Orbe tuas.

XXIV.

De libello suo BASIORVM.

CASTA quod enervi cantamus Basia libro,
 Versibus eludit fusca Lycinna meis,
 Et me languiduli vatem vocat Ælia penis,
 Quæ Venerem in trivis porticibusque locat.
 Scilicet expectant nostrum quoq; noscere penem?
 Parcite turpiculæ; mentula nulla mihi est.
 Nec vobis canto, nec vobis basia figo.
 Ista legat teneri sponsa rudis pueri:
 Ista tener sponfus, nondum maturus ad arma
 Exercet variis quæ Venus alma modis.

XXV.

XXV.

In Regem Gallorum, bellum renovantem.

ARMIGERVANE Iovis, volucris cristata, laceffis?
 Tamné cito exciderunt vincula Ibera tibi?
 Quid petis Italiam tam longo Galle volatu?
 Innumeros Gallos illa recondit humus.
 Quod si longinquas cura est tibi visere sedeis,
 Idzi montis culmina celsa peras;
 Territamque colas Matrem, & cava tympana pal-
 Concute, & horrifono cornua rauca sono; (mis
 Corruptusque furore, hosti quæ tela parabas,
 Inguinis hæc facias cæde cruenta tui;
 Talia namque decent Gallum, non arma, movere,
 Et terram vellis concutere & maria.

XXVI.

In eundem.

EXEMPLVM infandi sceleris Scarabæe relinquo,
 Ipse etiam gallus nunc movet arma aquilæ?
 Galle cades, nostri que ales Iovis ætherique
 Cristatum sævo conterer angue caput.

XXVII.

In Iovium.

TENDUNTUR nervi, formosa quiescit in ulnis,
 Cypridis ad blandum sollicitatur opus,
 Nec persuaderetur Iovius soletur ut illam.
 O, nimium gelidâ religionem virum!

XXVIII.

In fides amicos.

INTVMEANT Zephyris si turgida vela secundis,
 Et veniant satis omnia læta tuis,
 Mille tibi comites, & mille parabis amicos;
 Affinis, dominus, cunctaque solus eris.
 At postquam, infidum morans semel aspera vul,
 Ingruerit velis aura maligna tuis,

E 2

(cum,
Tum

Tum qui jam fueras tot circumseptus amicis,
 Et modò qui dominus, qui modo frater eras,
 Hæc sola à cunctis infelix dicta reportas,
 Quis mihi? quid tecum? proximus ipse mihi.

XXIX.

In Gelliam.

CVM mihi de variis traheretur sermo puellis.
 Tecum, deque bonis, Gellia, deque malis,
 Sic mihi tùm memini te respondisse, supremum
 Et finem verbis imposuisse meis,
 Illa sapit demum quæ se putat insipientem,
 Desipit hæc nimium quæ sibi, lane, sapit.
 Hic ego, quid verò de te mea Gellia sentis :
 An sapere, an contra stulta videre tibi?
 Stulta, refers, sum stulta mihi, ridésque suâve,
 Scilicet officio quàm benè functa tuo.
 At cave, ne, dum te sic stultam dicis, ut isto
 Te mihi prudentem testificêre modo :
 Gellia captatâ frauderis laude: nec esse
 Prudens iudicio comperiare tuo.

XXX.

In quendam ex tempore versus facientem.

DVM te cuncta vident arctâ constringere lege,
 Effugiunt linguam verba soluta tuam.

XXXI.

In quendam.

DVM tu Elegos dicis quæ Heroica carmina scri-
 Dignus eras veros qui faceres Elegos. (bis)

XXXII.

*Ad Franciscum Hoverium Macliniensem, pro Ma-
 rullo poëtâ commodato.*

EN, Francisce, redit tuus Marullus
 Æquè cultus ut ante, dives æquè,

Nec

Nec vel versiculo minutus uno :
 Thesaurum tamen ille jam reliquit
 Nobis ex opibus suis perennem,
 Nullo pauperior nec asse factus.
 Quâ pro re domino tot esse grateis
 Relatas cupimus, quot expoliros
 Versus continet optimus Marullus,
 Quot saleis lepidos, jocôsque molleis,
 Quot laudes veterum pias Deorum.

XXXIII.

Ad eundem, de eodem Marullo.

Cum legerem facileis elegos, Francisce, Marulli.
 Miratus lepidos cum gravitate jocos,
 Et quis adhuc (inquam) sani modò pectoris est, qui
 Vera neget Samii dicta verenda senis ?
 Cernimus, en, culti mentem remeasse Tibulli,
 Corpore conclusam, culte Marulle, tuo.

XXXIV.

In Gelliam.

Si non est grave, si vacat,
 Cur vendis Venerem, dic mihi Gellia,
 Cur vendis, quod emas libens ?
 At tu, si memini, sæpè soles prius,
 Cujus tantoperè es modo
 Parca, & facta tenax, reddere sæpius
 Quibuscunque rogantibus.
 Aut si nemo rogans, nemo volens erat,
 Ipsam te memorant pias
 Effudisse preces, & juvenum leveis
 Pellexisse animos, tuum
 In votum facileis, quisnam etenim neget
 Orantitibi, Gellia,
 Quæso, tam pia, tam dulcia, tam bona ?
 At nunc, cum tibi languida
 Vultum ruga secate incipit, & novas
 Inspargit capiti niveis

Ævi bruma rigens, nec modò dentibus
Os superbit eburneis,
Nec labris remanet qui fuerat decor,
Et fugit color ille, qui
Tingebat niveas purpureus genas,
Cur nunc, cur subito Venus,
Quam nunc te deceat vel dare maximè,
Emptam quam vel oportuit,
Cur nunc illa tibi, cur, rogo, venditur?
Non hoc, non tibi parcitas,
Quæ pigro senio sæpè comes venit,
Non, si te benè novimus,
Hoc suadet nova nunc, Gellia, castitas:
Sed, si conjiciam finis,
Divinabo equidem, si m licet ipse nec
Vates, nec teneam sagax
Aut cantus volucrum fata canentium, aut
Pennæ præpetis omina:
Olim cùm roseas prima juventula
Pinxissetque genas tibi,
Pinxissetque simul labra corallina,
Nata ad dulcia basia,
Atque instructa suis lumina spiculis
Ornasset ciliis nigris,
Tum tu, quas dederat pulchra Venustibi
Doteis omnibus affluas
Gratis larga dabas, scilicet has tibi
Sperans perpetuas fore:
At postquam periit læta juventula,
Et jam te in speculo videns,
Formam longè aliam cernere cogeris,
Et rugis faciem asperam,
Canosque ad speculum vellere limpidum
Invisos misera occipis,
Tum demum gemis, & te miseret tui,
Et lapsos virideis malè
Nulla fruge dies, Gellia, devoves,
Et lucri in senium nihil

Quasi-

Quæ fuisse doler, pœniter, & pudet.

Ergo, dom licet, & brevi

Comprendi numero canicles potest ,

Et rugæ numerabiles ,

Nec dum, læsa parum, forma virentibus

Planè spernitur à viris ,

Iam mutas animum callida prodigum ,

Et, mirantibus omnibus ,

Aurum difficilis muneraque expetis,

Ut, postquam tremulo gradu

Deforme adfuerit mox senium tibi ,

Et nemo fuerit, tuis

qui junxisse labris oscula pallidis ,

Mollem tangere qui sinum,

Qui corpus cupiat cernere mortuum ,

Non deit tibi scilicet,

Quo tum rursus emas, quod modò venditur.

XXXV.

In eandem.

GELLIA, miraris, cur auro vendat amorem?
Scilicet, ut sit, quo callida rursus emat.

XXXVI.

*In Bibliothecam Imp. Caroli V. quæ est in Curia
Hagiensi apud Batavos, comparata impensis
Ioannis Haris Canonici.*

EQVID adhuc sacri, virideis Heliconis ad undas
Quæritis Aonias, nescia turba, Deas?

Heic nunc Musarum domus est, heic doctus Apollo,

Heic posuit sedes Dorica Divæ suas.

Hoc meruit sacrique chori Christi que sacerdos

Harius, in libros qui benè vertit opes.

XXXVII.

*In Calumniam Luciani, versam per Ru-
moldum Stenemolam.*

QUAS struit innocuæ versuta Calumnia vitæ,
Mille cupis fraudes noscere? mille dolos?

E 4

Perlege

Perlege quod mediâ Rumoldus ab Hellade sumitum
Nobile Palladiæ transtulit artis opus.

XXXVIII.

*In Dialogos aliquot Luciani, carmine Latino
à se & fratribus redditos.*

QVI cupis à terricis paulisper ludere curis,
Et dare ridiculis tempora pauca Deis,
Hæc lege, quæ nuper sermone vagantia laxo
Græca, per Ausonios iussimus ire pedes.
Primus mellifluo quondam hæc dedit ore disertus
Lucius, ille hominum risor, & ille Deum.

XXXIX.

*Ad Ioannem Schorellium pictorem,
Propempticon.*

IFAVSTO pede, patrias ad urbeis
Divinæ renovator artis, ito:
Nec pictus veteri te molestus,
Nec cornix iter ominosa rumpar:
Faunus dux erit, & celer Deorum
Interpres, liquidas volans per auras.
I, fausto pede, patrias ad urbeis.

XL.

In Bubalum, malum poëtam.

DAEDALA mens hominum quicquid scrutata,
quod aut os
Protulit, artificum vel posuere manus,
Agrippa hostili totum laceraverat ore,
Ausus in Aonias sumere tela Deas.

Non

Non tulit hoc vates, &, numine concitatusquo,
Bubalus in fontem carmina dira canit.
Quodque magis laudes, nullo suadente favore
Scribit, & ignotis fert miseratus opem.

XLII.

*In ejusdem ineptum carmen de morbo
suo quod Morbilogum
appellavit.*

BUBALVS agrotat: Pzan succurre poëtae,
Ne, quoties languet, tam mala verba vomat.

XLII.

In picturam Icari.

TRAMITE securam medio decurrite vitam.
Sit satis hoc pauci vos didicisse malo,
Torrida Phœbeo qui dum loca pervolat igne,
Ignoto posuit nomina prima mari.

XLIII.

*In Casareum triumphum Bononia post
coronationem celebratum, ab Ni-
colao Hogenbergo sculptum
impressumque.*

CAESARES, Sanctique Patris longo ordine turmas
Aspice, & artificem ter venerare manum,
Tradere quæ potuit rigido mansura metallo
Nomina magnorum tot generosa virum.

Pictor Hogenbergus quod per tua secula cernas
Hoc tibi, Posteritas vivida, fecit opus.

XLIV.

In idem opus.

CAESAR, & Hesperis, & qui dominaris Eois,
Accipe quod tenebris te prohibebit opus.
Non fato veniente cades, multosque secutus,
Ignorant longâ nocte premere caput:
Sed, cum victuris victurus Carole chartis,
Ibis ad Antipodum regna, secutus avum.

XLV.

*In magnificas adeis, quas Bruxelle struxit
Maximilianus Transsylvanus.*

CERNE, Hospes, magni salientem è vertice patris
Insignem galeâ, clypeoque, & cuspide Divam.
Aspice Mulciberum, quem dissecuisse cerebrum
Alcifremi gravidum Iovis, obstetrice securi,
Finxerunt veterum mellita poemata Vatum.
Quique gerit pedibus celereis & vertice pennas
Mercurium; namque hic præsto esse per omnia patri
Creditor, & iussas deferre per aëra voces.
Cerne & vocaleis tentantem pollice nervos
Threjicium Vatem, qui carmine saxa potenti,
Vrsoque, tigreisque trahit, rabidosque leones,
Dum gemit Euridices fatum miserabile raptæ,
Persephonemque potest rigidam mollire canendo:
Denique supremâ meritò quam sede locavit
Ingeniosa manus, procul à tellure remotam
Suspice divinam Sophiam, quæ arcana polorum
Rimatur, monstratque viam quâ sidera tangas.
At tibi dent Superi quod Transsylvane mereris,
Qui facis, Ausoniæ minus invideamus ut urbi.

XLVI.

Tria mala.

QUAE mala sint hominû rebus tria maxima, scire
Quæris? habet paucis; foemina, flamma, fretû.

XLVII.

XLVII.

*In libellum Ioachimi Rolandi Maclinienſis,
Medici, De novo morbo Sudoris.*

QVI cupis ignotæ naturam diſcere peſtis,
Et formidatæ doctus opus furis,
Spicula ſecurus vapidæ contemnere mortis,
Accipe quâ vires callidus arte malum:
Accipe quâ tollas cùm jam penetraverit oſſa:
Accipe quâ claudas & redeuntis iter.
Scilicet hæc multo tibi dat ſudata labore,
Gloria Macliniz lauſque vel una ſuz,
Primus Apollineâ Ioachimus in arte medendi:
Quæ nuper miſeros dum latière homines,
Heu quot in ardenti fumarunt corpora lecto?
Mortis & ignotas extimière vias?
Heu quot ubique animas exſudavère tepenſeis,
Transmiſſi Stygils in nova regna vadis?

XLVIII.

In Neronem.

TARPEIA ferus arcè Nèro ſubſidere vidit
Vrbis opes magnæ, populantiſibus omnia flam-
mis.
Clamantum dolor unus erat juvenumq; , ſennumq; ,
Soluſ at hic, nullo rerum diſcrimine mœſtuſ,
Aureis atque oculos ululatu pavit, & igni.

XLIX.

*Ad Romoldum Stenemolam, præceptorem
ſuum, quum ei Amatorias ali-
quot Ekgyas mitteret.*

CVI mirro calidos novos Amoreſ,
Nec ſatis lepidoſ, nec expolitoſ?
Nimirum tibi; namque tu putabiſ

Meas

Meas esse aliquid Romolde nugas,
 Assuetus genium probare nostrum,
 Iam tum, quum imperio tuo sonabam
 Parvus carmina rennue[n]te linguâ.
 Ergo, habe tibi quicquid hoc Amorum est:
 Et quicquid venit à meis Camœnis,
 Totum crede tui laboris esse.
 Mox autem recitare plura certum est,
 Quom nos Haga brevi tenebit ambos,
 Et juncti pariter locum teremus
 Sacratum Veneri, & novem Deabus,
 Longo quâ tilia explicata tractu,
 Diffundens patulos opaca ramos
 Frangit Sideris Impotentis æstus,

L.

Ad Marcum Antonium Caimum.

MACTE novis animis, sic itur ad ardûa cæli,
 Digne domo, nec frustra adytis admissæ repo-
 Alciari magni: tu nunc eris altera fama (stis
 Gymnasii, quod nomen haber, se quâ levat undis
 Sol, currum seu quâ tingit fumantia lora.
 Ergo tuis insiste viis, Caimæ diserte,
 Exemplumque novum tanti tuæare magistri,
 Romanas leges Romano qui ore recepit
 Oblitas jam penè (nefas!) sermonis aviti:
 Primus & externâ longè de genteroduxit,
 Exilium patriæ perpeffas mille per annos
 Barbariâ in fœdâ, & natalibus intulit arvis
 Antiqui Latii, dominaque locavit in Vrbe.

LI.

Ad matronam quandam, ut ire mariti cedat.

MITIBVS obsequiis animos compesce ferocis:
 Tristis in iratos non habet ira locum.
 Libera quæ ripis diductis unda vagatur,
 Tranquillum tacito tramite radit iter:

Hæc

Hæc eadem sineis si constringatur in arctos,
Præcipiteis raucò murmure rumpit aquas.

LII.

*In duos amantes, mutuo se basiantes
in æde sacrâ.*

STATE cum pulchris juvenes puellis,
Stungite & dextras, neque templa, nec vos
Ara divellat veneranda Divûm.
Quin inauratz temerentur aræ
Aureo pro basiolo puellæ.
Lædir, & magno hic pudor est pudori.

LIII.

*Voluptatibus omnibus adhibendum
esse modum.*

EST modus & dulci: nimis immoderata voluptas
Tædia finitimo limite semper habet.
Cerne novas tabulas, ridet florente colore,
Picta velut primo Vere coruscat humus:
Cerne diu tamen has: hebetataque lumina flectes,
Et tibi conspectûs nausea mollis erit:
Subque tuos oculos aliquid revocare libebit,
Prisca quod inculca secula tulere manu.

LIV.

Detestatio mortis accersita.

QUID juvat, heu, ferro satius properare? vel undis?
Sponte venit, tacitum nec remoratur iter.
Scilicet hæc omnis spatiosum turba per orbem
Vixima Plutonis nil miserantis erit.
Vnum omneis expectat iter: quod Troïus heros,
Quod Numa, quod Tullus dives, & Ancus iit.

Amo-

LV.

Amorem esse immedicabilem.

ARTIFICES herbæ sanant genus omne malorum:
Solutus Amor medicam spernit & horret opem.

LVI.

In eandem sententiam.

ACCERSIT medicas curas quodcunque malorum est:
Ipse sibi vulnus nutrit acerbis Amor.

LVII.

Aliud.

QUOM geminâ sanetur ope quodcunque malorum
Solutus Amor carmenque sacrum contemnit &
herbas.

LVIII.

Ad Grammaticos, quos scribat lascivius.

CARMINA quos spargam cunctis lasciva libellis,
Quæritis? insulos arceo Grammaticos.
Fortia magnanimi canerem si Cæsaris arma,
Factæve divorum religiosa virum,
Quot miser exciperemque notas, paterervé lituras!
Quot fierem teneris supplicium pueris!
At nunc uda mihi dicent quum BASIA carmen,
Pruriat & versu mentula multa meo,
Me legat innuptæ juvenis placiturus amicæ,
Et placitura novo blanda puella viro,
Et quemcumque juvat lepidorum de grege vatium
Oria festivis ludere deliciis.
Lusibus at lætis procul hinc abssistite, sævi
Grammatici, injustas & cohibete manus:
Ne puer, ob molleis cæsus lachrymansque lepores,
Duram fortè meis ossibus optet humum.

LIX.

LIX.

In laudem Andreae Alciati, quum urbem Bituricensem procul adveniens Auctor primùm adspiceret.

BITURICVM turreis & mœnia sacra Camœnis
Salvere, ex alio nobis procul orbe petita,
Magnus ubi Alciatus tanto post tempore primus
Musarum fidibus Themidis decreta severæ
Aptat, & antiquo revocatur vita Soloni.

LX.

Ad Iannem.

IANE biceps, anni tacitè labentis imago,
Postquã omnem Cæsar sub jura redegerit orbem,
Claude tui portas templi, Pax aurea mundo
Surgat & auspiciis paribus cum Cæsare regnet.

LXI.

*In commendationem Topicorum Legalium
Nicolai Everardi, patris.*

CONSTITVUNT alii dædo de marmore signa,
Constituit tabulas ille vel ille tibi,
Ille domus fundamentis deponit in imis
Quæ referant vultus æra notata suos;
Scilicet hæc olim multos mansura per annos
Post obitum vitam reddere posse putant.
Tempore sed tabulæ intereunt, & tempore marmor,
Rubigo in cineres & dabit æra levis.
At tamè ut maneant, nil, quàm sine mente figuram,
Et certè nil quàm corpus inane dabunt.
Docte Parens, quanto hæc meliùs post fata relin-
Testentur mentem quæ monumenta tuam? (ques,
Nomen inextinctum ad seros mittantque nepotes,
Vsq̃ue sub extremos non periura dies?
Nempe urbes donec, & prædia rustica donec,
Donec erunt ripæ, flumina donec erunt:

Donec

Donec patris erunt & donec jura patroni,
 Iura cerebroſi donec erunt domini :
 Dum puer, imperio tutoris preſſus acerbo,
 Damnabit longæ temporalenta moræ:
 Dum juvenis, tenerum imprudens fraudatus ob æ-
 Prætoris mitem ſapè requireret opem : (vum,
 Donec, ſacratæ legis præcepta ſecuti
 Convenient ſocio ſœmina virque toro :
 Donec ſupremâ moriens reſtabitur horâ,
 Scribet & in tabulis juſſatremente manu:
 Dumque reus, dumque actor erit, dum cauſſidico-
 Perſtrepet infano vendita lingua foro : (rum
 Iudex arbitrio dum liteis dirimet æquo,
 Præmia danſque bonis, præmia danſque malis :
 Vſque tuum toro nomen celebrabitur orbe,
 Longaque durabit ſecula fama recens.

LXII.

*Aliud in eundem Librum, deſignans primis
 ac poſtremis ſingulorum verſuum
 literis libri Auctorem.*

N ICOLEOS vario longum quaſita labor E
 I ſta dar, extremâ jam renovata man V.
 Cauſſa novi ſtudii Iuvenes, curæque reſumpta E
 O ſi quis vobis eſt pietatis amo R.
 L æto animo, gratâque manu nova ſumite don A,
 Accipiat pretium hoc cura graviſque labo R.
 Vtile ſic vobis uti ſit dent Numina, quicqui D
 S udavit clari mens operoſa vir I.

LXIII.

De Fortuna, an ſit cœca?

C V R Fortuna oculis carere fertur ?
 Iuſtos quod premit, & beat nocenteis.
 At verò hac ratione cœca non eſt :
 Internoscat enim bonos malique,
 Illos ut premat, hos juvet, neceſſe eſt.

LXIV.

LXIV.

In Commentarios cujusdam in Somnium Scipionis.

LONCO Scipiadae sopore merſi
 Scripſit ſomnia Tullius diſertus ,
 Nigrâ ſomnia nigriora nocte.
 At noſter modò ſomniis repertus
 Interpres facilis tenebricoſis
 Petrus Occidua profectus ora,
 Tandem illa explicuit nitore multo,
 Clara ſomnia clariora luce.
 Sic jam ſic vigilant uterque Vatem
 Per noſtrum, Ciceroque Scipioque.

LXV.

Ad Iannum Lucium Braſſicanum, Poëtam.

SCULPSI, quodque manus & cæla dedere peregi,
 Exanimum ſpectas, & ſine voce, caput.
 Utque diu vivas per nos in imagine parvâ ,
 Longaque conſpicias ſecula, mutus eris.
 Ergo, age, perpetuum lapidi tu lane ſilenti,
 Carmine vocali, ſi pores, adde ſonum.

LXVI.

Ad Franciſcum Cranveldium Senatore, Poëtam.

QVALE viatoris, ferventi ſidere, flumen
 Ora repentino ſicca liquore bear,
 Tale tuum nobis carmen, Vir magne, remove
 Si quid in affecto corde caloris erat.

LXVII.

Ad Lucium Angelum Andream Reſendium Luſitanum, Poëtam.

QUOD tibi Pierios Vrbs aspiravit odores
 Divite quâ * Delus nat ſinuofus aquâ,

---

* Delus, *Alis Dilia, flumen Lovanii.*

Tur

Turris ubi vastæ moles operosa superbit ,
 Mœniaque hostili non superata pede :
 Non honor ille mihi debetur, doctæ Resendi,
 Debetur fratri non honor ille meo ,
 Sed sua Thespiades oblectamenta secutæ ,
 Plectraque Phœbeis æmula pectinibus.
 Pertæsæ laticesque suos, & Apollinis odas,
 Hæserunt lateri, magne poëta, tuo,
 Tectaque cum sacro subierunt hospita vate,
 Mox & odorato rogerigatur humus ,
 Vestiturque locus violis, quas legerat ipsa
 Permissi in ripis Calliope roseis.
 Hinc tibi Castaliis fragrantur dotibus auræ,
 Fallor? an & nostris nasibus hæsit odor?

LXVIII.

Ad Gemmam Phrisium, Mathematicum.

GEMMA, cui sæcti paruerunt invia mundi,
 Et quicquid longâ vidit vertigine Phœbus,
 Cui nubeis superare vagas, sedesque repostas
 Mente datum sanctâ est, & avito currere cælo,
 Fataleisque rotas tereti suspendere ligno :
 Immortale feres nomen, dum gemma feretur
 In digitis, fulvoque decens radiabit in auro,
 Phœbæque terent iteranda volumina currus.

LXIX.

*In lacum, in quo submergebatur Biturigibus
 Hieronymus Morestinus, Medio-
 lanensis,*

ABI Hospes hinc, locumque linque famosum,
 Hæc est vorago Diis sacrata Lethæis,
 Colore quam squallere cernis obscæno,
 E luridi cognatione Cocyti.
 Hæc illâ dira, immitis, illa crudelis,
 Juvenem in tenebras quæ modò nigras merfit
 Fortem, virentem, nobilem, Italâ ex gente,

Inque

Inque ima raptum, pervias humo occultas,
Vnde est origo pestilens aquæ terræ,
Demisit undas hinc adusque Lethæas.
Abi Hospes hinc, locumque linque famosum.

Submersus est anno 1532,

LXX.

In Ponticum quendam, Hispanum.

ATTRACTANS digito muliebria, læserat ungue
Ponticus; hunc rescocat dente. venustus ho-
mo est.

LXXI.

In picturam fabula Phaëthontis.

DVM patrios moderatur equos Puer impare dex-
Perque ignota vagum sideta currit iter, (trâ,
Orbis opes varias cinerem mutavit in unum.
Ah! discat vireis noscere quisque suas.

LXXII.

In Arcem Regine Albe, Parisiis.

CERENTE, flaventis ubi volvit Sequana lymphas
Semirutam, fertur quam coluisse prius
Effera funestæ regina libidinis, arcem,
Nunc ultore mali ut tempore sola jacet!
Et, quassata undis, ventis habitat & imbri,
Multa ubi fœtales nocte querantur aves:
Cypris ubi mitis, flammæ exosa cruentas,
Chaonias sedem ponere nolit avis:
Quâ Strix, quâ Furix volitent, quâ plurima fatum
Exululet caucis questibus umbra suum.
Sic domus æternæ numerosæ conscia cædis
Impia lascivæ facta luit Dominæ.
Labuntur, lentis & condemnata ruinas
Implorant hominum pendula saxa manus.
Implorant frustra: stant hæc rata lege severâ,
Instauratricem ne ferat ullus opem,

Aut

Aut subeat gladios, pretium pietatis iniquæ:

Et quis adhuc ausit facta nefanda sequi?

En, etiam saxi mortem censura minatur:

Longaque post cineres stant monimenta mali.

LXXIII.

Ad Grammaticos.

DICITE Grammatici, cur mascula nomina cunnus,

Et cur fœmineum mentula nomen habet?

Sic ego: sic aliquis senior de gente verendâ

Rettulit, attollens longa supercilia:

Mentula fœminei gerit usque negotia sexûs,

Inde genus meritò vendicat illa sibi.

Indefessus agit res qui sine fine virorum

Mascula non temerè nomina cunnus habet.

LXXIV.

*Ad Lucium Angelum Andream Resendium,**Poëtam Monachum.*

ANGELE, ad immeritas laudes ignosce tacenti:

Sic tua decliveis plectra morentur aquas,

Vocalesque modos illex aurita sequatur,

Mitiùs & fortis te premat ira tuæ.

Nec te perpetuò graver imperiosa cuculla,

Sed tua purpureus tempora cingat honor:

Quæque gerit laurum frons, & gerat illa galeum.

Hæc ego: fatipotens hæc rata Phœbe yelis!

LXXV.

Ad eundem.

REBUS in adversis animosus, frange superba
Iuta. Dex, dominamq; rotam, quæ singula ver-
stare loco impatiens; spera benè: forsitan astro (sat,
Adveniet grata hora suo, nec lenta moratur,
Quom te cornutâ cinctum sacra tempora mitrâ,
Sublimem, fortis meminisse juvabit acerbæ.

LXXVI.

In Puellas Bituricensis.

HIS mihi, formosas isto qui quærit in orbe,
 Crescentem segetem quærit in Oceano.
 Fortè duæ vel tres magnâ visuntur in urbe,
 Nobile deformeis quas decus esse vetat:
 His adjungè decem, quas non contemnere possis,
 Cætera monstrorum nomine turba venit.
 His tamen accumbunt juvenes, dignæque videntur
 Cum quibus extensâ prælia nocte gerant,
 Illos posse putem rabidæ concumbere tigris,
 Inque cruentas turpiter ire lupas.

EPIGRAMMATA QVÆDAM
 È GRÆCO CONVERSA.

In vanitatem vite humane.

OMNIA sunt risus, sunt pulvis, & omnia nil sunt;
 Res hominum cunctæ nam ratione carent.

In eandem ferè sententiam.

VITA hominum scena est, lususque, aut ludere di-
 Sepolitis curis, aut misera feras. (scas

In subitò ditescentem.

NON fortuna favet dum te sic tollit in alium,
 Sed docet arbitrio te quoque stare suo.

In fortunam modicam.

NON ego divitias cupio, sed vivere tantùm
 Ex paucis, dum sint omnia tuta mihi.

Senex dives, de se.

PAUPER eram juvenis, nunc tandem ætate senissi
 Ditesco; hei misero, tempore utroque, mihi.
 Vti cùm poteram, nummorum copia decrat:
 Copia nunc superest larga, sed usus abest.

Idem

Idem fusiùs.

QUID facis, ò, passim mortalibus æmula fors? quid
 Me sic habes ludibrio?
 Olim cùm mediâ viridem florêre iuventâ
 Datum fuit, cùm perfrui
 Divitiis poteram sine sollicitudine, tum tu
 Opes negabas invida:
 Nunc verò tandem, gelidâ adventante senectâ,
 Atque iis vetante perfrui,
 Das mihi divitias. O, quàm nec tempore in omni,
 Nec cunâta, nec das omnibus?

In Nanum.

AVSVS formicæ Nanus conscendere tergum;
 Credebat domito sese elephante vehi.
 At verò, ut cursu fertur nimis illa superbo,
 Infelix mediâ præcipitatur humo,
 Calcatuſque miser, Quid rides invidæ casum,
 Dixit, communem cum Phaëthonte mihi?

In Cupidinem camino insculptum.

FLAMMIVOMO Veneris quisquis fuit ille camino
 Qui sculpsit Puerum, (credite,) doctus erat.
 Scilicet æternæ penes hunc custodia flammæ est,
 Per quem sopitus non queat esse focus.

In Venerem Cnydiam.

CERNERE dum cuperet propriam Cytherea figuram,
 Venit in undosam per mare vecta Cnydum.
 Utque oculis totam lustraverat undique formam,
 Dixit, Praxiteli visa ubi nuda fui?
 Non te Praxiteles vidit Dea magna, nec est fas
 Cernere conspicuas & sine veste Deas.
 Qualem Mars voluit, talem finxere Dionem
 Ferrea belligero subdita cæla Deo.

In

In Icarum cerum in balneis positum.

Latius, quam in Græco, redditum.

QUAE morris tibi causa fuit, nunc Icare vitam
 Artifici spirans dat tibi cera manu.
 Proque mari infaufto genialia balnea servas,
 Teque natatores & tua facta canunt.
 At tu deceptæ cave nunc quoque fidere pennæ,
 Balnea funesto ne celebres titulo;
 Nec tibi sit tepido tua membra fovere lavacro.
 Ne liquefacta tibi turpiter ossa fluant.

In bucculam Myronis.

DICITO pastori nostro, si videris, Hospes,
 Hic motor artificis quod religata manu.

In Veneris statuam.

NUDA Venus nulli visa est; si visa sed ulli est,
 Hic vidit, nudam qui statuit Venerem.

In deliberatam mortem.

FATA mihi properata canunt qui sidera spectant,
 At properata nihil fata Seleuce moror.
 Ad Strygias descensus aquas est omnibus idem:
 Serius, aut citius, una terenda via est.
 Si prius emoriar, prius & Minoæ videbo,
 Lethæumque lacum, tergeminumque canem.
 Interea mihi vina, puer, flauentia misce:
 Et mihi substernat Lydia molle femur.
 Orco iter est pedibus: Venus & mihi Bacchus equo-
 Sint vice: tam longam sic iuvat ire viam. (cum

In Medicum quendam.

DILECTVM medicus gnatum ad me misit, ut illum
 Grammatices primis imbuerem studiis.
 Ast ubi, *Musa refir furias Pelidis & iram,*
 Notat, & hoc carmen quod solet inde cani,
Multas

Multas qui forteis animas sub Tartara misit,

Discipulum nostris detinet à foribus :

Meque videns genitor ; Tibi sum devinctus, amice;

Quatus at è nobis hæc benè discet, ait :

Namque & ego multas animas sub Tartara mitto,

Nec mihi Grammatici tunc opus est operâ.

Quis felix ?

Primus, qui nulli debet: sortem inde secundam,
Iudice me, cælebs: tertius, orbus habet.

Si tamen uxorem quis habebit, dotereceptâ,

Rectè erit, obtingat si tumulare malum.

Isthæc doctus abi: sape. quærere frustra Epicurum

Quæ tandem monades sint, & inane, sinas.

Surdum iudicium.

Cum surdo lis est surdo, sub iudice surdo,
(Vt similem simili jungit ubique Deus.)

Ille petit pretium pro mensis quinque locatis

Ædibus, hic noctu se moluisse refert :

His iudex, an non ex æquo mater utrique est ?

Quid porro restat? tollite uterque simul.

Ex Anacreonte.

Non est cura Gygis mihi, qui rex imperat agris
Sardiniis: non me argentum, non gemma, nec

Detentat; non invideo sua regna tyrannis. (aurum

Cura est unguento fluat ut mihi barba fragrant,

Cura ut odoriferis cingam mea tempora sertis,

Curæ sunt dubiæ tantum præsentia vitæ

Tempora, cura hodierna mihi: quis crastina namq;

Novit? quisvé sibi promittere crastina possit ?

Heus ergò, heus agedum, calicem mihi cudito jam

Argento benè tornato, Vulcane: sed amplum (nunc

Atque cavum, & Bacchi quantum potes, eja, capa-

Inque hoc non currus, non tristia sidera sculpe, (cæ:

Non hunc crudelis, non ambiat udus Orion ;

Sed viteis mihi fac virideis, ipsumque Lyæum,

Et Charites, blandam & Venerem, Venerisq; puellû.

FINIS EPIGRAMMATVM.

IOAN.

IOANNIS SECVNDI
ODARVM
Liber unus.

F PETRI

PETRI SCRIVERII

EPIGRAMMA

In Gallicum censorem.

Potin' verba perita, & illecebras,
 Et cum murmure sibilos suāveis;
 Potin' Basia, delicate Censor,
 Nectarque Ambrosiamque praterire?
 Qui laudas Batavi Lyram Secundi,
 Sic ut Pindarus erubescat ipse,
 Secundo neque sit secundus alter!
 Fugit te ratio: nec ille spirat
 In Odis Genius, decensvé cantus.
 Quod si iudicium meum requiras,
 Pluris, Gallice, Basiator unus,
 Quàm tales mihi Pindari trecenti.

IOAN-

IOANNIS

SECUNDI

ODARVM

Liber unus.

Carolo V. Romanorum Imp. coronato.

ODE I.

ADESTI, magni progenies patris
 Mæz, potenti carmina Cæsari
 Cantate, quæ fides priorum
 Hactenus haud tetigere Vatum,
 Quæ saxa rursus, quæ moveant feras,
 Aquasque sistant blanda volubilibus,
 Quæ mulceant aureis canore
 Omnium ubique hominum suavi.
 Gaudete cives, plaudite, plaudite :
 Gaudete quotquot terra tenet bonos,
 Curasque tristes, atque acerbos
 Pellite pectoribus dolores.
 Sumpsit sacro debita vertici,
 Post tot moras, tandem diademata,
 Ille optimusque, maximusque,
 Ille vagum domiturus orbem.
 Erro ? anæ Vati talia fervido
 Sagax futuri Cynthus indicat ?
 Quæcunque suggeris, precamur;
 Ut Superis rata sint, Apollo :

F 2

Et

Et noscat Ortus, noscat & Occidens
Vnum potentem Cæsara Carolum :

Quo mitius, clementiusque

Nil dederuntvé, dabuntvé secla :

Non si recurrent tempora, quæ Iovis

Ferunt parentem, falciferum senem

Rexisse, cum Fides, sororque

Iusta pio superesset orbi.

Ergò querelas ponite lugubres,

Ergò repostum promite Cæcubum :

Hæc, hæc dies, hæc est choreis,

Hæc rutilis decoranda flammis.

De Veris discessu.

O D E I I.

I AM Ver præteriit dulce, nec ampliùs
Parvi cædem Ityli carmine lugubri

Plorat Daulias ales,

Altâ stans super arbore.

Iam solis radio Cancer inæstuat,

Iam fessus gelidas cum grege languido

Pastor quæritat umbras,

Umbras frigus amabile.

Et cujus radios antè cupiverat,

Vicino nimium plurima Cynthio

Nunc convicia fundit

Æstus impatiens gravis.

Sic, sic prætereunt tempora, nec manet

Quicquam: sic fugiens cuncta rapit dies,

Sic cælo placet: hæc sunt

Anni iura volubilis.

At quantum fuerat, quantum erat, obsecro,

Largiri miseræ turbæ hominum Deos,

Solo Vere suavi

Vti posse perenniter ?

Sic certè Elysiis vivitur in locis,

Vno perpetuo Vere ubi perfruens

Felix

Felix turba piorum,
 Non soleis capiti graveis,
 Non diræ segetem grandinis, & nivis,
 Non horret Boream, nec rabidos Notos,
 Nec tristes Aquilones,
 Vno flante Favonio.

Ad Ægidium Buslidium, juniorem.

O D E III.

PARS, ô, meorum magna sodalium,
 Quos vel dederunt tempora, vel dabunt,
 Quando illa, illa dies erit,
 Quâ tecum, sociâ urbe,
 Amice, longos sæpè teram dies?
 Cernamque Musæ delicias tuæ?
 Quæ dicat tibi cinnulo
 Suâveis carmine voces?
 Cernamque quas vel Parrhasius texit,
 Scopasvè, quarum dives et artium,
 Solers aut hominem, aut Deum
 Sculpro ponere saxo?
 Vitamque falsam rite coloribus
 Præstare mixtis? & facili manu
 Tabellæ sine corpore
 Teneis indere formas?
 Sperare de te nam libet hæc mihi:
 Et jam leonem judico ab unguibus.
 I, quo te vocat tua
 Virtus, I pede fausto:
 Vecturus olim Buslidium genus
 Ad alta cœli sidera nobile,
 Quod sublimia vertice
 Iam nunc nubila tangit.
 Nos interim, quando tua cernere
 Sors ora coram non finit invida,
 Nobis effigiem tui
 Mitti sæpè rogamus.

Transfusa formis ut mihi pluribus,
 Perstet sodalis mnemosynon mei,
 Et vel cernere sic queam
 Dilectum mihi vultum.
 Non est, quòd illâ paululum imagine
 Carere nolis, (quam manus insolens
 Fecit nostra, rudem nimis)
 Præsertim reditura:
 At est, quòd illa nolit imagine
 Carere Ianus, quæ sibi melleum
 Præsentabit amiculum,
 Quocunque ille feratur.

Ad Amicum.

O D E I V.

ANTE Phœbæo cariturus igne est
 Orbis, & Lunæ gelidos meatus
 Nesciet, linquentque tenebricosum
 Sidera cœlum:
 Cancer arctabit spatium diei,
 Porriget longas Capricornus horas
 Lucis, & noctis brevior metâ
 Tempora ducet.
 Puppis ignotas teret unca terras,
 Plaustra volventur liquidas per undas,
 Piscis in sylvis, aper in profundo
 Pabula carpent:
 Quàm tui possim posuisse curam,
 Sive quod sum nunc, ero, sive Mancis
 Inter, obscuris habitabo regnis
 Pallida forma.

Ad Hadrianum Goesium, I. C. uxorem ducturum.

O D E V.

ERGO, dulcis amicule,
 Nobis tam citò te subtrahis, & vagis
 Finem

Finem ponis amoribus?

Et te, sponte tuâ brachia mollibus
Subdens libera vinculis,

Captivis hominum cœtibus inseris ?
Sortem servitii gravem, &

Passurus dominæ sceptrâ puellulæ.
Visurus tamen interim

Natos, legitimæ præmia Cypridis,
Natos, certa levamina

Curarum, & socii pignora lectuli :
Quos qui tollere negligis,

Dans infrugiferis semina vepribus,
Ignavus moritur senex :

Indignusque, cui contigerit parens.
Ergo, spernere si potes

Curas, mœstias, vincula, carcerem,
Dum castus tibi sit torus,

Et gignas aliquid quod tibi succinat
Nomen dulce parentibus :

Aulâ quodque tuâ lusit, & patris
Observantibus arria

Monstret ora sui certa clientibus :
I, quò te impetus impotens,

I, quò magnus Hymen te vocat, & potens
Dextrâ teligerâ Puer,

At nos interea, quando relinquimur
Abs te, cum reliquis tamen,

Quos non ista tenent jura, sodalibus,
Donec canities abest,

Carpamus Veneris gaudia liberæ.

Carolo V. Imp. in Belgicam reduci.

ODE VI.

O, qui potenti, Carole, dexterâ,
(Quod Turca dudum barbarus invidet,
Magni quod invidère reges)
Sceptra tenes potioris orbis,

Quis te Deorum, maxime Cæsarum,
His post tot annos reddidit urbibus?

Cœloque natali? sacrisque,

Quæ puerum tenuère, cunis?

Iam jam sepultæ fletibus, & nigro

Luctu, serena est reddita patriæ

Vultu tuo lux, & videntur

Ire dies meliore sole.

Implumis ut cùm turba relinquitur,

Deserta nido, mater ubi est procul,

Escamque natis fida querit,

Longius & solito moratur.

Expectat usque, & usque querens, querens,

Intenta servans lumina perpetim,

Circumjacentis aut in agros,

Aut latera in spatiosa sylvæ:

Desideratum sic nimum diu,

Suum vocavit Belgica Cæsarem?

Hunc illa votis, hunc poposcit

Ture deos, precibusque sanctis.

Hic ille namque est, numine cujus, &

Pacata tuti per maris æquora

Nautæ feruntur, datque terris

Semina fertilibus colonis

Securus, & jam non timer, usibus

Ne seminârit militis impii:

Per quem per agros tutus it bos:

Picta pecus terit arva tutum.

Hic Cæsar ille est, qui regionibus

Exterminabit omne nefas suis:

Ac exules terrâ Sorores

Sideribus revocabit altis.

Ad Nicolaum Buslidium.

O D E VII.

THRA X movit olim carmine tigrides,
Sylvasque Vates traxit, & impetum

Pro-

Pronz reverti iussit undæ,
 Vocis ad arbitrium canoræ.
 Idemque regem, carmine lugubri,
 Cui regna nullis cognita solibus
 Cessere, pallentesque turbae,
 Perculit in sua vota mitem.
 Regina chordis victa potentibus,
 Tepente lavit lumina gurgite:
 Crudelium malæ Sororum
 Insolito maduere fletu.
 Consensit unis regia vocibus,
 Blandi maritam præmia carminis
 Ut, per vias aulæ remensas,
 Tristibus eripiat tenebris.
 Sed dona diris irrita legibus
 Fallax Tyrannus fecit, & (ô, nefas!)
 Fatalibus respectam ocellis
 Retulit in loca fuscæ prædæ.
 Tunc ille longum, munere subdoli
 Frustratus Orci, per Tanai niveis,
 Heu, perque Riphæas pruinas,
 Ingemuit gelidis sub antris.
 At tu, nigrantis si prece Tartari
 Pro mollicellâ sollicites herâ
 Illachrymabilem cohortem,
 Mobilibus digitisque pulcra
 Blandas fidei testudinis aures:
 Non strictus ullis conditionibus,
 Victor beatus, ad supernas
 Cum dominâ revcharis auras.

De amoribus Francisci sodalis.

O D E VIII.

FRANCISCI teneris digna caloribus,
 Fissabella, meæ proxima talis,
 Quocunque orbe moraris,
 Fido in pectore stas tamen:

Il quo

Ex quo nec rapiet te rota temporum,
Nec diversa tuis tot loca mœnibus.

Heu, quantum tamen hinc est
Inter Lovanium soli ?

Hærent luminibus lumina mollia,
Arguta, & tacitis subdola nutibus,

Hærent, atque revinctum
Quem cepere semel, tenent.

Hærent auriculis verba sonantia,
Quæ possunt Superos flectere, quæ Deum

Qui servat loca tetra,
Nulli pervia lumini :

Ad quæ cùm, tenuem efflatus in aëra,
Francisci gelidus spiritus iverit,

Vna voce suavi
Dilectæ dominæ suæ,

Quam terræ tumulis obrutus audiet,
Quam tota excipiet regia nigricans,

Vno murmure dulci
In vitam revocabitur.

O, felix facibus forma potentibus !
Has florere meis te quoque versibus.

Dum fletus Puer alea
Et suspiria nesciet.

Ad Petrum Bausanum.

O D E I X.

QVISQVIS, serenâ mente, potest suos
Inter sodales vivere leniter,
Qui mente jungantur unâ,
Et studiis rapiuntur iisdem,

Illam beatis respicit ignibus
Distincta cœli regia mobilis :

Et sortis expertem malignæ,
Collocat in medio Deorum.

Non livor illum pallidus occupat,
Non cura firmum versat & huc & huc.

Nec

Nec sperat usque lztiozem,
 Sidere sub meliore, vitam:
 Seu vivat illic, quâ freta perpetim
 Astricta canis stant Aquilonibus,
 Seu quâ nigros, usti propinquo
 Sole, trahunt populi colores.
 Sic, Petre, Musas inter amabileis,
 Interque junctas brachia Gratias,
 Rîsus, jocos, lusus, amores,
 Exilium patriæ feramus.

Ad Amorem.

O D E X.

ERGONE, vitæ quod superest meæ,
 Suspiriosis liber amplexibus
 Degam? nec in venis calebit
 Ille meis Deus, ut solebat?
 Iam, jam remissi pœnitet otii,
 Iam, jam pro:ervâ spicula dexterâ
 In pectus hoc, in me pectus,
 Sparge, Puer, resonante nervo.
 Vivamque rixas inter & oscula,
 Interque rîsus, & lachrymas graves,
 Spemque & metum, vitam necemque,
 Tempora floridulæ juventæ.

In choras ab se spectatus.

O D E XI.

CVRRV Diones vêtus eburneo,
 Vidi modò heic, jam nescio quo loco,
 Calente cursitare mixtas
 Cum juvenum serie puellas.
 Vna inter omneis florida virgines
 Terram tenello sollicitans pede,
 Versabat in gyrum sequaceis
 Secum oculos, animosque turbæ.

Vt

Ut rubra puro lacte natans rosa ,
 Serpebat albas purpura per genas :
 Fronte crine flavo fulgurabat ,
 Fulvo ut ebur variatur auro.
 Sic illa, membris læta volantibus,
 Producta chari nunc juvenis manu
 Circum ibat, intactamque sensim
 Nabat humum trepidante plantâ.
 Nunc sola, gratis libera nexibus,
 Errabat, huc vibrans oculos, & huc,
 Lusuque mobilis protervo
 Huncque perebat, & hunc, & illum.
 Beata, dixi, terras vel hos pedes
 Tu bruta senti, vel mihi fac locum :
 Seque illa per pectusque nostrum ,
 Per faciemque, oculosque volvat.

*Ad Deum optimum maximum, quum
 tumultuarentur Anabaptiste.*

O D E XII.

CONDITOR terræ, undivagique ponti,
 Ætherisque alti, tibi magnus æther
 Concinit laudes, tibi vasta tellus,
 Et maris undæ.
 Quippe cùm, verno redeunte sole,
 Induit frondeis nemus, & Favoni
 Suscitât flores genitalis aura
 Suâveolenteis,
 Cuncta te immensum Dominum fatentur,
 Sive, frondosis aqua septa ripis,
 Limpidi fontis referat figuram,
 Sive lapillis
 Pugnet insultans tenui susurro,
 Sive per sylvas Zephyrus sonoras
 Concitat frondeis, volucresvé cantu
 Æthera mulcent :

Sive

Sive oves centum, & totidem capellæ
Roscidam pascant nivæ per herbam,
Frigerans quâ fons scetet, & propinquos
Irrigat hortos.

Quid maris dicam varios recessus ?
Et quid accessus ? pelagique monstra ?
Quid globum Lunæ varium ? aureique
Lumina Phœbi ?

Totque diversorum animantium ora ?
Totque diversas hominum figuras ?
Tot salutareis frutices, & herbas ?
Totque nocenteis ?

Arborum & fœtus varios colore ?
Nec minùs dulci varios sapore ?
Quæque in aprico trahit uva suavem
Colle ruborem ?

Vnde jucundus liquor ille Bacchi
Manat, afflictis animis levamen,
Vinciens ægrorum hominum suavi
Pectora vinclo ?

Te Deum, cunctorum operum parentem,
Cuncta consensu tacito salutant,
Magne Sol, polchrique Anima alma mundi,
Te veneratur

Arctos, æternâ glacie stupefcens,
Imbribusque, & fulmine fœtus Auster:
Quæque surgentem videt ora solem,
Quæque cadentem.

Huc ades, Rex ô hominum & Deorum,
Si tuas sanctè celebramus aras,
Et tibi gratos humili Camænâ
Dicimus hymnos.

Bellaque, & sectas hominum nefandas,
Et mali quidquid vitiis meremur,
Pelle de nostris laribus focisque,
Præcipuè illos,

Qui, novæ sub Religionis umbrâ,
Cæde grassantur, populantur urbeis,

Et tuæ

Et tuæ genti excidium minantur,
Dira frementes.

Frangere conatus populi furentis:
Publicorum ausus cohibere latronum:
Et tuam nobis placidam, misertus,
Redde quietem.

FINIS ODARVM

IOAN.

IOANNIS SECVNDE
EPISTOLARYM

Libri duo.

Scripti

Prior Elegiaco	}	Carminibus
Posterior Heroico		

IOANNIS

S E C V N D I

EPISTOLARVM

Liber primus.

Ad Everardum Nicolaium, fratrem.

EPISTOLA I.

ITE salutatam, sine me, mea carmina fratrem:
Cur mihi nunc versus non datur esse meos?
Ite leves elegi, nec vos ivisse pigebit.

Ite citi: doctam jam dabit ille manum.
Moxque resignatos placidâ vos audiet aure
Narranteis animi nuncia certa mei.

Hæc igitur nostro referetis nomine fratri.

O, ego quàm vobis demptum onus hoc cupiam!
Me retinet salvis infauſta Valachria terris,

Oceanus tumidis quam vagus ambit aquis.
Nulla ubi vox avium, pelagi ſtrepit undique mur-
Cælum etiam largâ deſuper urget aquâ. (mur,
Flat Boreas, dubiusque, Notus, flat frigidus Eurus:
Felices Zephyri nil ubi juris habent.

Proque tuis ubi carminibus, philomela canora,
Turpis in obſcœna rana coaxat aquâ.

Si quæret quid agam, (namque hoc quæret, ſcio,)
quòd non

Sum ſimul, hoc doleo, cætera lætus ago:
Quòdque magis placeat, pater illi ſalvus, & omnis
Turba valet, morbos nec timet illa graveis,

Mitior

Mitior & nobis hæc terra futura videtur,
 Nempe semel nostris exsaturata malis.
 Quodd reliquum, learias dices meditarier alas,
 Quis possim liquidas ritè secare vias,
 Et subito optatas novus ales cernere sedeis,
 Oraque germani cernere chara mei.
 Talia nunc meditor, modò quis mihi Dædalus ad-
 Qui pennas humeris applicet arte meis. {Ur,
 Non ego ventosis peterem sublimia plumis,
 Vectus ad igniferi fervida regna Dei:
 Nec Zelandiaco facerem nova nomina ponto,
 Sed sequerer monitus Dædale magne tuos;
 Inter utrumque volans, peterem Maclinia rectâ
 Mœnia, & heic notas susterer antè foreis.
 Quod si non dabitur, naturaque dura repugnans
 Non patitur veritas nos penetrare vias:
 Attamen hand longo post illum tempore cernam,
 Advectus celeri per freta vasta rate.

Ad eundem.

EPISTOLA II.

MVSA ades huc, Frisias procul hinc, procul
 ibis ad urbeis,
 Per sylvas, urbeis, per mare, per fluvios,
 Nec te longinquas pigeat volitare per oras,
 Est ubi barbarico proxima terra solo,
 Terra procul gelido septem-subjecta trioni,
 Terra procellosis frigida quassa vadis:
 Nec refugi mores faciant aut grandia verba:
 Quò minus inceptâ progrediare viâ:
 Certa sacros vates terris habitare profanis,
 Nûmina Musarum qui veneranda colant:
 Certa tuas illuc quoque commigrasse Sorores,
 Desertâ vitreâ pridem Heliconis aquâ,
 Ex quo, Germanos vates celeberrimus inter,
 Rudolphus Frisi læusque decusque soli,

Dal-

Dulcia contentis modulatus carmina nervis,
 Traxit Apollineas in sua vota Deas.
 Cui modò successit terrâ nutritus eadem
 Hermanus studit factus ad omne genus
 Hompius, Ausoniis rediens qui nuper ab oris,
 Doctas Romanæ retrulit Urbis opes.
 Non minor hîc vestræ fuerit mox gloria turbæ,
 Gloria erit patrio nec minor ille solo.
 Quid petis ulterius? ejus modò limina vises,
 Aonias adamat frater & ipse Deas:
 Et poterat viridi sacra cingere tempora lauro,
 Natus ad Orphææ garrula fila lyræ:
 Maluit at tetricæ studiis vigilare Minervæ,
 Et colere Astrææ numina calipetæ,
 Et jactare foro strepitantia verba diserto,
 Nunc etiam populo reddere jura truci.
 Nec tamen ergo minùs Musas veneratur, amarque.
 Hæ requies fessi pectoris una manent:
 His sese oblectat cùm magna negotia liquit.
 Atque à dicundo Iure subinde vacat.
 Ergò, age, carpe viam, donec Leopardia cernes
 Cominùs informi mœnia structa modo.
 Hîc cursus, hîc meta tui est, hanc incolit urbem
 Pars animi major, pars meliorque mei,
 Germanus, nullis animo delebilis annis,
 Sive ego quod nunc sum, sive ego pulvis eris.
 Hujus ad optatas postquam perveneris ædeis,
 Ostendes Iani nomina nota sui.
 Quæ simul ac cernet, dilecti symbola fratris,
 Ibit in amplexus protinùs ille tuos,
 Mox quid agam, quid mater agat, gēitorq; , rogabit,
 Quid fratres, quid agat denique tota domus.
 Vivete quos salvos dices, eademque precari
 Æternùm domui vel meliora suæ.
 Mox ubi cognōris, valeat quid & ipse, quid uxor,
 Quid dulces nati turba minutagerant,
 Antè precata viro, qui nunc novus annus inivit.
 Illi ut felici fidere totus eat,

Longia-

Non inquam revocabis iter, quâque i veris, illâ
Ad nos seu terrâ, seu remeabis aquâ.

Ad eundem.

EPISTOLA III.

SALVE TO quantumq; cupis, quantumq; mereris;
Et domui veniant omnia læta tuz.
Accepisse reor (nam jam tibi misimus olim)
Sculpta per insuetas plumbea dona manus,
Quæ referunt patrios parvâ sub imagine vultus,
Cernere quos vobis dulce, putamus, erit.
Scilicet, est aliquid vel sic dilecta tueri,
Invida quæ nobis fors rapit ora procul:
Sic ego te cupiam, sic conjugis ora videre,
Quantula de vobis pars tamen illa foret!
Sed meliora feret volvendum tempus, & hora,
Quâ dabitur toto mox mihi fratre frui:
Quæ notas audire dabit, quæ reddere voces.
Interea celeres currite Solis equi.
Tunc mihi narrabis (dulce est meminisse malorû)
Tristis penè oculis Tartara visa tuis,
Rimosamque ratem, Nautam, Maneisque verustos,
Tantalum, & vivax cui jecur ales edit,
Et qui volvit adhuc semper revolubile pondus,
& quibus æternis colla premuntusaquis,
Tunc, cùm Sudoris ignoti triste venenum
Urgeret vapido bis tua membra toro,
Furvaque cœpisset, Stryglo sacra dona marito,
Fatalem crinem vellere Persephone,
Multaque præterea, quæ differo tempus in illud,
Advehat alatis quod citò Phœbus equis.

Ad eundem.

EPISTOLA IV.

ECCE manû chartæ calamumq; admovimus utri;
Fratri aliquid nos vis scribere, Musa? jube.
Musa

Musa jube. cessas? ritubas? haresque? quid istuc?
 Vsque adeo nihil est, quod legat ille, tibi?
 Nos igitur chartis calamum removemus? & iste
 Ibit in hoc scriptis non oneratus iter?
 Non ita, sed potiùs chartam sic tradat inenem
 Nuncius: hoc fratri non leve munus erit.
 Triste nihil domui sciet accessisse paternæ,
 Meque satis memorem sentiet esse sui.
 Artis huic aliquid nostræ si jungimus, & quod
 Carmen in Augustum condidimus tumulum:
 Nil petet alteriùs; licet anno ineunte recenti
 Larga dari soleant mûnera, larga capi.

Ad Issaabellam sororem, Virginem sacram.

EPISTOLA V.

SALVE, ô, fœminei, soror, unica gloria sexus,
 Inferior nullis Issaabella viris.
 Gaudia quanta mihi, quantum injecere stuporem,
 Depicta articulis verba Latina tuis?
 Quàm pia? quàm lepida? & quàm mellea? quàm-
 que venusta?
 quàm docta! & cunctis illa polita modis!
 O, quoties lecta illa mihi, quotiesque relecta,
 Nec satiare oculos, nec potuere animum!
 Maeste animo, similem nullam cui nostra tulerunt;
 Fortè dabant olim sæcula prisca pareis.
 Credo, æquare suum poterat quæ carmine patrem,
 Inclyta Nasonis filia talis erat.
 Tullia talis erat, docto dilecta parenti;
 Talis erat Gracchos quæ tulit illa duos.
 Sperare hac qualem licuisset ab arbore fructum,
 Nî ram non aptâ confita staret humo!

Ad Carolum Sucquetum.

EPISTOLA VI.

CAROLE, quo nullos duce & aspice ferre labores,
 Nec rennam duræ mortis inire vias;

Alpi-

Alpinas qui cum libeat contemnere vallis,
 Quas nivis æternæ cana regunt maria.
 Cum quo vicino peragrem loca torrida sole,
 Quæque rigent longo non habitata gelu,
 Quæ deserta manent nullis freta nota carinis,
 Terraque non ullo vomere secta jacet.
 Provida ni timidi remoreantur verba parentis,
 Spernere quæ pietas officiosa vetat,
 Falsiferique senis grave rebus in omnibus astrum,
 Et deus & series omnis iniquæ poli.
 Tunè igitur Latio felix versaberis orbe,
 Inter honoratos artificesque viros?
 Nos in Barbariâ viridels socorditer annos
 Perdere cogemur? non ita Fata velint!
 Quæ satiata reor, quòd te fraudamur euntes
 Deponent odium, nec mora longa manet.
 Antè dies multos vestigia chara sequemur,
 Tempora fortunæ cum melioris erunt.
 Interea vivas, qua vivere sorte mereris,
 O, animo semper sedem habitare meo,
 Agmina seu jubar hoc inter viventia cernam,
 Regna deæ Siculæ seu tenebrosa colam.

*Ad Ioannem Dantiscum, Præfulem Culmen-
 sem, eundemque Poëtam.*

EPISTOLA VII.

LAUS Vatum, laus magna virûm quos insula
 vestit,
 Ore melos Getico qui Latiale sonas:
 In quem curarum bona pars secunda recumbit
 Regis, Sarmaridum cui famulatur humus.
 Hospite quo Scaldis sese miratur, & Istri
 Gurgitibus tumidis jam putat ire parem.
 Hocne meas artels etiam, Dantisce, manebat,
 Ut traducendæ te quoque teste forent?
 Hei mihi, quid speras à czlatore poëta,
 Ercui vix primo tempora Vere repent?

Istam

Istam aciem pascit, si quid restabit ab ævo
 Phidiæ quondam quo viguere manus.
 Cum Venus ipsa, suæ decus admirata figuræ,
 Dixit Praxiteli, Visa ubi nuda fui?
 Cum poterant duri lapides mollescere ferro,
 Vvæque certanteis picta vocabat ævis,
 Suspensosque animos, speratâ voce, tenebat
 Dædalus in tabulâ versicolore liquor.
 Ausus ego tentare novas temerarius arteis,
 Vix infasta rego cæla negante manu.
 Felix plebeios si tantum sculpere vultus
 Dextera & ulterius non foret ausa vehi:
 Obscuris cum nominibus neglecta jaceret,
 Non hominum variis subdita judiciis,
 Cum domini pallor sui, male nobilis esset.
 Sed quid ego hæc autem? sera querela mea est.
 E manibus nostris dudum vaga currit imago,
 Quæ pia Cæsarei numinis ora tenet.
 Nec satis est illud, cupit hanc Dantiscus habere,
 Ille cui quicquam sit renuisse nefas.
 Accipe, magne pater: tua iussa capeßere fas est.
 Tecum age, si lædet lumina forma rudis.
 Mittimus in multa transfusum Cæsara formas,
 Sic te velle, mihi dixerat ille tuus
 Læzus vates, juvenis dignissimus, in quem
 Pars tibi diffusi multa favoris erat:
 Qui sic ore modos & acutâ temperat aure,
 Ut cygnum melius non potuisse reat
 Illum, Læzis olim qui fusus in ulnis,
 Velavit niveo corpore furta Iovis.
 Mittimus & quædam, quæ te fortasse juvabunt;
 Inter quæ Dominæ sit quoque forma mez;
 Dilectæ Dominæ, Venerem cni cedere Mavors
 Noluit: hinc cæli non bene rexit iter.
 Hic quoque, flammivomis oculis formosa, latebit
 Vatis amatoris Iulia sculpta manu:
 Iulia, quæ nostris vivat celebrata Camœnis;
 Donec Amor gemitus nesciet, & lachrymas.

Ad

*Ad Ansovinum Medicum, Perusinum,
Iuriconsultum.*

EPISTOLA VIII.

Vnde leves veniant tua sub sacraia Musæ,
Ara ubi librantis stat veneranda Deæ,
Quisvé verecundas, quæris, petulantius ire
Iusserit? herboſo à rure tulère pedem.
Mittit Ioannes, quem ſi te noſſe negabis,
Ignotum ſcit te non tamen eſſe ſibi
Tempore jam ex illo, cùm te mirata docentem
Hæſit in aſpectu concio magna tuo :
Adque tuas voces vocem tenuère tot ora,
Nulla niſi laudes quòd tacière tuas.
Sed tibi certatim tacito applauſère ſuſurro ,
Pars ubi tum turbæ parva ſtupentis eram :
Et tua (dicebam) veniant ad pulpita longè,
Gallica quos, & quos terra Latina docet.
Legibus, Anſovine, potens & divite lingua,
Vnus in Alciari ſede decenter ades.
To deſiderium tanti lenire magiſtri
Viſque, potesque ſimul: ſed quoque Fata velint.
Fata recluſarunt votis accedere noſtris,
Attra lues ſerpit per fora, perque vias.
Itur in exilium, ſtant auditoria clauſa,
Mutæque non poſſunt vel ſua damna queri.
Hæc inter, nobis ſpes fulſerat optima nuper
Tecum communi vivere poſſe caſa.
O, niveam quæ tot vexiſſet commoda lucem ,
Felicem qui te, ſeu tenuiſſet ager,
Sive niger lucus, jam tum ſacer ille futurus,
Fons tibi ſeu vitreis ora rigaſſet aquis :
Murmure te tremulo rivi, te ſtatibus aura,
Teque per innumeras ſylva vocabat aves,
Æquabat properè diſtinctos uva coloreis,
Viſa vocare tuas ad ſua dona manus.
Aſt aliò te Fata vocant: patriæque ſuavis
Ardor, & Anſonidum te remoratur humus:

quæ

Quæ tibi victricis nutrit lætissima lauros,
 Implicitura tuæ debita fœra comæ.
 Nos quoque quò Fortuna vocet dubitamus, & hosce
 Fortè brevi dulcels destituemus agros.
 Atque utinam cessent diræ contagia pestis,
 Linquat & Alciati febris iniqua caput:
 Atque iterum resonet solis Academia linguis,
 Non isto potior terra sit ulla solo.

*Ad Vigilium Zuichemum, Frisum, In-
 risconsultum.*

EPISTOLA IX.

BITTURIGVM muris infectis tabe rapaci,
 Quà dulcels animas tot posuère viri,
 Totque genas, rosea & pallentes ora puellæ
 Lurida transharunt stagna nigrantis aquæ.
 Exul ab urbe diu Menetovica rura tenebam;
 Exilii socius (quàm benè!) frater erat:
 Cum quo communi partibus fata dolore,
 Plus solito tristi pectore multa movens.
 Qualia perpetimur, Patriæ qui dulcibus arvis
 Hospita prætulimus tecta, viasque sequi.
 Tristitia multa meo sub pectore condensabam,
 Inque meas cladeis ingeniosus eram.
 Languida confecti patris occurrebat imago,
 Qui, tunc cùm miserum liquimus, æger erat.
 Matris inexpletæ mentem subière querelæ,
 Sen moriente viro, sive trahente necem.
 Omnia funesti præbebant omina casus:
 Mens est vicini saga subinde mali.
 Fluctibus æquoreis agitatæ flamine nullo,
 Navita versandas turbine novit aquas:
 Nos quoq; perculsi mœstam sine vulnere mentem,
 Heu, veniunt nostræ flabra maligna rati,
 Diximus, & longas querula in sospiria noctes
 Traximus, & nigros per loca sola dies.

Has

Hæc inter curas tua, mellitissime Vigli,
Candida felici litera venit ave.
Aspexi, & subito sensi per membra calorem,
Et rubor in toto plurimus ore fuit.
Nec dum certus eram, cujus foret illa sodalis,
Pectoris hanc chari sed fore certus eram.
Prodidit at Dea te, quæ te jam prodidit orbi,
Virgineam rutilâ casside pressa comam.
Felix quæ signat quos dicit & ipsa libellos,
Et micat in digito gemmea forma tuo.
Hanc ubi conspexi, Certè hic est Viglius, inquam,
Et tanti veteris cura sodalis erat,
Vt sibi de charis tantùm decerperet horis,
Hujus longinquis quod daret alloquiis?
Protinus abruptens chartæ retinacula, vidi
Nomen, honoratum quod mihi semper erit.
Pectore dein avido dulcissima verba voravi,
Quæ mihi lætitiæ causa perennis erunt.
Quorum tunc nobis sensum patiemur abesse,
Corpore ab hoc animam cùm patiemur agi.
Illa semel magnos mihi discutere dolores,
Illa legam, quoribus non benè lætus ero.
Namq; velut densâ quibus est iter arbore clausum,
Ducit ubi incertos semita falsa pedes,
Inque vias varias vestigia circumflectit,
Semper & exponit deteriore loco,
Visa per angustam rimam, seu visa videri
Plana graveis animos arva repente levant:
Talis in his tenebris tua venit epistola nostris,
Nigraque suffudit lumina luce novâ,
Candidior nocteis primùm treis Sole secuto,
Alcmenæ è thalamis astra petente Deo.
His ego delicis seu pondera divitis auri,
Purpurei spoliū seu maris anteferam?
Quasque tulit flavas toties Campania messis?
Quasque tulit toties vina Falernus ager?
Non ego sum talis, nec sic alienor ab illis
Tinnula quæ liquido vertice plectra movent.

Nec, mihi quæ tribuunt quæ non agnoscere possû,
Illa mihi pretii verba minoris erunt.
Dicta mihi credam, fuero cûm dignior illis,
Interea affectus sint mihi signa tui.
Ne tamen ignores quem te dignaris amico,
Deceptum ne te fortè queraris, habe.
Non est qui Fabios, Gracchos Syllasve loquatur,
Sitque peregrinâ civis in Armeniâ,
Et quotus à primo Cræsus spoliaverit orbem
Noverit, & quanto sole caleseat Arabs:
Aut qui multa fori variantis jura notarit,
Aut qui Pegaseâ labra rigarit aquâ,
Non tecum ingenio, tecum contendet amore,
Legibus his dextram dat tibi, datque fidem,
Quam non ulla suâ rumpent vertigine secla,
Nullaque divellent inter utrumque loca.
Annuis, & talem non aspernaris amicum,
Annuit intonsâ Phœbus & ipse comâ,
Et dixit, rata sint hæc fœdera dum mihi duris
Barba genis, nullus fronte capillus erit,
O, igitur, nullos animo delende per annos,
An tecum fandi tam citò finis erit?
Nec tibi fortunæ patefient omnia nostræ,
Sive lever, pressâ seu gravet illa manu?
Scribere consuevus quo delectentur amici,
Primus eris gemitu qui feriare meo,
Dignus nullorum qui spectes ora dolentum,
Cunctaque cum risu tempora lucis agas.
Non tua damna leges, at maxima damna tuorum,
Quæ tibi sunt propriis non leviora malis.
Deseruit nostras spes, & migravit in altum,
Hei mihi, tarda negat dicere lingua, pater.
Nec nobis licuit quæ munera debebamus
Reddere, supremâ, non iteranda, die:
Iam jam claudendis mandata excerpere labris,
Et cilia extinctis obdere luminibus,
Et deploratum tumulto componere corpus
Molliter, & violis spargere triste solum,

Longævasque notas memori mandare sepulchro,
 Quas videat properans, & remoretur iter
 Hospes, & humentis ægrè compescat ocellos,
 Et dicat, Cinis hic nobile pectus erat.
 Hoc fuit, hoc igitur, quod tot monüere dolores,
 Visæque germano somnia, visa mihi.
 In quibus, hac ipsâ nobis oblatas in urbe,
 Visus erat senium jam posuisse suum,
 Et florere novo nimium juveniliter ævo:
 Floret, at, heu, nostris aruit ille bonis.
 Floreat, & virideis annos in valle resumat,
 Myrtea quâ longo vere tepescit humus.
 Nos humiles animæ externo repemus in orbe,
 Damnati lachrymis, cladibus, exilio:
 Felices solis, si quos numeramus, amicis,
 Qui stabiles verè sint, similesque tui.
 Hæc ego non potui, quamvis lachrymosa, tacere:
 Forſitan huc tristes merapuere modi,
 Nataque flebilibus tantum miseranda querelis
 Passibus imparibus quæ Dea frangit iter.
 Scilicet hoc vultu cum nos Elegeia vidit,
 Credidit ad lætus se tumulosque rapi:
 Nec mora, compositos dissolvit mœsta capillos;
 Nec mora, cupressum movit utraque manu,
 Funereasque facies circum mea pulpita vidi:
 Quid facerem? potui nil, nisi quale vides.

Ad Ioachimum Politen, Medicum & Poëtam.

EPISTOLA X.

NUNQUID ubi manibus sese tua litera nostris
 Obtulit, & cupidis auribus hausta fuit.
 Tunc subiisse meum plenissima gaudia pectus
 Credis, & immemorem penè fuisse mei?
 Qualem animum vidi? vel qualia carmina legi?
 Carmina Apollineis emodulata sonis.
 A quibus & titulos & nomina demelocorum,
 Naso suâ dicet hæc peracta manu.

Hæc

Hæc quoque blanda videns operosi Musa Properti
Injiciet dominas in tua scripta manus.
Sed quid ego venerer divini carminis artem?
Majus ibi quiddam, quo caperemur, erat.
Illic exemplar sinceri lucet amoris,
Qualis Saturni tempore rarus erat;
Qualis erat juvenis Phocæi, qualis Orestis,
Hic cum pro socio vellet, & ille, mori.
Hunc ego non redamem, non hunc complectar a-
Altera pars animæ non erit iste meæ? (micum?
Invidas sed rebusque hominum contraria Fata!
Cur non unanimes urbs tenet una duos?
Non ullum nobis simulachrum majus haberet
Illæscæ fidei vivida posteritas.
Non tibi me frustra tua somnia sæpe reducant,
Et tibi rara mei non memòr hora venit.
Ignibus æthereis hæc est vis insita quondam;
Absenteis tacito sidere multa monent.
Annè putas vacuum sine te mihi tempus abire?
Semper in obtutu stas, Ioachime, meo.
Stant tecum dulces, quorum es pars magna, sodales,
Mens quibus à nobis non aliena fuit.
Si toties aliquid de me tibi somnia narrant,
Nostra tui quoties pectora tangit amor,
Morpheus haud alto vultu te visat oportet
Quàm nostro, aut similis si qua figura meæ est.
Si tibi transfundunt affectus Numina nostros,
Sæpè fatigamus sidera, sæpè Deos,
Teque fatigamus, cui forsan dulcius esset
Conterere in curâ commodiore diem.
Iam potes è nostris fessus quoque versibus esse,
Erbrevius cuperes me, meliusque loqui.
Forſitan & chartamvolvendo sæpe ruëris,
Quod sis emensus, quod tibi restet, iter.
Perfer, & obdura, tu carmina nostra petebas,
Scilicet, illa putans plena sale, & Venere.
Ergo alacri vultu lege, nec mala dixeris esse,
Illa sed auriculis hinc placere tuis.

Virque potes, lauda, gemino ne angare dolore,
 Verliculisque meis, judicioque tuo.
 Quòd si digna tuis ferrem tibi præmia votis,
 Et nisi, quàm tibi tu, mihiior ipse forem,
 Di magni! quàm tu horribilem sacrumq; libellum,
 Carminis acciperes quanta venena mei?
 Sed te, correctum leviter, dimittere certum est,
 Ut minimo discas cautior esse malo.
 Ascribam tantum, quod (opinor) scire laboras.
 Quæ via sit vitæ nunc incunda mihi.
 Me mea ad Herculeas invitant Fata columnas,
 Languida quâ Phæbi planstra cadentis eunt.
 Inde alias fortè atque alias peragrabimus oras
 Hoc est humanæ conditionis opus.
 Et certe juvat hoc, ut cùm me Fata reposcent,
 Cedere perspecto lenius esse queam.
 Multos longinquo fortuna beavit in orbe,
 In quorum numero me quoque forsitan habet.
 Multos crudeli fero sine honore jacentis
 Dira peregrinâ vix benè texit humo.
 Quis scit an illorum numero quoq; forsitan addat,
 Nec finat in patriâ me regione mori?
 Ut mea transcurrat contemnens ossa Viator,
 Ignotumque oculo nomen eunte legat,
 Et dicat, Patriâ quis te mutare relictâ
 Ferventis alio sole coëgit agros?
 Antè foreis Domina melius tumulasset inertem
 Pars superinjecti non onerosa soli.

Ad Silvandum Occonem.

EPISTOLA XI.

QVEM sibi de multis junxisse sodalibus unum
 Antiquâ voluit perpetuaque fide,
 Hanc tibi tam longè mittit, Sibrande, salutem
 Ianus, & inquit sedulus, utquid agas?
 Num vales, fortisque tuæ hinc nube sinistra
 Hæc tibi florentis tempora verbi eant?

G 3

Nam

Nam sine me (memini) mihi te narrare solebas
Ducturum mœstos & sine sole dies,
Qui nunc in vanâ me sollicitudine rides,
Et memor in lætis vix potes esse mei.
Inque sinu dominæ lentâ cervice recumbis.
Oreque de roseo mellea dicta legis:
Qualia deposuit amoto verba marito
Pastoris Phrygii Tyndaris in gremium.
Aut tentas varias, Dominâ ridente, choreas,
Aut studiis alacer dulcibus invigilans,
Colligis à magno legum decreta magistro,
Vnde tibi vitæ fama sequentis eat.
Interea nostri tantum à te cura recessit,
Quantum de Ligeris flumine Scaldis abest.
Hoc ego vaticinor: sed si mihi diceret illud
Cynthia, oraclo non foret ulla fides.
Non ego Dodonæ dicenti talia credam,
Tu quoque si jures per sacra perque Deos,
Et probus & verax longo mihi cognitus usu,
Scilicet hoc uno nomine vanus eris.
Te mihi junxerunt nives, sine crimine, mores,
Simplicitasque sagax, ingenuusque pudor,
Et benè nota fides, & candor frontis honestæ,
Et studia, à studiis non aliena meis.
Addidit his tacitos nutus, motuque benignos,
Et nodo vinctum duxit utrumque pari
Natura omnipotens, & si quod numen amicis
Præsidet, & sanctas jungit amicitias
Artibus occultis, Puerique volatilis instar
Tela gerit pharetrâ forsan acuta gravi.
Credo equidem, venis hominum quoque spicula
Ventilat accensas & Deus ille facis. (mergit;
At non ventosis huc illuc fertur ab alis,
Exploreat dubio nec pede cæcus iter:
Providus arcanâ tangit præcordia flammâ,
Concordis vitæ quam tenor unus alit.
Quâ sine fraterni languescit nodus amoris,
Nec benè natorum cum patre constat amor.

Quod

Quod nisi me fallo, quisquis fuit ille Deorum,
Conjunxit nostras complicuitque manus,
Cum primum patrio provectus ab orbe subisses
Docta vetustorum mœnia Bitturigum.
Tunc ego te vidi, tunc tecum paucalocuto
Spe inconcussæ ventæ amicitiz:
Tu quoque visus eras votis accedere nostris,
Et sensu tacito jam benè velle mihi.
Forsitan haud aliis pepigerunt fœdera sacris,
Ad quorum stupuit Cerberus ipse fidem:
Cum, vivus vivum Theseus comitatus amicum,
Transivit Strygias, & remeavit, aquas.
Tempore livescit sublimi vitis in ulmo,
Tempore florentis spica colorat agros,
Tempore distincto signantur poma rubore,
Flumina temporibus, tempore crescit amor.
Hei car non nostri (quid enim jucundius esset?)
Tempora convictus plura dedera Dei
Exemplum canis essemus uterque capillis
Rarum servatz semper amicitiz.
Nunc via, nunc montes, & cum, tot flumina, sylvis,
Mœnia divisos & numerosa tenent.
Dividat & tellus, & corpora dividat æquor,
At præsens animus hic tibi semper erit.
Ille vel immensi peragraverit in via ponti,
Et loca quæ nullo sunt pede tacta prius.
Ille per obstanteis muros, obstantia claustra,
Ingreditur longum clam taciturnus iter,
Bitturigumque procul mediam delatus in urbem,
Sibrandum subito sistitur ante suum:
Et tecum solitis fallit sermonibus horam.
Evocat in nostros te quoque sæpè lareis,
Ac laribus vestris post tempora pauca reponit,
Et tecum longas itque reditque vias.
Qualiter in somnis variis simulachra figuris
Invisunt nostros & recreant animos.
Est sua præteritis in rebus sæpè voluptas,
Tota nec aufugiunt quæ placuere semel.

Arva, semel pinguis quæ fluminis unda rigavit,
 Dona diu retinent aufugientis aquæ.
 Nos quoque, qui nuper tot chara reliquimus istic,
 Temporis exacti sensus & umbra iuvat.
 Ante meos oculos semper tua currit imago,
 Vmbra levis corpus currit ut ante suum,
 Aureus à tergo fudit cùm lumina Titan.
 Fallor? an & nostri vos quoque cura subit?
 Et longè positi vultum revocaris amici?
 Et tibi rara mei non memor hora venit?
 Sive aliquid de me clausum sub pectore servas,
 Omnia nobiscum seu via longa tulit:
 Vive, & amicitias simileis tibi collige nostræ,
 Quæ minuant vitæ rædia longa tuæ.
 Scilicet, hoc miseris Deus unum dulce reliquit,
 Solamen cunctis & dedit esse malis,
 Semper habere aliquem cum quo conjungere pos-
 Sive tuos lusus, seria sive tua. (sis
 Hoc cuicumque datum est, nonquam sua fata ge-
 Invidiam toti moverit ille polo. (mendo,
 Sed benè decursæ gavisus tramite lucis,
 Laudabit grato carmine sæpè Iovem,
 Qui dederit vitæ primum cognoscere fructum,
 Quo sine, me certè, gaudia nulla juvant:
 Non mensz licet ipse suæ me Iupiter addens
 Det Ganymedæà pocula mixta manu.
 Nunc quoniam inprimis scio te cognoscere velle,
 Et quid agam, & quorsum me mea Fata vocent,
 Imus ad Occidui longinqua cubilla Solis,
 Quâ niger auriferas potat Iberus aquas.
 Di mihi jucundos illic reperire sodaleis
 Dent, mihi consimileis, nec sibi dissimileis,
 Sed simileisque tibi, simileisque sodalibus illis
 Quos mihi præcipuos Celtica servat humus.
 Tunc mihi nec longæque viæ longique labores,
 Nec gravis infesto sidere Phœbus erit.
 At tibi tranquillos annos fortuna paravit,
 Et dotata domi gaudia servat Hymen.

Ante

Ante tuos vires lætus conviva penatis.

Quicquid eris, memorem te joveat esse mei;
Et seu lætatis venient, seu tristitia fatis,
Dicere, Quàm longè nunc mihi latus abest?
Participem nostri sese daret ille doloris,
Divideret mecum gaudia sorte pari!

Ad Petrum Clericum.

EPISTOLA XII.

MVSAR, sidereo soboles jucunda parenti,
Afflictis requies unica pectoribus,
Rosida quæ liquidis perstringitis antra susurris,
Fida meas semper turba secuta vias,
Vsq; fatigati deversa cubilia Phœbi,
Quæ Tagus irrorat divite flavus aqua;
Mecum quæ torres sterili recubastis arenâ,
In desertorum montibus Arragonum,
Non ad aquæ curvo serpenteis tramiterivos;
Mollis ubi in patulos sternitur herba toros,
Et tremulâ rami prætexunt desuper umbrâ
Regna nataticum vitrea Naiadum;
Sed quâ siccæ gravi tellus exhausta calore,
Assiduè duos vertitur in lapideis.
Ecquæ de vobis aliò discedere gessit?
Arvaque ferre sacros per melicrapedes?
Ad fortunatam Belgarum mitteris urbem,
Quâ nil splendidius spectat uterque polus.
Huc ades, & cinctæ cursus imitata Dianæ,
In nodum fuscæ coge Thalia comas:
Aërisque viis pernici labere pennâ,
Et pete Macliniz mœnia clara mex,
Dequer tibi notis compella vatibus illum,
Qui niveum fuscâ sub cute pectus habet:
Pectus candidolâ pellucidius crystallo,
Dignus fortunâ candidiore frui.
Notior hoc non est, sed nec tibi gravior ullus:
Insistis longæ nunc, scio, prona via.

G 5

Impa

Impatiensque moræ vix jam mandata requiris,
Quæ tecum nostro nomine pauca feras.
Vivere me dices: nam quo vivamus in orbe,
Perdidicit propriis callidus ille malis;
Sæpè mihi fastum gentis narrare protervæ
Suætus, & exilii tædia multa sui.
Cuncta tamen nobis fratris præsentia chari
Lenit, & unanimi fœdere sancta fides.
Ludimus, & lento perfundimus aspera risu:
Inque casâ, regum marmora despiciamus.
Nec de mille malis quicquam me durius angit,
Quàm quòd abest oculis tam procul ille meis,
Cujus ego lusus, & cuius serla novi,
Qui novit lusus, seria quique mea:
Carmine qui nomen celebris retinebit in isto
Quo cantata meæ lumina sunt Domine.
Hoc mihi purpureis dictatum blanda labellis
Cypria per populos & fræta longa feret.
Fallor? an hinc famæ surgunt primordia nostræ?
Parsque meæ laudis magna feretur Amor?
Omnia principiis insunt: Amarillide lusâ
Martia personuit Tityrus arma virum.
Illa igitur magnis Æneæ clara sub armis
Vivit, Reginâ nec minor est Tyriâ.
Nos quoque majus opus, sed non tam grande, cane-
Dulcis ut in tenebras corruat ille labor. (mus:
Iuncta sed in parvâ vivent tria nomina chartâ,
Quæ legat ignotâ cuspide tactus amans,
Concordeisque gravi gemitu veneretur amores,
Et mollem nostris Manibus optet humum.
Annuit his Phœbusque pater, doctæque Sorores,
Bacchus cornigerum movit & ipse caput.
Seu manet hæc illum, seu fors diversa libellum,
Multus at in nostro carmine Petrus erit.
Mollis in illius surgit mihi nomine versus,
Crescit & in celeris pagina longa pedes.
Tunc dulces subeunt curæ, tunc verna juventæ
Tempora, & in lachrymas nata puella meas:

Vulne-

Vulnere cum mecum langueret mœstus eodem,
 Eque suis gemeret cladibus, eque meis:
 Eque meis gemerem flammis, flammisque sodalis,
 Moverat ex unâ quas face blandus Amor.
 Vnaque nutribat facies, quæ sæpè dolores
 Mentibus, heu, nostris, gaudia sæpè tulit.
 Sed quid præteritæ revocamus temporavitæ,
 Turbine quæ rapido vertit iniqua dies?
 Præteriti memores, quantum meminisse juvabit,
 Carpatum volucris dona diurna moræ.
 Hei mihi, dum repeto veteres ignarus amores,
 Fugit ab aspectu rapta Thalia meo.
 Imperfecta ferens tennuis mandata per auras,
 Præcipiti que petit regna beata pede.
 Cætera cum chartâ tibi dextera nota loquetur,
 Per te sodaliti pars numerosa mei.
 Materiam risus, nam sic jucunde mereris,
 Montibus in nostris carmina lusa damus.
 In quibus omnigenos Regina Pecunia luxus
 Explicat, & nitidas emicat inter opes.
 Qualis in aspectu Latii Cleopatra Tyranni
 Sedit divitiis orbis amicta vagi.
 Illam ego cum famulis, illam cum divite cultu,
 Permitto manibus, Per te jocose, tuis.
 Iusque tibi trado, quod in hanc mihi comperit,
 omne,
 Et dominum magnæ te facio Dominæ.
 Felix augurium, magnarum accessio rerum
 Iam tibi nimirum, nec mora longa venit.
 Omina non fallunt: certè non omina Vatum.
 Illa suis Vatum suggerit ipse pater.

Ex Montissonio Arragonum Calend.

Octobr. 1533. Mittens sena

Pœmatum de Pecuniâ.

Ad

Ad Augustinum Saratum, Hispanum.

EPISTOLA XIII.

MVLTA quidem noster de te narravit amicus,
 Deque tuis Musis, deque tuo genio,
 Quam tamen adjecit magnæ post omnia laudi,
 Vix benè credendis laus dedit una fidem.
 Dixit: Amat, Puerumque colit cum Matre volu-
     crem,
 Et versu teneram nobilitat dominam:
 Iamque nec argutz cedit Theresilla Corinnæ,
 Cynthia nec Coâ tam placet in tunicâ:
 Quod simul ac dixit, subitò mihi mentem ani-
     mumque
 In desiderium vidit abire tui.
 Cur ita? quòd credam nullum, sine Amore magi-
     stro,
 Viçtuos lepidâ voce sonare modos.
 Sis felix in amore tuo, cultissime Vates,
 Et Vari facilis sis Theresilla tuo.
 Delia sic, Nemesisque, tuæ non invida famæ,
 Et vocet ad socias Lesbia te choreas.

IOAN-

I O A N N I S
S E C V N D I
E P I S T O L A R V M

Liber I I.

Ad Ægidium Buſlidium.

E P I S T O L A I.

QUAE tibi promiſſo gratus Xenophonte repēdam
Munera, Buſlidiz celeberrima gloria gentis?
Mittemus pateras, gemmas mittemus, & aurum,
Fortunatorum felicia dona virorum?
Hæc mihi dura negat vultu Rhamnusia torvo:
Hæc eadem, vir magne, tibi permulta ſuperſunt.
Quidnam igitur dabimus? fortassis carmina duro
Inconcinna ſono ſtridenti reddere voce
Poſſumus, & pretium donatis dicere rebus.

Ergò quot Oceani latrant ſub gurgite piſces,
Quot volucres agitant celereis per nubila pennas,
Quot nutrit vaga terra feras, quot ſidera cœlo
Cernuntur nitidam circùm rutilantia Lunam,
Vex blandum auricomis flores quot gignit in hortis,
Quot

Quot profert æstas Cerealeis torrida spicas,
 Quot modò produxit tumidos in vite racemos
 Autumnus genitor, quot dulcia poma, quot idem
 Decussit flavas ventosus ab arbore frondeis,
 Quot modò fundet hyens niveos cum grandine
 floccos;

Tot tibi sint, pluresque, dato pro munere, grates.

O tibi quanta fuit, quanta est quoque, cura
 fovendis

Musarum assiduè studiis, sacraeque Minervæ?
 Nec satis esse putas factum memorabile fratris,
 Illius æternâ noti super æthera famâ,
 Pridem Pierides vitreis Heliçonis ab undis
 Ad patrios qui duxit agros, posuitque superbo
 Marmore laurigeris habitacula splendida Musis:
 Iovani decus, & terræ ornamenta Brabantæ.
 Quæ nunc cum populis meritò certare Latinis
 Audet, & ingeniis felix contendere Grajis,
 Et sancta Hæbræûm mysteria pandere Vatum.

Ergò prius virideis spoliabit frondibus alnos
 Vertepidum, glaciemque dabit, gelidasque pru-
 nas,

Floribus & pro purpureis, herbaque virenti,
 Obteget incultas nivibusque & grandine terras;
 Bruma rigens reddet nudatis gramina campis,
 Floribus ornabit terram, messemque videbit.
 Luna subire volet fraternos antè labores,
 Germanæque suæ nocturnum scandere curram
 Phœbus, & ignotum cupiet volitare per orbem;
 Agricola infido mandabit semina ponto,
 Et flavam mediis segetem ressecabit in undis,
 Buslidia gentis quàm ter veneranda peribunt
 Nomina, & eximii morietur fama laboris.

Hoc facient sacri Phœbeïa turba Poëtæ,
 Cura viros quibus est, victuro carmine, claros
 Tollere de nigris tenebrosi faucibus Orci,
 Et vitam post fata novam præstare sepultis.

Nos

Nos humili interea canimus juvenilia Musâ
 Carmina, quæ teneros licuit luisse per annos,
 Quos mihi jam primùm fatalia numina Parce
 Ante dies paucos treis ad tria lustra dederunt.
 Forte etiam, pia si faveat modò turba Sororum,
 Et Deus integri spatium concefferit ævi,
 Majori meliora tubâ, & graviora canemus,
 Atque erimus vestræ non ultima buccina laudis.
 Tunc, inter nostri mihi tu, vlt maxime, secli,
 Proximus à primo numerabere, Mœcenates.
 Interea placido, quæ nunc damus, accipe vultu,
 Nosque tuos inter, quod jam fecisse videmus,
 Sede vel extremâ pergas numerare clienteis.

Scriptis ætatis anno XV.III.

Ad Andream Baverium.

EPISTOLA II.

ILLE ego, qui tenuis versus, & inutile carmen
 Hæstenus ingratis nimium (nam vera fatebor)
 Addictus cecini Musis, florentia longum
 Devius in sterilibus consumens tempora caras,
 Iam demum scriptisque tuis, veroque potenti
 Admonitus, pluteo cunctos ex ordine vates
 Dejeci, Flaccumque gravem, magnumque Maro-
 dem,

Et quem grandiloquum produxit Corduba vatem,
 Quique canit varias aliena in corpora formas
 Mutatas, tenerumque docet præceptor Amorem;
 Mox oratores, vatum cum paupere turbâ,
 Ablatos medio, tenebras à in parte locavi,
 In quorum subière locum Baldique, Cynique,
 Atque alii, quorum tot barbara nomina Musam

Enas-

Enarrare piget Latiam: quæ cuncta ubi nobis
Visa peracta satis, sed jam quoque convenit, in-
quam,

Quàm pergam extremum charis valedicere Musis,
Carmina pauca prius monitori reddere Vati:
Ac veluti, tumidas quondam exturbandus in un-
das,

Dilectam citharam tetigit Lesbos Arion;
Sic ego, præruptum jam descensus in æquor,
Ultima decrêram faustæ dare carmina chartæ
Suavis quibus ingenium laudare Poëtæ
Mens erat, & verbis super æthera tollere dignis.
Iamque, mihi longo ter Calliopea vocata
Murmure, constitit formoso splendida vultu,
Vocalem manibus citharam prætere visa.
At simul ingenteis vidit, longo ordine, libros,
Sarcina qui valido possint gravis esse elephanto,
Proque Marone suo reperit ignotaque verba,
Ignotasque notas, & barbara nomina mille,
Obstupuit, calamumque meum frustrata recessit.
Ergò, tuis si digna minùs damus, optime Vates,
Tecum age, qui tanto, miserum in discrimine
ponis.

*Ad Iohannem Scovellium, Canonicum
Trajectinum, & Pictorem
eximium.*

EPISTOLA III.

PICTORVM sublimis honos, columenque vi-
rorum

Artificum, rudibusque novum decus edite terris,
Qui procul ad patrios orbis monumenta Latini
Fers agros, Rhenique locas ad flumina Romam:

Acci-

Accipe Macliniâ missas tot ab urbe salutes
 Quot nosti varios tabulæ dare ritè colores,
 Quot didicisti hominum diversas ponere formas,
 Pingere quot vernâ solirus super arbore frondeis.
 Has tibi dar, Batavis tecum prognatus in agris,
 Qui discedenti nuper tibi pauca, Secundus,
 Carmina concinuit, devotæ pignora mentis :
 Expectarque diem, qua tecum cernere clari
 Mœnia Trajecti, turritaque templa Deorum
 Possit, & ingeniem Cæsar quam Carolus arcem
 Tutandis posuit populis, Pacique dicavit.
 O felicem illum, si, te monstrante, videbit
 Divitias gazasque tuas, & quicquid in omni
 Vel latet Ausonia, vel dædala Græcia vidit.
 Fingimus hæc nobis, sed quidnam fingere prodest
 Irrita velivolas vento jactanda per undas ?
 Usque adeò Batavis studiose finibus arces
 Invida me faci series, & iniqua tyrannis
 Fortunæ, quæ Diva potens mortalia versat.
 Sed veniet, veniet tempus: licet improba pugnet
 Læta hominum Fortuna malis, quod jungere dex-
 tras,
 quod notas audire dabit, quod reddere voces,
 Si quid vota valent, nec nos tua littera fallit,
 Cum te Maclinia jam jam spectabimus urbe.
 Interea, celeri Phœbus secer aëra curru,
 Noctivagosque boves stimulis vaga Luna fatiget.

Ad Carolum Suequetum.

EPISTOLA IV.

CAROLE, quem nondum visum cogebar amare,
 Concordeis venerans laudes ex orbe remoto,
 Quas tibi certatim cæcus cumulabat eorum
 Qui mediocre nihil, tantùm sublimia norunt

Tol-

Tollere, non dociles quæ sunt laudanda silere.
Hæc, quæ longinquas advenit fama per oras,
Fama nigrescentium plumarum regmine pulla,
Funereasque facies atramque ferens cupressum,
Oræ gerens centum, lugubrè sonantia carmen,
Absorptum fatis, & præ dolor, exhalata
Alpinae Sucquerum anima solvisse pruinas :
Ac juvenile illud, dignum melioribus annis,
Tellure in gelida tabescere corpus, at umbram
Pallidulas ivisse vias, ubi creditur olim
Portitor incanus cariosam volvere cymbam.

Hæc tota miserum funestæ nuncia cladis
Mente procelloso sic turbine dejecerunt,
Ut vix crediderim simili jacuisse dolore
Confusam Prognem, ficta cum in morte sororis
Sumere barbarico iussa est lugubria regi.
Quid facerem, dulci jam bis privatus amico ?
Antè quidem, raptò, sed sic ut reddere posset
Si qua dies votis nostris non lenta faveret :
Nunc, procul in longis iussu dormire tenebris,
Vnde negant oculos vigileis attollere quenquam.
Quid quererem ? tecum mens contumulata jacebat :
Et sine sole dies ibant, sine sidere noctes.
Ah ! quoties, hærens in tristi carmine lingua,
Destituit dominum, conantem talia fari ?

Tène, ergò raptum à patriâ, charaque parente,
Infelix juvenis, primævo in Veris honore,
Fata peregrino voluerunt pulvere claudi ?
Tamque citò potuit mors illachrymabilis unca
Falce tuos annos & spes rescicare tuorum ?
Hoc, hoc illud erat, quòd cum te eduximus urbe,
Quâ sinuosa meant opulenti flumina Deli,
Et procul incipiunt Scaldis sentiscere nomen,
Migrantemque sumus loca per concessa secuti,
Sic alacer, sic lætus eras, teque ire videri
Ad connubia dicebas, lætosque Hymenæos :
Et fortasse tuæ metuebas omina mentis.

Heu,

Heu, nunc illa jacet legum numerosa sacrarum
 Cognitio, mensque illa novem devota Deabus,
 Et chorez, & cantus, & quicquid amabile vitæ est,
 In tabum tellure nigra depressa recumbunt.
 Et quorsum nunc cura? laborque vigil? totiesque
 Lux graviat & toties nox defraudata sopore?
 Scilicet, ut dicat multis è millibus unus,
 Ah, curas, Sucquere, tuas, longosque labores
 Abstulit hora nocens, & iniqua meruit arenâ.
 Nempe nihil Divæ potuerunt addere lucis,
 Qua fundunt liquido resideis in vertice cantus:
 Fila severa cohors abruptit, terque tribus tres
 Prævaluere Deæ. Nunc, i, cole sacra Sororum,
 Sacra colens, quicumque cupis per inertia stagna,
 Ad sedes avidas & regna tenacia mitti.
 Heu fera sævitia, & lex non æqua Deorum.
 Phœbus ad occasum flammæ molitur ab ortu,
 Idem, florentis juvenili Veris ab ævo,
 Per rapidos æstus, & pomiferos autumnos,
 Provocat ad senium glaciale volubilis anni.
 Cum semel occorrit arcu pallefcere dextro,
 Læva senescenti debentur cornua Lunæ.
 At nobis miseris incerta stat orbita vitæ;
 Et quoties juvenile decus properata senectus
 Occupat, & medio flores languescere Vere
 Cogit odoratos, opulentaque vota caductis
 Vellit ab arboribus, truncosque relinquit inanis,
 Arenteis truncos, & edaci pabula flammæ.
 Talia volventem, & tantum non talia fantem
 Vidit, & ora quater mutavit menstrua Phœbe:
 Solque unum cœli spatium complerat, & ignis
 Ægocerontæi gelidum peragraverat orbem,
 Cum tandem, Ausoniis quidam delatus ab oris
 Me mihi restituit, lachrymosaque nuncia dam-
 nans

Sese oculis vidisse suis tua lumina dixit,
 Et tetigisse manus, vocemque hausisse, nec ulla
 Nam

Narravit venisse tuis incommoda faris.

Haud aliter stupui, quàm cùm conspexit Orestem

Viventem germana, cui funebria dudum
Solverat, & tristes defleverat ossa per aëras
Tunc mihi visus eras gelidis redivivus ab umbris

Illicitas remeasse vias inopabilem undæ.

Et tali jam nolebam caruisse dolore.

Vive tuos annos, & sint tibi mollia fata :
Inquetuam patriam tibi det Fortuna reverti,
Stipatum Musis, & terris exule Divâ.
Plectit odoratas tibi Flaudria læta corollas
Terra parens, cinctura comam redeuntis alumni.

Ad Marcum Antonium Caimum, Mediolanensem.

EPISTOLA V.

Tv licet, æternæ mediâ Virtutis in arce,
Urbem quâ posuit Biturix in piugibus arvis,
Dulcibus insudes studiis, labrisque disertis
Alciati excipias semper manantia mella:
Quæ te felicis tinctum medicamine roris
Omnia carpenti prohibebunt cedere fati,
Et famâ ingenti magnum super æthera tollent:
Non tamen hæc nostris possunt contendere, Marce,
Deliciis, quas rura oculis gemmantia fundunt:
Deliciis, quas ori infundit myrtheus aër,
Et picturæ mittunt per inania sylvæ
Auribus, è volucrum modulamine matutino.
Cedere fumosus ignorant prata caminis,
Et flavæ segetes, & opes ter mille colorum,
Fluminaque obliquas inter crepitantia ripas:
Nec, casa quod parva est, atque obûta marmore
nullo,

Ob-

Obstita viminibus; nec quod laquearia centum
 Non præbent totidem suspensos vespere lychnos,
 Non juvat hoc etiam: liquidas admittimus auras
 Sic melius, minimumque loci est sine mollibus
 herbis.

Nec tamen heic desit, rabidi quo Sideris æstum
 Ventorumque minas satis exclamamus, & imbreis,
 Aut ubi securos nocturna silentia ponant,
 Aut libris studiisque diurna negotia dedant,
 Aut ubi mensa suo spumer genialis iaccho.

Ante oculos arx est, quæ colli impõsta virenti,
 Despicit & sylvas, & prata jacentia longè,
 Et longè positas spatiis distantibus urbeis.

Ipsæ locus sylva est, neque desunt Numina sylvæ:
 Sæpè illic Nymphas, arbuta per arcta vagantem,
 Auritosque Deos stupidi vidère coloni.

Præsidet his latè rognis venerabilis ævo,
 Coniuge cum serâ, natisque virentibus, heros.
 Eloquet, en silem? natam quoque nutrit in arce
 Formosam, teneram, sed non potes omnia scire;
 Incomitata solet sylvis hæc sæpè vagari,
 Vix inter comites benè dignoscenda Dianæ.

Nunc vallo conclusa latet. quæ causâ latendi,
 Finitimi dubitant: sed sunt, qui dicere tentent,
 Advenisse novam Fauni degente cohortem,
 Qui rapiunt quæcumque vident per cura vagantem,
 In saltusque vagos tractas, & in invia sylvæ,
 Lustantem terebrant villosi pondere nervi.

Hoc quoque quis credat venandi discimus arceis
 Atque ubi luce dies cœpit pallefcere primâ,
 Et thalamos egressa viri Tithonia cant,
 Ambiguo seminas aspergit semine villas,
 Rorantem per agros, canibus comitantibus, itum
 Qui postquam latos cinxere indagine colleis,
 Incauto lepori, dum se mover, assilientes,
 Plurima conanti decerpunt undique vitam.
 Illic Irruimus, prædamque è dente tenaci
 Vellimus, at fera turba canum latrantia frustra

Ora

Ora movet, raptoque oculos in corpore figit :
Miraturque suos aliò transire labores.

Ah! quoties, noto tutoque cuniculus antro
Digressus, longè & genti deprensus odoræ,
Passibus haud æquis fugit impendentia rostræ
Lassus? & exigux spoliatur munere vitæ?
Sæpè manu validâ lunamus flexile cornu,
Ætheria & tenui terebramus nubila ligno;
Sæpè animâ dulci spoliamus in aëre corvum;
Sæpè per umbrosos saltus, & devia sylvæ,
Turbamus cervæ alipedis vestigia ferro.
Perdici quoque pernicies funesta paratur,
Si quando segetes arbutæve tuta relinquit,
Fataleisque petit campos stridentibus alis:
Quippe ubi labentem tellus malè fida recepit
Corpore languidulo, fessumque labore volandi,
Hostili subitò circum discrimine septus
Multa tremit tacitus, dentataque fata moratur,
Infaustamque animam latrante sub agmine ponit.
Nil artes illi, nec avita sagacia prodest,
Aut genus à puero deductum nobile, primus
Qui ferram dedit, & bifido (mirabile) ferro
Circum in se duxit speciem revolvibilis orbis,
Quo terræque, fretumque, & magni machina cœli
Signatur, discuntque viri sua volvere fata,
Ingentemque Iovem tenui suspendere chartâ.

Hæc, & plura, velim quæ te cognoscere coram,
Ab desiderio revocant urbisque sacratæ,
Mellitoque sodalizio, pars maxima cujus
Marce mihi (lætor sic te voluisse) manebis,
Quo te cunque ferent pennis felicibus auræ,
Quo me cunque vehet dubiis Rhamnusia plumis.

Ad Didacum Mendozam, Poëtam Hispanum.

EPISTOLA VI.

DIDACE, quid frustra Vatem, levioribus olim
Assuetum numeris, urges ad grandia verba?

Car-

Carminaque integris solidè constantia membris?
Qualia, cum magni caneret primordia mundi,
Floridus insonnit grandi Lucretius ore?
Magnos magna decent: rivos, ego parvaque quæro
Flumina: nec ventos, sed lenem persequor auram.
Turbatos alii fluctus maris, & salientis
Neptunij fremitus, & Tethyos undosaï
Fluctifragis spectent de verticibus scopulorum.
An me non potiùs myrti juvet umbra venustæ,
Quæ gracilem, vernis Zephyris impulsâ, coronam
Commiserata, meos mecum suspiret amores?
Quam sylva in magna pugnanteis cernere quercus,
Turbinibus ventorum in mutua vulnera pulsas?
Qua pineta gravi resonant concussa fragore?
Cumque imis orni radicibus exturbantur?
Nec teneis cantus datur exaudire volucrum?
Tu, quem per majora vehit fastigia rerum
Spicitus, ingenti laudis percussus amore,
Et cujus genus heroum de sanguine ductum
Ignorat carmenque leve, & Musam popularem,
Erige te, pete sidera non ignotus avita,
Nec cursum ærio Parnassi in vertice sistas
Mendozamque domum præclaram Marte rogaque,
Qua nil nobilior circumspicit Occidens Sol,
Extremis notam populis, ævoque futuro,
Effice, divinis numeris, linguaque diserta.
Namque potes, nec te frustra olim gurgite flavo
Excepit Tybris, sacris & perluit undis,
Insignem cithara juvenem, rursusque Poëtam
Hispanæ gentis mirata est maxima Roma:
Nec frustra ad sacras cecinit tibi carmina cunas
Calliopæa soror, magnum decus Hercolis
Hesperis; felix, si nunquam fortibus ausis
Cum tenero crudum junxisset Apolline Martem.
Nos sine ferre gradum tua per vestigia lentè,
Sæpius atque alto incertos deflectere gressus,
Atque iterum remeare, iterumque iterumq; relabi:
Nec tibi displiceat nostræ temulentia mentis,

Infr-

Infirmitque gradus: si magnum quisque Maronem
 Æquasset, nunquam didicisset Delia cautos
 Fallere custodes, & mensas pingere vino,
 Nec nosset succos queis collo livor abiret:
 Cynthia non clausos dilecti Variis ocellos
 Docta reclusisset tremebundo molliter ore:
 Nec Veneris Puer indomitus, Nasone magistro,
 Maternam cultis jam moribus ingrederetur
 Per Romam, patriæ jam non memor ampliùs
 Æthiæ.

Denique, si paribus certarent nixibus omnes,
 Quot rapiunt volucres Elæo in pulvere currus,
 Quis ferret primum palmæ viridantis honorem?

Epistolarum lib. II.

F I N I S.

IOAN-

IOANNIS

SECUNDI

FVNERVVM

Liber unus.

H

QVE

QVERELA

*In obitum Clarissimi viri Nicolai Everardi
Middelburgi, Patris pientissimi,
Anno 1532.*

ILICET, invenit vox interclusa meatum,
Exiguamque viam per tot suspiria duxit,
Et condensatae ruperunt claustra querelæ
Pectoris angusti: nunc, dum licet, ite per auras
Clamoresque graves, & fœminei singultus,
Sublimisque meo pulsetur regia questu,
Agnoscantque suum fatalia sidera crimen,
Palleat & Phœbus, nigrescat & ignea Phœbe,
Stellaque nulla vago lucem diffundat Olympo,
Nox tenebris inclinata caput nigrantibus adsit;
Mors tenebris longoque oculos immersa sopore,
Quicquid & observat nigra limina flebilis Orci,
Ante meos oculos pallentia proferat ora.
Aspiciam cunctos hodiernâ nocte dolenteis,
Aspiciam nullos ridenteis luce sequenti;
Non levis occurrat, sponsæ placiturus amatæ
Purpureus juvenis, nec compta puella marito;
Omnibus in vicis mihi se pullata caterva
Offerat, infelici humeros onerata feretro.
Quos circum, nigrâ frontem velata cupressu
Funereas plebstora faceis per compita quasset.
Huc veniant lachrymæ, Niobe quibus obruta mater
Non abstergendas tulit in nova marmora guttas;
Huc veniant gemitus, gelidus quos audiit olim
Hæmus, & indoluit vidui bis sorte mariti;
Quosque graveis planctus per & æthera fudit &
æquor,
Conjugis agnoscens, ah, non sic expectati
Pallidulum cano quassatum gurgite corpus,
Flebilis Alcione, plumis rectura dolorem;
Et quoscunque sonos infelicissima Progne,

Vel

el dedit, auditâ crudeli morte sororis,
 el cùm tam miserè superesse videbat eandem;
 quicquid Priamus lachrymaverat Hectore fuso,
 quicquid Priamo cæso Priameia conjux:
 tornat huc, gemitque meo de vulnere vireis.
 nãq; meis lachrymis nondû maduere sepulchra,
 hara sepulchra, sepulchra Patris mæstissima chari,
 nec nostras habuere rosas, nec olentia feta,
 las voces, has accipiant de gente remotâ
 fluctifonas voces, quas & Nabatheus Euris,
 rigida flabra movens orientis conscia Solis,
 audiat, & Zephyrus declivi Sole repescens,
 quæque jacet Phœbi tellus ignota quadrigæ,
 suspirentque meis longinquæ fletibus auræ.
 hæc pater infelix, hæc subsidentibus annis
 præmia debebas operosæ sumere vitæ?
 hæc erat, emensis agitati fluctibus ævi
 tranquillo in portu corpus componere fessum,
 et lætam positis curis evolvere vitam;
 Quæ nunc vecta procul Lethæas nuda per undas,
 ingemit humani molimina vana laboris.
 forsitan atque animas, si quas redeuntibus annis
 Fata jubent iterum superas evadere ad auras,
 Consuetoque novum moderari flamine corpus,
 Admonet, ut curis nunquam innectantur amaris,
 Sera neque extendant in longam vota senectam.
 Tunc igitur loca pallida, tu squallentia regna,
 Ignavique nigrum Cocyti litus oberras?
 Nec virtus tua, chære Pater, tibi profuit uni?
 Nec pietas? justique amor inconcussus & æqui?
 Quin iter obscurum, Faxis urgentibus, ires,
 Et natis miseris & multum flente maritâ,
 Et populo indignante, & suspirante Senatu!
 Nos, pietate tuâ studiisque fidelibus orbi,
 Tædiâ desertæ traheremur in aspera vitæ:
 Qualiter implumes celsâ super arbore pulli
 Amissum trepidante parentem vocere quirunt
 Quem, dum pauca suis pro pullis grana legebat,

Agricolæ rigidi telum confixit in herbâ ;
 Flent illi, tenuisque sono loca frondea complent ;
 Si quæ expectatum videant revolare parentem.
 Felices illi, quia nunquam certa videbunt
 Signa necis patriæ. Nos cogimur omnia scire,
 Et nobis homines, & nobis muta papyrus .
 Et nocturna malum funestum somnia narrant.
 Si tamen est aliquid quod de tellure sepultis
 Fertur, & antiqui non fingunt omnia vates ,
 Innocuæque animæ mundo meliore fruuntur
 Colle sub Elysio, vel si quid amœnius illo est,
 Inter odoratas lauros, ad flumina sancta,
 Sole sub ambiguo, traducis in otia lætos
 Lenta dies, neque nocte unquam, neque nube te-
 gendos,

Et quocunque moves gressus, tibi totus eunti
 Assurgit latè populus, tibi magnus eunti
 It comes Elysia redimitus tempora quercu,
 Iustus Aristides, teque in loca devia ducit
 Manibus ignorata novis, ubi florida tellus
 Felices Zephyros meliori aspirat odore,
 Numina quæ liquidi septem flaventia mellis .
 Et totidem nivei labuntur flumina lactis,
 Luxuriantis opus Naturæ, ubi porticus arcu
 Innumero frondens trunco dependet ab uno
 Ordinibus paribus, mediâ consurgit in umbrâ
 Arbor Tenariæ speciem mentita columnæ ,
 Summa operis pulchri ; terramque cacumine pun-
 git

Implicito, annectitque comam radicibus imis
 Diffusis latè per opaci jugera campi,
 Et circum labyrinthos curvatur in orbeis,
 Floribus & variis, & pomo multicolore,
 Et virideis ramos plumis distincta volucrum ,
 Mulcentum liquidis puram concentibus autam.
 Illic Heroës, proles invicta Deorum,
 Et quæ magnanimæ Virtutis castra secuti,
 Heroum per facta alacres ivère, Deûmque,

From-

frondosis tecti cameris spatiantur, & arteis
 exerceant, vitæ memores in secula prisca,
 Et veteres renovant curas, veteresque labores,
 Durarum immunes, onerosorumque laborum.
 Obvius ingredienti omnis ruit agmine longo
 Cœtus, & antiquis socium te Manibus addunt,
 Manibus antiquis, qui jus coluere, fidemque,
 Tunc cùm sola sibi merces pulcherrima Virtus
 esset, & utilitas nunquam certasset honesto.
 Cumque Solone suo te Græcia, cumque Lycorgo
 Cumque Numâ veteri Latinum veneratur, & Anco.
 Quid tamen hæc profunt (quamvis tamen hæc
 quoque profunt,

Et lachrymis nostris cursum tua gaudia sistunt)
 Si nunquam posthæc te se, Pater, aspiciemus ?
 Visuri in gelido tantùm tua nomina saxo,
 Cùm nos ad patrios Fortuna seduxerit agros,
 Ingratos agros, ubi te, charissime rerum,
 Cernere non liceat: ubi magni membra parentis
 Oculis exigua tellus in iusta cavernâ:
 Mater ubi longo tabescit saccia lactu,
 Turgenteisque oculos in flumina salsa resolvit,
 Fumanteis in aquas nix ut nocturna residit,
 Cynthias afflavit quam fidere matutino:
 Frater ubi, & scissis mœret germana capillis,
 Vdaque frigidulis singulibus ora fatigant.

At si Fata sinent tamen, ibimus, ibimus illuc,
 Cernemusque laeis, quibus, heu, quibus opti-
 mus ille

Extremæ moriens submisit lamina nocti:
 Visemus tumulum, & tumulo sua dona feremus,
 Tercentum tepidas thuris pro munere guttas,
 Tercentum gemitus, tercentum tristia verba,
 Pro violisque, rosisque & pulvere suavis amomi,
 Et sanctam magnâ ter voce vocabimus umbram.
 Illa sacros lucos, & fortunata vireta
 Dividis Elysi, tunc læta libensque relinquet,
 Et pennis allapsa petet pernicibus urnam

H ;

Ipsa

Ipsa suam, ridensque sui ludibria busti,
 Pauca aspirabit leni mihi verba susurro,
 Demulcens curasque meas, & rædia luctûs
 Longa supervacui, placidaque ita voce loquetur:
 Nate, meæ nuper lenimen dulce senectæ,
 Et nuper mea cura, & nunc mea cura, beati
 Si curare tamen possunt mortalia Manes;
 Quò mihi tot lachrymæ? non has mea funera pos-
 Poscunt illorum quorum mors omnia finit. (cont.
 Vixi, & nascenti dederant quam longa Sorores
 Stamina, maturo devolvit pollice Clotho.
 Ipse meos annos vitæ sine labe peregi,
 Exiguumque mei tellus obscura recondit;
 Cætera tam parvâ non compescuntur in urnâ:
 Pars sed in æthereas sedes natalia regna
 Cessit, pars Famæ nivæ plaudentibus alis
 Ingenti vehitur ventura in secla triumpho.
 Quoque magis vario vita est mihi ducta labore,
 Hoc magis elucet satis exercita virtus.
 Namque ubi (sabor enim, si sic tua fortè leventur
 Vulnera) post primos ævi juvenilis honores,
 Principis invicti dono pars una Senatûs
 Ipse forem Magnis, cujus sub legibus olim
 Antiquæ Belgarum urbes, populique potentes
 Submissi, justumque colunt, æquumque tuentur,
 Continuò Batavæ Præses dimittor ad urbeis,
 Effreneis populos, qui tunc vix ulla tenebant
 Fœdera Iustitiæ, sed vi, sed cæde cruenta,
 In commune malum contempta lege ruebant,
 Mutua civili miscentes vulnere bello.
 Quæ mala non illic; quæ non discrimina sensi,
 Improba dum meditor confringere facta potentum
 Nobilium, innocuosque homines arcere rapinâ?
 Sed fretus justisque Deis, & Principe justo,
 Fraudibus obsessum atq; minis gladiisque nefandis
 Obnixus perrupi iter, Astrææque potentis
 Signa per obstanteis acies interrita duxi.
 Armatumque domans sacratis legibus hostem,

Oria

Otia paulatim populis tranquilla paravi:
Namque mali tanti vestigia rara manebant,
Et jam bis novies Sol circumvolverat axem,
Ex quo cœpissem Batavæ moderamina gentis,
Cum me, supremo Cæsar dignatus honore,
Mandavit rebus Magni superesse Senatûs
Macliniâ in clarâ, sinuoso ubi gurgite Delus
Fert flavas opulentus aquas, æquataque cælo
Templaque Divorum procerumq; palatia surgunt,
Mœniaque hostili nunquam calcata tumultu.
Illic, in magno dominatu, mitia lætis
Iura dedi populis (sunt hæc tibi cognita, Nate,)
Semper in obtutu mentem defixus honesti:
Non amor hanc, non hanc odium, non gratia flexit,
Non metus, & domitrix regina pecunia rerum.
Sæpè videns rejecta alto sua munera vultu,
Attonitum nostro retulit de limine gressum,
Indoluitq; nocens, quòd non minùs integer essem.
Sic ego cum fidus Domino consultor, & idem
Litibus implicitis iudex æquissimus essem,
Pauca mihi agcessit male suadæ pondera gazæ:
Quod tamen agcessi multo pretiosius istis,
Innocentiam famam vobis nomenque relinquo,
Quod non una terat revolutis solibus ætas.
Vivite felices, & nostras ñe per arteis,
Naturæque datum consumite legibus ævum.
Tempuserit, cum vos ater quoque pulvis habebit,
Vestraq; cum nostris calcabunt ossa nepotes
Immemores, & de tam multis rara superstes
Littera nominibus trita evanescet in urnâ.
Interea speciem nostri tamen orbis habebit
In vobis: neque enim mea me præfagia fallunt,
Nec monitus ventosa meos discerpserit aura.
Quòd si vos etiam tenuis fortuna sequetur,
Præmiaque accedent laudatoparca labori;
Sic etiam similes non sit pudor esse parenti,
Magnarum ne forsan opum tam dira cupido
In diversa trahat sensum vestigia vitæ

Ignaros, & dum similes non esse parenti
Vnâ in re cupitis, similes non sitis in ullâ.

*In mortem Mercurini à Gattinaria,
Caroli V. Imp. magni
Cancellarii.*

MERCURIUS moritur. Quid? Majâ natus?
an ille,
Dignus qui Majâ, qui Iove partus erat,
Quem sibi vult socium terrenus Iupiter olim,
Sive pater pacem, seu grave Martis opus?
Scilicet, ille jacet. Quid non Fata improba ten-
tant?

Hei mihi, numinibus Mors quoque dira venit.
Iam tibi fatalem prædico, Iupiter, horam,
Quâ fratris venias hospes ad anstratui.
Tu quoque nigranti vectus novus advena regno,
Phœbe Poëtarum Pietidumque decus,
Primus inassuetâ pinges albedine regnum,
Quod mæstum tenebris nox inamœna legit.
Magna cohors Divûm, tumulos urnasque parate:
Improba fœliferâ Mors petit astra manu.

Mercurinus ad Viatores.

DISCE sequi fatum, quicunque tenentia no-
stri
Nescio quid cineris marmora dura vides.
Disce sequi rectum, quicunque loquacia saxa.
Ferre vides laudes per frera longa meas.

*Margareta Austria, Maximiliani Ce-
saris filia, Epitaphium.*

CÆSARIIBVS proavis, & Cæsare clara nepote,
Margareta Austriaci sata semine Maxmilian,
Illa ego, quæ miti rexi moderamine Belgas,
Et per fœmineas percussio fœdere dextras

Dis-

Discordeis populos tranquillâ pace beavi,
 Heic fato depressa cubo, tellusque tenebit
 Vescio quid nostro de corpore pulveris attri.
 Lustra decem vitæ Lachesis vix niverat, & mox
 Examina Parca ferox fatalia rupit, iterque
 Ire per obscurum, nulli remeabile, iussit.
 At vos plebejo genti de sanguine, quando
 Ferrea nec nobis didicerunt Fata nec ullis
 Parcere nominibus, patientiùs ite sub umbras.

In eandem morientem.

Ergo nigra dies, & adest quoque flebilis hora,
 Fœmina dia, tibi? nec Mors diademata curat?
 Ergò longa quies tibi jam properatur, & ista
 Lumina perpetuis claudet nox una tenebris?
 Nec pietas, nec sancta fides, nec nobile stemma,
 Belgica nec Divos tellos miseranda movebit?
 Scilicet hoc fuerit tumidæ monnere quod undæ,
 Et terræ lachrymas suggererit Amphitrite.
 Illa orbanda suâ Rectrice, orbanda parente,
 Iam nunc in rignos meditatnr abire liquores.
 Parce piis lachrymis tellus, & parce querellis;
 Nec mutari opta, quod stat fatalibus olim
 Ignibus impressum, nullis revocabile votis.

Epitaphium puella castæ.

MILLE procos habuit, contempsit mille Ly-
 coris,
 Pacta fides uni ne violata foret.
 Vni fida viro canitur mille poetis,
 Vivat & in canis inclyta marmoribus.

N Æ N I A

*In obitum doctissimi viri Jacobi Volcar-
 di, Bergensis.*

Ergo non Volcardas tenebris quoque cessit ad um-
 Advena Lethæum flebilis ad fluvium? (bras,
 H 5 Regna-

Regnaque Persephones vidit lugubria furvæ :

Et rabiosa canis guttura tergemini ?

Flectere nec potuit tetricas galeata Sorores

Diva, secatrices vel cohibere manus ?

Infernisque pium vatem prohibere tenebris ,

Lentaque sub seram ducere fata diem ?

Talia debuerat sancto dare præmia mystæ ,

Vertice de patrio quam saluisse ferunt.

Debuerat vari medicus succurrere Phœbus ,

Si quid habent herbæ, carmina si quid opis.

At non cura Deos hominum ulla remordet, & a-

Iustus & injustus cogitur ire viam. (nam

Et perstamus adhuc prece, thure, bidentibus, auro

Non audituros sollicitare Deos ?

Nempe jacet raptus primis Iacobus in annis :

Heu, nova Belgarum gloria nempe jacer.

Et jam de sacro quid tandem corpore restat ?

Ossa, cinis, pulvis, nomen inane, nihil.

Scilicet omne suos repetit, repeterque recursus ,

Et gaudent reditu singula quæque suo.

Terra tulit cunctos, cunctos quoque terra resolvit,

Mutat & in cinerem quod cinis antè fuit.

Nec juvat in longas vitam traducere curas ,

Pectore cœlestis & penetrare domos,

Venturumque loqui, cantu pollere, vel herbis:

Artibus, heu, nullis mors remorata venit.

Illa manet servos, diteis manet illa tyrannos ,

Illa manet pueros, & manet illa senes.

Ergò, age, qui legis hæc, Fati cape jura superbi,

Teque para tumulo, mox moriture, pari.

At tu Musarum formator prime mearum,

Vivè, vale, tellus molliter ossa tegat.

Nos, quæ sola manent pallenteis munera Maneis,

Quos semel inferna Navita vexit aqua ,

Carmina sculpemus memori longæva sepulchro,

Quæ tua de Stygiâ nomina velle trahant,

Carmina flebilibus lugubre sonantia chordis ,

Carmina longinquus quæ legat, & lachrymet.

Ejus-

Ejusdem Epitaphium.

HOSPES; qui calcas loca tristitia defunctorum,
 Siste gradum; cineres heic Iacobus habet.
 Aspera quem fata, & nostro nimis invida seculo,
 Non sunt maturos passa videre dies.
 Volcardo cognomen erat; primordia vitæ
 Berga dedit; quo stas, nunc habet ossa, locus.
 Quicquid Roma docet, quicquid docuisti Athenæ,
 Noverat: obscurum non minus ivit iter.
 Illius ad tumulum Nymphæ Parnassides udas
 Effundant lachrymas, Pallas & ipsa gemat.
 Illius ad rumulum succrescat Apollinis arbor,
 Mixtaque cum violis lilia, cumque rosis.

*Iacobi Platpays Morini, Musici Imperatoris
 Caroli V. Epitaphium.*

CVI fors innocuo frustra quæsierat hostem,
 Armavit socias in mea fata manus.
 Perfidus incauto ferrum demisit in armos,
 Labentem solis destituitque locis.
 Sanguine torantes eadem lachrymantur olivæ.
 Sub quibus expirans ultima verba dedi.
 Et mea turmatim gemuerunt fata volucres,
 Hæc fuit una meæ conscia turba necis.
 Flete piæ volucres: & nos quoque flevimus umbras,
 Claraque sunt cantu multa sacella meo.
 Infantem tellus Morinûm nutritivæ amœna:
 Arragonum montes sunt mihi pro tumulo.
 Cæsaris antè focos solennia sacra peregi,
 Quam peterem moriens non fuit ara mihi.
 Cæruleos sparsi fumos ante ora Deorum,
 Sanguine Styx latè nunc rubet atra meo.
 Tu quicumque cupis meliori occumbere fato,
 Suspectum Fidei nobile nomen habe.

Obiit Montissenii in Arragoniæ.

H 6

In

N E N I A

*In obitum Ioanne Fontana Bistriticensis,
Matrone clarissima.*

I P S A L O Q V I T V R.

MVNERIBVS quos terra suis dulcissima nutrit,
Hæc legite (ô, quorum de grege auper eram)
Quæ muti cineres alieno dicimus ore,
Et semel humanâ discite lege mori.
Fidjte nec formæ, nec opes numerate, nec annos:
Omnibus his poteram vincere victa cado.
Nec si longæ graves circumdant æmia cæræ,
Nec si multa piâ victima cæsa manu est:
Nec si plura sacras fragrantur thura per aras,
Nec, si arteis vobis mille dedere Dei,
Linguaque contigerit quæ possit flectere Ditem,
Credite lanificas fallere posse Deas,
Talia si possent rigidas mollire Sorores,
Nunc quoque, quâ tegimur, contereremur humum,
Non parvum in gelido gereremus marmore nomē,
Nomine cum veteri quàm malè conveniens?
Nomen quod toties lachrymis gemituque sequeretur
Conjugis orbat, nunc quoque magnus, amor.
Vnde prius risus carpebat & omnia læta,
Melle quod Hyblæo dulcius ante fuit:
Hei mihi, quem video longo rauescere questu,
Tundentem geminâ perstrata mœstâ manu,
Horrentem impexisque comis, & vestibus atris,
Manantem lachrymis iustissabilibus.
O dulcis conjux, sunt hæc rata jura Deorum:
Omnibus ad Maneis una eademque via est,
Ante tuos obitus sibi me Libitina sacravit,
Hoc est, quod Superos sæpè precata fui.
Me tibi fies raptam? gaude posuisse dolores,
Clade citâ periti? sum cruciata minus.

Non

Non ego tergemini Canis indignantis rostra
 Vidi, non oculos terruit Hydra meos.
 Moenia non hic sunt triplici circumdata muro,
 Flammanți Phlegeton quæ ruber ambit aquas
 Sara, rotæ, scopuli, fugientia flumina, vultus:
 Tale nihil noster mixior orbis habet.
 Blanda quies habitat, & longis otia festis,
 Et pax Palladia fronde revincta caput.
 Hinc curas hominum tot despectamus in ancla,
 Et mixta alternis gaudia falsa malis.
 Hinc tumuli ridere mei ludibria possem,
 Ille foret vestræ ni pietatis opus.
 Tu facis obscura ne putrescamus in urna,
 Inscribens quæculis clara sepulcra notis:
 Quæ tam concordeis longum testantia flammæ,
 Diffundant titulos in nova secula meos.
 Pro quibus officiis, longam tibi namina vitam,
 Et vacuam curis dent, vacuamque metu.
 Ne teneræ soboli gement tua funera luctum,
 Quorum onus in patrio nunc jacet omne sinu.
 Ast ubi seta dies fatalem vexerit horam,
 Quæ solvat vinculis te quoque corporeis:
 Lætus in Elysia mecum spaciabere ripa,
 Quæ Lauri vitreas lucus inumbrat aquas:

Ejusdem Ioan. Fontana Epitaphium.

HOSPIES, Ioannæ hæc Fontanæ habet ossa se-
 pulchrum,
 Hanc Venus & Iuno fient simul, & Charites.
 Matronale decus Iano, Venus æquet formam,
 Illius extinctam fient Charites charitem.
 Nobilitatem & opes ab origine duxit avita,
 Virtutem variam mens generosa dedit.
 Splendida de puro gestabat nomina fonte,
 Qui, puto, Pegaseo de pede fudit aquam,
 Pectora crystallo pellucidiora gerebat:
 Noverat & quicquid Franca Poësis habet.

Docta melos digitis, liquidoseu fundere cantu,
 Quale canit dulci gutture serus olor.
 Non ignara jocos, & non ignara choreas,
 Docta loqui blandum, sed mage docta fidem:
 Moribus his visa est dignissima conjuge, cujus
 Sæpè tulit facilem regia charta manum.
 Nupta cui primo vitidantis flore sub ævi,
 Enixa est socii pignora quinquetori;
 Cum quo communi partita est omnia fato,
 Forsitan & cuperet nunc quoque flere simul,
 Mitiùs ut ferret divisos ille dolores,
 Inconsolandos qui modò dat gemitus.
 At vos mortales, quorum non læserat ullum,
 Ferte rosas illi, quæ rosa nuper erat.

*Hieronymi Moresini Mediolanensis, Biturigi-
 bus in lacum unà cum equo, cui in-
 sidebat, demersi, Epitaphium.*

HAC Moresinus habet cineres Hieronymus urna
 Mœnia qui voluit dum peregrina sequi,
 Nomen ut acciperet à vulgi nomine dispar,
 Ansonidum dulci de regione procul,
 Merfit in obscœnâ juvenilia vota palude,
 Perque necatrices ad Styga navit aquas.
 At tu qui transis, umbræ jace verba silenti
 Qualia vis cineri sera venire tuo.

*Formosi juvenis Hedui, Imp. Caroli V.
 Pocillatoris, Epitaphium.*

MARMOREA juvenem facie croceoque capillo
 Miscentem nostro pocula casta Iovi,
 Iupiter ætherias cur invade rollis in arceis?
 Quod Puer Iliacus, non erit iste tibi.
 Ulta tuum, melius nunquam, Saturnia crimen,
 Formosum thalamis inferet ipsa suis.

Epita-

*Epitaphium Petri Everardi Monachi,
fratris optimi.*

NOBILIS & Legum titulis & Præfide patre,
Molliter exactis vitæ viridantibus annis
Ætas occiduum dum fervida tangeret ævum,
Petrus ego heic jaceo. Non me plorate sepultum:
Tunc plorandus eram, cum me vis invida sortis
Lugubri juvenem fato, quo lentius hoc est,
Involvit, claroque viam præclufit honori.
Venimus ad metam, (lachrymis hæc dicite vestris
O, quicunque meo lugetis funere mœsti)
Nascenti leges quam præfixere Deorum.
Vivite felices, nec me duxisse dolete
Tempus in hoc vitam, quod pertransire negarat
Factorum series, cœlique volubilis ordo.

Epitaphium Faustini cujusdam.

FERVENTI Veneris Faustinus ab igne perustus
Heic jacer, & recto stillanteis excipit undas,
Quæ vel inextinctas sedent post funera flammæ,
Tu quicunque parcis sensisti fortè favillas
Hosper, & ista legis, dic, Molliter ossa quiescant,
Nullaque sentiscant onerosa pondera terræ.

Epitaphium Michaëlis cujusdam senis, ab se ficti.

QUÆM cernis, numerosâ unus de plebe Michaël,
Extremo in vico pueros elementa docebam:
Insuper, ædilis complureis pervigil annos
Sacram Christiparæ servabam Virginis ædem.
Ignotam ignotus duxi sine crimine vitam.
Dum prope tricenot ageret ter Cynthius orbeis,
Ignotus moriturus eram, sed noluit illud
Quisquis erat plastes, nostri studiosus opinor,
Qui vultus formam rati miratus, & ausus
Tentare ignotam digitis rennentibus artem,
Os, oculos, frontem, nasum, rugasque senileis,
Assue

Assuetosque habitus, argillâ duxit ab udâ,
 Meque heic spectandum seclo posuit venturo,
 Exemplum viridis benè portatæque senectæ.
 At tu qui transis, dic saltem, Molliter hujus
 Ossa cubent, nullâque gravi tellure premantur.

Epitaphium Menelai cuiusdam.

INTER opus medium lascivâ morte solutus,
 Heic situs est, & inquit jam Menelaus humum:
 Qui blandæ Veneri vitæ sacra verat annos.
 Haud aliter vitam ponere dignus erat.

Epitaphium Henrici Dynstii, Delfensis

HVNC tumulum gnati charo posuere parenti,
 Pro patriâ curia, pro dulci munere lucis,
 Lugubreisque notas tristi inscripsere sepulchro.
 Hoc tumulo Henricus servat sua Dynstius ossa.
 Illum flent quicunque colunt iustumque piumque,
 Delfica præcipue tellus, primordia vitæ.
 Quæ dedit, officiumque experta est cuius abunde.
 Sed longè antè alios illum deplorat egena
 Turba hominum, illius nutriti largiter ære.
 Viventium namque is juxta vitæque sequentium
 Prospiciens hominum, quos indiga fata morantur,
 Corpora multa suis opibus per secula pavit.
 Illum igitur Rex œlicolam, pro talibus actis,
 Felicem vocet ad nitidi templa ardua cœli:
 Pax ubi læta habitat nullis obnoxia curis.

*Epitaphium clarissimæ matronæ Fran-
 cisce ab Haro, uxoris Maximili-
 liani Transsylvani.*

HOC saxo Francisca tegor, quæ stemmatis Hari
 Conjugio felix Maximilianæ tuo
 Transsylvanæ fuit, potui cui nupta placere.
 Quis fuerit genitor, quævis? Iberus erat.

Bel.

Belga fuit genitrix. lustris vix quinque peractis
Egit in ignotas me fera Parca vias.

Aliud.

HIVS, Hospes, heus, qui negligenter præteris
(Sortis memor fortasse non satis tuæ)
Loca hæc sopori destinata mortuum,
Sta, donec heic quæ dormiat cognoveris.
Francisca clavis clarior parentibus,
Virtute, castitate, moribus probis,
Bonisque, quæ verè beant, clarissima,
Formam cui suæ parem dederat Venus,
Terrâ sub istâ nescio quid pulveris
Habet vetusti, & obsoleti & putridi.
Heu Fata! sævis sæviora tigribus,
Num sic decebar, obsecro vos, ut priùs
Quàm se videret vivere, & lustrum satis
Quintum peregisset, nigrantem regiam
Proserpinæ subiret intractabilis,
Illa illa longis digna seclis vivere?
Et nunc maritus heu misellus in toro
Vacuo gemens, lugensque, & incusans Deos,
Frustra suam desideraret turturem.

*In obitum ornatissimi adolescentis Caroli
Sucqueti Flandri, Iurisconsulti
eximii, Næmis.*

TRISTIA deflèram mendacis nuncia fati,
Sucqueti miseram quæ retulère necem:
Idem veracis deflebo nuncia fati:
DI facerent, labor hic vanus, ut ille, foret:
Et nostras iterum damnares fama querelas,
Iret & in iustos irrita chara rogos:
Sed nimium veris rumoribus omnia constant.
Si qua venit toties fama, timenda venit.
Dic puer, annè aliquis lethum perscripserit acerbum?
Et si aliquis, quisnam? dic age, quoque modo?
Luce.

Littera lugubris Taurinâ venit ab urbe,
 (Ah dolor!) & fidæ sunt quoque signa manus:
 quisquis es, ô, vellem scriptor mendacior esses:
 Hoc melius, quam quod sic moreretur, eras
 Sic moreretur amor Charitumque, novemq; Des-
 Astræ veteris sic moreretur amor, (rum,
 Iret & in cineres, tabumque liquesceret atrum,
 Quo nihil in vitam venit amabilius:
 Seu circumfusa sublimia jura cæervæ
 Dictarer, celsa conspicuus cathedrâ:
 Nobile seu caneret facili tessudine carmen,
 Sive puellareis duceret arte choros:
 Sive suos inter dulcis conviva sodaleis
 Mulceret variis fata propinqua modis.
 Ergo fatali lex hæc rata stat decreto,
 Serviat ut nulli vita fugax domino:
 Sed modò præripiat quem vix concesserat usum,
 Lenta modò effæcto in corpore desideat.
 Sic vivunt homines quos ægra senectâ fatigat,
 Improba nec possunt per sua vota mori?
 Sic Sucquere jaces, & dulci florida vere
 Membra superjectâ nempe teguntur humo?
 Qualia, cùm rigido pede conculcantur arantis,
 Lilia fœdantur quo viguere solo.
 Nec frater mure persolvit justa sepulcro,
 Nec soror, effusas præsecuitque comas:
 Nec longè anrè alios infelicissima mater
 Lenivit morbi tædia longa tui:
 Et cùm supremæ tetigit confinia metæ,
 Ore suo vitam carpsit ab ore tuo,
 Luminaque occlusit longo damnata sopore,
 Et dixit Morti, Cur mihi tarda venis?
 Tunc tempestivè poteram migrare sub umbras,
 Charus adhuc natus cum mihi salvus erat.
 Ille suis manibus nostros clausisset ocellos,
 Rorasset lachrymis & mea busta suis:
 Mollibus & violis sparsisset triste feretrum,
 Dixisset cineri verba suprema meo.

Talia

Talia non quæsta est genitrix in funere mæsto,
 Multa sed his queritur nunc graviora tamen.
 Et vellet partus bona non sensisse beati,
 Et vellet nato jam caruisse diu :
 Et mallet cælebs, ut non foret orba, fuisse :
 Nam mala respectu sunt graviora boni.
 Te quoque credibile est opulentas, Flandria, glebas
 Respersisse vagi fluctibus Oceani,
 Ut fieres longè venerandi funus alumni,
 Tollere qui poterat nomen in astra tuum,
 Mitte malas lachrymas, jam nunc tibi nomē ab isto
 Flandria, pars melior qua patet orbis, habes.
 Tu modò, tu juveni vacuū compone sepulchrum,
 In patriam Maneis & revocato pios.
 At tumulo in viridi quam vivolæta parabas,
 Effundas castas laurus opaca comas :
 Taleque perpetuā cæletur carmen in urnā:
 Colle sub hoc nullus membra sepultus habet.
 Hunc tibi vel tumulum posuit Suæquete vel aram
 Carole sat felix Flandria te genito :
 Gentibus Alpīs mortis concessit honorem:
 Quisquis es, in longis disce pericla viis.

Initio hujus Elegie respicit Epistolam I.V: lib. I I.

*Epitaphium Lucii tabellarii, in viâ ab
latronibus occisi.*

Et tumuli, & mortis sedem sortitus eandem,
 Hac situs est, moriens quam subefecit, humo
 Nuncius infelix, vitâ spoliatus & auro.
 Securum vacuus carpe Viator iter.

Epitaphium Desiderii Erasmi Rotterodami.

DEFUNCTVS vitâ, longique laboribus ævi,
 Hac situs est tandem doctus Erasmus humo.
 Quæ-

Quem licet in ferâ rapuerunt fata senectâ,
 Et vitæ saturnum sopiit alta quies :
 Nos tamen hunc, velut immaruro funere raptum,
 FLEMUS, & effusis diffuimus lachrymis.
 Ille igitur perit! & quondam illa illa diserta,
 Et dulci manans nectare, lingua tacer!
 Ingeniumque sagax, & amor virtutis, & æqui,
 Omnia sub parvo condita sunt tumulo!
 Illum igitur canos Virtus lacerata capillos
 Et Charites lugent, luget & ipsa Fides;
 Collectasque rosas Parnassi ad flumina, Nymphæ
 Inspargunt sacro Pierides tumulo.

*Epitaphium Nicolai Hacquini, Iurisconsul-
 ti, Henrici VIII. Anglorum Regis
 ad Carolum V. Imp.*

Legati.

MISSVS ad occidentos regis legatus Iberos,
 Cujus cœrulei venerantur sceptrâ Britanni,
 Sicnè jaces, siccâ Arragonum tumulatus arenâ,
 Quâ Barbastra vetus rapido jacer accola Cingæ,
 Hacquine? & legum studiis & divire præstans
 Eloquio, Regisque decus patriæque, remota?
 At tibi Rex reditum incolumen, dulcissimæ quo-
 rum

Amplexus, senioque tuo tranquilla parabat
 Otia, nec meritos non adjiciebat honores,
 Auraroque pedo dextram, mitrâque capillum
 Exornans: sed Fata Deos superantia Reges
 Votæ caduca tua & Domini fregere potentis:
 Torque tibi exhaustos terraque marique labores,
 Et studia, & varias arceis, & inutile nomen,
 Omnia tam parvo clauferunt dura sepulchro.
 Est tamen, est aliquid quod inertia busta relin-
 quens

Æthereas longè vivax prorumpet in auras,
 Eiectum niveis Famæ per inania pennis.

Atque

et quæ aliquis veniens longinquis hospes ab oris,
 armor ab extremâ clarum venerabitur umbrâ,
 et dicet lachrymans, Heu non tibi debita tellus
 ita fuit, tenerisque rosis miscabit amomum,
 Et nigras urnæ violas & lilia funder,
 Manibus & longam optabit cinerique quietem.

P. S C R I V E R I V S
 L E C T O R I S.

Hic FVNERVM in *Vltrajectinâ* editio-
 ne princeps, & alius, FINIS. Sequentia
 omnia nunc primum accedunt, descripta ex Chiro-
 grapho antiquo; ipso (nisi fallor) Auctoris Arche-
 typo: ita ut de fide dubitari non possit. Olim hæc
 in *Editione Ultrajectinâ*, cum nonnullis aliis (qua
 suis locis fideliter quoque exhibuimus) studio fue-
 runt pretermissa, quod in Principes quosdam acer-
 bius dicta viderentur. Ex his apparet, Naniam, sive
 Monodiam in mortem Thomæ Mori, perperam D.
 Erasmo, & Dialogum Epitaphium in spide I. Sa-
 bido tribui. Cum tamen Gyraldus in *Historiâ Poë-
 tarum* nostri temporis disertè ejus auctorem Secun-
 dum faciat. Lege hîc, si lubet, N. Nicolai fratris
 Epistolam ad Hieronymum Vidam. Caterùm scito
 Monodiam longè auctiorem à nobis hîc dari, quàm
 aut à G. Gripio in editione alterâ *Parisiensi*, aut
 umquam alibi publicata est. Vtere, & vale.

E P I T A -

E P I T A P H I V M

*Francisci Valesii, Regis Francisci F. Del-
phini Francia.*

In spem nutritus regni Franciscæ potentis,
Sæva Deos contra dum parat arma pater,
Occidis, heu, primo pubescens flore iuventa :
Et te, cum vitâ, spes tua deseruit.
Fortunate puer, non signa hostilia cernes,
Et posita in victo Martia castra solo :
Cum magnus Cæsar, victor terraque marique,
Vastabit forti Gallica regna manu.
Ista manent patrem, quem ultroicia fata reservant,
Ipse malis possit ut superesse suis.

Thomæ Mori Epitaphium

Inter HOSPITEM & CIVEM
dialogus.

M. Qvis jacet hec truncus? cuius caput ense
recisum est?

Quæ natat in terro sanguine canicies?

C. Hic ille est Thomas Morus. sic Fata rependunt
Tristia multa bonis, & bona multa malis.

H. Quæ circumstant Divæ lugubre cadaver?

C. Diva tenax Veri, sancta Fides, Nemesis :
Quarum prima fuit causa, & fuit altera, mortis ;
Ulrix injustæ tercia cædis erit.

Aliud.

Ad Styga cum Mori venisset flebilis umbra,
Pallidulum largo sparsa cruore caput,
Porritor ingemuit, trux Cerberus ora repressit,
Persephone salis immaduit lachrymis.
Et, quem Rex Iero infami damnavat adulter,
Absolvit Stygiæ Iudicis urna ræum.

Illum

Ilum rex Erebi, pro constanti probitate,
 Addidit infernis iudicibus socium :
 Sedis ut autorem, fuerit cum morte peremptus,
 Addicat diris suppliciis meritum.
 Viventem interea infectet corva umbra Tyrannum.
 Semper, & ante oculos sanguinolenta voler.
 Et vos Eumenides, sparsis per colla colubris,
 Illius ultrices tendite in ora faces.

Nenia, in mortem ejusdem.

EXTINCTVM flemus crudeli funere Morum,
 Et Regem immanem, Veneremque cruore ma-
 fortunæque vices, & laxæ pellicis iram. (dentem,
 Vos mihi Pietides feralia carmina Musæ
 Dictate, & mecum vatem lugere peremptum,
 insignem citharâ; qui vos per sæpe solebat
 Vertice ab Aonio molli deducere versu.
 Tuque adeo mihi Calliope, quæ regia facta,
 Et casus miserorum hominum cantare perita es,
 Nec exdolis exhorrescis memorare cruentas,
 Dextera ades. Tu verò Erato, tu blanda Thalia,
 Truncatum interea tumulo componite corpus,
 Exequias celebrate, aspargite floribus urnam,
 Et tumulo castos aspiret laurus odores,
 Sacrum laurigeri vatis complexa sepulchrum.

Te quoque desierem Divum venerande sacerdos,
 Offensis præsul populi, qui dura subisti
 Fata prior, sanctâ pro religione tuendâ :
 Sed vatem canimus vates; tua maxima facta
 Vulgabunt alii, & præclara volumina condent,
 Attollentque tuum super aërea sidera nomen.

Tempus erat mundi cum jam adventante ruinâ,
 Occideret senio justum, & labefacta Deorum
 Religio caderet, tot sustentata per annos,
 Mortalesque fidem tota de mente fugassent :
 Et dolus, & fastus, cumque impletare libido,
 Ambitioque, & livor edax, fulvi & sitis auri,
 Crassantes lætè, qua Sol sublimis utrumque

Aspicite

Aspicit Oceanum, geminas quaque aspexit Arctos
 Miscebantque profana sacris, & sacra profanis.
 Tum Furix ex imis Erebi emersere tenebris,
 Sanguineas capitum quatientes undique cristas,
 Armatae facibus, Phlegethontaeoque veneno.
 Nec mora, caeruleos subito petiere Britannos,
 Fatorum gnatae, tempus namque adfore norant,
 Cum Rex Henricus, rejecto conjugis usu,
 In vetitos rueret thalamos famosus adulter,
 Atque alias tædas, alios celebrans Hymenaeos,
 Mentis inops, regni indotatam in parte locaret,
 Vilem animam, & nullo majorum stemmate sal-
 tam :

At Regina prior, thalamis ejecta maritis,
 Ingratum in lachrymis & luctu duceret ævum:
 Illa quidem magni de sanguine Ferdinandi,
 Primus qui Mauros regnis exegit avitis,
 Quo nunquam Hesperia regnasset major in ora,
 Ni sua progenies, majori numine, Caesar,
 Mundi sceptrum tenens, titulos superasset avorum.

At postquam diræ subierunt regia tecta
 Eumenides, tremuit tellus, & conscius æther
 Horruit, Oceanus pater, & circumflua Tethys
 Imis delituisse vadis: Rex ipse, maritus
 Iam novus, in primis & adhuc complexibus ha-
 rens,

Extimuit facti poenas, iramque Deorum.
 Illæ autem ut videre novos celebrari Hymenaeos,
 Gaudebant pariter Diræ, pariterque dolebant:
 Crimine gaudebant, sed non authoribus ipsis.
 Parratum doluisse nefas, nimiumque potentem
 Et Venerem, & voluctis tela indignantur Amoris.
 Ergo aliud meditantur opus, dicuntque frementes
 Pellicis insinuant arcum in præcordia viros,
 Et stolido Regi eripiunt mentemque animumque.

Ille scelus firmare suum majoribus ausis
 Enitens, scelus scelus adjicit, & contemptis
 Pontificis summi monitis, (quibus ille jubebat

Ejice

Ejiceret mercham, thalamique in jura vocaret
 Legitimam uxorem, solitoque ornaret honore)
 Ipse sibi ius Pontificis, nomenque sacrum,
 Quàm latè sua regna parent, usurpat, & omnem
 Sacrilegas veterem convellit religionem;
 Et gravius peccat, ne non peccasse putetur.

Egregia interea Pellex quæ gaudia sentit?
 In quorum jugulos miserum non armat amantem?
 Præcipuè, si quos probitas suspecta, & honesti
 Prodit amor! More infelix, sic retua virtus
 Perdidit? O, ævi scelus atque infamia nostri.
 Tu regni decus, & Regi charissimus idem
 Consultor fueras, nec judex æquior alter
 Iura dabat. heu, quàm pensant mercede laborem
 Data tibi? poteras illam ducere vitam,
 Sed minùs esse probus. Vitæ quàm dura relicta
 Conditio fuit insonti? si vera professus,
 Fatalem exciperet canâ cervice securim:
 Sin vitam falsâ veller ratione tueri,
 Applaudens stupris, infandæque ambitioni,
 Pollueret moresque suos, vitamque priorem,
 Offensamque hominis, mutaret numinis ira.

Ille autem, justique tenax, cultorque Deorum,
 Ipse sua ferro caput obtulit, & procumbens
 Purpureum sacro fudit de pectore rivum.

Fortunate senex animi: tibi regia cœli
 Tota patet, tibi rex Superùm victricia ferra
 Porrigit ipse manu, magno applaudente senatu
 Cœlicolum, & volucres recinunt præana ministri,
 Omnes intonsi, niveis in vestibus omnes;
 Quales ad vitreum Mæandri flumen olores
 Vile volant, plauduntque alis, & dulce canentes
 Cœruleum nividis prætexunt æthera pennis.

Quis tibi cum sensus, mœstissima Margarete,
 Vata patris miseri? quanto tua lumina fletu
 Indabant! quantos, eheu, de pectore anhelu
 Ducebas gemitos, corpus cum flebile patris
 Exanimu aspiceres indignâ cæde perempti?

Nam te credibile est, quamquam patris inclyta facta
 Aeternam tibi conciliant famamque decusque,
 Non potuisse oculos compescere tempore in illo,
 Quia durum fieres casum, patrisque cruorem
 Ablueres lachrymis, & circumfusa cadaver
 Oscula pallidulo ferres moribunda parenti.
 Tu tamen has aufer tenero de pectore curas,
 Nec lachrymis corrumpes tuas, pulcherrima, vultus.
 Sic te Phœbus amet, sic, ô, doctissima virgo,
 Adjiciat numero te Calliopæa Sororum.

Interea truncum jacet & sine nomine corpus,
 Spectaculum populo dirum: at polluta cruore
 Canicis, ne quid sceleris restaret inausum,
 Neu tantos ætas nesciret sera furores,
 Præfixa infami spectanda exponitur hastâ :
 Deformata tamen primum ferventibus undis,
 Duceret informeis donec cutis aspera rugas,
 Labraque in horrendos traherentur lurida rictus:
 Ne, quod Roffensi acciderat, suffusa rubore
 Mortua vitalem præferrent ora colorem:
 Turbarentque plura rursus miracula vulgus.

Hocne tuæ Veneri, Rex ô incestæ, trophæum
 Erigit? & mollem placari sanguine Divam
 Posse putas? iras in te converteret acerbas
 Ipsa Venus, vindexque tuos subverteret amores:
 Atque aliis iterum, atque aliis tua pectora flammis
 Vret, ut infamæ veniant tibi lædia vitæ.
 Tunc, memor indignæ cedis, tua noxia facta
 Flebis, & invisâ sumes de Pellice pœnas.

Pellæus juvenis furiis agitur, & irâ
 Incandens, multoque animum inflammatus Iaccho,
 Dilectum antè alios inter convivia Clitum
 Transfodit ferro, & respexit sanguine mensas:
 At postquam furor ille animi discussus, & omnis
 Consumptus vini vapor est, mentemque recepit,
 Ipse manus inferre sibi, sociumque per umbras
 Velle sequi, & miseros incassum fundere questus.
 Treisq; adeo mæstus soletis, coridem quoq; nocteis
 Exegit

Exegit lachrymans, luctu confusus acerbo
 Nequiequam; neque enim luctu revocantur acerbo
 Pallentes animæ, quas per vada languida vexi
 Porritor, atque avido trajectos tradidit Orco.
 Tu quoque dilectum frustra plorabis amicum,
 Cum tibi discusso mens pura redibit amore.
 Interea horridâ rumpet tua somnia formâ
 Umbra viri, multoque caput fœdara cruore,
 Quo re cunque feres, dira occurrabit imago,
 Supplicium lævis exposcens horrida factis.
 Namque tuis donec regnis exutus, & exul,
 Extremam implorabis opem, rerum omnium ege-
 nus,

Mors inultus erit: nulla est violentia longa:
 Vindictæque moram poenâ graviore rependunt
 Nomina, Iusticiam quorum hand effugerit ullus.

At nos æternum tua tristia funera, More,
 Insolabiliter dessebimus. ô, bone vates,
 Tu mortem, sanctâ pro religione, subisti
 Crudelem: tibi divinos pro talibus ausis
 Morta!— debent cultus, tibi templa, tibi aras.
 Æternum venerande Senex, salveque, valeque,
 Seu colis Elysium, seu cœli lucida templa:
 Accipe & hunc nostrum non durâ fronte laborem.

*Epitaphium Catharina Reginae
 Angliæ.*

ILLA ego, quæ poteram Regi placuisse marito,
 Et formâ, & castis moribus, & genere,
 Postquam me thalamis exclusit adultera pactis,
 Emorior, solo funere grata viro.

E P I T A P H I V M

Francisci Valesii, Regis Francisci F. Delphini Francia.

In spem nutritus regni Franciscæ potentis,
 Sæva Deos contra dum parat arma pater,
 Occidis, heu, primo pubescens flore iuventutis:
 Et te, cum vitâ, spes tua deseruit.
 Fortunare puer, non signa hostilia cernes,
 Et posita in victo Martia castra solo:
 Cum magnus Cæsar, victor terraque marique,
 Vastabit forti Gallica regna manu.
 Iste manent patrem, quem ultrocia fata reservant,
 Ipse malis possit ut superesse suis.

Thomæ Mori Epitaphium

Inter HOSPITEM & CIVEM
 dialogus.

M. Qvis jacet hec truncus? cuius caput ense
 recisum est?

Quæ natat in terro sanguine canicies?

C. Hic ille est Thomas Morus. sic Fata rependunt
 Tristitia multa bonis, & bona multa malis.

H. Quæ circumstant Divæ lugubre cadaver?

C. Diva tenax Veri, sancta Fides, Nemesis:

Quarum prima fuit causa, & fuit altera, mortis;
 Ultrix injustæ tercia cædis erit.

Aliud.

Ad Styga cum Mori venisset flebilis umbra,
 Pallidulum largo sparsa cruore caput,
 Portitor ingemuit, trux Cerberus ora repressit,
 Persephone falsis immauit lachrymis.
 Et, quem Rex lero infami damnarat adulter,
 Absolvit Stygiæ Iudicis urna ræm.

Illam

Illum rex Erebi, pro constanti probitate,
 Addidit infernis iudicibus socium :
 Cædis ut autorem, fuerit cum morte peremptus,
 Addicat diris suppliciis meritum.
 Viventem interea infectet corva umbra Tyrannum.
 Semper, & ante oculos sanguinolenta voler.
 Et vos Eumenides, sparsis per colla colubris,
 Illius ultrices tendite in ora faces.

Nenia, in mortem ejusdem.

EXTINCTVM stemus crudeli funere Morum,
 Et Regem immanem, Veneremque cruore ma-
 Fortunæque vices, & læsæ pellicis iram. (dentem,
 Vos mihi Plectides feralia carmina Musæ
 Dictate, & mecum vatem lugere peremptum,
 Insignem citharâ; qui vos per sepe solebat
 Vertice ab Aonio molli deducere versu.
 Tuque adeo mihi Calliope, quæ regia facta,
 Et casus miserorum hominum cantare perita es,
 Nec cædeis exhorrescis memorare cruentas,
 Dexterâ ades. Tu verò Erato, tu blanda Thalia,
 Truncatum interea tumulo componite corpus,
 Exequias celebrate, aspargite floribus urnam,
 Et tumulo castos aspiret laurus odores,
 Sacrum lanrigeri vatis complexa sepulchrum.

Te quoque deslerem Divum venerande sacerdos,
 Roffensis præsul populi, qui dura subisti
 Fata prior, sanctâ pro religione tuendâ :
 Sed vatem canimus vates; tua maxima facta
 Vulgabunt alii, & præclara volumina condent,
 Attollentque tuum super aurea sidera nomen.

Tempus erat mundi cum jam adventante ruinâ,
 Occideret senio justum, & labefacta Deorum
 Religio caderet, tot sustentata per annos,
 Mortalesque fidem tota de mente fugassent :
 At dolus, & fastus, cumque impletare libido,
 Ambitioque, & livor edax, fulvi & siccis auri,
 Grassantes lætè, qua Sol sublimis utrumque

Aspicit

Aspexit Oceanum, geminas quaque aspexit Arctos
 Miscebantque profana sacris, & sacra profanis.
 Tum Furix ex imis Erebi emertere tenebris,
 Sanguineas capitum quatientes undique cristas,
 Armatae facibus, Phlegethonta quoque veneno.
 Nec mora, cœruleos subito petiere Britannos,
 Fatorum gnaræ, tempus namque adfore norant,
 Cùm Rex Henricus, rejecto conjugis usu,
 In vetitos rueret thalamos famosus adulter,
 Atque alias tædæ, alios celebrans Hymenæos,
 Mentis inops, regni indotatam in parte locaret,
 Vilem animam, & nullo majorum stemmate ful-
 ram :

At Regina prior, thalamis ejecta maritis,
 Ingratum in lachrymis & luctu duceret ævum:
 Illa quidam magni de sanguine Ferdinandi,
 Primus qui Mauros regnis exegit avitis,
 Quo nunquam Hesperia regnasset major in orâ,
 Ni sua progenies, majori numine, Cæsar,
 Mundi sceptrâ tenens, titulos superasset avorum.

At postquam diræ subierunt regia tecta
 Eumenides, tremuit tellus, & conscius æther
 Horruit, Oceanus pater, & circumflua Tethys
 Imis delituisse vadis: Rex ipse, maritus
 Iam novus, in primis & adhuc complexibus hæ-
 rens,

Extimuit facti pœnas, iramque Deorum.
 Illæ autem ut videre novos celebrari Hymenæos,
 Gaudebant pariter Diræ, pariterque dolebant:
 Crimine gaudebant, sed non authoribus ipsis.
 Parratum doliùere nefas, nimiumque potentem
 Ex Venerem, & voluctis tela indignantur Amotis.
 Ergo aliud meditantur opus, dirumque frementem
 Pellicis insinuant atrum in præcordia virus,
 Et stolido Regi eripiunt mentemque animumque.

Ille scelus firmare suum majoribus ausis
 Enitens, scelere scelus adjicit, & contemptis
 Pontificis summi monitis, (quibus ille jubebat
 Ejice

jiceret mercham, thalamique in jura vocaret
 Legitimam uxorem, solitoque ornaret honore)
 pſe ſibi, ſus Pontificis, nomenque ſacratum,
 Quàm latè ſua regna parent, uſurpat, & omnem
 ſacrilegus veterem convellit relligionem;
 Et gravius peccat, ne non peccaſſe putetur.

Egregia inretea Pellex quæ gaudia ſentit?
 In quorum jugalos miſerum non armat amantem?
 Præcipuè, ſi quos probitas ſuſpecta, & honeſti
 Prodit amor: More infelix, ſic te tua virtus
 Perdidit? ô, ævi ſcelas atque infamia noſtri.
 Tu regni decus, & Regi chariſſimus idem
 Conſultor fueras, nec judex æquior aliter
 Iura dabat. heu, quâ penſant mercede laborem
 Fata tibi? poteras illæſam ducere vitam,
 Sed minùs eſſe probus. Vitæ quàm dura reliſta
 Conditio fuit inſonti? ſi vera profeſſus,
 Fatalem exciperet canâ cervice ſecurim:

Sin vitam falſâ veller ratione tueri,
 Applaudens ſtupris, infandæque ambitioni,
 Pollueret moreſque ſuos, vitamque priorem,
 Offenſamque hominis, mutaret numinis ira.

Ille autem, juſtique tenax, cultorque Deorum,
 Sponte ſuâ ferro caput obtulit, & procumbens
 Purpureum ſacro fudit de pectore rivum.

Fortunate ſenex animi: tibi regia cœli
 Tota patet, tibi rex Superûm victricia ſerra
 Porrigit ipſe manu, magno applaudente ſenatu
 Cœlicolûm, & volucres recinunt præana miniſtri,
 Omnes intonſi, niveis in veſtibus omnes;
 Quales ad vitreum Mæandri flumen olores
 Mille volant, plauduntque alis, & dulce canentes
 Cœruleum nûidis prætexunt æthera pennis.

Quis tibi cum ſenſus, mœſtiſſima Margarite,
 Nata patris miſeri? quanto tua lumina fletu
 Vndabant! quantos, eheu, de pectore anhelu
 Ducebas gemitos, corpus cûm flebile patris
 Exanimuſ aſpiceres indignâ cæde perempti?

Nam te credibile est, quamquam patris inclyta facta
 Aeternam tibi conciliant famamque decusque,
 Non potuisse oculos compescere tempore in illo,
 Quia durum fieres casum, patrisque cruorem
 Ablueres lachrymis, & circumfusa cadaver
 Oscula pallidulo ferres moribunda parenti.
 Tu tamen has aufer tenero de pectore curas,
 Nec lachrymis corrumpes tuas, pulcherrima, vultus.
 Sic te Phœbus amet, sic, ô, doctissima virgo,
 Adjiciat numero te Calliopæa Sororum.

Interea truncum jacet & sine nomine corpus,
 Spectaculum populo dirum: at polluta cruore
 Canicis, ne quid sceleris restaret inausum,
 Neu tantos ætas nesciret sera furores,
 Præfixa infami spectanda exponitur hastâ:
 Deformata tamen primum ferventibus undis,
 Duceret informeis donec cutis aspera rugas,
 Labraque in horrendos traherentur lurida rictus:
 Ne, quod Roffensi acciderat, suffusa rubore
 Mortua vitalem præferrent ora colorem:
 Turbarentque plura rursus miracula vulgus.

Hocne tuæ Veneri, Rex ô incestæ, trophæum
 Erigit? & mollem placari sanguine Divam
 Posse putas? iras in te converteret acerbas
 Ipsa Venus, vindexque tuos subvertet amores:
 Atque aliis iterum, atque aliis tuæ pectora flammis
 Vret, ut infamæ veniant tibi lædia vitæ.
 Tunc, memor indignæ credis, tua noxia facta
 Flebis, & invisâ sumes de Pellice pœnas.

Pellæus juvenis fugiis agitur, & irâ
 Incandens, multoque animum inflammatus Iaccho,
 Dilectum ante alios inter convivia Clitum
 Transfodit ferro, & respexit sanguine mensas:
 At postquam furor ille animi discussus, & omnis
 Consumptus vini vapor est, mentemque recepit,
 Ipse manus inferre sibi, sociumque per umbras
 Velle sequi, & miseros in cassum fundere questus.
 Treisq; adeo mæstus soleis, toridem quoq; nocteis
 Exegit

Iregit lachrymans, luctu confusus acerbo
 Nequicquam; neque enim luctu revocantur acerbo
 pallentes animæ, quas per vada languida vexit
 Porritor, atque avido trajecto tradidit Orco.
 Tu quoque dilectum frustra plorabis amicum,
 Cum tibi discusso mens pura redibit amore.
 Interea horridicâ rumpet tua somnia formâ
 Umbra viri, multoque caput fœdara cruore,
 Quo te cunque feres, dira occurabit imago,
 Supplicium lævis exposcens horrida factis.
 Namque tuis donec regnis exutus, & exul,
 Extremam implorabis opem, rerum omnium ege-
 nus,

Mors inultus erit: nulla est violentia longa :
 Vindictæque moram pœnâ graviore rependunt
 Numina, Iusticiam quorum hand effugerit ullus.

At nos æternum tua tristia funera, More,
 Insolabiliter dessebimus. Ô, bone vates,
 Tu mortem, sanctâ pro religione, subisti
 Crudelem: tibi divinos pro talibus ausis
 Mortalibus debent cultus, tibi templa, tibi aras.
 Æternum venerande Senex, salveque, valeque,
 Seu colis Elysium, seu cœli lucida templa ;
 Accipe & hunc nostrum non durâ fronte laborem.

*Epitaphium Catharine Regine
 Angliæ.*

ILLA ego, quæ poteram Regi placuisse marito,
 Et formâ, & castis moribus, & genere,
 Postquam me thalamis exclusit adultera pactis,
 Emorior, solo funere grata viro,

P. S.

Opportunè his subjicietur Elegia Poëta Itali, Francisci Marii Molsa, Mutinensis, velut Epistola Regina Catharina nomine scripta ad maritum Henricum VII I. Britannia Regem, cui aliâ Epistolâ respondet Secundus. Vtramque, quòd huc spectarent, hic potius conjunctim, quàm in Deliciis Italia aut alibi sparsim legi volumus.

Ad Henricum VII I. Regem Angliæ

EPISTOLA

Catharina uxoris repudiata nomine conscripta

à

FRANCISCO MARIO
MOLSA.

SCILICET hoc titulis deat, Rex maxime, nostris
Conjugio pactam non tenuisse fidem:
Et, quæ nos sancti vinxerunt fœdera lecti,
Pellicis indigno posthabuisse toro.
DI benè, longinquis tantum quod sævus in oris
Aggredieris dirâ conditione nefas.
Hæc semota orbi vasto tibi regna recessu,
Cinctaque dant animos fluctibus arva truces,
Est aliquid (fæcor) ventos audire furenteis
Et quæ perpetuò murmura pontus habet.
Larga tui quocunque olim se audacia jaceret,
Ingenio similis diceris esse loci.
Non sic Penelopen Ithacâ digressus Vlysses
Abrupto potuit linquere conjugio.

Illum

Illum non sæva mutant pocula Circei,
Tristia nec longæ tempora militiæ.
Sed Divûm acceptus mentis, & divite lecto,
Prætulit his vultus Penelopæa tuos.
Cumque olim posset cœlestia templa tenere,
Maluit optato conjugis ore frui,
Affixam saxi patriam sic maximus heros,
Parva lapis quamvis nil nisi nudus erat,
Prætulerat cœlo: longis erroribus actus
Ut posset casto membra levare toro.
At mihi, nescio quæ, ritulis non æqua maritis,
Subducit lecti dulcia vincula mei.
Possidet & stupro dotalia regna nefando,
Et gerit in gremio commoda nostra suo.
Tu tamen hanc falso prætexens nomine culpam,
Iam famæ narras consuluisse tuæ.
Et fratris mihi scipè torum, tædæque priores
Objicis, & vani nomina conjugii:
Cui quondam primis fueram desponsa Hymenæis,
Concordi, heu, nimium nupta futura domo.
Invidere meis contraria numina votis:
Numina ad humanas semper avata preces.
Nam ruit ad tædæ properans dum læta juvenus,
Araque Corycio fulget odora croco,
Illibata tibi linquens sua gaudia, Manes
Ante diem indigno funere merfus adit.
Sic fratri frater, sic tedis impia flamma,
Sicque toro obrepit igne micante rogos.
Crede mihi, vanas frustra te vertis ad arteis,
Si speras tantum posse latere scelus.
Arbitet ipse orbis Clemens, quo sospite terris
Pax viget, & sancto reddita jura foro,
Criminis admonitus tanti, Crudelis, dixit,
Vota foves nostro terra aliena solo.
Priscorum & volvens veneranda volumina patrum,
Subscripsit causæ Maximus ille mex.
Perge pater, sanctique pius defende pudoris
Vincula, non ulli dissolvenda viro.

Ipse Deum genitorque, & rerum summa potestas,
 Cujus finitimum crederis esse caput,
 Hoc ipsum ut strueret, tedas celebrasse jugaleis
 Dicitur, & pictis accubuisse toris:
 Pocula cum pingui mutans Acheloia musto,
 Cessit ab humanâ conditione procul.
 Scilicet has leges, æternaque fœdera sanxit,
 Antiquata meo ut conjuge nulla forent?
 Et quæ compositis laudaverit ipse libellis,
 Improbet inconstans, dissimilisque suis
 Illuvies Germana tume, neu cede furori,
 Cui, per quem perit, surgere posse licet.
 At non ipsa fori discrimina sæva recuso,
 Iudicis innocuus non timet ora pudor.
 Non ego sortitus vereor, non ferrea jura:
 Te Quæsitorem mi licet urna ferat.
 Sed tibi nullus adest æquus, te iudice, iudex,
 Et præjudicio concidis ipse tuo.
 Posterior causa sic me jam sæpè priorem
 Arguis: atque artes, deficientque doli.
 Ipsæ etiam, quæ te circumstant, perfide, gentes,
 Et populi, latæ quos ditione premis,
 Libera si decur tantum nunc copia fandi,
 Te memorant sacram consecrassè fidem.
 Atque odiis forsan consurgant undique iustis,
 Hisque tuis animis præmia digna ferant.
 Diraque devotum poscant ad prælia regem,
 Aut celeres properent in tua fœta manus.
 At tu quam præfers, sævo malè saucius arcu,
 Dum censes animo cuncta licere tuo?
 Nempe illam, nostros quæ comeresueta capillos,
 Sæpiùs abreptâ vulnera sensit acu.
 Quæ nobis toties liquidis vestigia lymphis
 Permulser, durâ nec sævis apta manu.
 Credita cui fuerat lecti custodianostri,
 Cum te non puduit dicier esse meum.
 Forsitan hîc referas veteres Briseidos ignes,
 Et Telamoniadæ corda subacta ducis.

Thessa.

Theſſales aſti formâ Briſeïdos arſit Achilles,
Et Tecmeſſa toroprincipe digna fuit.
Altera divini numeris inſignis Homeri,
Nota Sophocleis altera carminibus.
Nunc te quæ moveat facies, quæ gloria morum,
Diſpercam, ſi tu dicere ſæve potes.
Sæpè tamen cur ſim tibi idonea viſa, requiro,
Quam duris perſtes ludificaffe modis.
Dumq; memor reperio priſcorum nomina avorum,
Vix capiunt magnos atria longa duces.
Cæſare nil majus dederant pia numina terris,
Huic tamen è noſtro eſt ſanguine ductus honor.
Quid tibi nunc magnis referam me regibus ortam?
Aut jaſtem antiquæ nomina clara domus?
Una mihi mater ritulos Iſabella, genosque
Una parit, ceras implet & una graveis.
Quæ quondam calathos, telaſque exoſa Minervæ,
Marta femineâ fuſtulit arma manu.
Morque ſuâ fractos ſenſit ſub cuſpide reges,
Cæſaque captivos terga dediffe viros.
Exuſis hinc auſta novis, hinc auſta triumphis,
Addidit imperio ſceptra ſuperba ſuo,
Eveſtæ donec cæli ſuper ardua virtus
Condidit in victo parta ſepulchra ſolo.
Teſtis Anas, ſicoriſque, vago qua prænarat alveo
Terra potens, fulvi teſtis & unda Tagi.
I nunc, atque tuos noſtris componere reges
Audei compoſitis femina major eris:
Imperibus ni forſè ferox te in ſœdera vinctis
Deceptum quondam noſtra ventre pates.
Ire per æternos placuit mihi maris honores,
Sim licet ipſa uno Cæſare ſulta ſaris.
Qui tamen es tu, quem noſtri ſit pœnitet oris,
Congreſſu ut perſtes abſtinuiſſe meo?
Reginam Chalamis qui ſis excludis? & ipſa
Connubii exagitas jura, fidemque premis?
Tecum ego florentis potero ſic turpiter annos
Exegiſſe, doll nec meminiffe mihi?

Aut ego te in castum polluto corpore florem

Invasisse viri nomine sustineam,

Pellicis ut vano tandem correptus amore

Exultes spoliis impie virgineis ?

Ipsaque cæruleis sim fabula nota Britannis,

Et vivo vivens sic ferat orba viro.

❶ mihi terra satis quænam nunc ima dehiscat:

Quodque petat summâ hoc fulmẽ ab arce caput.

Debueram natæ jugulo demissa cruoris

Flumina luminibus supposuisse tuis.

Et patriis artus sparfos apponere mensis,

Objicere & sævis viscera nostra lupis.

Sed, quæ nulla tibi est, pietas crudelibus ausis

Obstitit, & sævum dextra refugit opus.

Vestra decent tales animorum pectora motus :

Conveniens nostro est mitior ira solo.

Hæc potius vivat, plenis & nobilis annis

Matris ad exemplum nubere cauta neget.

Nata vides, patriis genitor te pelleret regnis

Nititur: unde gravis sit tibi inusta nota :

Et matrem fraudare toro, justisque Hymenæis,

Heu, nimiam turpi victus amore, parat.

Sitamen hic positis mitescat litibus olim,

Sævaque det rapidis vota ferenda Notis,

Sola tibi, & tantis servatis sedibus hæres

Suscipias tenerâ sceptrâ regenda manus,

Tu facileis sine lite toros, sine lite Hymenæos

Perpetuo summum carmine posce Iovem:

Maternumque animo repetens persæpè dolorem,

In nostro discas cuncta timere malo.

Tisiphone, crinem brevibus redimita colubris

Intulit ardenteis in mea damna faceis.

Obscœnum & carmen diro ingeminans ululatu,

Tristia connubilis omina fudit avis.

Ipsa sacros igneis devovit pronuba luno:

Et mihi fœdis fragâ est zona soluta manu.

Vestra tamen Superi si numina læsa reposcunt

Ærorum pœnas, supplicibusque favent,

Hæc

æc loca vi quondam Cæsar populatus, & igni,
Sæva jugum doceat æquora vestra pati.
Quodque olim potuere Del tela horrida Iust,
Dum furit, & medio fulminat ille mari,
Ceruleo ostendat frustra vos fidere ponto,
Latæque nequicquam fluctibus arva regi.
Cæsar is ista horrent etiam nunc littora nomen,
Quo duce (ni fallor) his potuere capi.
Ille tibi objectas ausus transcendere moles
Intentata prius per vada fecis iter.
Et malè defensas in prædam fervidus arces
Vertit, & obstanteis milite fregit opes.
Sic ventos sprevit virtus Romana furenteis,
Et gressum ignotis intulit æquoribus.
At precibus si quis superest locus, & tua possunt
Inflexi blandis pectora dura sonis:
Deiicias hinc natam oculos, hinc aspice matrem,
Nec pigeat tantis ingemuisse malis.
Æternum sic læta viris, sic læta puellis,
Tellus subiecto floreat ista mari.
Et mala cuncta ferant per terras irrita venti,
Depromptis læso quæ mihi corde dolor.
Quod si sola tuo videor non digna cubili,
Et tristis perstas vivere dissidio,
Nec te jura movent, precibus nec flecteris ullis,
Nec furiis obstat filia parva tuis,
Me duce læta tuæ mittantur nuncia genti:
Hænicum titulum mortis habere meæ.
Sedibus utque tuus genitor gestire sub imis
Possit, deque tuis surgere nominibus,
Audiat, uxoris spoliis & exde superbum,
Pellicis indigno colla dedisse iugo.
Vos verò ultrices mecum properate Sorores,
Et miserum diris pellite imaginibus:
Vt neque jam dulci decline lumina somno,
Nec valcat sanæ mentis habere modum:
Sed flammis cinctæ, quoquo vestigia verter,
Istuc Tartaræ lumina ferte face.

E P I S T O L A

*Ad Catharinam Reginam Angliæ, nomine
Regis Henrici V I I I conscripta*

à

IO. SECVNDO.

SENSIMVS, heu, gemitus, & flebile carmen, &
iram

Qualem czruleus non, puto, pontus, habet.

Hei mihi, fœmineo quæ sunt satis arma dolori ?

Nunc ego cum magno Cæsare bella precor.

Cingite tela caput devotum, cingite flammæ,

Et cava fauce globosæa tonante vomant.

Densior externo ruat in me miles ab orbe.

Laomedontæas quam laceravit opes.

Mille ter hostiles impellant lintrea venti,

Et mihi perniciem trabs numerosa vchat.

Omnia fœmineâ me lædent mitius irâ.

Tristiùs hac Siculæ nil habet aula Dæ:

Heu, quæcunque meo desedit pectore cura :

Sive fuit Fatum, seu malefuadus Amor,

Vt, spretis thalamis quos tot mihi regnâ ferebant,

Vincula maluerim perniciofa sequi,

Oscula decerpens fraternis debira labris:

Hæc venit titulis prima ruina meis.

Dire Puër, facibus funestis acer & arcu,

Et Dea frondosum quæ regis Idalium,

Quid me collubuit incestis urere flammis ?

Dextera cur alibi non fuit i sta potens ?

Frigida deserto queritur Catharina cubili,

Irrorans tepidis lumina fluminibus.

Desine me lachrymis & te, Regina necare:

Mitte, nec in vanis spem tibi pone minis,

Hunc cupis amplecti? cui tela minaris, & igneis ?

Huic tu blanditias deliciasque paras ?

Cujus

Cujus in exitum taceris non vocibus ardeas,
 Quæque mihi tumidas gens jaceret inter aquas?
 Quæque jaceret circum magno devota Nepoti?
 Quæque procul nostrâ de regione manet?
 Mirabar Marcom fœnestam exade viri:
 Desino mirari, plus feritatis habes.
 Istius est animi crudelis volvere motus,
 Qualibus est ætas vix violata prior.
 Immitteis oculos tenero satiare cruore,
 Membraque sparsa pio ferre epulanda patri.
 Non ita vicino mihi duruit æquore pectus,
 Nec taleis animos dant fera stabra mihi.
 Non, tua contemnens, aliena cubilia sector:
 Est aliud quod nos arcet ab ore tuo.
 Excludant olim complexibus exoptatis
 Germani cineres, tristis & umbra, mei.
 Nox erat, & nigrâ velaverat omnia veste,
 Hærebam nexis tecum ego brachiolis,
 Membraque languido reparabam fessa sopore,
 Cùm stetit antè oculos pallidus ille meos,
 Injiciensque manus, Sunt hæc mea gaudia, dixit,
 Gaudia fraternâ non bene rapta manu.
 Venit in ora color, qualem vix ille gerebat,
 Crinis in artonitâ fronte supinus erat.
 Da veniam frater, dixi, juvenilibus ausis,
 Et tua jam posthac gaudia solus habe.
 Sic te nulla premant onerosæ pondera terræ:
 Quaque frui vivum non voluere Dei,
 Hanc olim sociam tibi dent in valle beatâ,
 Tecum perpetuas ducat ibi choreas.
 Quâ natus Eridani per odorum volvitur unda,
 Umbraque sit tædis æmula nulla tuis.
 Audit, & renneis in ventos cessit imago.
 Ex illo veritus est rorans iste mihi.
 Sunt aliquid Manes, & curant multa sepulcri.
 Nonquid Achilleum flebilis ad tumulum

P RIMAM in hoc libello, non prorsus contem-
nendo, Sylvam; elegans in primis & festivum
Poëmatium, Auctor in Hispaniâ, cum illustrissi-
mo Cardinali Ioanni Taverz Archiepiscopo To-
letano à Latinis Epistolis & Actis esset, scripsit;
misitque ad amicissimum sibi Petrum Clericum,
ex Montissonio Aragonum, Kal. Octobr. 1533.
Exstatque Epistola, quâ cum misit, Lib. 1. num.
XII, Vbi inter alia hæc elegimus,

Materiem risus (nam sic, jucunde, mereris)

Montibus in nostris carminibusq; dapus.

In quibus omnigenos Regina Pecunia luxus

Explicat, & nitida præcipit inter opes.

Qualis in aspectu Latii Cleopatra Tyranni

Sedit divitiis orbis amicta vagi.

Illam ego cum famulis, illam cum divite cultu,

Permitto manibus, Petre jocosè, tuis.

Iusque tibi trado, quod in hanc mihi competit,
omne,

Et dominum magna te facio Domine, &c.

Hæc erant quæ in Sylvarum limine volebam,
Lector, nescius ne esses. Vale. 1631.

I O A N -

I O A N N I S

S E C V N D I

S Y L V A R V M.

Liber.

R E G I N Æ P E C V N I Æ

Regis.

S Y L V A I.

Est via perplexis per longa meatibus antra,
 Regia gemmaris quæ panditur aurea valvis
 Ingentis Divæ, paribus quæ cum Iove summo
 Obtinet auspiciis secti moderamina mundi.
 Si qua fides rebus dubiis, jacet orbis illo,
 Quæ Tagus auriferas volvit rubicundus arenas,
 Nidorem fumosque exhalans divitis Aulae
 In terras Angustæ tuas, ditissime regum
 Carole, Telluri pacatæ fidus amicum;
 Inque urbem tractosque tuos, amplissime Præsul
 Tavera, ô decus Hesperis, culcincta recuas
 Mœnia gnegitibus ripisque nitentibus auro
 Submisit venerans nuper solum Toleum;
 Divinumque senem præfecit ditibus aris:
 Maxima quem Dominum inspirat Roma, Tagoque
 Iampridem Tybris liventibus invidet undis.
 Non illuc Phœbus flammis rutilantibus intrat,
Nec

Nec cùm prima vehit sopito lumina mundo,
 Nec eùm devexo premit arvaliquentia curru
 Terhyos undisonæ, nec cùm flagrantibus horis
 Æthere stat medio: quid enim fulgentia latè
 Perpetuis auri radiis & iaspide fulvo

Attria, nativasque facies jaculante pyropo
 Cynthius immisso nequicquam lumine lustret?

Regina in mediis magnæ penetralibus Aulæ,
 Aurea tora, sedet solio sublimis in aureo,
 Diffundens radiantem omni de corpore flammam:
 Qualis erit species, solido si cudeat ab auro
 Intonsi statnam Phœbi Vulcanus, & ora
 Flammigeris cingat radiis, & in igne repostæ
 Educat subito candentis pondera massæ.

Hæc est illa, cui famulatur maximus orbis,
 Diva potens rerum, domitrixque Pecunia fati,
 Telluris magnæ Plutique sacerrima proles.
 Cujus orati petierunt sæpè Tyranni
 Fœdera, sæpè suas spes damnare repulsi,
 Ex quo Pellæi juvenis temerarius ardor
 (Credere si fas est, nec fallit cana vetustas,)
 Magnanimæ tentavit heræ violare pudorem.
 Tempore nam ex illo tacitis nova regna sub antris
 Instituit, petlitque plæ penetralia Matris:
 Tergeminamque domum munimine clausit ahenò:
 Septa procul labyrinthæarum ambage viarum.

Prima quidem teritur concursu semita denso,
 Virque viro, pedè pes urgetur, & omniseodem
 Turba ruit properans, juvenumque Senumque, Vi-
 rùmque.

Antra sonant planctu gradientum, duragemiscit
 Et subsidit humus, repetito sancia passu.
 Non tam multa solo bifidis vestigia punctis.
 Servat arenoso, ditis quæ mille coloni
 Lætæ greges via balanteis in pascua mittit
 Sole novo, & rotidem saturos in ovilia cogit,
 Cùm super Hesperiam lux inolinata recumbit.

At

At postquam in tenebras ventum est, & in aspera
saxa,

Implicitasque vias; hæret mentisque speique
Orba cohors: pars magna terrò indignata refertur:
Pars magnis enixa animis obdurat, iterque
Rumpit anhelæ, urgens contra Fatumque Deosque:
Mox defecta malis nigro tabescit in antro
Emoriens, & congestis iter obstruit arcum
Corporibus: pauci nati melioribus aëtris
Optatos tetigere locos, Aulæque recepti
Ad lumen stupuere novum, clausique tenebris
Tam longis oculi vix admisere nitorem
Insolitum, ingentem, latè efflagante metallo:
Vsq; adeo ut multis nebulâ lux illa perenni
Obruerit fractos jucundi luminis orbeis;
Hæc frustra ignavis manibus gemmas, ebur, ostrum,
Auratumque solum dubio pede tentaturis;
Nec formosa Deæ visuris ora serenz.

Antè fores opus ex auro memorabile sculptæ est,
Auro opus immixtum fulvo, viridique smaragdo
Aurea dimidia fulgent exantia parte
Signa, at planities viridi exæquata smaragdo est.
Ignoræ posuere manus. Sedet ordine primo
Alma parens, aperitque sinum pulcherrima Tellus
Sylvisque, fluxisque, & floribus interpietum,
Dives opum Cereris, gemmarum dives Iacchi,
Dives & Hesperidum sylvis, passimque coruscis
Incustodita pendentibus arbore pomis.
Nec non & fulvo demonstrans vimine ramum
Infernæ Iunonis opes, quæ Troius heros
Dona ferens Hecatz, Maneis penetravit ad imos:
Liberaque ad Superos iterum vestigia vertit.

Tellurem magno circumsonat æquore Nereus,
Et centum liquidæ Nereo genitore Sorores.
Hæ caput attollant, hæ mergunt gurgite cano,
Pars stringunt madidos adverso sole capillos,
Pars ducunt choreas, & candida brachiis quassant
In numerum, cadent fulvis vada cæcula spumis.

Omni-

Omnibus at longè vasti de finibus orbis,
 Turbaros maris in fluctus Aquilonibus atris
 Flumina labuntur, pellucidior metallo :
 Antè alios liquido Pactolus Lydius igne
 Fulminat, ignito Tagus effervescit, & Hermes
 Gurgite, non raris distincti flumen arenis :
 Sed puro, per cultu auro splendentia fusi.
 Non aliter, quam cùm solvos Æthra per antra
 Mulciber effudit rivos fornace reclusâ,
 Cùm nova sollicito properaret tela Tonantè,
 Vasta Giganteos disturbatura labores.

Stat juxta fulgens auro Berecynthius Heros,
 Auticulis asini nondum insignitus acuris :
 Qualis erat, manibus cùm se tentaverat ipsum
 Aurificis, donumque Dei damnasset iniquum,
 Inclusus, nimidùm proprio, jam totus in auro.
 Ille tamen quondam, sacro se in flumine versans,
 Diluit auctoris damnosum munere lucrum.
 At manus artificis tali modò sculpsit in auro
 Docta Midam, nullis quod aquis mollescat, ut illis
 Æternùm stolidus spectetur imagine dignâ.
 Stat quoque nunc oculis etiam formidine plenis,
 Vix benè sopitum credens recubare draconem,
 Vellere Phryxæo tutilans Pagæus Iason.

Tertius hic etiam, sed longè clarior, astat
 Nubila qui rapidis perfringit hiansis flammis,
 Attonitas terrens animas reboante tonitru :
 Longè illi modò fulmen abest, regalia longè
 Sceptra jacent, vultusque dei, nec credere posses
 Esse Iovem, credi nî vellent omnia vates,
 Imperiumque suum nullis includere metis
 Monstruosu s didicisset Amor: cedit æthere ab alto
 Iupiter, indomito mentem liquefactus ab æstu :
 Perque vias intentatas, auroque parentem
 Custodesque auro fallens, auroque puellam,
 In gremium Danaëis flavo descendit in imbre :
 Et mollem Dominae instillat lascivus amorem.

Hæc, ubi regificis celebrat solennia ludis,

Præ-

Præfigit tria signa suis Regina triumphis.

Illam autem tollentem animos, atque alta tuen-
tem,

Anlâ in medio, & sceptrum regale moventem

Circumstant varix dextra lævaque figuræ :

Diversorum gens operum : mirabile visu.

Hinc furibunda quatit rigidam Bellona bipennem

Avectis dives spoliis, & Martius horror

Per fera castra fremit, capteque sit urbis imago.

Arma, tubæ, lituque sonant, & tympana rauca,

Tinnituque fragor densus miscetur acuto.

At parte ex aliâ, nixido placidissima vultu

Pax sedet, aureolum spicis evincta capillum,

Palladiâque gerens felicem ex arbore ramum.

E gremio Bacchique liquor, varijque coloris

Poma fluunt, Cererisque fluunt uberrima dona :

Omnia quæ, postquam terram tetigere potentem,

(Admiranda cano) croceam durantur in aurum.

Fortuna ante alios magnum sibi vendicat illic

Imperium, regni que tenet communia sceptræ :

Instabilemque globum gemmis ornavit, & auro :

Proximaque accubuit Dominæ, quam Gratia cir-

cùm,

Ventosusque Pavor, fa'lex & Opinio vulgi,

Elatisque superciliis, vultuque tument

Incedens, cælumque oculis & inania captans,

Ducit inauratam vesana Superbis pompam :

Læta opibus, formæque, & adulatrice catervâ.

Fortunam contra posita est, & lumine claro

Aspicit indignantem, & despicit æmula Virtus:

Ingenium solers, indefessique Labores

Affluunt, celebri quos ordine mille sequuntur,

Artes, humanæ solatia dulcis vitæ.

Proxima, septa satellitio Regumque Ducumque,

Stat pia Religio, culus pertusa priores,

Barbamque, tritamque rogam, laceraque lacernas,

Et peram, & Cynicæ gentis monumenta bacillum:

Pro quibus excubos amplexa est mitra capillos,

Mitra

Aut ego te in castum polluto corpore florem
 Invasisse viri nomine sustineam,
 Pellicis ut vano tandem correptus amore
 Exultes spoliis impie virginis?

Ipsaque caruleis sim fabula nota Britannis,
 Et vivo vivens sic ferat orba viro.

O mihi terra satis quænam nunc ima dehiscat:
 Quodque petat summâ hoc fulmē ab arce caput.

Debueram natæ jugulo demissa cruoris
 Flumina luminibus supposuisse tuis.

Et patriis artus sparsos apponere mentis,
 Obicere & sævis viscera nostra lupis.

Sed, quæ nulla tibi est, pietas crudelibus ausis
 Obstitit, & sævum dextra refugit opus.

Vestra decent tales animorum pectora motus:
 Conveniens nostro est mitior ira solo.

Hæc potius vivat, plenis & nobilis annis
 Matris ad exemplum nubere cauta neget.

Nata vides, patriis genitor te pelleret regnis
 Nititur: unde gravis sit tibi iniusta nota:

Et matrem fraudare toro, justisque Hymenæis,
 Heu, nimiam turpi victus amore, parat.

Sitamen hic positis mitescat litibus olim,
 Sævaque det rapidis vota ferenda Notis,

Sola tibi, & tantis servatis sedibus hæres
 Suscipias tenerâ sceptrâ regenda manus,

Tu facileis sine lite toros, sine lite Hymenæos
 Perpetuo summum carmine posce Iovem:

Maternumque animo repetens persæpè dolorem,
 In nostro discas cuncta timere malo.

Tisiphone crinem brevibus redimita colubris
 Intulit ardenteis in mea damna facis.

Obscœnum & carmen diro ingeminans ululatu,
 Tristia connubiis omina fudit avis.

Ipsa sacros igneis devovit pronuba luno:
 Et mihi fœdistragâ est zona soluta manu.

Vestra tamen Superi si numina læsa repossunt
 Errorum pœnas, supplicibusque favent,

Hæc

Hæc loca vi quondam Cæsar populatus, & igni,
Sæva jugum doceat æquora vestra pati.
Quodque olim potuere Del tela horrida Iussu,
Dum furit, & medio fulminat ille mari,
Cœruleo ostendat frustra vos fidere ponto,
Latæque nequicquam fluctibus arva regi.
Cæsaris ista horrent etiam nunc littora nomen,
Quo duce (ni fallor) his potuere capi.
Ille tibi objectas ausus transcendere moles
Intentata prius per vada fecit iter:
Et malè defensas in prædam fervidus arces
Vertit, & obstanteis milite fregit opes.
Sic ventos sprevit virtus Romana furenteis,
Et gressum ignotis intulit æquoribus.
At precibus si quis superest locus, & tua possunt
Inflecti blandis pectora dura sonis:
Dejectas hinc natam oculos, hinc aspice matrem,
Nec pigeat tantis ingemuisse malis.
Æternùm sic læta viris, sic læta puellis,
Tellus subiecto floreat ista mari.
Et mala cuncta ferant per terras irrita venti,
Deprompsit læso quæ mihi corde dolor.
Quod si sola tuo videor non digna cubili,
Et tristi perstas vivere dissidio,
Nec te jura movent, precibus nec flecteris ullis,
Nec furiis obstat filia parva tuis,
Me dace læta tuæ mittantur nuncia genti:
Henricum titulum mortis habere meæ.
Sedibus utque tuis genitor gestire sub imis
Possit, deque tuis surgere nominibus,
Audiat, uxoris spoliis & exde superbum,
Pellicis indigno colla dedisse jugo.
Vos verò ultrices mecum properate Sorores,
Et miserum diris pellite imaginibus:
Ut neque jam dulci declinet lumina somno,
Nec valeat sanæ mentis habere modum:
Sed flammis cinctæ, quoquo vestigia verter,
Iltuc Tartaræ lumina ferte face.

E P I S T O L A

*Ad Catharinam Reginam Angliæ, nomine
Regis Henrici V I I I conscripta*

à

IO. S E C V N D O.

SENSIMVS, heu, gemitus, & flebile carmen, &
iram

Qualem czruleus non, puto, pontus, habet.
Hei mihi, formineo quæ sunt satis arma dolori ?

Nunc ego cum magno Cæsare bella precor.
Cingite tela caput devotum, cingite flammæ,

Et cava fauce globosæa tonante vomant.
Densior externo ruat in me miles ab orbe.

Laomedontæas quam laceravit opes.
Mille ter hostiles impellant lintea venti,

Et mihi perniciem trabs numerosa vehat.
Omnia formineâ me lædent mitius irâ.

Tristiùs hac Siculæ nil habet aula Dexæ.
Heu, quæcunque meo desedit pectore cura :

Sive fuit Fatum, seu male suadus Amor,
Vt, speretis thalamis quos tot mihi regna ferebant,

Vincula maluerim pernicioſa sequi,
Oſcula decerpens fraternis debira labris:

Hæc venit titulis prima ruina meis.
Dire Puër, facibus funestis acer & arcu,

Et Dea frondosum quæ regis Idaliùm,
Quid me collubuit incestis urere flammis ?

Dextera cur alibi non fuit iſta potens ?
Frigida deserto queritur Catharina cubili,

Irrorans tepidis lumina fluminibus.
Desine me lachrymis & te, Regina necare:

Mitte, nec in vanis ſpem tibi pone minis,
Hunc cupis amplecti? cui tela minaris, & igneis ?

Huic tu blanditias deliciasque paras ?

Cujus

Cujus in exitum acris non vocatus arces,
Quæque mihi tumidas gens jacet inter aquas?
Quæque jacet exilium magno devota Nepoti?
Quæque procul nostrâ de regione manet?
Mirabar Maerom funestam pæde virelli:
Desino mirari, plus feritatis habes.
Istius est animi crudeleis volvere motus,
Qualibus est ætas vix violata prior.
Immitis oculos tenero satiare cruore,
Membraque sparsa pio ferre epulanda patri.
Non ita vicino mihi duruit æquore pectus,
Nec taleis animos dant fera stabra mihi.
Non, tua contemnens, aliena cubilia sector:
Est aliud quod nos arcet ab ore tuo.
Excludunt olim complexibus, & opas
Germani cineres, tristis & umbra, mei.
Nox erat, & nigrâ velaverat omnia veste,
Hærebam nexis tecum ego brachiolis,
Membraque languidulo reparabam fessa sopore,
Cum stetit antè oculos pallidus ille meos,
Injiciensque manus, Sunt hæc mea gaudia, dixit,
Gaudia fraternâ non bene rapta manu.
Venit in ora color, qualem vix ille gerebar,
Crinis in attonitâ fronte supinus erat.
Daveniam frater, dixi, juvenilibus ausis,
Et tua jam posthac gaudia solus habe.
Sic te nulla premant onerosæ pondera terræ:
Quæque frui vivum non voluere Dei,
Hanc olim sociam tibi dent in valle beatâ,
Tecum perpetuas ducat ibi choreas.
Quâ nemus Eridani per odorum volvitur unda,
Umbraque sit tædis æmula nulla tuis.
Audiit, & tenneis in ventos cessit imago.
Ex illo veritus est torus iste mihi.
Sunt aliquid Manes, & corant multa sepulcri.
Nunquid Achilleum flebilis ad tumulum

Regia truncatum projecit filia corpus.

Ferret ut extincto gaudia pacta viro.

Non mihi germani rapieris ad alta sepulchra :

O, liceat terris te superesse diu,

Et tua felici decurrant stramina fuso,

Dum mihi securus te sine somnus car.

FINIS *Funerarium.*

IOAN-

IOANNIS
SECUNDI
SYLVARVM
Liber.

I 7   Primarum

P R I M A M in hoc libello, non prorsus contem-
nendo, Sylvam; elegans in primis & festivum
Poëmaticum, Auctor in Hispaniâ, cum illustrissi-
mo Cardinali Ioanni Taveræ Archiepiscopo To-
letano à Latinis Epistolis & Actis esset, scripsit;
misitque ad amicissimum sibi Petrum Clericum,
ex Montissonio Aragonum, Kal. Octobr. 1533.
Extatque Epistola, quâ cum misit, Lib. 1. num.
xii. Vbi inter alia hæc legimus,

Materiem risus (nam sic, jucunde, mereris)

Montibus in nostris carninalibusq; dapus.

In quibus omnigenos Regina Pecunia luxus

Explicat, & nitidaq; micat inter opes.

Qualis in aspectu Latii Cleopatra Tyranni

Sedit divitiis orbis amicta vagi.

Illam ego cum famulis, illam cum divite cultu,

Permitto manibus, Petre jocosè, tuis.

Iusque tibi trado, quod in hanc mihi competit,
omne,

Et dominum magna te facio Domine, &c.

Hæc erant quæ in Sylvarum limine volebam,
Lector, nescius ne esses. Vale. 1631.

I O A N -

IOANNIS
 SECVNDI
 SYLVARVM.
 Liber.

REGINÆ PECVNIAE
Regis.

SYLVA I.

EST via perplexis per longa meatibus antra,
 Regia gemmaris quâ panditur aurea valvis
 Ingentis Divæ, paribus quæ cum Iove summo
 Obtinet auspiciis secti moderamina mundi.
 Si qua fides rebus dubiis, jacet orbesub illo,
 Quâ Tagus auriferas volvit rubicundus arenas,
 Nidorem fumosque exhalans divitis Aulæ
 In terras Angustæ tuas, ditissime regum
 Carole, Telluri pacatæ fidus amicum;
 Inque urbem trachisque tuos, amplissime Prasyl
 Tavera, ô decus Hesperis, culcincta recens
 Mœnia gurgitibus ripisque nitentibus auro
 Submisit venerans nuper sublime Toleum;
 Divinumque senem præfecit ditibus aris:
 Maxima quem Dominum inspirat Roma, Tagoque
 Iampridem Tybris liventibus invidet undis.
 Non illuc Phœbus flammis rutilantibus intrat,
 Nec

Nec cùm prima vehit sopito lumina mundo,
 Nec cùm de vexo premit arvaliquenxia curru
 Terhyos undisonæ, nec cùm flagrantibus horis
 Æthere stat medio: quid enim fulgentia latè
 Perpetuis auri radiis & iaspide fulvo
 Attria, nativasque facies jaculante pyropo
 Cynthius immisso nequicquam lumine lustret?

Regina in mediis magnæ penetralibus Aula,
 Aurea tota, sedet folio sublimis in aureo,
 Diffundens radiantem omni de corpore flammam:
 Qualis erit species, solido si cudad ab auro
 Inronsi statnam Phœbi Vulcanus, & ora
 Flammigeris cingat radiis, & in igne repostæ
 Educat subito candentis pondera massæ.

Hæc est illa, cui famulatur maximus orbis,
 Diva potens rerum, domitrixque Pecunia fari,
 Telluris magnæ Plutique sacerrima proles.
 Cujus orati petierunt sæpè Tyranni
 Fœdera, sæpè suas spes damnavère repulsi,
 Ex quo Pellæi juvenis temerarius ardor
 (Credere si fas est, nec fallit cana vetustas,)
 Magnanimæ tentavit heræ violare pudorem.
 Tempore nam ex illo tacitis nova regna sub antris
 Instituit, petitque placet penetralia Matris:
 Tergeminamque domum munimine clausit ahenis:
 Septa procul labyrinthæarum ambage viarum.

Prima quidem teritur concursu semita denso,
 Virque viro, pedè pes urgetur, & omnis eodem
 Turba ruit properans, juvenumque Senumque, Vi-
 rûmque.

Antra sonant planctu gradientum, duragemiscit
 Et subdidit humus, repetito sancita passu.
 Non tam multa solo bifidis vestigia punctis.
 Servat arenoso, ditis quæ mille coloni
 Læta greges via balanteis in pascua mittit
 Sole novo, & totidem saturos in ovilla cogit,
 Cùm super Hesperiam lux inclinata recumbit.

At

At postquam in tenebras ventum est, & in aspera
saxa,

Implicitasque vias; hæret mentisque speique
Orba cohors: pars magna terrò indignata refertur:
Pars magnis enixa animis obdurat, iterque
Rumpit anhelæ, urgens contra Fatumque Deosque:
Mox defecta malis nigro tabescit in antro
Emoricens, & congestis iter obstruit arctum
Corporibus; pauci nati melioribus aëtris
Optatos tetigere locos, Aulæque recepti
Ad lumen stupuere novum, clausique tenebris
Tam longis oculi vix admisere nitorem
Insolitum, ingentem, latè efflagante metallo:
Vsq; adeo ut multis nebulâ lux illa perenni
Obruerit fractos jucundi luminis orbeis;
Heu frustra ignavis manibus gemmas, ebur, ostrum,
Auratumque solum dubio pede tentaturis;
Nec formosa Deæ visuris ora serenz.

Antè fores opus ex auro memorabile sculptæ est,
Auro opus immixtum fulvo, viridique smaragdo
Aurea dimidia fulgente tantia parte
Signa, at planities viridi exæquata smaragdo est.
Ignoræ posuere manus. Sedet ordine primo
Alma parens, aperitque sinum pulcherrima Tellus
Sylvisque, fluviisque, & floribus interpietum,
Dives opum Cereris, gemmarum dives Iacchi,
Dives & Hesperidum sylvis, passimque coruscis
Incustodita pendentibus arbore pomis.
Nec non & fulvo demonstrans vimine ramum
Infernæ Iunonis opes, quæ Troius heros
Dona ferens Hecaræ, Maneis penetravit ad imos:
Liberæque ad Superos iterum vestigia vertit.

Tellorem magno circumsonat æquore Nereus,
Et centum liquidæ Nereo genitore Sorores.
Hæ caput attollunt, hæ mergunt gurgite cano,
Pars stringunt madidos adverso sole capillos,
Pars ducunt choreas, & candida brachia quassant
In numerum, cadent fulvis vada cæcula spumis.
Oma!

Omnibus at longè vasti de finibus orbis,
 Turbaros maris in fluctus Aquilonibus atris
 Flumina labuntur, pellucidior metallo :
 Antè alios liquido Pactolus Lydius igne
 Fulminat, ignito Tagus effervesce, & Hermus
 Gergite, non raris distincti flumen arenis :
 Sed puro, per cultauro splendentia fuso.
 Non aliter, quam cùm fulvos Æthiæ per antra
 Mulciber effudit rivos fornace reclusâ,
 Cùm nova sollicito properaret tela Tonantâ,
 Vasta Giganteos disturbatura labores.

Stat juxta fulgens auro Berecynthius Heros,
 Auriculis asini nondam insignitus acuris :
 Qualis erat, manibus cùm se tentaverat ipsum
 Aurificis, donumque Dei damnasset iniquum,
 Inclusus, nimium proprio, jam totus in auro.
 Ille tamen quondam, sacro se in flumine versans,
 Diluit auctoris damnosum munere lucrum.
 At manus artificis tali modò sculpsit in auro
 Docta Midam, nullis quod aquis mollescat, ut illis
 Æternùm stolidus spectetur imagine dignâ.
 Stat quoque nunc oculis etiam formidine plenis,
 Vix benè sopitum credens recubare draconem,
 Vellere Phryxæo rutilans Pagæus Iason.

Tertius hic etiam, sed longè clarior, astat
 Nubila qui rapidis perfringit hiæntia flammis,
 Attonitas terrens animas reboante tonitru :
 Longè illi modò fulmen abest, regalia longè
 Sceptra jacens, vultusque dei, nec credere posses:
 Esse Iovem, credi nî vellent omnia vates,
 Imperiumque suum nullis includere metis
 Monstruosu didicisset Amor: cadit æthere ab alto
 Iupiter, indomito mentem liquefactus ab æstu :
 Perque vias intentatas, auroque parentem
 Custodesque auro fallens, auroque puellam,
 In gremium Danaë flavo descendit in imbre :
 Et mollem Domina instillat lascivos amorem.

Hæc, ubi regificis celebrat solennia ludis,

Pra:

Præfigit tria signa suis Regina triumphis.

Illam autem tollentem animos, atque alta tuentem,

Anlâ in medio, & sceptrum regale moventem

Circumstant variz dextra lævaque figuræ :

Diversorum gens operum : mirabile visu.

Hinc furibunda quatit rigidam Bellona bipennem

Avectis dives spoliis, & Martius horror

Per fera castra fremit, captezque fit urbis imago.

Arma, tubæ, lituique sonant, & tympana rauca,

Tinnituque fragor densus miscetur acuto.

At parte ex aliâ, nitido placidissima vultu

Pax sedet, aureolum spicis evincta capillum,

Palladiâque gerens felicem ex arbore ramum.

Æ gremio Bacchique liquor, varijque coloris

Poma fluunt, Cererisque fluunt uberrima dona :

Omnia quæ, postquam terram tetigere potentem,

(Admiranda cano) croceum ducuntur in aurum.

Fortuna antè alios magnum sibi vendicat illic

Imperium, regni que tenet communia sceptræ :

Instabilemque globum gemmis ornavit, & auro :

Proximaque accubuit Dominæ, quam Gratia cir-

cùm,

Ventosusque FAVOR, fa'lax & Opinio vulgi,

Elatisque superciliis, vultuque tument

Incedens, cælumque oculis & inania captans,

Ducit inauratam vesana Superbia pompam :

Læta opibus, formæque, & adulatrice cærvâ.

Fortunam contra posita est, & lumine claro

Aspicit indignantem, & despicit æmula Virtus:

Ingenium solers, indefessusque Labores

Assistunt, celebri quos ordine mille sequuntur,

Artes, humanæ solatia dulcia vitæ.

Proxima, septa satellitio Regumque Ducumque,

Stat pia Religio, cultus pertæsa priores,

Barbamque, tritamque rogam, lacerasque lacernas,

Et peram, & Cynicæ gentis monumenta bacillum:

Pro quibus excubios amplexa est mitra capillos,

Mitra

Mitra micans auro, pellucidulisque lapillis,
 Et picturatis collo jacet infula filis
 Demissa ex humeris. pectusque, & brachia, &
 imos

Palla premit talos auro gravis intertexto.

Heic Leges etiam sanctæ, & veneranda Senatus
 Decreti antiqui, (quis credere posset & illud ?)

Antè pedes Dominæ flexâ cervice recumbunt :

Proque levi magnæ nutu Rectricis, in omneis

Vertunt se facies, & lusu Protea vincunt

Mirifico, ridente Deâ, & tollente cachinnos

Contemprice sacri Iuris Legumque Rapina :

Effera quæ lava princeps in parte resedit,

Auratam chlamydem nigro perfusa cruore.

Heic Furta, Insidizque latent, Fraudesque, Do-
 lique,

Squallida Avaritiæ circum præcordia Matris.

Omnibus his nigra caput est in nube sepulchrum,

Scilicet ut celent vulpini dedecus oris,

Exiguos oculos, rostrique petacis acumen.

Nec procul hinc, tabulis loculoque onerata tu-
 menti,

Aurivoros impellit equos, curruque volucris

Præcipitata, rapit, celeres Vrsu calendas.

Nec Libitina suos non heic quoque repperit usus,

Attollitque rogos, & testamenta resignat.

At circum auratasque trabeis, aurataque testa,

Aureaque insomnes circum laquearia Curæ

Sridenteis agitant pennas, examine longo.

Qualiter, ut fama est, Stygiæ per inania ripæ

Palantes volitant animæ, quas aspera fata,

Indeplorato sparsis in funere membris,

Sedibus exclusere suis, & honore sepulchri.

Nec minùs interea Risus, Lususque, Iocique,!

Dulcesque Illecebræ, & lactanteis nuda papillas,

Nuda gena, Cyprioque madens à rore Voluptas,

Porticibus currunt longis : Iuvenumque puellis

Mixta ruit series : & mutua gaudia jungunt.

Ipsa

Ipsa suis Cytheræ præest pulcherrima sacris,
 Et Puer arcitenens operosa ludit in aula,
 Sæpè choros juvenum rædâ petulante laceffens,
 Sæpè puellarum succendens pectora flammis.
 Spicula quæ etiam dominam molitus in ipsam
 est

Sæpè proterva ferox, & in auro condidit aurum.
 Hactamen in solâ fertur damnaſſe caducos
 Sæpè Puer plorans arcus, obtusaque fregit
 Tela genu, illiſitque ſolo, pedibusque tenellis
 Calcavit, fruſtraque Venus ſolata dolentem eſt.
 Nam proprio, mirum, Regina indulget amorî :
 Ac facies juvenum pictas exoſa, ſenileis
 Diligit amplexus, & frigida baſia caprat
 Vinctorum podagrâ lapidoſum corpus, & ævi
 Emenſi longis ambagibus incurvorum :
 Feſſa quibus prono ſubnitens vira bacillo,
 Ultima declivis tetigit conſinia metæ :
 Pulſa procul thalamis mœret formoſa juvenus,
 Purpureas ſignata genas lanugine primâ.
 Non illos madidi myrrhâ redolente capilli,
 Lucida non tereti diſtincta monilia collo,
 Ebria non Tyrio commendat murice palla,
 Tinnulaque arguto reſonantia pollice fila
 Phœbææ cytharæ, cantuſque, & docta choræis
 Tibia ſaltandis, & melle fluentia verba.
 Si tamen eſt horum quæquam dignata cubili
 Diva ſuo, felicem illum ſuper omnia, felix
 Si tamen eſſe cupit, naturaque mitis in illo eſt :
 Illi Diva potens ſecrætâ è ſede revulſum
 Ignotum donat argenti pondus, & auri,
 Exemptum curis, purum, & ſine labe metallum :
 Quod recreet mœſtes animos, & turbida mentis
 Nubila diſcutiat, & proclinaræ Inventæ
 Tempora florentis longos extendat in annos :
 Vnde Favor ſurgatque hominum, ſurgatque Deo-
 rum,
 Et læti juvenis felicia facta ſequatur

Gratia

Gratia multa comes, cumque altis Fama Trium-
phis.

At verò, numero ex omni, quem maxima ser-
vant

Atria, conspicitur vater vix unus, & alter:
Atque illi longè priùs abjecere poëte
Squallentem vatri faciem, crineisque iara
Laurigeros, vel Puniceo texere galero:
Mentitâque Deam taciti sub imagine fallunt.
O, vatum gens infelix, frustra que profani
Contemptrix populi, frustra nutrita sub antris
Pierii, frustra choreis admissa Dearum,
Lucorum roseis in vallibus antiquorum,
Si vobis infesta manet Dea maxima, cujus
Concussus sceptro terræ tremit orbis & omnis
Regia turbatur mugit procul Amphitrites.

Ipsè ego, roriferæ per blandâ silentia noctis,
Ductus in illustrem longis anfractibus Aulam,
Aut vidi, aut vidisse Deam per somnia rebar.
Mox avidis tentabam oculis in imagine blandâ
Hære, & si somnus erat, vaga numina somni
Orabam, volucreis aliò ne verteret alas:
Neve quis, optabam, me compellaret amicus
Sopitum, strepituve pedum turbaret iniquo.
Omnia conabar frustra: vix viderat illic,
Et tactum ramo iussit discedere vatem
Regina, imperioque minas adjecit, & iram.
Nec mora, cum Dominâ, cum cunctis Regia gem-
mis,

Cumque satellitio, cum pondere divitis auri,
Par levibus fumis, tenuis evasit in auras,
Noctisque antè oculos facies inamœna remansit.

EXP O-

EXPOSTVLATIO CVM NEPTVNO,

*In diluvio quod in Patriâ contigit**anno M. D. XXX.*

SYLVA II.

SALSI POTENS magni frater Neptune Tonantis,
 Undivagos latè campos, & livida regna
 Qui data sorte tenes, vitreâ dominator in aula,
 Quid tantum Pater alme paras? an secula Pyr-
 rhæ, &

Dencalionzas iterum expectabimus undas?
 Et quærendus erit vacuæ novus incola terræ?
 Proh scelus, obœuit tumido Zelandia ponto,
 Amplaque fertilibus spoliatur Flandria terris,
 Hollandosque premunt nihilo leviora colonos.
 Aggeribus spes nulla manet, prosternitur undis
 Dives opum tellus malefidis credita glebis,
 Testa, domus, & mita suis armenta colonis,
 Cumque pecus pastore fuit, cum pignore mater.
 Atque aliquis, quem fors fugientem exemit aquæ vi
 Servatum truculenta fami, vel ab arbore celsâ,
 Monte vel aërio spectat seu conjugis ora
 Pallida, seu natos, seu si quid charius illis,
 Sub pedibus fluire suis, moriturque videndo.
 Iamque stat æqua mari tellus discrimine nullo,
 Apparentque vago turres in gurgite passim,
 Quas velut ignotas formidat navita cauteis,
 Quasque colunt pisces, Veneris procul alite pulsâ,
 Et quæ quadrupedemque equitem, celeremque per
 arvum

Sunt loca passâ rotam fluitantibus in via nautis,
 Ferre ratem discunt, & vela parentia ventis:
 Quaque stetit crescens nuper felicibus arvis

Ardua

Ardua nunc illac loca per natalla quercus
It, volucrique secut, non sic sibi cognita, cursu.

Sicne, pater Neptune, decet? sicne ira Deorum
Sollicitat quoque sæva animos? quæ causa fu-
roris?

Fare, quid innocuam potuisti mergere gentem:

An'ne tuos toties mortaleis visere fineis

Non pateris? spolioque maris ditescere vasti?

Inquet tibi cessum fatali sorte tridentem

Pridem terrestris jus usurpare Tyrannos?

At poteras pelago merita nece perdere nanteis,

Mortaleisque semel regno prohibere liquenti.

Quid miseri meruere viri, qui vomere terras

Exercent patrias, infames crimine nullo?

Imperio ut, violente, tuo furibundus aquas

Imperas incautos vitâ spoliaret, & agris?

Aut spoliaret agris, vitamque relinqueret agram

Per lachrymas & per suspiria traducendam?

Quos mihi nunc videor nequicquam multa que-
renteis

Cernere, & hen, surdo jactanteis talia Ponto:

O, nimium felicem illum, quicumque colonus

Cum pecore, atque casâ, durique laboribus avi

Piscibus esca natat, liquido benè funere merfus:

Longa nec annosa timet infortunia vitæ.

Nos patriis exuti opibus, rerum omnium egeni,

Ignota exilia & longinquas quærere sedes,

Vesanamque famem cogemur ferre. sed anne

Omnibus ereptis, diræ violentia Sortis

Eripuit quoque posse mori? moriamur: & ultro

Præcipites animas pelago jactemus avaro.

O varios hominum casus! ô cæca futuri

Pectora! quos modò florentes, opibusque super-
bos

Viderat exorients, prostratos vidit Apollo

Oceano tincturus equos: Nunc ite, secundis

Fidite mortales rebus, Sortique rotanti.

Non potuit quisquam de tot, quos munere pavit
Vasta

Vasta suo Tellus, nunquam prece, thure, vel auro
 Sic sibi devinctos animos habuisse Deorum,
 Ut sibi venturam promittere quiverit horam.

*In vicissitudinem rerum, instabilemque
 Fortunam.*

SYLVA III.

O MNIBVS horis
 Nemo beatus.
 Lubrica Sors est,
 Nescia certâ
 Sede morari :
 Quum stat in imo,
 Tendit in altum :
 Quum stat in alto,
 Tendit ad imum.
 Phœbe remotas
 Pronus in undas
 Sides, & idem
 Tramite sueto
 Aurea notum
 Planstra retorquet
 Gratus ad ortum :
 Per te ubi lætis
 Candida terris
 Reddita lux est,
 Proxima furvis
 Torva tenebris
 Nox manet ægrum
 Scilicet orbem :
 Quæ simul atque
 Ingruit, uno
 Cuncta colore
 Turbida miscens,
 Aëra, sylvas,
 Flumina, ripas,

Pra-

Prædia, colleis,
 Iam meditatur,
 Ferre soporis
 Lumina terris,
 Vesta coruscis
 Nuncia Phœbi Au-
 Rora quadrigis.
 Bruma ubi nigris
 Horrida ventis
 Abstulit omncis
 Undique flores,
 Abstulit agris
 Gramina calvis,
 Misit iniquas
 Dira pruinas,
 Reddidit altis
 Montibus æquas
 Grandine vallis,
 Et glaciale
 Marmore texit
 Frigida pontum,
 Dulce redit Ver,
 Et redit Æstas
 Tincta virentis
 Rore capillos,
 Cincta caducis
 Tempora spicis :
 Restituitque
 Flamine molli
 Gramina campis,
 Et spoliatis
 Reddere gaudet.
 Tegmina sylvis;
 Sedula pictos
 Ornât apricis
 Floribus hortos :
 Scilicet ut sit
 Quod fera rorsum

Perdere

Perdere possit

Bruma revertens.

Quum Zephyri flant,

Quumque sereno

Turbida movit

Nubila cælo

Clarus Apollo :

Iam Boreas, jam

Iamque protervus

Auster, Orionque

Imminet udus.

Perpetuum nil.

Cuncta recurrunt

Ordine certo :

Gaudia luctus

Occupat amens;

Seque superbis

Funera miscet

Sæva triumphis.

ECHO.

SYLVA IIII.

Colloquuntur VIATOR & ECHO.

O, quæ Diva cævos colis recessus,
 Sylvarumque regis domos opacas,
 Tu quæ de reliquis Deabus una
 (Quas frondesque juvant, juvantque fontes,
 Audiri toties, vidêre nunquam :
 Dic, quæ finis erit meo calori,
 Imas qui mihi devorat medullas ?
 Vt formosa tuas voravit olim
 Superbo è Pueri decentis ore,
 In flatum revoluta quum jaceres
 Languens umbra, superstitemque solâ
 Vitam voce brevis tenera aura.

Dic : nam fortè libet meas querelas

Audire, & vereres novare curas.

Dic, oro, poterit quid impotenti

Seros ponere limites amori ?

ECHO. Mori. VIATOR. DI meliora, siene nobis

Ad canos igitur dies manebunt,

Et canos quoque non dies relinquent

Singultus, lachrymæ, gravesque voces ?

Aut mox abjicienda prima vita est ?

ECHO. Ita est. VIAT. At licet ite perque genteis,

Perque undas, ubi nulla me sequatur

Sublati ex oculis Amoris ala.

Non illic Dominæ procul relictæ

Mentem sidereæ facesperurent.

ECHO. Vrent. VIAT. Non roseum os, genæque

tangent.

ECHO. Angent. VIAT. Sed dolor hic levis, bre-

visque.

Fomento citò destitutus omni

Sese conficiet, negante vel te.

ECHO. Ante vel te. VIAT. Adeò ne amarum a-

mare est ?

ECHO. Mare est. VIAT. Hei mihi, quicquid est

malorum

Admittit medicas amatque curas,

Nullâ solus amor levatur arte,

Non cantu perit, aut perit venenis,

Spernit consilium fidele, spernit

Quicquid mens benè suada prodit. ECHO. O-

dit.

VIAT. O, ne, ne mihi talium dolorum

Sensus ter misero super sit ullus,

Quàm malle mediâ stupere sylvâ,

Duræ cortice membra testus orni,

Quâ Caurus mihi, quâ protervus Auster

Nequidquam, Boreasque spiritosus

Hinc illinc quatiantque vellicontque

Amore

Amoto querulas dolore frondèis :
 Aut tecum in liquidas abire voces :
 Per sylvasque volare, perque vallis.
 Saltem læta sonare tunc subinde
 Possem, quum facili fruens amore
 Feliceis caneret viator igneis,
 Nec semper grave diceremus, heu ! ECHO. Heu !

Epithalamium lascivum.

SYLVA V.

HORA suavícula, & voluptuosa,
 Hora blanditiis, lepore, risu,
 Hora deliciis, jocis, susurris,
 Hora suaviolis, parique magnis
 Cum Diis & love transigenda sortes
 Hora quâ poterat beatiorum
 Nec Gnydi Dea sancta polliceri ;
 Nec qui cum pharetrâ pererrat orbem,
 Curis gaudia delicata miscens,
 Pennâ splendidus aurâ Cupido ;
 Magni pronuba nec Soror Tonantis
 Nec qui floridulas Hymen puellas
 Raptas è gremio tenace matrum
 Involvit cupidis viri lacertis.
 Rupis incola floriger canoræ,
 Advecta est, serie rotante cœli,
 O, felix juvenis, puella felix !
 Felix sponse, cui cupita flamma
 Iam nunc in geminis quiescet ulnis,
 Puella ætheriâ beata formâ,
 Qualem magna Venus, velitque Iuno.
 Et quæ casside Martiâ refulget
 Sancto vertice procreata Pallas,
 Si junctæ statuans adire vallis
 Umbrosas iterum virentis Idæ,
 Quâ spectanda vel hæc, vel hæc, vel illa,

Quo.

Quovis iudicio superba malum
Victrix aureolum reportet astris,
O, felix juvenis, puella felix!

Felix sponsa, cui cupitus ardor
Affusus modò lectulo in beato,
Stringet colla tenacibus lacertis,
Insigni juvenis venustus ore :
Istis qui roseis tuis labellis,
Istis qui niveis tuis papillis,
Isto qui rutilante crine tactus,
Isto lumine qui loquace victus,
Iampridem tacito voratur igni,
Lentumque increpat usque & usque Solem,
Tardamque invocat usque & usque Lunam.
O, felix juvenis, puella felix!

Votis fervide sponse, parce votis,
Et suspiria mitte, mitte questus,
Tempus accelerat suâve : mitis
Exaudit gemitus Venus suorum :
Condit Cynthus ora, condit ora,
Seque gurgite perluens Ibero
Cedit noctivagæ locum Sorori.
Et quo gravior haud relucet ignis
Coniunctis animis amore dulci,
Producit caput, emicatque cælo
Ductor Hesperus aureæ catervæ.
O, felix juvenis, puella felix!

Iam Virgo thalamum subibit, unde
Ne virgo redeat, marite cura.
Iam virgo niveis locata fulcris
Adventum cupiet tuum, tremetque,
Perfusa ingenio rubore mælas.
Forsan & lachrymis genæ madebunt,
Et suspiria fundet, & querelas :
At tu nil remoratus, & querelas,
Et suspiria, lachrymasque tolles,
Abstergens oculos tuo ore, dulce
Murmur pro querimoniis reponens.

O, felix

O, felix juvenis, puella felix !

Ergo, membra ubi virginis decoræ
Felix candida lectulus fovebit,
Membra languidulo parata somno,
Et molli quoque te toro locatum,
Supra purpureos beata reges,
Supra constituet Iovem Dione ;
Mox te blandidicis parare rixis,
Mox te molliculæ parare pugna,
Motus occipies calore justo :
Belli prospera signa non cruenti
Figens mille protervus hic & illic,
Collo basia multa, multa mâlis,
Labris basia plura, plura ocellis :
Repugnabit, & improbum vocabit,
Et dicet, Satis est, tremante voce,
Arcebitque manu proterva labra,
Propelletque manu manum protervam.
O, noctem ter, & amplius beatam !

Pugnet strenua ; pugnet illa, pasci
Pugnando teneri volunt Amores.
Pugnando tibi duplicatus ardor
Vireis sufficiet novas in arma ;
Tunc per candida colla, tunc per illud
Quod certat ebori nitore pectus,
Nunc per crura tenella, perque ventrem,
Et quæ proxima sunt & huic & illis,
Saltu volve agili manum salacem :
Et tot millia junge basiorum,
Quot cælum rutilos tenebit igneis
O, noctem quater & quater beatam !

Nec desint tibi blandulæque voces,
Et quæcunque juvant perita verba,
Nec cum murmure sibili suâves,
Qualeis dant Zephyro sonante blandum
Frondes ; quale columba, quale cygnus
Annosus moriente spirat ore :
Donec victa potentibus sagittis,

Et cœco Pueri volantis igne,
 Paulatim, minùs & minùs severa,
 Poner purpureum toro pudorem,
 Collum in brachia nexuosa dedens,
 Collo brachia nexuosa stringens.
 O, noctem quater, ô quater beatam !

Tunc tunc oscula delicata sumes,
 Nullis contemerata quæ rapinis
 Hærebunt vario morata nexu.
 Tunc lusus simileis, pareisque virgo
 Reddet delicias, & os hinculum
 Iam pridem patulo licenter ori
 Committens, animæ libidinoso
 Fragrantis cupidum beabit haustu:
 Mox lusu quoque molliore ladens,
 Dicet blanditias suaviore,
 Emitter digitos licentiores,
 Finget nequitiam salaciorem.

O, noctem nimis & nimis beatam !

Tunc arma expedienda, tunc ad arma.
 Et Venus vocat, & vocat Cupido :
 Tunc in vulnera grata proruendum.
 Huc, illuc agilis feratur hasta,
 Quam crebro furibunda verset ictu
 Non Martis soror, ast amica Martis
 Semper læta novo cruore Cypris.

Nec quies lateri laborioso
 Detur, mobilibus nec ulla coxis :
 Donec deficiente voce anhelâ,
 Donec deficientibus medullis,
 Membris languidulis, madens uterque
 Sudabit varii liquoris undas.

O, noctem nimis, ô nimis, beatam !

Sudate ut liber, & diésque longas,
 Noctisque exigit impotente lusu :
 Et brevi date liberosque dulcibus,
 Et longo ordine blandulos nepotes,
 Quæ vobis senji minuta turba

Olim

Olim sollicitos levabit annos,
 Arcebit querulos toro dolores,
 Languentum tremulos fovebit artus,
 Componet tumulo pios parentes.
 O felix juvenis, puella felix!

ORPHEVS, ECLOGA.

SYLVA VI.

ORPHEA Threïcium Lycidas, patrem Orphea
 vacum,

Amisâ viduum bis conjuge, sola per antra
 Mœrentem, vocesque trahentem pectore ab imo
 Feralis, & fracta gravi nemora avia questu
 Infelix cecinit desertis Pastor ab antris,
 Formosi pecoris, lanæque oblitus, & herbæ
 Surgentis vario per mollia prata colore,
 Et canis, & mulæ, sed non oblitus amorum,
 Quos illi, placidis assuero semper in agris
 Nympharum cupidis amplexibus indulgere,
 Moverat, heu, glaucisque oculis flavoque capillo,
 Astuque fastuque valens urbana Neera,
 Intractam Veneris præcellens alba columbam,
 Et canum Veneris florem, gelidæque Pyrenes
 Vicinas candore niveis & frigore vincens,
 Et cannis Pueri & magno malè digna furore.
 Illum deserti montes, & frigida saxa,
 Montibus & qui desertis gelidisque feroces
 In saxis stabulant ursi, gemuère gementem.
 Getulæque procul suspiravère leonæ,
 Notæque notarunt intonsæ ad carmina quercus,
 Annosæ quercus, & iustifæræ cupressi
 Logentem circumstabant: ast optima mater
 Ad tristes extra modos, stupuitque sonantem
 Calliope, dixitque, Meis num forsitam istis
 Natus inest sylvis? & bis remeare sub auras
 Evaluit? Ditemque novo modulamine vicit?

K 1

T---

Tergeminique canis compescuit ora canendo
 En iterum ? nec plura, ruens petit oscula falsæ
 Infelix nati : mox spe dejecta, suavè
 Erubuit : tamen & vero se junxit, & unâ
 Divinam citharam digitis tentavit eburnis,
 Mœstaque suffecit lachrymas, & verba canenti.

Ergo, quum fugeres juvenem, castissima con-
 junx,

Vesenum virusque invito afflaret ab ore
 Tabificus serpens, non sufficebat ad Orcum
 Ire semel ? vitamque tuis exolvere fati
 Innocuam ? aut lachrymas impendi in funere par-
 cas

Chara tuo ? nisi te, nisi te, charissima conjunx,
 Ipse retorquerem sub iniqui jura Tyranni ?
 Lethiferis demens oculis luctumque pararem
 Ipse alium sine fine mihi ? me mitior anguis
 Ille fuit, diri tantum malus ultor amoris
 Ereptam celeri te reddidit ille marito:
 Ipse ego te mihi te rapui, tu flebilis inter
 Excidis amplexus : damnosæque lumina longè
 Rapta fugis : quò dulcis abis ? jam te negat ipse
 Portitor illachrymans iterum transmittere cymba.
 Rex Erebi dolet ipse, dolet regina profundi
 Commiserans, legesque infracti Conjugis odit :
 Quæque meo primùm concussa pectora cantu,
 Ardentes oculis tenui sparsere liquore,
 Eumenidum guttis majoribus ora gravantur.

Tu verò neque me damnas, neque fata remor-
 dent

Te tua, nec velles nisi sic aspecta reverti :
 Tota sed in curas viduati conjugis acreis
 Intendis luctus : me me in suspicia, me me
 In lachrymas decet ire, animamque efflare nocen-
 tem :

Te nemus Elysium foveat, tibi mollior aura
 Consumat lachrymas : te nullo vulnere tardam
 Ad choreas Nymphæ vocitent, ducantque vagantē
 Securo

Securo per prata pede, quâ nullus in herbâ
Anguis odoratâ liventi sibilat ore.

Nos vitam in tenebris ægram luctuque trahamus,

Quâ non ulla pedes humanos semita ducat:
Ad glaciale Hebrum, deserti in rupibus Hæmi,
Mecum undæ, mecum antra gemant : mea plectra
sequitur

Ornique piceæque flectant, & largius aureas
Infami lachrymas diffundat ab arbore Myrrha.

Phœbe pater, si non falsos mihi narrat amores
Calliope, sume hanc citharam, mihi tensa remissa
Deficiunt ad fila manus : tu pollice luctum

Elice de fidibus, qualem Peneia Daphne
Cortice tecta novo, trunco exaudivit ab imo,
Damnavitque suos nutanti vertice fastus :

Qualem, labenti superingeminans Cyparisso.

Pro Puero ramis lugubribus inclinatus,

Oscula fixisti ligno suprema dolenti :

Qualem effundebas funesti in crimina Disci,

Optima quum tellus, generoso foeta cruore,

Ad tua purpureum submitit basia florem,

Dilectum florem, pro dilecto Hyacintho.

Eurydice, miseri Eurydice misera uxor aman-
tis,

Cur me tentantem Stygiæ vada vasta paludis

Non niger absorpsit violento vortice fluctus ?

Cur me tam mites spectastis Erinnyes ? & tu

Formidatarum custos ignave viarum,

Deposita triplicis jejuna gutturis irâ,

Ad mea ludebas blandâ vestigia caudâ ?

Vestrum erat hoc raptare caput, membrisque re-
vulsis

Per Phlegethontheas audacem spargere flammæ

Artificem : eluctatus in æra spiritus isser,

Cumque umbrâ rennis se confudisset amata

Eurydice, tutòque suos vidisset amores.

Hec, quis me citharæ tam blandum fila movere,

Quis Deas edocuit tam molli carmine Dilem
 Demulcere truem ? Serpenticomasque Sorores
 Ad lacrymas urgere novas ? tunc stridere raucùm
 Debebant, domino non agnoscenda canoro
 Stamina, & in medio vox intercepta palato
 Succidere : heu, gravis arte meâ mihi luctus inun-
 dat.

Mitis eras igitur Pluto, ut crudelior esses ?
 Fallacemque meo velares crimine culpam ?
 At non te, Siculo nuper de littore curru
 Præpete quam fugeres, in dulcem vertere prædam
 Sollicitos oculos vetuisset conscia mater.
 Hei, duras Fati leges ! semperque caducas
 Spes hominum pugnante Deo ! qui corda ferarum,
 Quî domui silices, proprios compescere motus
 Non valui, occultumque Deæ Cythereïdos ignem.

Ergo pro charâ suspiria anhelâ maritâ,
 Pallorem exanguem, maciem, horroremque tre-
 mentem,

Et Furias comites infernâ ab sede reduxi ?
 Nec posui curas Lethen sopire bibendo ?

Abde coloratos auro, Pater, abde jugaleis
 Fluctibus Herculeis ; meliùs Nox apta dolori est.

Redde coloratos telluri, redde jugaleis,
 Ecce mihi lachrymæ noctem fecere, dolorque,
 Turgidaque imbre diem prætexunt lumina densos
 Sic tenerum in sylvis morret Philomela Nepo-
 tem,

Sic Soror in rectis natum deplorat hirundo : .

Sic gemit arenti viduatus ab arbore turtur :

Sic nondum lachrymis satiatâ Memnonis umbrâ
 Lutea perpetuo stillat Tithonia rore.

Eurydice, miseri Eurydice misera uxor amantis,
 Me tecum, me debueras auferre sub umbras
 Præcipitem, vitam nobis mors illa dedisset :
 Ipsa Venus iunctos vallem duxisset in illam,
 Qua ver perpetuis fecundat odoribus arva.
 Ipse puer Veneris, flammâ lampada quassant,
 Discus-

Discussisset Amor nebulas Acherontis opaci.
Nunc noctem simul invisâ cum luce dedisti
Invidæ dux Erebi : moriartamen, en mihi laxis
Genûa labant nervis : exanguis serpit in artus
Pallor : & haud multum (memini) distamus ab
umbris,

Mœsta per ignavam quas volvit cymba paludem,
Squallida peioris nanteis confinia ripæ.

Eurydice , miseri Eurydice misera uxor aman-
tis,

Bis moriens tecum Eurydice bis per Styga traxit
Hanc animam, tecumq; manet pars maxima nostri:
Corpus inane traho tenui vix mobile vento :
Qualem Thessalicis immisto carmine succis
Inspirant animam per frigida membra caducam
Monstrifici vates : aut qualia luce carentum
Instabili simulacra vicûm discurrere motu,
Et tenuels miscere sonos & inania vocum
Mormura, solliciti per somnia vana videmus.

Eurydice, miseri Eurydice misera uxor amantis,
Eurydice, quo me fletu tua fata piare,
Quove jubes gemitu ? quid me tolerare cruentum?
Aspice cum scisso laniaras pectore vesteis,
Aspice cum tepido lachrymas certare cruore,
En tibi, damnâmus tenebris hæc lumina cæcis,
Æternumque patris jubat Interdicimus illis,
Purpureum jubat, & sub nocte natantia nigra
Cogimus admissi lentâ intorlescere pœnâ.
En tibi quod nimio furiatum pectus amore
Intempestivo rupit mea gaudia voto,
Fœmineo nunquam posthac ardore calebit.
Nulla tuum pellex premet importuna cubile
Eurydice, nec primævos avertet amores
Mollibus illecebris Ciconum nurus ulla meorum.

Plura quidem dicturus erat : vicina canenti
Calliope vetuit, Lycidamque amplexa repressit.

Dis-

Dialogus Lucianicus.

DORIDIS & GALATÆ:

Latino carmine redditus.

FORTIS De pelagi, ludentes littore curvo,
 Captabant radios aureæ Phœbe tuos :
 Heic Theris, heic Melite, Spio, Panopeaque virgo,
 Cymodoce, Doris, & Galatea fuit :
 Quùm Doris ficto Galatæam molliter ore
 Risit, & arguto strinxit amara joco.

DORIS.

Scilicet, egregiè tandem formosus amator
 Contigit, ô, felix jam Galatæa, tibi !
 Nimirum hic Siculus pastor. proh Numina, qua-
 lis !
 Deperit, ut passim fertur, amore tui.

GALATÆA.

Ne ride: qualis qualis tibi Dori videtur,
 Neptuno tamen est de genitore satus :
 Neptuno vitreis latè qui præsidet undis,
 Neptuno, à summo qui Iove primatenet.

DORIS.

Egregium verò, quòd sit Neptunia proles.
 Esto, sit altissimi filius ille Iovis,
 Quum tam deformis sit, agrestis, & hispidus, &
 quod
 Omnibus est unum turpius, unoculus.
 An verò genus ad formam prodesse putabas ?
 Hoc tibi deformis nomine pulcher erit ?

GALA-

GALATEA.

Imò, nec est deformis : & id quod dicis obesse,
 Hoc queat hoc formam nobilitare viri.
 Quippe quòd agrestis, quòd & hispidus, (hæc tæ-
 nam sunt
 Crimina, sic libitum est hæc vocitare tibi)
 Haud deformat eum, verùm mage Dori virile est.
 Crede, decet forteis hispida barba viros.
 Portò oculus mediâ nitidus qui fronte relucet,
 Et quem Phœbææ lampadis instar habet,
 Ille etiam decet hunc : hoc cernit certius uno,
 Quàm si vel duo, vel lumina mille forent.

DORIS.

Tu verò mihi jam Galatea videris habere hunc
 Non tibi amatorem, verùm adamare magis :
 Vsq̃ue adeò laudas, & quæ contraria formæ
 Iam formosa uti sint, atque decora, jubet.

GALATEA.

Haud equidem hunc adamo : tamen ista insignia
 vestra
 Scommata, & insulsos haud queo ferre saleis,
 Et planè invidia huc mera vos stimulare videtur,
 Quòd vos non itidem ut me Polyphemus amat:
 Quodque gregem nuper celsâ dum pascit in Æthnâ,
 Inter lanigeras conspiciendos oveis,
 Nosque procul mixtim per littora picta vaganteis
 Cernit, ubi pedibus prominet Æthna suis,
 Vestrùm non ullam vel solùm aspexit : at ipsa
 Visa viro cunctis pulchrior una fui.
 Meque proinde suo dignatus lumine solam est,
 Lumine sidereas exsuperante facies.

Hæc

Hæc ea sunt, hæc sunt, quæ pectora vestra remor-
dent:

Hinc illi risus, illepidique joci:

Namque hæc cuncta docent me vos præcellere
formâ,

Meque magis dignam quam Polyphemus amet.

D O R I S.

Scilicet, invideam quòd tu formosa videris

Lusco? & pastori quòd Galatea places?

Quanquam aliud, quæso, potuit quidnam ille pro-
bare,

Præter candorem, lactea Diva, tuum?

Ille placet, quod laccibus est & caseus illi:

Quod simile his, pulchrum protinus iste putat.

Tu verò cupis ipsa tuam si noscere formam,

Nec tibi iudicio stulta placere malo,

Pendenti è scopulo, si quando silentibus Austris

Pellucens placidis unda jacebit aquis,

Temet contemplare, precor: dabit unda colorem

Consimilem lacti, consimilemque nivi.

Atqui nulla quidem facies candore probatur,

Candida purpureis sit nisi tincta notis.

G A L A T E A.

Atqui ego nacta tamen, quantumvis candida, qua-
lem

Doris amatorem vellet habere sibi.

Nullaque de vobis quam vel miretur agaso est,

Vel pastor, vel quam portitor nullus amet.

Atque alia ut taceam, cantat Polyphemus: in omni

Et calami, & citharæ, doctus & artelyræ.

D'o-

D O R I S.

Mitte hæc, Diva precor ; cantantem audivimas,
in te

Pruriret nuper quum malesanus amans,
Verum, & sancta Venus ; rursus in certamine Pho-
bum

Excire obstreperus Marsia visus erat.
Quin ter credideram sylvis audire rudentem
Vicinis asinum, ter Polyphemus erat.
Ipsiusque lyrae corpus jurare volebam
Cervinum, nudis ossibus esse caput.

Cornua nam exstabant cubiti de more recurvi :
Quis putet heic hominem ? quis putet esse ly-
ram ?

Tum verò, inductis fidibus, speciosus amator,
Nec jungens sinui barbaram monstra lyrae,
Nescio quid tandem durum & stridebat agreste,
Observant parteis dum lyra voxque suas :
Sic uti non fuerit de cunctis ulla Deabus,
Quæ posset risus aut cohibere jocos.

Quid, quòd & ipsa quidem non est dignata boanti
Respondere Echo, garrula nympha licet :
Credo, Deam produit si forè audita fuisset
Reddere stridentis ridiculosque sonos.

Quin ulnis ursæ catulum formosus amator.
Gestabat, lusus, deliciasque suas.

Hirtus erat totus, quo, credo, gratior illi,
Quod similis setis & feritate fuit.

Quæ tibi non istum talem, Galatea, maritum
Invidet ? quæve hunc non velit esse suum ?

G A L A T E A.

Erge tuum nobis sit qui formosior, eis,
Monstra, & qui melius voce lyraque canat.

D O,

DORIS.

Nullum habeo, fateor, nec eò me nomine jacto,
Ac si sim multis sollicitata viris.

At verò talem, qualis Polyphemus, amantem,
Totus qui saniem, totus ut hircas, oler,
Quique infelices funesta ad littora pulsos
Devorat, hunc habes, hunc adamesque tibi.

Talia sunt, Nymphas retulit quæ fama marinas
Multa per alternas dicta dedisse viccis.
Quid jam, quid cæcum non posse putemus Ame-
rem?
Te quoque formosam si Polypheme facit?

Dialogus

POLYPHEMI & NEPTUNI.

*Partim ex Homero, partim ex Luciano
desumptus.*

ORBATVS charo Polyphemus lumine quon-
dam.

Dum cuncta in tenebras sentit abîsse nigras,
Littus, oveis, sese, montem, mare, denique flammæ,
Ipsaque luciflui plaustra corusca Dei,
Flebilis obscurâ titubans errabat in Æthnâ;
Incasans homines, sidera, fata, deos.
Annosam tandem pinum tellure revellit,
Ad mare vicinum quâ duce tentat iter.
Iamque propinquat, & id madido pede denique
sentit,

Mox oculum liquidis sanguine purgat aquis:
Murmura Neptunus quàm fortè in fluctibus imis
Audiit, & moto protulit amne caput.

At

At verò Natum extincto dum lumine cernit,
Exclamans Genitor littora dirapetit:
Protinus agnoscens Polyphemus voce parentem,
Sic sua cum gemitu tristia fata refert.

POLYPHEMVS.

○, mihi nequicquam Pater. ô, mihi sæpè vocate,
Hospite ab infando quæ modò damna tuli?
Qui mihi fallacis propinans munera Bacchi,
Præripuit sensus præripuitque pedes:
Donec in obscuris positâ cervice cavernis
Prostratus, somno languida membra dedi.
Hic me crudelis vina inter iniqua sepultum
Furtim adit, atque oculum, heu, vexto mihi te-
rebrat.

NEPTVNVS.

Quis verò, taleis potuit qui sumere pœnas,
Quis ve ausus tantum est, heu, Polypheme nefas?

POLYPHEMVS.

Esse tibi nomen, Nemo, mihi dicere primum:
Ast ubi cæruleas nave secabat aquas,
Iamque procul nostris fertur securus ab oris,
Et nullos arcus, spicula nulla timet:
Tum demum insultans, ter se jactavit Vlysses,
Et dedit hæc nostris ultima dicta malis:
Siccine debueras socios, ô, perfide Cyclops,
Dentibus imbellis dilacerasse viri?
Si neque nos, neque mortaleis scelerate timebas.
Debebas superos ac metuisse Deos.
Debebas metuisse Iovem, qui cuncta videbar,
Præsens hospitibus qui favet usque suis.
Ergò tibi fluidi putresceret luminis orbis,
Et hæc corvis forsitan esca nigris.

Sic meruit luisse Iovem Neptunie. nunc f;
 Crede tuum quidquam præ Iove posse patrem.
 Talia dum jactat magno temerarius ausu,
 Improperatque eadem non semel ille mihi;
 Ira subit mentem, partemque cacuminis alti
 Avello, extremis ultima tela malis:
 Et quum te genitor supplex in vota vocassem,
 Ut regeres ventis pondera missa tuis,
 Ad sonitum vocis corpusque & brachia torquens
 Mandavi rapidis saxea tela Notis:
 Arrestusque diu stabam, post tempora longa
 Quum dedit ingentem gleba relapsa sonum:
 Et quantum audire è trepidorum voce licebat,
 Navem sub tumidas pondus agebat aquas.

N E P T U N V S.

Iam scio, quem dicas: nimirum Ithacesius ille est,
 Qui modò ab Iliacâ navigat urbe domum.
 Sed quânam poruit, quânam hoc est ausus Vlysses?
 Iam pridem timidum quem mihi fama refert?

P O L Y P H E M V S.

Iam saturis ovibus, viridantia prata relinquens,
 Ducebam niveum post mea terga gregem,
 More meoque ibam nota, cheu, pronus in antra,
 Conscia tam miseri non prius antra mali:
 Quum subito apparet multorum turba virorum,
 Quid? nisi divitiis insidiata meis?
 Heic ego mox aditum, ne quisquam evadere posset,
 Claudebam, tacitâ gaudia mente fovens:
 Namque mihi taleis olim servatur in usus
 Maxima, non ullis petra movenda viris.
 Inde ornum flammis duram crepitantibusuro,
 Æthna revertenti quam mihi fortè dabat.
 Tum verò metuens, tentati & conscia furti
 Visa sibi est latebras quærere turba nocens.

Cor-

Corripui quosdam : nam quid ni? nempe latrones,
Et data sunt stomacho corpora pauca meo :
Quique sibi nostras prædam Neptune futuras
Crediderant pecudes, præda fuere mihi.
Procinus hic, seu nemo fuit, seu dirus Vlysses,
Cœpit versutos mente agitare dolos :
Et mihi, nigrantis falsâ sub imagine viri
Nescio quæ misero pharmaca mixta dedit :
Pharmaca grata quidē, fragrantia, dulcia : verum
O, pater, infidiis pharmaca plena malis.
Fix summo tetigi labro , & jam cuncta rota-

bant,
Imaque pars antrivisa suprema fuit.
Quid multis? solitâ spoliatum mente jacebat
Corpus, & exanimis jam mihi visuseram :
Quum volucer Stygiis allapsus somnus ab undis
Percussit ramo tempus utrumque suo.
Non procul à mulcra viridis mihi fortè jacebat
Nuper in exitum clava resecta memm.
Hanc illi incidunt, minimâ sibi parte retentâ,
Atque acuunt magnâ sedulitate simul :
Dox etiam vestem flammæ involvère relictæ,
Et penitus nobis ignea tela parant.
Sic illi ignitam multo molimine fastem
Intorquent oculo terque quater meo :
Donec inaudito ligni stridore præusti
Excitus, manibus tela revello meis.
Sic tibi, chare Parens, nimirum tempore ab illo
Lumine privatum jam Polyphemon habes.

NEPTVNVS.

O, quàm Lethæus penitus tua pectora somnus
Presserat? ut taleis dum struit ille dolos,
Dum vestem magno molimine circumvolvît,
Dumque in summo oculi cortice totus erat,
Non vel tum somno fueris turbatus ab alto?
Iam tulcrat cœptis præmia digna suis.

Quam-

Quaquam non video quo pacto evaserit antrum
 Impius, & denteis mi Polypheme tuos.
 Haud etenim immanem petram ille removit, opi-
 nor,
 Quam memini vireis exsuperare meas.

POLYPHEMVS.

Ipse ego, seu demens, seu sic mea fata volebant,
 Amovi katis pondera vasta Deis.
 Sic ratus, ut, nostris cupiens exire cavernis,
 Incideret digiris obvia præda meis.
 Ergo, foreis juxta, manibus venabar apertis,
 Sed non auspiciis Delia magna tuis.
 Interea pecudes nullo pastore vaganteis
 Carpere per valleis pabula grata sino :
 Sic, heu, sic dicens, aries mea prima voluptas
 Tu subeas Domini munia nota tui.

NEPTVNVS.

Mirum nî pecoris latitans sub vellere denso
 Illusit cæco turba dolosa viro.
 At tu debueras fidos vocitasse sodaleis,
 Quos alios centum, littora curva tenent.

POLYPHEMVS.

Id feci, & notis subitò clamoribus acta
 Venit in auxilium turba parata meum.
 At postquam insidias quisnam struxisset iniquas,
 Et cuperent tanti nomina nosse viri,
 Atque ego dixissem, Nemo mihi talia struxit,
 Nemo fuit, Nemo qui mala tanta dedit.
 Corruptum insolito miserum rata turba furore,
 Illusit nostris insuper ipsa malis :
 Atque abiit, fratremque suum malè liquit in ultum :
 Nomine sic lusit me, Pater, ille suo.
 Et, malè præcûctis quod adhuc præcordia mordet,
 Tenuit medias jam sceleratus aquas,

multa mihi impropere, illud post cetera dixit:
Non te sanabit vel pater ipse tuus.

NEPTUNVS.

ortu animo fac Nate feras : ego lumen ademptum
Quamvis non possum restituere tibi,
vel servare tamen pelago vel perdere nanteis,
Arbitrium faxo me penes esse sciat.

hic questum quondam Natum festiva vetustas
Tradidit, & contra sic retulisse Patrem.
Qui talis, qui tantus erat qui merfit in alvum
Efferus omnigenum milia multa hominum;
Qui Natus Neptune tuus, qui denique centum
Fratribus indomitis scior unus erat,
Non potuit superare dolos unius Vlyssis,
Non potuit vireis vincere Bacche tuas.

Disticha quædam in eandem ferè
sententiam.

Quid gemitus murmurve sylvarum ventis excussum significet.]

1.
QVID concussa sonant tremulis arbusta susurris?
Quod spatium pictæ tam breve frondis habent.

2.
Aspirant Zephyri murmur lachrymabile sylvis,
Ut plorent viridis tempora fluxa comæ.

3.
Quid lachrymosa gemit concussis frondibus arbor?
Tempora frondosi pauca capillitij.

4. Con-

4.

Conqueritur patulæ periturum frondis honorem
Garrula collis sylva cacuminibus.

5.

Triste susurrantes arguto marmure sylvæ,
Arctas celeri sole queruntur oper.

6.

Arguto madidæ turbantur flamine sylvæ,
Tam citò casuras dum lachrymantur oper.

7.

Vt citò lapsuras frondeis nemora alta querantur,
Dant mœsta argutis murmura de foliis.

8.

Tam citò sepietis spoliandam veris honore
Sylva gemit, querulo flamine mota comas.

9.

Tempora fluxa sui suspirat sylva viroris,
Mota susurranti flebilis à Zephyro.

[*Hec ad Autumnum pertinent.*]

10.

TAM citò languenteis queritur flavescere frondeis
Sylva gemescenteis turbine mota comas.

11. Im-

I I.

Imbre madens, ventoque sonans, sub sidere tristi
Sylva gemit, raptas & lachrymatur opes.

[*In ortum diei.*]

I 2.

IAM Tenebræ Hesperias nigræ conduntur in oras,
Flavet ab Eoâ parte reventa dies.

I 3.

Cogitur Hesperias cœli nox omnis in oras,
Surgit ab Eo limine flava dies.

I 4.

Clara dies aderat, , fugiunt tenebræque soporque,
Et pavor, & dubio somnia vana gradu.

F R A G M E N T A Q V Æ D A M,
inter chartas Auctoris inventa.

De Sole.

FONS rerum, Sol cœlivagus, cui plurimus ora
Fulgor, & intonso crineis flavedine vestit,
Telluris magnæ specularor, & instaurator, ;
Et ductor totiens in se revolubilis anni.

L

De

*De rerum , ac temporum , sive cæli
vicissitudine.*

Fœta bonis, & fœta malis nova perturit hora
Semper, & assidue dando nova, quæ dedit au-
fert.

Vsus in angusto est, præsentia carpite vitæ
Tempora: destituunt jam nos fugitiva: nec est
spes
Vlla, revisendi cuncta iisdem in sedibus astra,
In quibus hæternâ posuêre cubilia lunâ.

De Saturno.

Falx gelidi funesta senis, pecorique, satisque
Et miseris infesta viris, infesta volantum
Tractibus, ærâis, fuscæque per æquora turbæ.

*Initium majoris operis. Videtur autem descripturus
fuisse Tunetæum bellum.*

Rursus bella parat Cæsar. Patientia rursus
Mansueti juvenis longo devicta dolore est,
Et violata gravem Pietas erumpit in iram.
Fervere jam video densis maria omnia remis,
Telluremque armis, cælum splendescere flammâ:
Quid tantum Fortuna paras? cui fata minantur
Tam dirum excidium? quantove cruce redemp-
tam
Æternam Furæ pacem conceditis orbi?

De

*In laudem utriusque Cupidinis: Et ipsum quoque
majoris operis initium, ut apparet.*

IMBERBES Pueri, Veneris sanctissima proles,
Ambo ætate pares, auctores fœderis ambo,
Ambo arcu, pharetraque ambo, jaculisque decori,
Crinibus insignes flavis & corpore nudo:
Quorum hunc, sylvarum sub ramis Elysiarum,
Vallibus in riguis enixa est Mater: at illum
Flammanteis inter fornaces edidit Æthææ:
Vestra ego regna cano: cantanti assistite vari.
Nec cytharam si fortè mihi, puerilibus ausis,
Ereptam manibus, dubio pulsabit isctæ,
Increpitans indignabor: vos psallere laudes
Fas ô sit vestras: nec erunt mihi vestra pudori
Carmina: sed nec erit vobis mea Musa pudori.
Qualia vos canitis, & ego quoque talia canto
Ore tener parvo: poteruntque admixta Camœnis
Vestra meis, aureis incantæ fallere plebis.

Post Chaos, & veterum discordia semina rerum,
Omnia quæquæntero gravidæ Telluris aluntur,
Quæque super vastâ discurrunt ætheris orâ,
Quæquæmeant subter versû per devia mundi,
Quæ videt exorïens, & quæ videt occidens Sol,
Quæq; quatit Boreas, & quæ rigat humidus Auster,
Æterno consensu, & dulci paceligantur,
Longumque unanimi solantur amore laborem.
Nî facerent, Tellus imbri pulsata negaret
Condere visceribus fœcundæ munera lymphæ.
Illa gravis sylvas, montesque & grandia saxa
Excuteret tergo impatiens, emotaque ab imis
Sedibus ejiceret longè freta, & impia canus
Conjugis omniparæ fletet divortia Nereus.
Bruma recusaret jucundo cedere Veri.
Verque sub Ætate tepidam produceret annum.
Æstas Autumnum frandaret mitibus aris.

Autumnus glaciem pro miti redderet uvâ.
Omnia funestis irent in prælia signis.
Ipsa etiam, longi subito pertæsa laboris,
Confusus irent facibus sine legibus astra.
Cynthia fraterni currus ambiret honorem.
Germanæ cuperet nocturnas scandere bigas
Phœbus, & exiguum decurrere mobilis annum.
Imaque Saturnus peteret cum falce minaci
Limina facundi iuvenis. Deus Arcas in altum
Tenderet, algentemque Senis pertrumperet orbem.
Abjiceret clypeum Mavors, oculosque remittens
Fulmineos, hebeti palleret degener igne
Otia præponens animoso languida bello.
Arma Venus tenerâ tractaret Martia dextrâ,
Ipsumque Æthæzo spoliaret fulmine Patrem.
Alma parens laceris gemeret Natura capillis.
Atque opus ipsa suum, seque ipsa resolveret in se.

SYLVARVM ET POEMATVM

Ioannis Secundi

F I N I S.

H A.

HADRIANI MARII
NICOLAI

IOANNIS
SECUNDI

FRATRIS
CYMBA AMORIS,

ET
ALIA POEMATATA.

L 3   Sequun-

Sequuntur

HADRIANI MARII

Cymba Amoris.

Elegia ad IO. SECUNDVM fratrem missa cum is Montissonij in Hispaniis esset.; respondens Elegia per eum illinc missa, scripta per indignationem in Arragoniam, supra Elegiarum lib. III. Eleg. XI.

De crepidis ferreis, quibus glacies percurritur, *ad eundem.*

Ad Venerem & Cupidinem, de IO. Secundo fratre.

HADRIANI MARII

NICOLAI

CYMBA AMORIS.

TEMPUS erat tacitæ noctis, Phœbusque sorori
 Cesserat, Hesperiomersus in Oceano.
 Omnia carpebant facileis animalia somnos,
 Solus ego, & mecum pervigilabat Amor.
 Qui si quando graves sensit me claudere ocellos,
 Excibat variis territum imaginibus.
 Versabam toto languentia membra cubili,
 In nimium lentas multa querens tenebras.
 Et quoties lævam jacui projectus in aurem,
 Commodior somno dextera visa mihi est.
 Si resupinus eram, requiescere posse videbar
 Ingratum prono si peterem ore thorum.
 Iamq; ita pars longæ insomni mihi maxima noctis
 Acta erat, & stabant sidera rara Polo;
 Iam thalamos Aurora senis pertæsa mariti
 Surgebat roseis conspicienda genis;
 Cum tandem mihi nequicquam tam sæpe vocatus
 Lumina depreffit plena dolore sopor;
 Si sopor ille fuit, qui tam manifesta videnda
 Obtulit, in media qualia luce solent.
 Qui gemitus mihi, qui trepidis lamenta labellis
 Sopito, expressit lumine qui lachrymas.
 Visus eram extrema spatium littoris ora;
 Cingebat geminum bella puella latus.
 Altera mi rotas urebat sæva medullas,
 Nulla sed huic nostri cura caloriserat,
 Ridebatque etiam lachrymas secunda furentis.
 Huic ego, Anaxaretæ quod puer iphis, eram.
 Altera me ardebat totis insana medullis,
 Sed mihi parva sui cura caloriserat.

L 4

Præ-

Præbebam surda lachrymis & questibus aures;
illi ego Narcissus, Echo erat illa mihi.
Vtraque certatim, cumque illis ipse, lapillo
Sedulus implebam versicolore sinum.
Nexa sub incurvo pendebat littore cymba,
Et puto non unquam planior unda fuit.
Ascendo, timidas hortatus voce puellas;
Quid statis? toto nulla procella mari est.
Ecce prior comitem se quam minus ipse volebam
Dat mihi, securam fecerat acer Amor.
Altera substiterat, tamen ut non sola maneret,
Invitum posuit territa naxe, pedem.
Protinus invisum rupi de littore funem,
Ut tenui media jam mea vota rate.
Nec validis etiam piguit incumbere remis,
Lassasque insolita ducere ab arte manus.
Non tamen à tuto discedere littore quoquam
Mens erat; hoc sat erat, juncta quod illa mihi.
Non poterat cupidis sese subducere ocellis,
Cui se captivam mens mea dediderat.
Tam mihi de manibus remi cecidere remissi,
Cum vidi adverso nobile in ore decus.
Tam mihi spectando jucundam fessa dolebant
Lumina; fessa quidem, non satiata tamen.
Quas non blanditias dixi? tamen illa manebat
Immota, & scopulis durior æquoreis.
Altera me spectabat, ego hanc diversa tuentem:
Præbebant flammis cuncta alimenta meis;
Sed tamen ut potui, quantum simulamus amantes,
Ocului lætis vulnera sæva genis.
Cantantes illæ suavi modulamine carmen,
Quale canunt liquido guttore Nereides,
Mulcebant auras, mulcebant æquora ponti,
Ceruleosque deos, cæruleasque deas.
Ludebant vitreis circum delphines in undis,
Exciti arguti carminis illecebris.
Centum ipsæ æquoreæ Nerei de sanguine Nymphæ
Extantes niveis æquore pectoribus

Cantabant simul, & manibus super æquora nexis:
Inclusam chorea circuire ratem.
Nec ramen è centum nostræ par ulla puellæ
Visa, nec ipsa Iovi quondam adamata Thetis.
Et me tale aliquid, venia non ante precata,
Forte inconsultus dicere iussit Amor.
Audierant Nymphæ, mergæque sub æquore cæptos
Indignabundæ destituere choros.
Extemplo commotæ undæ, eversumq; profundum,
Maximæque in toto turba suborta mari.
Diversi variis venti de sedibus æst
Inter se magna prælia mole gerunt.
Hinc Eurus Caurusque, illinc Boreasque Notusque
Percutiant teneræ texta puilla ratis.
Aëra collectæ prætexunt undique nubes,
Nigricat obducta nox tenebrosa die.
Precipitant nubes, & in æquora labitur æquor,
Fulmina pro rapto sole corusca micant.
Intonat horrendum, credas immania fratres
Neptunum & summam bella ciere Iovem.
Sic furit exultans & verberat æthera Pontus,
Sic in aquas cœli machina tota ruit.
Iamque percussus vicino littore fluctus
Nequicquam obnixos æquora in alta rapit.
Brachia tendebant ad littora nota puellæ,
Tam citò pæne oculis littora rapta suis.
Ipse tenens dextræ remum, clavumque sinistra,
Et pugnans ventis, fluctibus atque Deis,
Iratas sensu Nymphas impellere cymbam
In mare, qua fluctus turbaque major erat.
Tunc una insidians remum speculata sub unda,
Correptum è nostra vulsit iniqua manu.
Pars clavum implicitæ fixum immotumque tene-
bant,
Pars humeris versam mergere nisa ratem.
Quid facerem? cœlo vacuas à munere palmas
Tollebam, in votis spes erat una super.

Nec maris hostileis in vota vocare catervas

Ausa erat admissi conscia lingua sui.

Quem preces: ipse tonat & fulmine sævit hialeo

Iuppiter, & Theridis vindicat ora suæ.

Ad tua, sancta Venus, mitissima numina supplex.

Talia sublaris verba dedi manibus.

Divapotens pelagi, neque enim frustra æquore nata es,

Ne sine nos patriis crimina sumus aquis.

Insidians duce te pueroque ascendimus æquor,

Vos eritis nostræ causa pudenda necis.

Vos mihi jussistis Divarum spernere formas;

Hei mihi? debuerat nos monuisse Paris.

Vos itidem eripite, & centum placate Sorores,

Æquoreasque minas fulmineumque patrem.

Quàm melius salvi per te quam proditi amantes

Figemus templis, debita dona tuis?

Sed quid ago precibus? nostri miserebitur illa

Quæ non est precibus mota Leandre tuis?

Cum niger oranti extincta liquor ora lucerna

Clauderet, immeritum deprimeretque caput;

Quæ non Alcyones miserata immitis amores

Ceyca & amplexum fragmina trunca ratis

Sustinuit mergi pelago, & clamantia frustra

Alcyonen, salvis fluctibus oraregi:

Ille tamen moriens lethi hoc solamen habebat,

Tamprocul à chara conjuge posse mori,

Ex solus timor esse sibi: Mea deterior sors;

Invideo Ceyx jam tibi fata tua.

Hæc fanti nigram vox est allapsa per umbram,

Incertum an ne hominis vox foret, an ne Dei.

Heus tu qui modica jactaris in æquore cymba,

Quo fortuna loco sit tua, nempe vides.

Exonera lintrem, quæ pondere sidit iniquos

Ni facis, en scandunt undaque morsque ratem.

●bstupui, circumque oculos ad verba retendi,

At circum nullus qui loqueretur erat.

Præ-

Praefracti tantum mali, clavique revulsi,
 Velaque cum lacero scissa rudente ruunt.
 Remique tabulaeque, immortuaque exinctorum
 Remisque & tabulis frigida membra virum.
 Tum verò gelidos quassat tremor horridus artus,
 Et lachrymae haud aliter mœsta per ora cadunt,
 Quam cum nocturnis candentia recta pruinis
 Undique guttatim sole repente fluunt.
 Ergo ego non dubia formosae morte puellae
 Incertam vitae spem mihi durus emam ?
 Non anima hæc tanti est ; at tanti viæ puellae,
 Quæ mihi dilecta charior est anima.
 Qua semel extincta moriatur quicquid in orbe est,
 Nec sim momento, dii precor, ipse super.
 Illa quidem mihi chara, ac non ita dura meretur ;
 Blanda aliis, uni dura & acerba mihi.
 Scilicet hanc, ut sit quæ ludere pergat amantem,
 Servabo : hæc fastus præmia tristis erunt ?
 Et quæ constanti me deperit igne, peribit ?
 Et, tam dira feret præmia fidus amor ?
 Non ita, prosit amor, meus ergo amor vobis in æquos ?
 Hæc prius æterna lumina nocte cadant,
 Quàm videant tam triste nefas : testaberis ignes
 Siene tuos Dominae perfide cædetur ?
 Quid tibi tunc animi fuerit, cum littore stabis,
 Et lateri hærebit cæde reperta comes ?
 Quæ nunquam potuit placuisse, minusque placebit
 Cum jam perpetui causa doloris erit ?
 Et fluet ante oculos vita tibi charior ? an tunc.
 Imperus in vastum non erit ire salum,
 Exinctamque referre, aut fato occumbere eodem ?
 Hoc potius, patulos quam remeare lares :
 Atque audire : Iste est proprios qui durus a-
 mores.
 Mersus ametur hinc si qua perire volet,
 At servare licet teque, & tua gaudia tecum,
 Ejice quæ solos non sunt esse duos.

Quam nollest erigisse ratem, miserata Dione
 Ejectam in molli litore constituet;
 Pacatumque tuis substernet amoribus æquor,
 Et tua se facilem jam tibi sponte dabit.
 Debebitque animam, & non fictum agnoscat a-
 mantem.

Quid loquor? ah, non est sic ea nota mihi.
 Durior & Chalybe, & Chalybi invicto Ada-
 mante,

Et non officiis pervia corda gerens:
 At quibus officiis? an amantis cæde puellæ
 Posse novos ignes conciliare putas?
 Falleris, accrescent odia, & fugieris amari,
 Præbebit justos merita puella metus.
 Atque hanc ut servet scelus indignata nefandum
 Cypria, num levior culpa futura tua est?
 At non servabit, nec speres posse tumultus
 Tantos virgineas exuperare manus,
 Non imago, quam nomen tunc cum dedit Helle-
 ponto

Arietis angustis jactus in æquoribus:
 Quin potius tu te, si quid virtutis in imo
 Corde geris, tumidis crede natator aquis.
 Ipse ratem exonera, & pulchris te expone periculis,
 Diti te servabunt pro pietate tua.
 Te comites, tunc fassa suæ dominum utraq;
 vitæ

Injiciet trepidas ad tua colla manus.
 Quæque amat, ardebit; & quæ fastidit, ama-
 bit.

Exilio? an dubium mortis imago tenet?
 Fata quid o speciosa fugis, potioraque vita,
 Et pretio, forti fata paranda viro?
 Exanimam saltem ejicient in littora fluctus,
 Hactenus o Nymphæ dicta nefanda luam.
 Servate innocuas, quæ nil meruere, puellas,
 Mox ipsæ è placidis quas stupuistis aquis,

Indig-

Indignum immeritas alieno occumbere fato,
Ipse ego sacrilegum morte piabo nefas;
Lingua eadem has comites dubium pellexit in æ-
quor,

Quæ formas vestras causa negare bonas,
Ergo ubi mox sicca tumidus porrectus arena
Pallidulum & cassum mente jacebo caput;
Vos saltem gratæ pro vobis talia passum
Amplexæ, salus oscula ferre labris,
Et tu quæ vivum spernis, post funera, amantem,
Tunc quoque ne siccis aspice quæso genis;
Sed projecta super, fastusque exosa superbos,
Dic: Vellem non tam dura fuisse tibi.
At tu quæ ingratum nulla lassata repulsa
Æquè ferventi pergis amare fide;
Huic etiam finito esse locum, non poscito sola
Luctum hunc; sed socias jungite lachrymulas.
Sentiam, & hæc umbras venient mihi grata sub
imas,

Extinctumque avidis esse juvabit aquis.
Et servasse duas instanti morte puellas
Hac anima; vilis quæ, modo prosit, erit.
An prodesse queat, ope despoliare virili,
Semianimisque ratem relinquere virginibus
Exiguam, tantoque ratem discrimine septam?
Ah, reus infandæ proditiōis eris.
Dicēris comites media jam in morte relinquens
Speravisse animæ consulere ipse tuæ.
Nec tua mors ista te suspicione levabit,
Dicetur merces digna sed illa doli.
Nec moriere tamen; vel sic quoque solus amantem
hanc

Te sine tantillum vivere posse putas?
Quid faciam? ejiciam hanc, ane hanc, an me ma-
gis ipsum;
An treis una simul morsve salusve manet?

Talia volvebam, ac veluti discordibus actum
Flatibus, hinc dubium fervet & inde fretum.
Sic amor, atque timor, spes, & miseratio mentem
Quælibet in partes diripere suas.
Interea ingenti prærupta fragore procella
Visa instar celsæ rupis adire ratem :
Erpendere super, jam jam casura, sed acer
Quam caderet somnum dispulit ante Timor.
Excitus agnovi vani ludibria somni,
Et tamen in toto corpore terror erat:
Cor trepidum crebro quatiebat pectora pulso,
Stabat & in totis lachryma multiagenis :
Elapsumque mari, falso in sudore natabat
Corpus, & extimui non satis esse vigil.
Dic age, qui mecum nocturna in imagine palles,
Et simul ambigu o laberis arbitrio :
Dic securus, & in nullo discrimine tali,
Iudicium dubio non variante metu :
Quæ potius facienda tibi jactura putetur
De tribus, eque malis quod minus esse malum?
Sic nunquam similis te nox terrore fatiget,
Neve malis tantis objiciare vigil.

ELE-

E L E G I A

A D I O. S E C V N D V M,

Montissonij in Arragonia morantem.

BELGICA planicies, & aquis obnoxia prata,
 Prata tibi nunquam cognita Bacche pater:
 Rarus ubi aurato procedens Cynthus ose
 Vix madidum assiduo siccat ab imbre solum:
 Ventus ubi æstivos frangit sævis ignes,
 Afflans pallenteis frigore solis equos:
 Rara ubi nunc frondet foliis flaventibus arbor,
 Cum noctem pendit libra diemque pareis.
 Mox etiam clauso cogemur vivere tecto,
 Et tota grando nixque jacebit humo.
 Et rota percurreret fissum modo navibus æquor,
 Forte iterum effusas & metueinus aquas.
 Quando erit ut possim his egressus finibus, istos
 Purpureos colles cernere Bacche pater?
 Quæ geminos mihi fausta vel hoc Hispania fra-
 tres,
 Cumque illis animum detinet alma meum.
 Semper ubi aurato procedens Cynthus ore
 Fœcundum vario vestit honore solum:
 Aura ubi flammantem ludit mirissima solem,
 Ut facili dominæ mora stabella manus:
 Tunc etiam foliis ubi stat viridantibus arbor,
 Cum sol æquorei permeat ora Capri.
 Tunc ego sub ramis myrti, aut pallentis olivæ,
 Citrie five tuis aurea sub foliis,
 Fontanos propter latices, in valle reducta,
 Cantabo æternam quæ meminisse juvet.

Quid

Quid loquor, aut quo me fraternus compulit ardor?

Ferte procul volucres impia verba noti.

Da veniam ô patria, ô divi gratissima tellus,

Erroris pietas hei mihi causa fuit.

Illâ nihil post fratrum abitum mihi dulce reliquit,

Grataque mî fecit qualiacunque loca.

In quibus hic illos animus videt, & comes errat,

Me vacuo exanimum corpore destituens.

Ast ubi dilectis cum fratribus ille redibit

Sederit & gremio salvus uterque tuo;

Alma parens patria, ô divum gratissima sedes,

Tunc mihi te tellus nulla futura prior.

Tunc sterilem Hesperiam admotis dicam ignibus urî,

Arentem assidua nigra labella siti.

Tu fecunda feres vino rorantia, lacteque

Vbera, candenteis sparsa rubore genas.

Dextera prægravidum felici ex arbore ramum

Distinctum pomo versicolore feret.

Laeva que flaventem matura fruge maniplum

Palla virens imos obteget usque pedes;

Palla ferens variis intexta armenta figuris,

Caprigenumque pecus, lanigerumque gregem.

Talis cum Pario stabis mihi marmore ducta,

Lucebitque suo thure & odore focus.

Injiciam versus tibi queis præferre cœgit

Hesperios colles impia me pietas.

DE

EPISTOLA DE CREPIDIS FERREIS,

Ad Ioh. Secundum.

NUNQVID ubi aspecta est dubium te littera
fecit,

Picta manu trepidante, & curvo limite scandens?
An vel sic quoque nota tui tibi dextera fratris,
Vnanimi fratris? sine te qui vivere posset,
Ni semper primis tecum vixisset ab annis,
Si qua tamen dubio faller te littera ductu,
Non ea signa puta finiti morte doloris;
Frigoris esse puta, cursum hic quo flumina sistunt,
Et liquor in calamo, dum scribimus ista, gelatur,
Nedum perdurent digiti, officiumque facessant.
Nota tibi refero, nisi nunc præsentia mentem
Obducunt memorem, & patriam de corde revel-
lunt.

Me tamen interea nec acuti spiritus Euri
Includat testō, aut Boreæ penetrabile frigus
Cogat ad extractas lentum torpescere flammæ;
Non urbs contineat, libet ire, & quærere circum
Et baculo tentare, aut saxo cominus æsto
Frigore concretæq; amach, & ponere gressus
Crysallo super instabileis: tum si qua ferendo
Vnda homini durata satis, nec grandine scabra,
Nec nivibus corrupta, niter tranquillus uti fons,
Aut veluti speculum formosæ læve puellæ,
Quod pendens aptè ad lucem, thalamique fe-
nestram,

Arguit incompertos & ponit lege capillos.
Expedio crepidas ligno ferroque rigentes,
Ancipiti ferro, quo durum inscribimus æquor,
Subjicioque pedi, & circum constricta supraque
Vincta.

Vincta ligo, ne planta aliquo laxata vacillet,
 Neu qua deflectant crepidæ, talumque relinquant.
 Inde, velut tensum quis inambulat arte rudem-

tem,
 Cui premitur prona subjecta novacula planta:
 Sic gressus tenui nixos mucrone movemus,
 Diverfosque pedes, nunc hunc, nunc tendimus
 illum

In latus, & trahimus longo vestigia ductu,
 Alternasque rotas alterno pungimus ense.
 Post, ubi collectæ vires, immora tenentes
 Crura pedesque ambos, per longum labimur æ-

quor,
 Quam non præcipites bijugo certamine currus.
 Qualis ab excelsa testudine Chaonis ales
 Rura petens, plauditque alis, & verberat auras,
 Dein liquidum tacitis perlabitur æra pennis.
 Quin etiam seu stare libet, gressumve referre
 Vnde abutum, talos facili simul arte locamus,
 Diverfosque pedum digitos, versique repenti,
 Cum strepitu, latum per marmora ducimus or-

bera.
 Immenso velut in pelago deprensa carina
 Vertitur ad clavi nixum: cum limite longo
 Circulus apparet circum spumantibus undis.
 Nec solis ars nota viris: ars nota puellis
 Hæc etiam, junctique volant per marmora a-

mantes,
 Aut si quæ teneros ignorant ducere gressus,
 Insistunt latis soleis, binosque prementes
 Sub pede mucrones, juvenis currentis in ulnis
 Immotæ stantes vertuntur, & æquora tranant.
 Ipse Amor in medio fertur, & damque coruscat,
 Quaque volat mentesque hominum colliquat, &
 æquor.

Sæpe aliquis juvenum glacie (quis credat?) in ipsa
 Inventos, abiens secum tulit inscius igneis,

Quos

Quos non bruma rigens nivibus sopire geluque
 Possit, nec vastis extinguere Tethys in undis.
 Sunt etiam Nymphas qui se vidisse per umbram
 Ad Lunæ radios certanteis flumine clauso
 Sic memorent, cursu placidos imitante natans,
 Hasque olim Batavis artem monstrasse colonis.
 Unde etiam Crepidis nomen regionis adhæsit,
 Raraque jam Batavos ignorat terra cothurnos,
 Quos plana exercet per aquosas Flandria vallis,
 Et fecunda Brabantiacæ per flumina gentes,
 Cimbrique, Morinique, & gens infrena Sicambri,
 Et quoscunque premunt glacialis sidera plaustri.
 Forte puer patrio & quondam sic ludit in Hebro,
 Cujus suavidico celebravit carmine fatum
 Ingenio durisque potens Germanicus armis.
 Nam quis tam rapidum credat decurrere flumen
 Illapsum, ut tantis impingat viribus ullum
 In glaciem adversam caput ut cervice revellat:
 Ipse nisi ingenti impulsus sese objiciat vi.
 Illum igitur quoque sic ut nos luisse putarim,
 Et summis rapidè connixum viribus isse
 Præverrentem emissam arcu per inane sagittam.
 Cum subito glaci erupta subdidit, & actus
 Impete in oppositam nudato gutture testam
 Dividitur: partes fluvius celer abstulit imas,
 Prolapsamque caput glabro super æquore longè
 Purpureum calido duxit defanguine sulcum.
 Infelix puer, & nimium temerarie, quænam
 Te festinantem tenuit tam dira cupido,
 Ut fluvio non sat durato insistere velles,
 Neu potius mallet non alta ludere fossa,
 Aut prato, exigua flumen quod texerat unda
 Exundans, faciliq; gelu duraverat aura?
 Tu dabis exemplum nobis, audacia quanti
 Constat, & ut maneat timidos longæva senectus:
 Sed quo diversum pueri miserabile fatum
 Me rapuit, Germane, diemque educere fecit?

Ergo

Ergo ubi nox grato jussit desistere ludo,
 Sole cadente domum calidi, brumæque malignæ
 Ignari, petimus; tum vero tendere gressus
 Nequicquam lentos, & proreptare videmur,
 Qualiter in somnis vani molimina cursus
 Nitentem frustra exercent, genibusque laban-
 tem,

Quærentemque suo notas in corpore vires.

Hos ego te lusus patrios, germane, videre
 Paulisper volui, & patriæ meminisse per illos
 Ignotos istic lusus, ubi frigida nunquam
 Stringit hyems undas, ubi semper Citrius auro
 Stat gravis, Herculeæ quondam sata semina dex-
 tra,
 Hesperidum è sylvis occiso rapta dracone.

AD VENEREM ET CUPIDINEM,

De Ioh. Secundo, fratre.

LASCIVI genitrix alma Cupidinis,
 Lascivæque deæ telipotens puer,
 Cultorum duo vatum
 Semper mitia numina:
 Vestris imperiis si mens obsequens
 Ianus concipit mollia prælia;
 Nullum & quæsit ægris
 Finem lentus amoribus:
 Vos raptum Elysio sistite amabili;
 Quâ vatum recinunt assiduûm chori:
 Prosit regna proterva
 Decantasse suâviter.

Et,

Et, quâ Sol proplor fervidus imminet,
 Et, quâ Bruma riget marmorea nive,
 Tellus quâ vaga circum
 Ambitur tumido æquore,
 Et, quæ fluctivagis est via navibus,
 Humanive memor terra jacet pedis,
 Vatis sacra Secundi
 Vivat fama perenniter.

IN M O R T E M P A S S E R I S.

PASSER melleæ, delicate passer,
 post me primus amor meæ puellæ,
 Lusus deliciæ, utriusque nostrum,
 Sic nos deferis? ah miselle, quæ te
 Quæ tam dira tenet necis cupido?
 Umbræne Elysæ beata sylvæ
 Diversum avocat eripitque nobis,
 Amor passeris an Catulliani?
 Et nil te gemitus, nihil querelæ
 Nil movent dominæ per ora fletus
 Qui fontis salunt perennis instar?
 Passer melleæ, delicate passer!
 Te tuis unice lufum meorum,
 Meorum quoque particeps amorum.
 Namque te quoties sinu beato
 Quæ mi charior est meis ocellis
 Inter candidulas suas papillas
 Me (mirum) nihil invidente fovit;
 Cum tu de rosea tua latebra
 Rostrum leniter exerens supinum,
 Audax insuper osculum petebas,
 At quale improba conscribit columba,
 Linguam atque ignea vellicans labella,

Suorum

Succum nestareæ hauriens salivæ.
 Quid dicam, quoties rubente mane
 Somno pressus uterque cum jaceret,
 Nos circumvolitans modo huc, modo illuc?
 Et circumfiliensque, pipilansque,
 Moritans quoque, denique excisaris,
 Nobiscum ut calido thoro receptus
 Posses frigidulum fovere corpus?
 Passer melleæ, delicate passer.
 Hero da veniam tuò fatenti:
 Pluma sæpe Iovem regi sub ista
 Aut divorum aliquem, miser timebam?
 At quantum miser, ah miselle, quantum
 Iam nunc passere discrepas ab illo;
 En labant oculi, tremor tenellos
 Artus concutit horridus, pedesque
 Detrectant leve sustinere corpus.
 Passer melleæ, delicate passer
 Sic nos deseris? ah miselle passer
 Lusus Persephones future passer,
 Timor passeris & Catulliani.
 Nam mellitior es venustiorque.
 At nos, quando aliud nihil relictum est,
 Pro solariolo doloris, uxor,
 Condamus teneros brevi sepulchro
 Artus passeris: en sub hac solebat
 Ille ludere citrio virenti.
 Hæc illum tegat, atque crescat ex hoc.
 Versu fictilis hoc notetur urna:
 P A S S E R passere mollior Catulli,
 Et venustior elegantiorque,
 Repostus citrio sub hac quiescit.
 Lugete ô volucres, piosque manes
 Salutate subinde cantilenis,
 Et mortem volucres timeate Amores.

F I N I S.

I O A N.

IOANNIS
 SECVNDI,
 HAGENSIS,
 ITINERA
 TRIA
 PER GALLIAS,
 ET
 EPISTOLARVM
 Reliquiæ ;

Secunda hac Editione accurate recognita

à
 P. S.

M   SERI-

S E R I E S.

ITER GALLICVM, Mechlinia
Biturigos.

REDITVS IN GALLIA, Bituri-
gibus Mechliniam.

ITER TERTIVM, Mechlinia
per Gallias in Arragoniam
Hispan.

EPISTOLA.

I O A N N I S S E C V N D I

I T E R
G A L L I C V M ,

Mechliniâ Biturigos.

A N N O 1532.

V *Er erat , & canas iterum pertesa priuinas
Fertilis in viridi veste tepebat humus.
Garrula Dauidium resonabant arua querelis,
Æquaque nocturnis tempora lucis erant.
Blanda renascentis anni suadebat imago,
Conceptum toties ingrederemur iter ;
Visuri populos quos Sequana dividit ingens,
Quique bibunt Ligeris dulce fluentis aquam.*

Minore (opinor) cum tœdio auditurus es , si dicam : Sub initium mensis Martii iter in Gallias institui-
mus. Avulsi itaque à paternis ample-
xibus, relictis amicis, relictis amori-
bus, Mechlinia relictâ, urbe delitiosa,
Bruxellam primùm itinere satis felici,

M 2

scd

sed pluvioso, venimus. Illic cum iis, qui nos deduxerant, amicis coenam & noctem inter vina variosque lusus produximus. Iamque diem gallus nunciabat, cum nostrorum multi noctem nondum exceperant. mox iter continuare coacti, cibo paucissimo potuque non tam famis aut sitis causa quam pro more accepto, equos conscendimus. Illic fratrem qui nobis in coena adfuerat, Ægidiumque Reims, qui nostra causa Mechliniâ advenerat, ægrè relinquentes, supremum illis vale sæpe acclamavimus: à reliquis extra urbem ad miliaris unius spatium deducti sumus. Vrgente tempore & illi nos deferere volentes, acceperunt à nobis ea mandata quæ cuique nostrum vel consuetudo dictabat, vel suggerebat affectus. Inde profecti intra duas ferme horas proximam urbem *Halles* videre cœpimus; & simul conspeximus, ut fieri solet, damnatorum corpora cæli injuriis aviumque exposita contumeliis. Illic primum, inusitato nostris hominibus more, fures aliquot è cruce pendentes vidimus. Mox in civitatem delati, subter

subter templum constructa caverna
 sub sepulcorum cadaveribus submissi
 equitavimus. Ea in urbe cum sacer-
 dote humano & jucundo pransi, via
 satis molesta, sub vesperam ad urbem
Sognes advenimus : accepti illic non
 incommode, nec sumptuose : nocte
 somno transacta, proxima luce ad
Montes Hannoniæ acceleravimus. Sed
 tardavit nostram celeritatem & via
 cænosa, & sodalis in primo itine-
 ris ingressu casus miserandus ille, nisi
 gravi omnino infortunio vacasset.
 Madentem illum & vomentem cum
 limo injurias in viam, in se, & deos,
 ad Montes detulimus. Eam urbem
 singularem plane deliciis amœnita-
 teque reperimus. Quin experti fu-
 mus & illic ejusdem illius sacerdotis
 humanitatem insignem. Is ejus civi-
 tatis incolæ cum esset, nos illuc sequu-
 tus fuerat ; & prandio quidem nobis
 alibi peracto, tum post deambulationem
 jucundam, cœnæ nos suæ vo-
 luit adesse. & excepit nos non reli-
 giose. Eum nos vicissim in diversorio
 nostro post cœnam non omnino ru-
 stice eramus tractaturi, nisi nostro-

rum nobis hospitum defuisset hospitalitas. Vidimus hac civitate novum & infrequens Virginum, quod virginum puellarum tutius dicam, opinor, religiosarum genus, quæ ante prandium quiddam divinum præ se ferunt & sacerdotale; vestitu nimirum hoc testantur; tunc arbitror sacerdotibus vacant solis. post prandium, rejecta persona, sunt quidvis; ornantur, comuntur, saltant, & credo tunc patent & nobis. In æde harum Virginum sepulchrum animadvertimus non inartificiosum, in quo sculpta mortui & jam putrescentis hominis imago jacet, ea specie ut vel vomitum possit excitare. plurimum autem & redocuit, & arte oblectavit. Vrbs ipsa præter ædificiorum magnificentiam decentem, plateas amplas, forum spatiosum; ubi & fons multis è fistulis scatet; præter alia multa unam habet quod inter cætera me cepit: civitatis pars quædam & angulus in montem sublimem assurgens; cujus vertex spatiosus, planities multas habet læves & lusibus diversis aptas. In his exercere se globo juvenus consuevit:

vit: Vnde & compositissimum in ipsa valle constitutum castellum conspicitur, & amœnissimus in circumjacentes montes & sylvas prospectus aperitur. Sequentē die ab sacerdote illo, qui nullum humanitati suæ modum imponebat, extra urbem producti, & viæ compendium ab eodem edocti; mox deinde & alium viæ ducem bona fortuna nacti, in pagum applicuimus, cui nomē est *Keverein*. ibi pransi unā cum illo qui nobis se socium addiderat viro commodo, conscensis rursus equis, quod reliquum erat viæ ad urbem *Vallencigni* (*Valentianas*) devoravimus citra ullam molestiam. Eam urbem magnificam & ipsam nec inamœnam multis & puellis formosis nigrisque oculis nigroque crine decoris cum voluptate conspeximus. quin in diversorio quoque nostro unam favente Venere reperimus, quæ civitatis Veneræ specimen vel sola poterat exhibere. Horologium vidimus in civitatis ejus foro amplum,

† Nota, quod *Valentiana* sit
καλλιγυναιξ.

M 4

mira

mira arte hora , dies , signa zodiaca, dierum longitudinem, multa; ejusmodi demonstrans. Ingressi sumus & templum quod vetustatem quandam redolebat , ac numine plenum videbatur ; lumen admittens quale fere sylvæ. Multas hic columnas solido è lapide teretes & leves conspeximus, usque adeo ut natæ videri potuerint. vidimusque fragmentum statuæ non malæ. Postero die , commodo satis itinere *Cambracum* devenimus , hora secunda post meridiem : mox deambulare cœpimus ; ut solemus mature in civitatem aliquam delati. Videre contigit ibi templum partim seculum priscum redolens , partim novitatem nescio quam nostram præ se ferens. qualecunque est autem, Episcoporum defunctorum monumentis longo ordine constitutis , & horologio ipso etiam illo priore eccellente magis non potest non esse insigne. Sequenti luce perreximus , ad primam Franciæ civitatem anhelantes. Ac primo quidem sole purissimo usi, mox insurgente nebula, paulatim deinde clarescente cælo , ad *Roye* pagum

gum delati; ibique pransi, mature admodum in civitatem *Han* intravimus. Vidimus eam, licet antiquitatum quoque referentem aliquid, ut omnes fere Gallia civitates, abjectam tamen & vilem, nullaque remagnopere insignem, nisi arce in oppidi angulo constituta, munita vel hoc uno, quod non multum recepto more, in eo fossæ margine quæ ab arce semota est, subterraneum longo circuitu tractum habet, unde hostes jam foveam emensi minimo negotio possint à muris deturbari. Subsequente die ad civitatem *Noyon* tetendimus. Ea urbs in vallem demersa, commune aliquid cum nominis sui etymologia pati videtur. Pransi autem illic, & magnificentissime tractati in diversorio cui Nereidis imago præfixa est; post horas aliquot ad fluvium devedî, transmissique nave plana, quam funis ex utraque parte nexus, non usitato quidem apud nos, at commodissimo more, dirigebat: mox ad alium fluvium devenimus in cujus ripa citeriore pagus est. illic quievimus. Postridie, transmissis &

illo flumine, civitatem *Champigne* ad dextram relinquentes, ad pagum proximum *Vendbrye* appellatum recti tendimus. illic refecti prandio, quod commune nobis fuit cum quodam qui in Episcopi Noyonnensis familia agebat, homine ut apparebat non illiterato & facundo; deinde ad oppidum *Saint Lis* iter ingressi sumus. Ibi mox pueros numero non paucos in culmine montis cujusdam excelsi & declivis ludentes conspeximus; qui lucrifaciendæ stipis amore, mirum quàm miraculoso casu præcipitique vertigine sese devolvât quemcunque velis in modum. oblectati eo spectaculo ad urbem prædictam sylvofo & tum itinere deportati sumus. Sed hîc operæpretium est commemorare, quod narratum est in pago *Vendbrye* in adjacente quadâ sylva brevi contigisse. Fœmina quædâ forte agrestis, & ex earû numero, quibus vita labore gravi ad longos labores ægre produci- tur; corraso paulatim tantillo æris, unde vaccam emiposse putabat, cu- jus auxilio suam & liberorum vitam posset in miseria minus aliquanto
misera

misera deinceps sustinere, per syl-
 vam ad mercatum illum videlicet o-
 pulentum ibat. cui obuius latro quic-
 quid habebat rei iubebat ut quam-
 primum poneret. Attonita fœmina
 noluit repugnare tam imperiosis pre-
 cibus; cœpit numerare. ille in terram
 strato pallio, officiosus homo; simul-
 que seposito ense, quod numeraba-
 tur excepit, nescius crudelem multi-
 cem fortunam non procul abesse. fœ-
 mina, præsentis animi, & plus quam
 fœmina, occasione captata ensẽ ar-
 rapiens, non jam pecuniam amplius
 sed vulnera numerare latroni cœpit,
 donec cum sanguine vomeret scele-
 ratam animam. Peraçto laudabili
 facinore, cruentata cæde mulier ab
 latrunculariis capta est. Innocen-
 tiam suam ægre potuit tueri; donec
 ad occisi cadaver deductis illis, cor-
 nuque quod apud mortuum erat in-
 flato, multi notissimo sono exciti,
 ejusdem crudelitatis socii accurre-
 rent, & occisi dignum interitum, im-
 piam suam cohortem, & mulieris in-
 fontem magnanimitatem proderent.
 Itaque dimissa fœmina præmio etiam
 deco-

decorata est ; illi dignas impietatis suæ poenas exceperunt. Oppidum vero prædictum *Saint Lis* postera luce reliquimus. densissima in pluvia acerbissimaque grandine , ventoque impetuoso , qui pluviam grandinemque in caput nostrum jaculando malum duplicabat , ad pagum *Loeuure* delati sumus. ibi pransi , mox ad insignem *Parrhisiorum* urbem , nec tum fine tempestate (ut mensis Martius varie est turbulentus) paulo post prandium devenimus via mire difficili. Vrbs in vallem depressa est , & propinquum quoque viatorem fallit. Incredibile autem quantum abscondat opum , quantum alat hominum , quantum monstrorum pascit. Sperata illic quiete & refectione , in hospitem incidimus plane morosum. Exitis oreis deambulari cœptum est. Vidimus Senatum magnificum supra modum ; Chaos quoddam poteramus imaginari.

*Vidimus & flavas ubi voluit Sequana lymphas ,
Semirutam fertur quam coluisse prius
Effera funeste Regina libidinis arcem ;
Nunc ultore mali tempore sola jacet,*

*Et quassata undis, ventis habitatur & aëra,
 Multa ubi ferales nocte queruntur aves :
 Cyprus ubi nitidis flammis exosa cruentas
 Chaonias sedem ponere nolit aves.
 Qua Styx, quæ Furie volitent, & plurima fatient
 Exultet rancis questibus umbra suum.
 Sic bonus æternum . . . . rose conscia mortis
 Impia lasciva facta hinc domine.
 Labuntur longis & condemnata ruinis,
 Implorant hominum pendula saxa manus,
 Implorant frustra. stant hac rata lege severa,
 Instauratricem ne ferat ullus opem,
 Aut subeat gladios pretium pietatis iniquæ,
 Et quod adhuc ausit facta nefanda sequi.
 En etiam saxis mortem censura minatur,
 Longaque post cineres stant monumenta mali.*

Eidem fortunæ subiectum aliquan-
 diu castrum fuit, quod è regione hu-
 jus in altera fluvij ripa constitutum
 est, pœnasque pro duce Borbonio fu-
 ga erepto, ad quem spectabat, exolvit.
 Postridie, intolerabilem diversorii
 nostri incommoditatem pertœsi,
 conscensis equis abitum simulavi-
 mus. cum interim proximam civita-
 tem, quæ de S. Dionysio nomen ha-
 bet, visere constituissemus; contem-

platuri illic res multas visu dignissimas. mox deinde Parrhisios repetituri, & aliud diversorium ingressuri, ubi si non melius, pejus certe tractari posse non videbamur. In civitate S. Dionysii commodè nacti sumus sacrificum, qui mercedis etiam tum ignotæ causa incredibile quantum subibat laboris; quicquid reliquiarum à Divis vel restabat, vel restare piè credebatur, ad clavos usque & lepram, summa cum veneratione ostentabat. Hujus opera & alia exhibita nobis sunt, quæ vidisse poterit toedere nunquam. [Vide Eleg. xvi, li. 111.]

Hic monumenta tenent longævis inchyta saxis

Nomina, quæ nuper Franca tremebat humis.

Sub quorum titulis bellum subiere tot urbes,

Ad quorum nutus tot voluere mori.

Æt celsa jacent confusæque fragmina terra,

Corpora purpureo quæ jacuere thoro.

Aurum quæ toties pede calcavere superbo,

Iamque viatorem celsa caterva rogat,

Regalem precibus vincat popularibus umbræ,

Depressosque pia voce levet cineres.

Hæc rerum series & lex variabilis ævi est,

Cuncta alit ut rapiat cuncta maligna dies.

Sæpe

Sæpe tamen fati raptum solatur acerbum
 Littera in antiquis garrula marmoribus.
 Effigiesque virum saxo servata vel æro,
 Quæ vivat longos intemerata dies;
 Multaque venturis de se non muta loquatur.
 Ablata speciem mensis in ore gerens.
 Felices artes rabiem quæ vincitis Orci,
 Et facitis ne jam sit mihi triste mori.
 Vos ego sæpe meis vos versibus exornabo,
 Et dicam Aoniis castibus esse pares.
 Raptus ad Elysias annis iuvenilibus ætas
 Carolus, hic molli spirat in ære tamen,
 Longa senescens visurus secula mundi,
 Cui sua lugubri carmine gesta canit.
 Britones ut quondam victrici fuderis hasta,
 Ausus in hostiles se glomerare manus.
 Multaque quæ vulsus docet in vivente metalla,
 Pugnam referens cum pietate manum.
 Artis opus tanta superat sublime sepulchrum,
 Marmore de Pario quod Ludovicus habes.
 Hic quem postremum sepelivit Gallia rogemus
 Expertum Domine Sortis utramque vicem.
 Hos ubi contexi, stupui, & primæva vetustas
 Visa suas artes est revocare mihi,
 Mentorasque manus necum meditabar, equosque
 Spumantes longum colle Quirinus tuo;
 Quisque diu artificem Romanis decoravit, & anoplio
 Aurea porticibus carmina Phœbus hiat;
 Troja -

Trojanumq; satem, quem nunc quoque Palladis ira
 Anguibus implicitum post sua fata necat.
 Cedite Pyramides & pendula Mausolea,
 Dicebam, & quicquid Grecia vidit opum,
 Quattuor extremos servabant numina fines,
 E quibus infracta mente manumque valens
 Corporea reliquas superabat mole sorores.
 Diva potens fatis vincere sola vices,
 Et conferre manum Sorti violenter utrique,
 Ne premat hoc caecum, neu levet illa, cavens.
 Stabat Diva sagax, terrasque tenebat & astra,
 Docta Deos homines instabilemque rotam,
 Omnia quae Phoebus per longa volumina vidit,
 Arduus in longa conspicietque via.
 Stabat & infrenis animi qui temperat aestus,
 Contemptrix flamma Diva Cupidine:
 Palluit è limpha, credo, qua diluit urvas,
 Plenaque virginea simplicitatis erat.
 Iuncta chorum sancti claudebat quarta Senatus,
 Iusta bonis librans premia, iusta malis.
 Illa quidem calum prius ausa relinquere, nunquam
 Marmoris in duro cortice tuta latet.
 At circum statius cingere minoribus urnam
 Privata culti religione Dei,
 Nostra quibus pietas aras & templa dicavit,
 Qui bene pro Domino non renuere mori.
 Planitiem vero praestantia regis obibant
 Gesta, Dei durum bellipotentis opus,

Arte

Arte nitens mira, quali Vulcania dona
 Lumina Dardani detinuisse ducis.
 Parte alia trepida fugiunt in fata caterve,
 Parte alia densos curritur in gladios.
 Hic torquata trahunt serviles colla catenas,
 Hic rapitur mœstas funus in exequias.
 Dejiciunt alibi telorum nubila nimbos,
 Et cadit ex ipso mors numerosa polo.
 Candida diffusas stillantia marmora guttas
 Tot flent irriguis saepe neces lachrymis.
 Vertice sublimi genibus subnixus utrisque
 Ora gerens senio ter veneranda gravi,
 Ipse suos cineres Rex de Epiciebat in urna,
 Visus ad astantes dicere, Talis eram.
 Excepere meos miserrantia marmora vultus:
 Scilicet hanc prædam surripuere solo.
 Sensus abest, anima que carent spirantia saxa,
 Scilicet hanc coelo non voluere rapti.
 At consors regina thori, consorsque sepulchri
 Nunc quoque blanditias dicere visa seni.
 Conjugis à leua paulum distracta sedebas;
 Si liceat, propius progreditura reor.
 Irride quid libuit derellere sculptor amantem?
 Quantum erat, ut sineres oscula ferre viro?
 In medio monumenti humilem sortita cavernam
 Amorum leto corpora strata jacent,
 Et tumuli quæ viva virent in vertice saxa
 Arida jam morti succubuisse sue.

Pendet

*Pendet laxa cutis, latebris clauduntur opacis
 Lumina, rarefcit triste capillitium ;
 Exilisque manus, tenuataque crura manusque,
 Quicquid & in vitam mors cariosa potest,
 Contulit in saxum rigida manus amula morti,
 Epictaque stant uno Vitaque Morsque loco.
 Scilicet hoc certe in simulachro integra superbit,
 Arsque peregrinam non sibi poscit opem.
 Expallet Marmor, Mors hunc petit agra colorem;
 Conticet ; exanimis non didicere mori.*

Opus hoc tam insigne non nisi Itali-
 ca manu nasci potuisse credendum
 putavimus. id quod mox didicimus;
 Florentini nimirum esse. Vidimus
 præter hæc plurimorum regum &
 magnatum sepulchra ; sed quæ deinceps
 fordere debent. Reversi hinc
Lutetiam, in aliud hospitium diverti-
 mus. Mox deambulantes in Ioachi-
 mum Politem, & D. Balthasarem à
 Kieveringhen incidimus. Hi à nobis
 ad cœnam adducti ; postridie nos &
 prandio & cœna exceperunt. quibus
 in nostram gratiam adhibere volue-
 runt Bartholomæum Latomum, &
 Ioannem Swerts sculptorem ; quo-
 rum consuetudine non potuimus
 non

non oblectari maxime. Noluerunt enim nos illi in civitate aliena peregrinos esse, usque adeo nos domesticè tractarunt, magnifice & præter dignitatem nostram. Cum illis postero die jentati, reliquum iter ingressi sumus. Vidimus autem Parrhisiis ædificium priscum Iulii Cæsaris. tum ungulam gryphonis immensæ magnitudinis, & alia plurima. A Parrhisiis continuo itinere ad pagum *Chartres* adcurrimus. illinc cum Gallis aliquot ibi repertis prima luce ad *Estampes* oppidulum progressi sumus. In ejus civitatis angulo castellum à manu dextra reliquimus in loco civitatis editissimo constructum, non inamœnum, ut apparebat. Diversorium autem illic ingressi, cibo refecti sumus, multa à Gallis illis de veteribus querelis audire coacti, non sine miris in nostram gentem contumeliis. Digressi, longo itinere ad pagum *Tourry* sub horam quartam delati, cum ulterius ire consultum nec nobis nec equis nostris videretur, ibi quieti nos dedimus. multa item & in cœna Gallorum eorundem periculosa

culosa garrulitate confecti ; illinc summa luce audito sacro, continuo itinere *Aureliam* usque , quamvis via limosa & molesta supra modum, prorepimus. Reperto illic contrerraneo & vetere socio nostro Theoderico Bronchorst , cum multis elegantibus & nimia humanitate importunis adolescentibus , prandium pransi sumus satis frugaliter ; cœnam sumptuosiuscule produximus. Post prandium autem , in deambulationem ubi venissemus , urbem Aureliam plus quam ullam Gallia civitatem formis honestis abundare conspeximus, tum cultiora quàm Parrhisiis cuncta animadvertimus. Incredibilem vero ubique superstitiem videre coacti sumus; Templi magni angulos omnes plusquam ducenti aut trecenti sacrificuli diobolares, qui ex pagis confluerant, occupabant confessiones audituri. Proximus huic templo locus est sacer Diis Manibus, ut apparet. ingens illic puteus est, qui plusquam xv millia hominum nuperrima in peste absorbuisse fertur. Magnus illic est hominum concursus, præcipue puel-
larum.

larum. Videas illic singulas tacito cum murmure discurrere aqua sacra tumulos suorum irrorantes; credas umbras sepulchris evocari. Infelices vero defunctorum cineres, quibus terra satis onerosa non est, nisi de tanta hominum multitudine novum subinde pondus accedat. Aureliæ in ponte Ligeris fluvii statuam vidimus IOANNÆ illius AVRELIANENSIS tantopere memoratæ virginis, hastam manu gerentis. Postridie relicta Aurelia ab amico ex urbe deducti gratissimo cælo per sylvas fere viam non nimium difficilem ad pagum *La motte* divertimus; ubi pransi, deinde per sylvas, & tum quoque ad pagum *Serbye* applicuimus. ubi pessimo invento vino, aqua sitim restinguere coacti sumus. Conspecta deinde luce quæ suprema itineri nostro foret, mane ad pagum *Vouzon* adcurrimus. ubi prausi, recta ad destinatam quieti otioque nostro literario urbem (*Bourges*) cælo amœno sed ventoso, tum via aquosa & difficili, tetendimus. quam videre contigit circa horam secundam. Paulatim deinde vicino-

ciniores facti, inter tertiam & quartam horam die Martis, qui decimus nonus mensis Martii erat, in optatissimum veluti portum delati sumus. Tum ego, urbe jam proxima, hos versus effudi:

*Biturigum turres & moenia sacra Camoenis
Salvete, ex alio nobis procul orbe petita;
Magnus ubi Alciatus, tanto post tempore, primus
Musarum fidebus artis decreta severa
Aptat, & antiquo revocatur vita Soloni.*

Urbs ita sita est ut lateat viatores, donec propinqua fiat, ac tum magnificam de se speciem præbet, undique in montis æquati modum confurgens; cujus cacumen templum magnum cum turri occupans, pyramidale quiddam præ se fert.

IOAN-

I O A N N I S

S E C V N D I

R E D I T V S E G A L L I A .

Biturigibus Mechliniam.

A N N O 1533.

A N N O M D X X X I I I , m e n -
 s i s M a r t i i d i e q u a r t o , c i r -
 c i t e r h o r a m s e p t i m a m ,
 B i t u r i g i b u s e x c e d e r e c o e -
 p i m u s , s o d a l i b u s q u i b u s -
 d a m q u o s æ g r e r e l i n q u e r e p o t e r a -
 m u s i n p l a t e a m n o s c o m i t a n t i b u s .
 n a m r e l i q u i s , q u o r u m m a g n a e r a t
 m u l t i t u d o , q u o d m a n è d i s c e s s u r o s
 n o s p u t a v e r a m u s , s a l u t a n d i s t o t u m
 d i e m p r i d i a n u m c o n s u m p s e r a m u s ,
 a d m u l t a m u s q u e n o c t e m . N a m à
 d o c t i s s i m o h u m a n i s s i m o q u e p r æ c e p -
 t o r e D . A l c i a t o , f a m i l i a q u e i p -
 s i u s i p s i q u à m s i m i l l i m a , n i s i n o x &
 s o m n u s , a v e l l e r e n e m o p o t u i s s e t . P r o -
 g r e s s i i t a q u e e à u r b i s p o r t à , q u a m
 S u l p i t i a n a m a b a b b a t i a S . S u l p i t i i
 q u æ e i e s t p r o p i n q u a v o c a n t , c æ l o
 o b s c u r o

obscuro & tenuiter pluvioso , & itinere strato ad miliaris unius spatium, deinde ad tria usque miliaria partim lutofo partim lapidoso & silicibus pleno , ad pagum *Soinny* pervenimus. quem transgressi itinere non incommodo paulo post undecimam diei horam *Noensuije* (quem novum vicum dicere possis) ingressi sumus. ubi prandio satis commodo refecti , cum sacerdote quodam illic invento viro longè humanissimo , sub horam primam equis conscensis, itinere æquissimo , cælo serenissimo, in pagum *Pierrofrite* devenimus. ibique lautius cænati sumus , & cubuimus. Postera die summa luce , imo summis tenebris surreximus ; (nam horologium nos deceperat) & circiter horam undecimam *Melestream* intravimus. ubi prandio refecti, itinere satis commodo , aëre sereno, sed ventoso, *Aurelius* paulo post horam quintam venimus. ubi conquisitis nostratibus , quibus vel antea nobiscum familiaritas intercefferat, vel salutem nunciare amicorum nomine jussi eramus , opipare cænavimus. manè hora fere sexta ea urbe

urbe relicta, cælo pluviâ minante
 nisi eam ventus dispulisset, itinere
 strato ad *Artenay*, qui pagus sex milia-
 ribus Aureliis distat, ante horam de-
 cimam advenimus, ibique pransi su-
 mus. Inde digressi sumus statim post
 prandium itinere molesto, nisi is qui
 equos cursorios reducebat, nos per
 compendium duxisset. qui & alia in
 re usui fuit. nam cum ad miliaris u-
 nius spatium progressi essemus, unus
 ex comitibus percepit se sarcinulam
 quandam in hospitio reliquisse. de-
 speratum jam erat de illa, nisi cum
 cursore illo fuisset transactum, ut
 eam quæsitum iret. quod ille mini-
 mo spatio confecit, nihilque retar-
 dati sumus, quin eo die sub horam
 sextam *Angerville* perveniremus. quo
 cito pervenisse, commodum fuit;
 vidimus enim, qui statim post nos
 advenerant hospitium ostiatim quæ-
 rentes, vix in pessimum admitti po-
 tuisse. In eo pago satis commodè
 tractati, summo mane egressi, à quo-
 dam itinere commodo per vallem
 duorum pene miliarium amænissi-
 mam ducti, quam Theatrum na-
 N turale

turale potuisses dicere, sub undecimam T advenimus. ubi commode satis refecti, sub horam quintam *Longemearum* subivimus. unde postridie hora sexta egressi, circiter decimam celeberrimam *Parrhisiorum* urbem introivimus: ubi totum illum diem, diemque sequentem, & tertium quoque, usque ad horam primam pomeridianam, partim expediendis negotiis nobis commissis, partim cum sodalibus illic inventis, jucunde transigimus. indeque discedentes, per nonnullos ex amicis D. Paltheno, D. Cornelio Susio, D. Splentero, D. Ioachimo, usque ad urbem S. *Dionysii* deducti sumus. Illic ea vespera sepulchrum Caroli VIII, æneamque ipsius imaginem, & Ludovici XII marmoreum tumulum, quo opere in tota Gallia non est insignius, licet non jam primum, tum summa cum admiratione contemplati sumus. Vidimus & cornu unicornis, ejus longitudinis ut vix longissimus nostrum ejus summitatem manu

† *Estampes* videtur desiderari, aut alius locus.

posset

posset contingere. Visuri eramus & alia, nisi nox impedisset. Postero die inde digressi, ad spatium aliquod ab iisdem sodalibus nostris deducti sumus. adeo nullum faciebant illi humanitatis suæ modum; circiterque meridiem ad pagum *Beaumont* advenimus. Accidit tamen interim nobis quiddam molestissimum. Cum evitandi itineris lutosi causa in pratum quoddam altius conscendissemus, neque descendendi ullam viam tutam inveniremus, equos vacuos primum descendere compulimus. ibi unus ex eis liberius latiusque discedere cœpit quam voluissemus; quem cum recipere simul niteremur, nihil tale de aliis qui lassī videbantur suspicantes, omnes tumultuari cœperunt, simulque pugnare; ita ut longo tempore non sine periculo nec sine aliorum auxilio, capere eos vix possemus. Hoc adscribendum putavi, ut admoneantur cæteri, ne temere equos suos de manibus dimittant. Pransi igitur in pago *Beaumont*, inde circiter hora prima digressi, aliquot miliaribus emensis, oppidulum *Mer-*

len transivimus , non in amoenum illud, castroque in editissimo monte sito insigne. Indeque, itinere semper aëreque optatissimo, urbis *Claremonte* suburbia introivimus, (nam in urbe nemo hospitatur.) Suburbia autem amplissima sunt, ac velut alia urbs. Vrbs ipsa culta & quæ nitoris aliquid supra morem urbium Gallicarum præ se ferat, ut agnoscas Flandriæ vicinam. Ex ea urbe ante horam sextam postridie egressi, sub horam undecimam *Bertueil* pervenimus, aëre sereno, via commoda, nisi quæ subinde montosa esset. A Bertueil hora prima egressi, aëre adeo sereno, ut ea die nullam prorsus nubem visam arbitrer; via, ut antea, nulla re nisi in æqualitate sua molesta, occidente sole *Ambiacum* introivimus. Videmus tota pene hora supra editissimum montem, eminens summum templi pinnaculum, quod jam tum videbatur urbem proximam demonstrare, cum longe tamen abesset. Quæ molesta sane res viatori: præcipuum enim est itineris solamen, ut subinde percipias quantum proficias. At hic

hic conceptâ è falso visu spe brevissimæ viæ, post multum laboris magnumque temporis spatium retrocessisse potius quam profecisse tibi videris. *Ambiaco* non excessimus, nisi prius viso templo, quod ego quidem amplissimum altissimumque omnium quæ viderim existimo; nec nisi viso Baptistæ capite, quod singulis diebus paulo post sextam ostendi solet. quibus visis digressi, per perpetuos montes perpetuasque valles prorepimus; parumque adeo nobis profecisse videbamus, cum duabus fere horis equitassemus, adhuc civitas ipsa ita in oculis erat ut vicinissima videretur. idemque diu etiam post futurum erat, nisi prius *Reineville* objectu suo aspectum impediisset. Atque tali quidem perpetuo itinere in pago *Passe* inter horam undecimam & meridiem substitimus; indeque hora prima progressi, sole occidere jam parante, *Atrebatum* venimus, itinere quidem paulo minus clivoso, vento tamen adeo impetuoso, ut omnes prorsus itinerum molestias superaret. Invenimus quatuor fere ab Atreba-

to miliaribus tumulum infelicissimi Reynaldi nuncii Yperensis, qui paucis ante mensibus illic à latronibus cæsus erat, spoliatus auro quod juvenibus quibusdam in Gallia studentibus ferebat. Videramus & ante prandium eodem die inter *Ambiacum* & *Passe* suspensum caput & crus alterum unius eorum quicum occiderant; alii exusti dicebantur. Cum tumulum tam ignobilem miserrimi hominis nunquam antea cogniti, & qui tum quoque cum occideretur literas ad me ferebat, viderem, excidit mihi hoc Epitaphium:

*Hic situs est ubi cæsus erat Reynaldus, ad urbes
Gallorum à Flandris scripta numosque ferens.
Illi causa fuit aliena pecunia mortis,
Quam nisi post animam perdere non voluit.*

Lusit in ejusdem tunc etiam frater in hunc modum:

*Et tumulum & mortis sedem sortitus eandem.
Hac situs est moriens quam rubefecit humum.
Nuncius infelix, vita spoliatus & auro.
Securum vacuus carpe Viator iter.*

Ab

Ab Atretrato posttridie ante horam septimam discessimus, itinereque paulatim minus & minus gibboso, aëre sereno, non tamen adhuc sine vento, hora undecima ad pagum *Pontdaryn* pervenimus. ubi frugaliter & sordide tractati, ante horam primam equos conscendimus, & versus *Insulas* contendimus. unde cum jam miliari forte uno distaremus, & evitandi pessimi itineris causa in fundum satum conscendissemus, per foveam traducere equos coacti sumus; quod ego quidem facile perfeci. alter sodalis noster cum idem tentaret, equum pene in cœno reliquit; nam collapsus erat. at tandem ægrè exiit, ruptis tanto conatu cingulis, quæ ad tempus quantum potuimus colligavimus. frater per aliam viam commodissimam, nobis nec prævisam, nec à pessimis rusticis qui propinqui erant, nosque periclitantes viderant, demonstratam, evasit. atque ita hora fere quinta *Insulas* subivimus. in qua urbe demum perfecte agnovimus Belgicarum urbium munditiem. Vidimus forum amplissimum, quale etiam Atretrati

videramus. nam ea urbs prima est à Gallia venienti, quæ planitiem aliquam talem habeat, ubi deambulare populus possit. Deambulantes igitur in eo foro, quæsitum diu D. Ægidium Iuvenalem ejus urbis civem, ejusdemque urbis consilii advocatum, prius sodalem nostrum in urbe Bituricensi, ibique sub D. Alciato LL. licentia insignitum, tandem invenimus. Reperimus & alios nonnullos olim notos, cum quibus eam cœnam hilariter transegitimus. Die autem sequenti hora fere septima equitare *Gandavum* versus cœpimus; licet propemodum desperaremus eo die illuc pervenire posse. Profecti igitur aurâ mirè nebulosa, itinere strato ad tria ferme miliaria, urbem *Menyn* transivimus: in cujus urbis finibus primum linguâ Flandricâ loquentem populum audivimus: ac duobus deinde miliaribus confectis *Cortracum* hora fere undecima venimus. ibique sumpto prandio, ante horam primam equitare cœpimus. ac deinde quatuor fere miliaribus confectis, equos avena data refecimus. iterumque iter
ingressi

ingressi incidimus commodissimè in duos, qui multo celerius quam pro more nostro equitabant. quos cum interrogassemus an eo die Gandavum pervenire possemus; responderunt posse, si ipsos sequeremur. quod fecimus, quantum ferre equi nostri potuerunt, profundissimisque tenebris horâ paulo minus quam octava *Gandavum* venimus, cum altero eorum quos inveneramus. quem in itinere agnovi. nam frequenter eundem Mechliniæ videram. simulque hospitati, postridie etiam simul *Tenramundam* profecti sumus. Sodalem autem nostrum D. Gulielmum Halmale in exitu urbis Gandavi dimisimus. nam ille Antverpiam ibat. Tenramundæ pransi, etiam illi qui nobiscum eò venerat valediximus. ibat enim Bruxellam versus, solique duo nos, aëre primum pluvio, deinde sereno, sub horam dici sextam decimo tertio ejus mensis, Mechliniam introivimus.

N 5

IOAN-

I O A N N I S S E C V N D I

I T E R T E R T I V M,

*Mechliniâ per Gallias in Arragoniam
Hispanie.*

A N N O 1534.

VIGESIMO octavo die mensis Maji, iter Hispanicum ingressus sum, partim gaudio, quod arbitrarer hoc iter splendorem aliquem vitæ mihi polliceri, partim acerbissimo mœrore perfusus, quod ea mihi relinquenda essent quæ & charissima mihi fuerunt & jucundissima. Et quoniam tota aurora in valedicendo amicis, tristibusque complexibus esset absumpta, orto aliquandiu sole *Mechliniam* egressi, *Bruxellam* itinere felici, & cælo conatibus nostris veluti applaudente, venimus; ubi cum

cum fratre charissimo , Caroloque Catſio, qui ut frater eſſet charior eſſe non poſſet , totum fere biduum jucundiffime viximus. ſolatique ſumus propinquam veluti mortem noſtram, quod ad eas certe regiones , & illorum hominum conſuetudinem attinet. Nam ſi mori eſt, à conſortio hominum ſeparari ; ita ut nec tibi cum illis, nec illis tecum ullam rerum conjunctio futura ſit : illi pene regioni quiſque moritur , à qua & avellitur. Nam literarum communicatio ſalutationeſque longinquæ nimis ſimiles ſunt illis officiis quibus defunctos proſequimur, preculis, ſacris ſolennibus , recordationique frigidæ & caducæ. Quod ſi ſpes quoque reviſendi terram relictam penitus ablata ſit; jam aliquanto durius ipſa morte genus hoc mortis exiſtimandum eſt. Crediderunt enim Sapientes fore ut extincti reviviſcamus aliquando, vitamque in meliorem conditionem mutemus. At ubi ſemel à patria reſceſſeris, niſi vel aliquo tandem poſt tempore redeas, vel ut redire poſſis, liberum tibi expeditumque relique-

N 6   ris;

ris ; quæ tandem ex hac morte superest reviviscendi spes ? Hæc tamen parum fortassis argute commentari me cogebat dolor quidam immensus. Nunc quoniam in eam conditionem veni, ut dolere non debeam, neque damnare quod integrum mihi esse non potest ; consequentium rerum & illarum quæ tum quoque cum ita affecti essemus nos oblectabant longe reminiscor libentius. Hospitium *Bruxella* commodissimum obtingit in intersignio Antverpiæ ; ibi inter cætera , mirifice me commovit & exhilaravit filia psaltria ; quæ cum divinam è fidibus harmoniam digitis delicatissimis eliceret , ac voce suavissima nervorum molliciem longe superaret, sæpe in mentem Ovidianum illud revocavit :

*Hæc habiles agili prætentat pollice chordas ;
Tam doctas quis non possit amare manus ?*

Multa autem cum jocosa peracta illic nobis essent, nec seria interim neglecta mihi sunt. Literas enim commendatitias ad Granvellium à Boifoto accepi :

cepi : item ab Archidiacono Atrebatensi ad eundem , & Secretarium Perreninium , tum ab Archiepiscopo Panormitano ad Granvellium & ipsum , Epistolam magno cum affectu scriptam tradidi , & Panormitano quiddam quod ille *super arte fusoria* à me commentari petierat . Mensis Majidie x x x. hora quinta Bruxellam reliquimus ; ac à Carolo quidem ad spatium miliaris , à Gualtero & fratre *Hallam* deducti fumus , luce paulatim serenescente ; per iter sub initium sylvofum , mox aliquanto planius ; at semper commodissimum ; ut mirari subierit , quid nobis acciderit , ut præterito Vere , in itinere Gallico , cum eodem pergeremus , in vias perpetuo cæno obductas , lapidumque in cæno submerforum intolerabilem quassationem inciderimus . Hallam (*Mil. 11. magna sunt*) venimus hora octava . Ibi diu quum quievissemus , circiter horam tertiam post prandium ad oppidulum *Brcyn* (*Mil. 111.*) adcurrimus magno in æstu . Fratri Hallæ hora prima valediximus , non sine gravissimo do-

lore. Vidimus *Halle* tabulam aræ incumbentem ex alabaſtro, elegantiffime cælatam; Ioannis Artiſtæ opus. Vidimus & inter cætera, quæ templi faſtigiis erant affixa, haſtam quæ cum craſſitudine brachium viri robuſti æquaret, telo tamen ex arcu manuali, ut vocant, emiſſo tranſfixa ſpectabatur, ad rei fere miraculoſæ memoriam. *Breini* in hoſpitio Cervi parvis impenſis ſatis commodè ſumus tractati. Inde poſtridie (*Majſi* xxxi.) hora quarta egreſſi ad pagum *Kieverein* cælo humecto non tamen pluvio venimus, hora fere meridiei; cùm paululum tamen apud *Montenſes*, qui intermedii ſunt, cibi ſumpſiſſemus; equis tamen à freno non relaxatis, antequam *Kieverein* uſque cucurriſſent. Feſtinabamus enim, auræ frigidum aſpirantis occaſione; veriti ne ſi multum itineris noſtri in pomeridianas horas conferremus, calor nos intenſus occuparet; quemadmodum pridie fueramus experti. Nec vero non digna mentione eſt domuncula viridis quam poſt oppidum *Brein* à ſiniſtra reliquimus, mire

delicio-

deliciosam , arboribus contextis undique circumseptam ; in quas ex domo transgredi veluti in tabulata possis , domuique tignis erectis constructæ , domus ramis exurgens annexa videri potest. *Kieverin* egressi fumus post prandium hora secunda, alii quidem equites , ego vero pedes ; tum ut me exercerem , tum ut comiti nostro pictori pedestri itinere , ut apparebat , defatigato gratificarer. Pauculis itaque horis ad *Vallemcygnum* (*Mil. 111.*) veni paulo antequam equites adpellerent. Ibi in cœna ab amicis & necessariis ejus quem itineri delegeramus (nam duo amicum secuti fuerant itinere paulò celeriore) humanissime excepti fumus. ibique communi calculo decretum est, ut subsequenter diem & nostræ & equorum quieti impenderemus, tum propter diei celebritatem (erat enim festum Pentecostes) tum quod itinere superiore ita equos exagitaramus , ut remissio laboris ad diem unum eis tacito quodam pacto promissa videretur. Hoc in oppido cum die feriato in hortum

Sagitt-

Sagittariorum animi causa venissem; ibi protinus mihi offerre apparatus quilibet suum, ac ad jaculandum invitare. quod ego sane recusare volebam. libenter enim hoc genere lusus utor; & volebam Mechliniensium nostrorum hac in arte exercitationem hominibus illis innotescere, qui peculiariter hanc jaculandi laudem sibi vendicare solent; facientes id quidem suo jure; magno enim impetu telum exturbant, diriguntque satis certum in locum. Eodem tempore & arcum illic emi, & voluptati mihi & securitati in itinere futurum. Postridie (*Iun. 11.*) hora quarta *Vallenoygnum* reliquimus, ac ad oppidulum *Cambresy* (*Mil. VII.*) via planissima patentissimaque adcurrimus continuo itinere; ibique mansimus eum diem. In eo autem itinere ita me meumque equum adfuefeceram, ut minimo negotio ex equo jacularer nihilo incertius quam si pedes fuisset. *Cambresy* oppidulum est amœnissimum, in vallem depressum, forumque habet amplum: cuius unâ ex parte in circumjacentes montes

montes sublimes & arbuſtis & ſegete virentes proſpectus aperitur : altera pars templum oculis objicit turri acutiſſima inſigne , & ædificia ſplendida. Eſt & illic Abbatia præclara S. Andreæ (ut opinor) dicata , ubi monachum quendam Mechlinienſem invenimus , qui nobis inter cetera officia cerviſiam propinavit ejus omnino generis qualis apud Mechlinienſes potatur. quæ, cum in ea regione non temere reperiatur , mire nos refocillavit. Adhibitus eſt compotatiunculæ cerviſiæ coctor , qui nobis ejusdem generis tantum cerviſiæ attulit quantum in cœna cum tota noſtra cohorte poſſemus abſumere. Accepta eſt oblatio , vocatusque ad cœnam coctor. Interim ſagittandi mentione injecta, viſum eſt ut dum cœna pararetur , ego cum illo jaculis certarem. conſtituta eſt victo pœna duorum ſeſtertiorû vini. Ivimus, certavimus; victus ſum à veterano. ventum eſt ad cœnam, hilariter victum eſt. Poſt cœnam, produxit nos coctor in hortum ſuum quem in ſuburbanis habebat amœniſſimum , ac mirifica erga
nos

nos benevolentia est usus , homo
priscae cuiusdam humanitatis. Se-
quenti die (*Iun. 1. 1. 1.*) circiter ho-
ram quintam emigrantes cælo sub-
æstivo , via ut plurimum sylvestri
intricataque & difficili, ad oppidu-
lum *Guise* (*Mil. v.*) delati sumus, Gal-
licæ ditioni subiectum. Id in ex-
celso monte situm , elegantissimam
sui speciem præbet. turrin habet in
sui medio rotundam & sublimem,
ut mons monti accumulatus videri
possit ; & quidquid in monte ædifi-
ciorum est, Castri potius cuiusdam
formam exhibet quàm oppidi. Cæ-
terum in valle ad sinistram partem
longo tractu, humiles constitutæ sunt
domus , quæ muris potioribus ex-
clusæ pagi cuiusdam speciem præ se
ferunt. Sumpto illic prandio , ad
oppidulum *Merle* (*Mil. v.*) contendi-
mus, via sylvestra, molesta, densissi-
maque pluvia. Constitutum & illud
in monte est æque sublimi , nihilque
dissimile est priori ; nisi quod turrin
insignem non habet. alioqui & prin-
cipalia utriusque ædificia montem
totum occupant ; & humiliora per
vallem

vallem extenduntur. Hic exacta nocte, post ortum aliquandiu, non tamen visum solem, (*Iun.* i v.) ad oppidulum *Lyence* (*Mil.* v.) accurrimus. Celebre illud est cultu Divæ Virginis, multa que illuc hominum confluit turba; ac erat tunc etiam solito major exterorum undequaque concursus, propter festa Pentecostes nondum elapsa. Mirum quam tortuoso illuc cursu ventum sit; nunc à dextra, nunc à sinistra urbs erat. Subiit mihi credere, Divam, quæ illic colitur, eo esse fastu, ut nolit tam facilem ad se esse accessum, ut non aliquoties adventantibus hospitibus à latere prius salutetur ac resalutetur, quam ad familiarem illum congressum, qui per cereos accensos fit, admittantur. Antequam ad *Lyenses* appellerem, à dextra reliquimus oppidum non inamœnum, simili omnino situ quo priora. Vbi apud *Lyenses* quod reliquum erat diei quiessemus; postridie (*Iun.* v.) hora fere solita ad pagum *Bac à Bary* (*Mil.* v i.) delati sumus, prandium sumpsimus, equis
in pla-

in planam navem immisissis, fluvium
 (*Mil.* 1 v.) transmisimus. Inde ad urbem *Reims*, ubi *Campania regio initium* accipit, applicuimus. Insignis est urbs illa & maximo templo plurimis statuis & inter eas exquisitis undique ornata. Cujus sane templi magnitudine ita sumus elusi, ut cum duobus fere miliaribus ab urbe abessemus, vix mille passus superesse crederemus. Templum ad Abbatiam illic splendidam spectat. Sunt præterea & alia illic templa eximia, ædesque splendidæ, quibus visendis non licuit immorari. Postridie enim (*Iun.* v 1.) hora consueta ad pagum *La grant loge* (*Mil.* v 11.) acceleravimus; ut illic sumpto praudio in civitate *Salons*, quæ ipsa quoque ex insignioribus Campaniæ civitatibus est, cœnaremus dormiremusque; sequentem illic diem quieturi. Hactenus Campaniam in campos patentissimos fertilesque (unde & nomen habere videtur) extendi animadvertimus; nisi quod dum iter facis, montibus vndequeque amœnissimis circumcludi videris; longè diffitis tamen; ut raros esse

esse intelligas, nec planitiem regionis frequenter interrumpere. Apud *Salonenſes* quum diem unum, qui ſeptimus Iunii erat, quieti dediſſemus; ſubſequentē luce, (*Iun. viii.*) cælo mirifice ſereno, ad pagum *Leſtrye* (*Mil. v.*) provecti ſumus. Ibi tam lautè prandium apparatus invenimus, ut accedentibus aliis quibuſdam conjecturis aliquid ſecreti nobis doli ſtrui crediderimus. Adjunxit enim ſe protinus venientibus nobis nebulo confidens, qui Gallicis obſequiis in noſtrum ſodalitium familiaris conabatur irrepere; aſſerens, miſſum illuc ſe à nescio quibus dominis ſuis, quos (ut nulla eſſet mali ſuſpicio) Canonicos eſſe volebat, adventum ipſorum ut hoſpiti nunciaret, prandiumque curaret delicatum apparari; adfuturos mox illos, nec injucundum nobis conviſtum ipſorum fore; præſertim, ſi tempore pomeridiano vellemus cum illis in loco herboſo, quem probus ille Sympoſiarcha digito deſignabat, ſub umbra arborum genio indulgere. Haſtenus non infeliciter partes ſuas agebat hic noſter.

ster. Cæterum ubi vidit nos parum intentos Histrionicæ suæ, nec omnino ignaros hujusmodi technarum, cœpit paulatim nobis persuadere, ut quieti nosmet dederemus, affirmans hoc non fore insalubre stomachis nostris. nec credo mentiebatur; futurum enim fortassis erat, ut post eum diem nunquam male concoqueremus. At frustra hæc nobis occinebat. Iamdudum enim nos non sopori sed pugnæ paraveramus; aut certe ut quamprimum illinc discederemus. Augebat suspicionem nostram, quod quum prandium pro bonis illis Canonicis instructum, à nobis absumeretur, nihil interim novorum ciborum in adventum illorum pararetur. Deinde, si adventare deberent, aliqui quorum cogitationes ad iter tantum peragendum spectarent, non videbantur illum cæli calorem expectaturi. Erat enim jam fere meridies; nec via, quam perficere debebant, longa erat. Tot itaque concurrentibus conjecturis, constitueramus ut furciferum illum nobiscum ad equi caudam ligatum abduceremus.

Quod

Quod quoniam postea propter confluentium agrestium turbam, totius fraudis ut opinari libebat participem, tentare non auderemus, cœpimus subdolis pollicitationibus cum nebulone agere ut nos sequeretur, nobisque in vicem defessi ex via famuli subiret. Recusavit ille; nos ivimus. Accidit deinde ut duo ex nostris ingressi iter, relictam in pago lagenam repetituri irent; dissuadentibus nobis ne se moverent: nec abs re, ut postea didicerunt. Accidit enim ut reversi furcis ab agricolis exciperentur, ac nisi gladiis educatis terrorem imbellibus hominibus incussissent, futurum erat ut bene mulctati spoliatique ad nos redirent. Ita elapsi, ad proximum pagum (*Mil.* i v.) *Maille* dictum appulimus. ibi transacta nocte (*lum.* ix.) ad pagum *Arce* (*Mil.* iv.) ac deinceps ad ultimum Campaniæ oppidum *Trojam* (*Mil.* v. i i.) delati sumus. Quam sanè urbem & spatiosam invenimus, & splendidam, ut si quam Galliæ civitatem antehac; ut mirari subierit, tam obscurum ejus no-

nomen apud nostrates esse. Illic nocte transacta, in multum diem (*Iun. x.*) ubi dormivissemus; ac contemplata deinde urbe, prandioque sumpto, ad oppidum *Bar sur Saine* (*Mil. v 11.*) properavimus, ubi *Ducatus Burgundie* initium accipit. postridie (*Iun. x 1.*) ad pagum *Poitir*, (*Mil. v.*) relicto à tergo oppidulo *Muse* in maximo calore processimus; ut illic pransi in urbem *Chastillon* sub crepusculum adveniremus. Vrbs illa amœnitatem divitiasque priscas miserandis passim ruinis testatur; ac inter cetera Castri illic ingentis munitionis altissimæ vastissimæque fragmenta spectantur. Tunc didicimus & quid belli calamitas, & temporum longinquitas, & regum ira posset; quamque principum consilia ad suam magis securitatem spectent, quam ad subditorum suorum commoditatem utilitatemve. Et ibi, & in Campania etiam, domus tecta non in altum usque adeo ut nostratia eriguntur; sed demissiora, more prisco Italicoque, visuntur. Tectæ sunt domus Burgundicæ lapidibus latis planisque, non tegulis. Mulieres

res caput habent plebeia panno, ditiores holoserico, illustriores holoserica vel byssina vitta panno lato gravique superjecto circumvolutum. pauperuli fere sunt homines; linguaque loquuntur agresti. Relicto Chastillons ad pagum sacrum S. Marco (*Mil.* iv.) applicuimus: (*Itin.* xii.) & montes vallesque amœnissimas itinere lapidoso, cœlo subobscuro transivimus. ibi uno ex monte unum & viginti rivos limpidissimos profuientes numeravimus. Inde ad vicum Sichein (*Mil.* v.) properavimus, ubi dormiremus. Tum verò ad celebrem Burgundiæ civitatem Dijon, per montes excelsos, mireque difficili sinuosaque via prorepimus; ac inter reliquas difficultates, unum montem transcendimus, cujus altitudo turres justæ mensuræ tres credo adæquat. In ejus descensu urbs pulcherrima se specie ostentat, videturque viatorem jamjam exceptura; cum interim duo fere miliaria peragenda restent. Urbs illa, multis alioqui etiam rebus insignis, monumenta veterum aliquot Burgundiæ Ducum

O

summa

summa arte exscripta servat. Extant
ea opera apud Carthusianos extra ur-
bem. ubi & insignia eorundem Du-
cum, aliaque ad memoriam prisci
nostrorum illic dominii possessionis-
que spectantur. jacetque illic mira
arte è marmore cælatus Philippus
cognomento Audax, ejusque succes-
sor Philippus cognomento Bonus.
Quæ omnia ubi contemplerer, in-
gemiscendum mihi videbatur, vi-
ros fortissimos, qui propulsata sem-
per confinium omnium circumqua-
que injuria, florentissima in libertate
vixissent; nunc mortuos in hostium
potestatem servitutemque cecidisse;
quique in sua sepulti essent terra,
nunc veluti revulsis cineribus in a-
lieno solo recubare, tamque emen-
dicata terræ portiuncula ad ea cor-
pora tegenda, quibus magna pars or-
bis serviebat. Quod si quis relictus
est extinctis sensus, non in ea quiete
jacent illi qua solent; & qui vivi im-
perabant, mortui servitutem indigna-
bundi detrectant. In iis aliisque rebus
spectandis totum ibi diem (*Iun. xiv.*)
consumpsimus. Nec omittendum est,
quod

quod Dyni cujusdam Rapundi Lucani statuam illic adfabre sculptam conspeximus. Postridie (*Iun. xv.*) ad oppidum Beaulme (*Mil. vii.*) per pagum, ubi Admiralis Franciæ prandebat, contendimus. Contemplati sumus illic & admirati Nosocomium magno sumptu exstructum per Cancellarium quendam Burgundiæ Nicolaum Rolle; ut ferebatur. Res est spectatu digna; quæque docere nos potest, in quos usus collocandum sit id, quod nec post mortem nobis, cum domini rerum nostrarum esse definimus, perire velimus. Subsequente die (*Iun. xvi.*) ad oppidum Salon (*Mil. v.*) non inamœnum properavimus. ibi eum diem desedimus: frustratique spe, quam conceperamus de equis in navem, ut quiescerent, *Lugdunum* usque per Ararim devehendis; quod nec commoditas offerretur, pretiumque nautæ immoderatum exigent; postridie (*Iun. xvii.*) ad pagum *Tormam* (*Mil. v.*) equites devecti sumus: ubi prius aquam, quæ per fluvii inundationem per arva juxta urbem ad spatium dimidiati fere miliaris excreverat, alium-

liumque item fluvium paulo post transmissemus ; inde ad pagum *Macon* (*Mil.* v.) delati sumus. ibi dormivimus. Quo in itinere quod magna pars viarum aqua fluviatili obducta esset ; ego cum per viam publicam cundo , ex improborum quorundam viatorum consilio , viam quæ à latere recenter facta erat neglexissem , in voraginem incidi , non sine vitæ discrimine, si ulterius processissem , aut nisi equus meus alacritate sua repente me sublevasset ; itaque remensa aliqua parte itineris aquosi molestique, quæsitis viis siccioribus ægreque inventis ; accidit ut multa in nocte ad civitatem adveniremus : clausisque jam portis timendum erat ne in urbem admitteremur ; sed pecunia claustra perfregimus. Ex iis verò qui nos pedites sequebantur, duo & itineris difficultate & nocte jam obscura didicerunt quam esset suave, ut est apud Tibullum,

----*Dormire sub umbra*----

Arboris, ad rivos prætereuntis aqua.

& num illud Senecæ verum esset potuerunt experiri,

Cæsar

Cespes Tyrio mollior ostro

Solet impavidos ducere somnos.

Sequente luce (*Itin.* xviii.) ad oppidum Villefrance non inamœnum properavimus: ubi rursus Gallicam ditionem ingressi sumus. In eo annotatione dignum putavi, quod nubibus densis cacumina montium circumvolvi viderem; ut dubium non sit, quin si quis in vertice montis constitutus fuisset, nubes passim sub pedibus fuisset habiturus, potuissetque nubibus implicatus vento asportari ac alicubi explui. Postridie (*Itin.* xix.) in summo calore ad illam tantopere prædicatam Galliæ urbem *Lugdunum* (*Mil.* v.) properavimus itinere admodum jucundo. aliquandiu enim in monte sublimi vehebamur; unde prospectus erat in montes amœnissimos, qui longo ab urbe intervallo distantes, circumquaque tamen velut circino ducti montem nostrum ambibant. Longo adhuc flexu ab hoc monte delapsi per iter planum aliquandiu, ac deinde per montem unum proVecti, urbem ingressi sumus antequam eam videre contigisset; us-

O 3

que-

queadeo in vallem tota pene urbs sepulta est, viatoresque eludit. Montes excelsi circa mœnia ex omnibus fere in circuitu partibus spectantur; quibus ipsi muri aliquibus locis impositi, Propertiani versiculi memorem me fecerunt,

*Scandentes si quis cernat de vallibus arces,
Ingenio muros æstimet ille meo.*

Sinuosus longo tractu in urbem est ingressus. Hac in urbe Arar Rhodano miscetur. Hospitio autem propter Regis adventū ægre invēto, cum non satis commodū id nobis videretur; ad quatuor fere horas per omnes urbis angulos discurremus, nec invenire quicquam è re nostra potuimus; usqueadeo equitatu Regis plena erant omnia. in quo Regis potentiam & splendorem licuit animadvertere. Invenimus hîc bona fortuna Hilarium poëtam, Corneliumque pictorem, veteres amicos; cum quibus ea nocte suaviter viximus. Postridie, (*Iun. xx.*) quum in discurrendo huc atque illuc, ac in aulica pompa strepitu visendo, ac Rege ipso contéplando consumpta esset, potior nostrorum pars ad prandium

dium legati Cæsarei ivit ; ubi & cœnaverunt. Ego meo arbitratu cum alijs amiculis illic inventis & pransus sum & cœnatus. Post cœnam, transmissio Arari (quod illic & viæ accelerandæ & animicausa lintribus ad hoc plurimis in promptu positis, quam sæpiissime faciunt homines delicati) in penetralia aulæ Regis, amici auxilio, admissi sumus. Ibi videre licebat lusus varios, choreasque omnis generis, quas nobilissimi totius Galliæ proceres ducebant, nobilissimæque tum Galliæ tum Hispaniæ puellæ, magno apparatu exornabant. Præerat his omnibus Rex & Regina uterque in loco sublimi, velut theatro constitutus, ut nihil deesset quod Regalem magnificentiam decoremque lufuum ejusmodi spectaret. Vidimus Lugduni Inscriptiones aliquas, in quibus erat pro LVGDVNO, LVGVDVNVNVM ubique scriptum. Postridie ejus diei (*Idus* xx.) nave conductâ, equisque in navem immissis, hora tertia pomeridiana, per cum fluvium, qui ex Rhodani Arariisque mixtione, Rhodani deinde, velut nobiliore

nomine ad Volcos prisco nomine, nunc *Avignon*, decurrit, ad oppidum *Condrier*, magna celeritate contendimus, (*Mil. x.*) relicta à sinistra *Vienna*; quæ urbs totius Galliæ antiquissima narratur. & certè ædificia, locique situs, priscum aliquid & venerandum præ se ferunt. Pons ibi per Rhodanum traductus est insignis, sub quo & navigavimus. ab ejus dextra parte turris erat quadrata, specie antiqua, quæ per Genios aliquando structa narrabatur, fabulose, ut opinor. In oppidulo *Condrier* ubi quiescimus; sequenti luce (*Itin. xxi i.*) hora quinta navem denuo conscendimus, ut eo die ad Volcos, si possemus; sin minus, quo possemus perveniremus. Navigatio hæc omnis jucundissima fuit. Fluvius enim omni fere ex parte montibus amœnissimis riparum loco continetur; quos & arbuta, & castella, & urbes nonnunquam occupant. inter quas eo die has numerare licuit; *La Roche*, *Valenche*, *Suyon*, *Beschebul*, *Motalmuer*, *Vimer* & *Doesgera*. Quo ubi venissemus mane ad ripam in loco tranquillo sub monte relicto, pedites

tes in oppidum ad mille fere passus processimus. Postridie (*Iun. xxiii.*) iterata navigatione (*Mil. xx.*) & alias urbes præterlapsi sumus; quarum duas tantum in memoria teneo; *La Borche*, & *Pontem Sancti Spiritus*. qui sane locus magno nobis terrori fuit; quod multis naufragiis infamis sit. Pons arcubus xix patet. per unum aliquem ex his arcubus iter certissimo ductu est capeffendum. quod si vel remiges, vel gubernator vel minimum in officio cessent; periculum est ne navis columnis illisa diffindatur. Deinde ubi hinc elapsus es, tantus subito undarum impetus navem implicatam propellit, ut timor navigantes non levis occupet ne aut navis subvertatur, aut pondere undarum haustarum depressa subsidat. Circiter meridiem, *Avignonam* appulimus. (*Mil. x.*) Palatium est illic Pontificis satis insigne, & pons qui ad mccc. passus extenditur; quem aliquando audivi à dæmone exædificatum. illic nihil certi ea de re potui elicere. Visitur & inter cetera illic spectatu dignatio Iudæorum in partem civitatis

viliorem rejecta. Eorū opera & mercaturæ ut plurimum in indufiis lineis artificiose elaboratis consistunt. Sequentē die (*Iun. x x i v.*) ad oppidulum *Farniac*, (*Mil. i v.*) ubi *Narbonensis* provincia initium capit, delati, ibique pransi, ad vetustam urbem † *Nemausensem* (*Mil. i i i.*) contendimus; ubi moles est ingens vetustissimæque, in modum colossi Romani, à Traiano, ut oppidani dicebant, exstructa. tum Inscriptiones aliquot ante portam urbis spectantur, quarum quasdam in * fine hujus libelli annotavi. Vnde cōjecturabamur, insigniora etiam in urbe posse spectari. Sed propter pestem increbescentem, penitus in civitatem ingredi consultum non videbatur. quapropter & extra urbē diversorium

† In V. C. annotatur ad marginem: *Hæ urbs Nîmes appellatur vulgo; estque ea unde Carolus noster Servius oriundus est. quem illic invenire sperans, in multos incidi qui hominem noscerent, ipsum invenire non potui.*

* Desunt hæ Inscriptiones in apographo Vulcanii. Et omne id damnum sarcire possunt Antiquariorum libri, & imprimis augustum illud opus Inscriptionum V. Cl. Iani Gruteri, amici nostri, dum viveret, opt. max. P. Scriverius.

nobis

nobis elegeramus. Prima deinde luce subsequente (*Iun. xxv.*) ad oppidulum *Luget* (*Mil. iv. magna*) prope-
ravimus. Haftenus omnis per provin-
ciam via olivetis fere densissimis velu-
ti sylvis quibusdam inclusa est. Pran-
dio deinde sumpto, ad pagum *Sumbers*
(*Mil. i i.*) tantum processimus; quia
ad Montepessulanum usque ire no-
lebamus, quod is locus gravissima
tum peste affligeretur. malè illic in
quodam veluti tugurio excepti su-
mus. Causam hanc arbitror, quod ur-
be Montepessulana tam propinqua
raro illuc hospites commeare solent.
Postridie (*Iun. xxvi*) relicta à dex-
tra Montepessulano, ad oppidulum
Dufian progressi sumus; (*Mil. iv. magn.*)
& illic incommodo sumus usi hospi-
tio. Illinc ad oppidulū *Lupian* (*Mil. i i.*)
contendimus: ubi satis commode ac-
cepti sumus. Postridie ad oppidulum
S. Tyberi (*Mil. i i i.*) transmissio quo-
dam fluvio delati sumus. Inde ad op-
pidum *Pefas* acceleravimus; ubi custo-
des portarum iusjurandum à nobis
exigere cœperunt, quo affirmaremus,
neque ad Montepessulanum, neque

alio quoquam divertisse nos , ubi pestem grassari sciremus. quod & in subsequentibus aliquot civitatibus facere coacti sumus. Postridie (*Iun. XXIIX.*) *Narbonam*, (*Mil. IV. magna*), transmissio & ibi fluvio, contendimus, urbem in ea regione celeberrimam. Nam & Archiepiscopatus ibi est, & Academia, ni fallor, quoque. Inde ad pagum *Villefrance* (*Mil. III.*) properavimus; non incongruo nomine sic appellatum. Totam verò hanc sive provinciam Narbonensem, sive *Langodocensem regionem*, nullo alio elogio celebrare possum, quam quod hominibus balbis, ferocibusque & improbis habitetur, ac ipsis Burgundis nequioribus; miliaribus dimensa sit prope immensis; mare habeat ab Oriente, quod & in Hispaniam & in Italiam protenditur; saxosa sit sterilibusque; nec quicquam fere præter Rosmarinum & aliquot oleastros producat; præsertim ea parte qua Hispaniæ proxima est. ubi & periculum maximum à prædonibus unminere viatoribus audiebamus; ut omnino intelligas regionem esse ef-
feram.

feram. Nos verò fortuna propitia nullum in itinere invenimus qui nos offenderet. forte ad incursum levem sustinendum satis instructi videbamus iis hominibus, qui talia fortassis machinabantur. Ita salvi ad *Hispania fines* appulimus, maximo in calore molestissimaque via. quod tœdium auxit equus meus solea ferrea amissa tardatus, pransique sumus juxta castrum *la Saussé* : (*Mil. IV. maxima.*) quod tanta cura à Cæsariensibus servatur, ut aspectus ejus munitionis hospitibus adventantibus innoxius non concedatur. quin si quis sit qui in murorum fossarumque contemplatione commoretur, nihil etiam doli meditans, in periculo summo constituitur, ne bombardis illinc abigatur; aut non abigatur potius, sed prostratus extremum ibi vestigium ponat. Hinc ad oppidum Hispaniæ primum *Perpignan*, (*Mil. III.*) non inamœnum illud nec incelebre, contendimus. Rivulus illic per urbem fluit limpidissimus, longe supra aream platearum erectus circumclususque muris altiusculis, ne vicos passim inundet :

det: cujus sane aspectus insolita specie mirifice me cepit. Postridie (*Itin.* xxx.) ad pagum *Brelon* (*Mil.* i v.) properavimus. ibi montes conscendere molestissimos cœpimus, (hi ex Pyreneis sunt) adeo densos perplexosque, ut antequam miliaris viam processissemus, jam nox nos occuparet; coactique sumus ad domum quandam ignobilem subsistere, ibique cubare mediis in vallibus, non extra periculum prædonum. Postridie (*Itin.* x x x i.) ad vicum *Vighiere*, (*Mil.* i i i.) ubi pransi essemus, rursus in diverforio ignobili subsistere cogebamur. Sequenti die, qui primus Iulii mensis erat, transcurso non inamœno oppido *Geron*, (*Mil.* i v.) ad locum quendam contendimus, ubi statio equorum dispositorum tunc erat. Inde ad vicum *S. Caleni* (*Mil.* i i i.) properavimus: ibi cubavimus. Postridie (*Iul.* i i.) per pagum *la Rocque Barchinonem* (*Mil.* i i i.) contendimus; ac quum vicini jam urbi essemus, (*Mil.* i v.) obviam nobis adequitavit Nicolaus Florenas medicus, uxorem suam adventare ratus. frustratus autem ipse spe sua, etiam nostra nos
spe

spe frustratus est. Ex eo enim intelleximus, fratrem, quem *Barchinone* fore credideramus, *Monzon* abiisse. Novum itaque iter capeffendum nobis conspicientes, triduum *Barchinone* substitimus; quod & equorum quieti, & novis amicitiiis, & urbi contemplandæ dedimus. Urbs in valle constituta, altissimis circumquaque montibus continetur; planitie satis ampla adjecta. nisi quod ea parte qua ad Orientem spectat, ab Italico mari alluitur. Hoc in tota urbe annotatione dignum invenimus, quod media omnium platearum linea lapidibus exemptilibus magnis quadratisque constat; sub quibus fossa profunda, longo tramite per totam urbem deducta est. Id adversus Maurorum nocturnos incursus excogitatum est: Simulatque enim, naves hostiles cursum illuc tenere, ex altissimo monte ad hoc designato, quem *Mon Iu* appellant, (*Mons Iovis* à veteribus dictus) civitati denunciatum est, lapidibus his subito evulsis, acerbissima clades hostibus parata est. Nam ignari viarum per nocturnas tenebras passim in voragines hæcæ præcípites adigun-

adiguntur. Quarto die (*Iul. vi.*) novum iter ingressi ad vicum *Mattarel*, (*Mil. 11.*) ac deinde ad oppidulum *Spargys* (*Mil. 111.*) sub multam noctem advenimus. Sequenti die (*Iul. vii.*) † *Montem Serratum*, vastitate sublimitateque, tum cultu D. Virginis, per omnem fere orbem Christianum celebratissimum nominatissimumque, magna difficultate conscendimus; (*Mil. 11.*) substitimusque illic in cœnobio Benedictino, ubi D. Virgo sedem suam plane regalem posuit: pendent aurei lychni laquearibus aureis; pendent à fastigiis templi arma ducumque insignia, mutilataque ex cœra membra; naves tabulæque votivæ, & quid non? Monachi ex religione prisca laudabilem & favorabilem illic morem servant, ut hospitibus quibuscunque Virginis Matris salutandi causa ad se divertentibus, vinum, oleum panemque suppeditent.

† *Montem Serratum*] Anno'atur ad marginem in V. C. Summus huius montis apex in altitudinem decem, credo, turrium, qualis est Mechlinia ad eam D. Rumoldo sacram extenditur. Nos tamen, ultra dimidium euecti, non sumus.

Inde

Inde egressi, ad oppidulum quoddam (*Mil. I I I.*) cuius nomen non succurrit, itinere item difficili, formidolosisque despectibus molesto, longoque & tædiofo, quod à via aberrassemus, delati sumus multam quoque sub noctem. Inde (*Iul. VII I.*) ad vicum *Montebeneau*: (*Mil. I I I.*) ac deinceps ad alium quoque ignobilem pagum (*Mil. I I.*) acceleravimus. Sequenti luce (*Iul. I X.*) per similem vicum ad oppidum non inamœnum, in excello monte situm (*Cervera* nomine) contendimus. Ibi ego relicta sorore, ad fratrem maioribus itineribus acceleravi (*Iul. X.*) ut adventum illi uxoris nunciarem. Ac sub vesperam quidem, equo jam defatigato, ad suburbia insignis urbis *Bellaguere* (*Mil. V. maxima.*) quum advenissem; obtulit se mihi ignaro ipse frater, qui aliquot nostratibus comitatus, eo usque uxori, quam non procul abesse sciebat, obviam processerat. acciditque mirabili quodam facto, ut illo me tanquam viatorem ignotum compellante; me item similiter cum eo agente, diu sermones misceremus, antequam alter alterum agnosce-

nosceret. quæ sanè res gaudium nostrum longe reddidit uberius. Postridie (*Iul. x i.*) circiter horam decimam foror advenit; quam cum maritus summo cum gaudio excepisset, hilariterque pransi essemus, ad pagum *Guerrast* (*Mil. i i.*) sub vesperam adiecitavimus. Postero die (*Iul. x i i.*) ad oppidulum *Tanteryc*, ac deinde ad oppidulum, seu vicum potius, *Almoigna* contendimus; ubi hætenus subsistimus.

F I N I S.

P. S.

Inscriptiones Nemaufenses, quæ ante portam urbis spectabantur, quasque auctor supra pag. 324. promittit se in fine hujus libelli adjecturum, peti possunt (quia in exemplari, quo usi sumus, desiderantur) ex angusto opere Inscriptionum Gruterianarum, & alibi.

I O A N.

IOAN. SECVNDI
EPISTOLARVM
RELIQVIÆ;

*Quas in itinere, aut cum in procinctu
esset, scripsit.*

Ingeniosiss. ornatiss. q. viro

D. IOANNI SCORELLIO,

Canonico D. Maria Traiectensis,

D. & amico observandiss.

Traiecti.

S. P. Domine & amice charissime.
Cum brevi mihi in Hispaniam ad
fratrem Nicolaum eundum esset, re-
diretque ad vos D. Stephanus Mon-
tanus, communis amicus; omnino
mihi aliquid ad te scribendum, tibi-
que parvo epistolio valedicendum
putavi. Nam præterquam quod te
mei studiosissimum & præsens cum
hîc esses expertus sum, & ex multo-
rum

rum relatu intellexi, cogor te, etiam si ignotus mihi esses, venerari; ducitque me in tui amorem præclarum istud ingenium tuum, industriaque, quâ reliquos hujus regionis artifices longè antecellis. Ego vero hac cum naturâ tuâ aliquid mihi commune esse, non timebo dicere. Illud videlicet, QVOD HAS FINGENDI PINGENDIQUE ARTES ARCANO QVODAM NATVRÆ IVSSV SEMPER AMPLEXVS SIM, ET ADMIRATVS. cui juvenili levitati aliquem SCVLPENDI VSVM ausus sum adungere. Quâ in re cum acutissimo judicio tuo non nimis infeliciter versari me intellexerim, progressus sum in lusu (meâ quidem sententiâ) non insuavi. Vt autem videas an aliquid profecerim, *mitto tibi effigiem Archiepiscopi Panormitani, proximis hisce diebus à me sculptam.* Rogo, sincere judices. Vix enim inducor ut credam judicium, quod de I V L I Æ imagine proferebas, fuisse incorruptum. Forte, quemadmodum illa meos oculos, ita tuos ejus imago fascinaverat.

Scio te,

Scio te , clarissime Domine , familiariter uti Domino de Nassau. Quoniam autem in Hispaniam eo , ubi & ille brevi futurus est , maxime è re mea foret , si in tantitamenque boni Principis benevolentiam aliquo modo essem insinuatus. Quòd si ita ferat oportunitas , summo perè te rogaverim , ut me illi commodè captatâ occasione , sive per literas , sive , si te ad illud venire contingat , præsens præsenti commendes. Gravissima autem commendatio ex Patris mei personâ sumi poterit , quem ille vehementer amabat. Facturus mihi rem es longè gratissimam , meque tibi mirifice adstringes. Benè vale. Machliniæ , v i i i . Maji , 1533.

Observandiss. tui, tibiue addictiss.

IOHANNES SECVNDVS,
Hagensis.

Ioan.

Ioan. Secundus Hadriano fratri.

Machliniæ.

Solam hanc * Elegiam tibi nunc
 mitto, Frater optime, quam libello
 de IULIA conscripto aliquando
 statui inferere. Præter eam nunc
 nihil accipies. Ita culpam tuam ex-
 piabo, quam † Episcopo Londense
 istinc sine literis tuis dimisso commi-
 sisti. Successus meos Everardo fratri
 perscripsi. Vtinam similem habeat
 exitum; id quod tu minimè quidem
 inconsultè cogitas. Ignosce, si quid
 invenies in hac Elegiâ tumultuosum;
 inter equitandum his diebus majori
 ex parte effusa est. Tu, qui quiescis,
 emollire eam sedatioremque redde-
 re, si potes, elabora quæso. Nihil
 enim æquè fastidio, ac recognitio-
 nem carminum meorum. Secoviæ,
 111 Iunii, 1534.

* *Innui Elegiam, cuius initium:*

Cùm nova nascenti nerent mihi fata Soro-
 res, &c.

Quæ IULIAE, sive Elegiarum libri primi, secunda est.

† *Episcopo Londense*] Imò Archiepiscopo. in-
 nuitque D. Iohannem a Veza. Archiepis-
 copatus Londensis in Dania est.

Ad

Ad Petrum Clericum.

Machliniæ.

A Micissime Petre. Sumus hîc in
 celeberrimâ civitate, sumus in
 sodalitio doctissimorum virorum;
 neque auribus, neque oculis deest,
 quo possint delectari: & sumus tamen
 inviti. Nemo hoc credat aliorum,
 fortasse nec tu credas, qui conscius
 tamen es ardoris nostri. Sed abcessit
 illa. quid tum? restant vestigia; & pro-
 pinquior aliquanto istic illi futurus
 sim; aut si ridicula hæc putas, vel eâ
 causâ istuc recurrere cupiam, ut aliâ
 aliquâ in animum nostrum admissa
 hæc expellatur, quando aliam viam
 non video: quamquam dubito,

An calor hic a alias possit sibi querere sedes.

Haëtensus hunc certè Iulia sola tenet:

Candida quantumvis, & non deformior illâ,

Et versatilibus ebria luminibus.

Sapè meos oculos in se b vicina moretur,

Oscula que facilis ad mea sponte venit.

a *alia possit consistere sede.*] Ita in excusis est le-
 gere. Sed utraque scriptura in Archetypo lê-
 gebatur.

b *Vicina moretur.*] pro vicina editur vulgo *Domitilla.*

Cupio

Cupio scire, quomodo Nuptiæ cesserint, & an præter lugubrem cœli faciem, nihil passæ sint funestum; & an illud, IO PÆAN, Nuptiarum die non cecinoris: denique, quò tuos amores transtuleris. Mitto Elegiam, quam in itinere in ipsâ illâ tempestate composui. Meminisse potes, dixisse te, aliquando Nuptiarum diem fortè suppeditaturum novæ * Elegiæ materiam. Sic factum est.

Ergo dies venit, qua se formosa mariti

Dedet in æternum Iulia servitium? &c.

In aliis Elegiis quædam mutavi. Veluti illud: (Eleg. vii. lib. i.)

Et laceranda nigra membra relinquat avi.

Pro quo substitui:

Multaque prosecti viscera carpas avis.

Et illud: (Eleg. ead.)

Non aliquis duro tenuit custode puellam.

Interpolavi ad hunc modum:

Anxia non tenuit custodis cura puellam.

Salutat te Hadrianus, & Nicolaus.

Benè vale. Bruxellæ, præpoperè.

Tuus Ioannes.

Porro ad eundem Petrum Clericum ejusdem pro-
sas argumenti Elegia legitur,

Petre sodalitiis parî sincerissima vestri, &c.

quæ est nona libri primi, cui titulus IULIA.

[* Quæ IULIAE octava est.]

Defectus

Describebam has Secundi Epistolas, partim ex ipsius Auctoris aut doctissimi Fratris archetypo, partim ex apographo nobilissimi Douze patris amici (heu, quondam!) nostri singularis benevolentia & constantia.

P. Scriverius.

FRAGMENTVM

Ex Epistola Auctoris ad Hadrianum Marium fratrem.

Solet in campum habitationi nostræ vicinum cum proceribus suis sæpenuerò prodire Cæsar, ac se suosque omnis generis equestribus ludis exercere.

*Nunc torto simulat sinum diademate Maurum,
Nunc Mahumetana gentis, memor, induit arma,
Doctus equo profugos volucris prævertere Parthos,
Vulnera missilibus longè serit irrita cœnis
Arduus, inque jubâ fugiens incertus anhelat.
Illum omnes unum Dryades, & Oreades omnes,
Illum suspirant liquida per flumina Nymphe,
Occultaque stupet innixus ab arbore Faunus.*

P

L E-

LECTORI.

CUm clarissimus mihiq̃ue amicissimus Io-
 Isacius Pontanus nuper apud nos h̃ic esset, obi-
 terque novam hanc Secundi Poëmatum editionem
 inspiceret, & laudaret ut reliquis omnibus ante-
 vulgatis luculentiorē, admonuit Carminū quo-
 rundam quæ Lovaniij jam olim essent excusa, pro-
 misitque exemplar proximè, ex instructissimo vi-
 spectatissimi Ernesti Brinckii Muséo, communi-
 caturum. Quod ubi ad nos perlatum esset, pro
 thesauro, quem speraveramus, carbonēs (quod ait
 parœmia) invenimus. Neniam nimirum & E-
 pitaphia in obitum V. C. Thomæ Mori: quæ ip-
 sa nunc primum ex MS. cum aliis ineditis
 adjunxeramus. Erant Brinckiana illa edita à
 fratre Hadriano Mario, viro amplissimo, Lovanii
 A^o M D XXXVI. typis Servatij Sasseni. Quo
 libello Marius Secundo ea asserit, quæ falsò D. E-
 rasmo Rot. ac Ioanni Sapido adscripta, deprava-
 tissimæque edita, vulgò circumferebantur. Nos no-
 stram editionem ad illam comparavimus, & ni-
 hil variare post diligentem collationem utriusque
 deprehendimus. Ne tamen operam lusisse vir op-
 timus & doctissimus videretur, Epistolam, quā
 Marius fraternorum Carminum vindicias agit,
 h̃ic subjiciendam, curavimus. Vale. Lugduno Ba-
 tavorum, C I O I O C X I X.

HADRIANVS MARIVS

N I C O L. F.

Machliniensis

SERVATIO ZASSENQ,

Librario Lovaniensi S. D.

CVM ex immaturâ charissimi fratris mei morte conceptum gravissimum dolorem, conquiritis undique cùm ex cõmuni, ut fit, hominum vitâ, tùm ex Philosophiâ nostrâ solatiis, mitigare, dejectumque supra fidem hoc tam acerbo casu animum meum erigere, ac ad se reducere tentarem, neque aliunde mihi præsentius huic malo remedium quærere, nec invenire posse viderer, quàm ex ipsâ re, atque ipsis adeo ipsius scriptis, quæ, invitâ etiam morte, spes est, suum autorem venturis olim sæculis feræque posteritati vividum florentemque seque ipso maiorem traditura: Cumque adeo jam, quod in me erat, curare cœpissem, ut quamcitissimè ille revivisceret, redigens scilicet cum in ordinem scripta ipsius omnia, quem ipse vivus sibi præscripserat, ut quàm primum ederentur. Ecce derepentè ex-

P 2

ortus

ortus est in Germaniâ literator quidâ, (quid enim attinet nominare hominem hoc solo flagitio notum) qui bonâ me cōsolationis hujus meæ parte frustrari, cum gravi impiaque in fraternos Manes injuria niteretur. Nactus is, haud scio qua via, aut unde Nænam, quàm in clarissimi viri Thomæ Mori miserabilē cædem Secundus frater conscripserat, Epitaphiumque ejusdem, depravatissime utrumq; edidit curavit. Illam quidem sub *Erasmi Rotterodami* tunc primùm defuncti nomine, ut nimirum mercem suam, tam specioso titulo faceret vendibiliorem, nam quæstum solum spectasse mihi videtur: Hoc verò, cum hujusmodi inscriptione, *Io. S.* In illa, præter alia errata plurima, post primam statim paginam, uno & triginta versibus omissis, seriem tamen homo insulsus continuavit, partesque nihil prorsus cohærentes commisit, salebræ tam rudis asperitate non animadversa, ad quam tamen indoctissimus etiâ quisque necessario offendat. In hoc, ad ipsum limen offendens, primum versum, omissa dictione *truncus*, pede uno trun-

truncum reddidit. Antepenultimum vero ex pentametro hexametrum fecit, adjectis duabus conjunctionibus, atque ita tres hexametros in elegiaco carmine continuavit. Et invenit tamē homo improbus ineptiæ suæ ac falsitatis imitatore, qui eadem denuò excuderet, æquē mutila, æquē corrupta, alterum etiam, de Epitaphio loquor, cum inscriptione mendaciore. Nam cū prior illa editio id *Ioanni Secundo*, quamquam obscuriùs, tamen ascriptisse videri possit: Posterior hæc, quæ id apertè *Ioanni Sapido* inscripserit, elegantiam hanc suam excusare non potest. Hæc, mi Servati, qualiter mihi bilem commoverint, non facile dixerim. Et impius sanè sim, si negligam injuriam fratri, qui mortuus vindicare se non potest, illatam, tam indignam, tam atrocem; cū præsertim videam, viros doctos, familiæ nostræ nulla re præterquam amicitia conjunctos, hanc ipsam, non aliter quam sibi illatam, indignissimè ferre. Inter quos Conradus Goclenius, vir in re literaria princeps, literis etiam suis mihi rem hanc, quòd eā me scire ignoraret,

raret , indicavit , ac libellum insuper editum misit , graviter de hominum istorum tanta improbitate querens , contendensque hac occasione , ut quam citissimè fraternalium carminum editionem maturem. Quæ cum in ordinem , ut constitui, redigi, ac describi tam cito non possint, (decem enim sunt libri) asserere tamen interim , dominoque suo restituere hæc pauca , statim volui. Nam quamquam & ipse ea , dum viveret , quod in Regem Angliæ quibusdam locis essent acerbiora , amicis tantum communicaverit, carminumque suorum meditando editionem, hæc tamen ad tempus suppressere cogitaret : Et nos quoque postea eo defuncto, idem facere statuissemus , nunc tamen cur id faciamus , nulla est causa. Edita enim jam bis sunt, & mille forsitan exemplaribus per hominum manus volant, nihil ab hoc exemplari distantia, nisi quod indignissime contaminata sunt illa, ac mutilata, ea præcipuè parte, qua Cæsaris laudes, Reginæque Catharinæ genus continentur. Quare hæc, mi Servati, ad te mit-

te mitto, ut tuis typis excudas, quam poteris emendatissimè, ac evulges. Quare de Secundi fratris mei, ac amici tui Manibus tam mereberis benè, quàm illi meriti sũnt malè. Vale vir optime, & Goclenium meis verbis saluta. Maclinia.

D E

IO. SECVNDO, Hagenſi;

*Deque NICOLAO Patre,
& Gente Nicolaiã.*

PRÆDICET Antiquitas suos Mucios, quorum aliquot continenter Iurisconsulti fuere. Plures NICOLAÏORVM familia extulit. Caput & parens NICOLAVS EVERARDVS, *Middelburgensis* cognomento notus, quòd in viciniã ejus urbis, quæ Zelandiæ in Walachriã insulã facilè princeps, natus esset atque editus, Everardo & Glycerã parentibus; Iuris

P 4

Civilis

Civilis Pontificiique vetus , variâ eruditione & iudicii acumine (quod præclarè docent **CONSILIA** ejus & **TOPICA LEGALIA**) doctos inter sui ævi viros neutiquam postremus. Dialecticam enim ratiocinationem , quam plerique legulei homines supercilio quodam temere contemnunt, Iuris sacerdotibus inprimis necessariam esse, ante Vdalricum Zasium, magni nominis **ICUM**, demonstravit. Hinc Doctor apud Lovanienses renunciatus, primum Assessor in Magno Senatu Machliniensi; deinde Hagæ-Comitatenſi in Aulâ Batavis Præses à Principe Carolo V. Imp. datur. Quam provinciam annos ipsos duodeviginti summa fide vigilantiaque sustinuit: donec ad summam Supremi Senatus Belgici præfecturam ab eodẽ Cæsare Machliniã accersiretur. Vbi & hoc munere laudabiliter fungens, grandævus & septuagenarius in vivis esse desiit, Anno **CLIO IO XXXII**, v. Eid. Aug. *Nicolaus Grudius*, Nicolai filius, patri optimo, in urbe Machliniã sepulto, sic parentavit, & mortem descriptu-

scripturus, vitam ejus totam breviter
complexus est :

*Eurardo patre, de Glycera genitrice creatum
Walchria Nicoleon me tulit inter aquas.
Docta rudimentum dederat Lovania Legum
Qua mihi, mox à me, quas docuit, didicit.
Iuverunt justos oracula nostra clientes.
Inflexere animum munera nulla meum.
Integer hac Æquum colui prius urbe Senator ;
Post Batavis Praeses jura sacrata dedi,
Magnatum rigidisque minus precibusque potentum
Infractus, senas pene trieterides :
Cum vocat huc iterum Caesar me Carolus ultro,
Praeses & ensigera Virginis arce locor.
Nostro nec sat habens seculo prodesse, reliqui
Qua, bona Posteritas, te quoque lecta juvent.
Natorum licuit viventi cernere honores,
Quos mihi Bladella stirpis Elissa dedit :
Qui tumulum & titulos raptò posuere parenti,
Astrea, & Clario turba probata choro.
Parte mei meliore avi satur, astra petivi ;
Deterior quadro hoc marmore prissa latet.*

P 5

NICO-

NICOLAO EVERARDO,

MIDDELBVRGENSI,

IVRISCONSULTO CLARISS.

SVPREMI BELGICI SENATVS

PRÆSIDI,

IN VRBE MACHLINIA SEPVLTO,
PATRI OPT.

Ioannes etiam *Secundus* in Querelâ super obitum patris pientissimi, ita eum loquentem introducit :

*Ipse meos annos, vita sine labe, peregi ;
Exiguumque mei tellus obscura recondit :
Cætera tam parva non compescuntur in urna.
Pars sed in æthereas sedeis, natalia regna ,
Cessit ; pars Fame nivea plaudentibus alis
Ingenti vehitur ventura in sæcla triumpho.*

Quoque magis vario vita est mihi ducta labore,

*Hoc magis elucet fatis exercita virtus.
Namque ubi (fabor enim, si sic tua forte levatus
Vulnera) post primos ævi juvenilis honores ,
Principis invicti dono, pars una Senatus
Ipse forem magni; cuius sub legibus olim
Antique Belgarum urbes, populique potentes
Submissi, Iustumque colunt, Æquumque tuentur,
Continuo Batavas Præses dimittor ad urbes,
Effrenes populos, qui tunc vitæ ulla tenebant*

Fœdera

*Fœdera justitia, sed vi, sed cade cruenta,
In commune malum contempta lege ruebant,
Mutua civili miscentes funera bello.*

*Quæ mala non illic, quæ non discrimina sensi,
Improba dum meditor confringere facta potentũ
Nobilium, innocuosque homines arcere rapina?
Sed fretus justisque Deis, & Principe justo,
Fraudibus obsessum atque minis, gladiisque ne-
fandis,*

*Obnixus perrupi iter, Astræque potentis,
Signa per obstantis acies interrita duxi:
Armatisque domans sacratis legibus hostem,
Otia paulatim populis tranquilla paravi.
Iamque mali tanti vestigia rara manebant,
Et jam bis novies Sol circumvoluerat axem,
Ex quo coepissem Batava moderamina gentis,
Cum me supremo Caesar dignatus honore
Mandavit rebus magni superesse Senatus
Machlinia in clara, &c. in Funerum libro.
Machliniæ itaque in vivis esse desiit:
si tamen ille desuisse censendus est,
qui ex ornatissima Elissa Bladella
Machliniensis filios quinque, rarâ o-
mnes doctrinâ & amplissimis digni-
tatibus, orbi reliquit: Petrum Nicolaium
Præmonstratensis Ordinis Prælatum,
Theologiæ ac Iuris Civ'is candida-
tum: Evrardum Nicolium I. C. Regii*
P 6 Sena-

Senatus Frisici apud Leowardienses, ac deinde supremi apud Machlinienses Præsidentem; Poëtices etiam nō ignarum: *Nicolaum Grudium* (ita nuncupatum, quòd Lovanii natus esset; sed *Grudios* Cæsaris, falsò Lovanienses putant vulgò) eximium Poëtam & I. C., Regium Consiliarium, & Illustri Equitum aurei Velleris Ordini ab Actis: *Hadrianum Marium*, magnum Gelriæ Zutphanicæque Cancellarium: & *Ioannem Secundum*; qua Iuris Civilis, quâ Poëticæ tractatione claros. Hac eruditâ Liberorum sobole veluti renatus, & immortalitati transcriptus, venerandus Pater *Nicolaus*, vivit etiam nunc,

---*nec adhuc crudelibus occubat umbris.*

Conditus Machliniæ ad D. Mariæ, hac epigraphæ sepulchrali:

D. O.

D. O. M. S.

CLARISS. D.

NICOLAO EVERARDO,

MIDDELBVRGENSI,

SUMMI CONSILII PRÆSIDI,

MARITO CARISS. PATRIQ. PIENTISS.

VXOR LIBERIQ. CVM LACRYM. POSS.

VIXIT AN. LXX. OBIIT A°. A SALVTE

RESTITVTA

CLO IO XXXII. V IDVS AVG.

*Iura velut tenebris jamdudum offusa jacebant,**Pancque Lethæa sub pede mortis erant.**Astra ad Grudios rediit te vindice campos,**Iuraque Romani qua coluere patres.*

In eadem æde Patri adhumatus est
 filius clarissimus *Everardus Nicolaius*, cum
 summis muneribus & Equestri di-
 gnitate auctus esset, ac vixisset annos
 tres & sexaginta; hoc Tumuli titulo:

CLARISS. CONSVLTISS. DOCTISSI-

MOQ. VIRO AC D. EVERARDO NI-

COLAI, EQVITI AVRATO, ET SUM-

MI BELGICÆ CONSILII PRÆSIDI,

PARENTI PIENTISSIMO LIBERI

MOESTI POSS. VIXIT ANNOS LXIII.

OBIIT A° A CHRISTO NATO

CLO IO LXI, VI IDVS MAII.

REQVIESCAT IN PACE.

Novo

Novo & ignoto *Sudoris* morbo non semel in vitâ conflictatus est, lectoque affixus. Quod frater *Secundus* testatur Epistolarum libro primo, Eleg. 111. Non alienum à Poëtica Musisque (quod supra tetigimus) *Everardum* fuisse, non obscure idem *Secundus* indicat, in quadam ad ipsum Epistolâ; quâ alloquitur Musam :

*Quid petis ulterius ? cuius modò limina vises ,
Aonias adamat frater & ipse Deas :
Et poterat viridi sacra cingere tempora lauru,
Natus ad Orpheæ garrula fila lyre :
Maluit at tetrica studiis vigilare Minerva,
Et colere Astrææ numina cœlispete,
Et jactare foro strepitantia verba diserto,
Nunc etiam populo reddere jura truci :
Nec tamen ergò minùs Musas veneratur, amatque.
Hæ requies fessi pectoris una manent.
His sese oblectat, cum magna negotia liquit, &c.*

Nicolaus Grudius fratri desideratissimo hoc Epitaphium, seu vitæ compendium, scripsit :

*Everardus tegor hoc tumulo, de Preside Preses
Qui genitus, juvenis respondi civica jura ;
Grandia dum fugio, dum tua & parvula sector.*

Inde

*Inde Senatorum Frisius me vindicat ordo :
 Qua regio ut multos languentem viderat annos;
 Iam meliore velut cœlo fruiturus & aurâ,
 Machlinia jubeor magni pars esse Senatus.
 Mox iterum Frisias Praeses ablegor in oras.
 Inde sed in propriam me clemens evocat aulam,
 Postque senem summo Rex ornat honore Philip-
 pus,
 Excantatorum pretium non vile laborum :
 Namque, prius genitor quâ federat arce, locavit.
 Cujus ego ut mores vivens imitatus & artes,
 Haud Regi ingratus, nulli gravis, omnibus æquus,
 Et charus patriæ vixi, & dilectus amicus :
 Sic etiam antè pedes illius habere sepulchrum
 Nunc juvat, extinctum neque deseruisse paren-
 tem.*

*Everardum secutus frater Hadrianus Ma-
 rius, Bruxellis vitæ atque aulæ satur
 defunctus, Anno c I 3 I 3 L X V I I I,
 x i i Kal. Aprilis. Cujus magistrat-
 um Cancellariatûs Gelrię & Zutpha-
 nię Guilielmus Cripius Hagensis I. C.
 excepit; qui & amœnioribus studiis
 deditus, Secundi nostri Poëmata ab
 Ultrajectensi Editione primâ secun-
 dùm Parisiis elegantioribus typis &
 concinniori formâ in lucem extulit,
 Anno*

Anno 1561. quæ Editio ibidem repetita Anno 1582, & aliquoties pòst in Germaniâ. B A S I A seorsim etiam excusa Lugduni Anno 1538, in quarto, quod vocant. Vltrajectina Editio exiit typis Hermanni Borculoi An. 1541. Verùm hæc obiter. Marii corpus Machliniam translatum est, conjunctumque piis Manibus parentis & fratris in D. Mariæ. Fratri charissimo parentavit hac Elegiâ Nicolaus Grudius:

*Te, mihi que rapuit, sorti subduxit iniquæ
 Haud inopina tibi mors tua, chare Mari:
 Vincula non patriæ, patriæ non funera cernes;
 Sceptra nec ambigua pòsta repòsta manu.
 Liquisti morbos, egra luctamina vitæ;
 Liquisti curas, mobile mentis onus.
 Conjuge cum mœstâ liquisti abreptus amicos,
 Orbati qui nunc fletibus ora madent.
 Deque bis antè novem natis genitoribus iisdem
 Nunc superant unus frater, & una soror.
 Qui, ceu te arumnis vincunt, & segnis an-
 nis,
 Debuerant istam sic priùs isse viam.
 Non tamen hæc partam, non invidet ille salutem,
 Sed properat, rerum fessus uterque sequi.*

Sat

*Sat vixti : bene nam vixti. tibi Geldria testis,
 Dudum quæ leges audiit aqua tuas :
 Testis & Antonina , superbo ubi margine Rhe-
 nus*

*Plurima pertacitis secula torpet aquis :
 Ac postliminiò exceptum qui à morte Senatus,
 In natalitiâ te sepelivit humo,
 Presidibus socians corpus fratrique patrique,
 Vt sociat vestras regia celsa animas.
 Sis bonus ô generi, & casus miserare tuorum,
 Vt redeat patria cum pietate quies.
 Interea monimenta tua cultissima dextra
 Fas studio, Frater, composuisse meo.
 Tempora ne clari lateant ventura labores ;
 Neve decus meritum deterat ulla dies.*

Vnde nomen Hadriani, & Marii cogno-
 men ei adhæserit, ipse docet quodam
 Epigrammate ad Gulielmum Diemen-
 num Roterodamum;

*Vnde vocer Marius Romane nomine gentis,
 Belgarum extremis barbarus ortus agris,
 Quando scire cupis pro consuetudine nostrâ,
 Magna sodalitiis pars Diêmene mei :
 Nec gentile mihi est, nec sic dixere parentes,
 Cùm tenerum sacro rore caput madui.
 Nomine de Divi nomen posuere Hadriani,
 Quod sacra lux illi lux mihi prima fuit :*

Hæc

Hæc est Septembres bis tertius que præit Idus.

Cum jam sub pedibus pingua musta fluunt.

*At cum lux eadem Mariæ quoque Virginis
ortum*

Signet, & hinc late nomen in orbe ferat,

Adjeci Marius, ne Divo scilicet uni,

Quam Divum domina plus tribuisse ferar.

Triennio post, Anno videlicet cIo
IO LXXI, fato functus est Nicolaus
Grudius, Venetiis; profectus eò Rei-
publicæ causa. Hominem exterum,
eruditionis & muneris ergo, Senatus
Populusque Venetus lachrymis sunt
prosecuti, honorifice ibidem tumula-
tum. Claris plerisque ea tempestate
viris, in his Achille Statio, Angelo
Andræ Refendio, Lusitanis; Ioan-
ne Christophoro Calveto Stella, Bar-
cinonensi, Honorato Ianio Valen-
tino, Hispano, viro doctissimo, post
Antistite, familiariter utebatur. Quin
& à M. Hieronymo Vidâ Cremon-
ensi, Albæ Ligusticæ Episcopo,
poëta magno, & Italiæ suæ nunquam
pœnitendo, absens literis colebatur;
aliisque præterea summis viris non
paucis innotuit. Nam iis horis, qui-
bus à publicis negotiis ac Iuris Civilis
studio

studio feriari ac respirare liceret, Poëticam & Musas tractavit. Sacris carminibus Gerardo Gronsbequo Cardinali, Eburonum Principi, cui & *Hymnos, Odas, cæteraque pia sua Poëmata* inscripsit, longè gratissimus fuit. Sacra hæc ejus edita sunt Antwerpiae à Guilielmo Sylvio: & ab auctore emendata, adjunctis iis Epistolis ad Viros aliquot doctos Hispanos, quibuscum illi partim olim Lovanii, partim Bruxellæ summa familiaritas amicitiaque intercesserat. Hæc secundis curis auctiora inscribi voluit, *NEGOTIA: sive Poëmata sacra Nicolai Grudii Nicolaii, Equitis Aurati, &c.* Nempe alia Poëmata lasciviora & amatoria pleraque adolescens scripserat, sub hoc titulo: *OTIA; sive Poëmata profana Nicolai Grudii Nicolaii, Equitis, Brabantie Questoris, ac Caroli V. Imp. & Philippi Hispaniarum Regis Consilarii; Illustriisque Ordinis velleris aurei Grapharii.* Præmiserat his Distichon hoc Ad otiosum Lectorem:

Tempora qui perdis, concessaque munere cæli

Otia condemnas; Otia nostra lege.

Otiorum catalogus iste est. *Elegiarum libri tres. Epigrammatum libri tres. Hendecasyllabo-*

*Syllaborum liber unus. Funerum libri duo. Syl-
varum liber unus. Epistolarum liber unus. Quæ
omnia beneficio CL. V. Bonaventuræ
Vulcanii, qui ea auctoris ipsius-
met manu exarata ab Amplissimo
Curia Hollandicæ Hagæ-Comita-
tensis Præside, Arnolfo Nicolai, jam-
pridem acceperat, anno demùm clo
Ioc xii publici juris facta sunt: ad-
ditis iis Hadriani Marii Poëmatis, ha-
ctenus ineditis. Quorum hi tituli
sunt: Elegiarum libri duo. Epigrammatum liber
unus. Epistolarum liber unus. Satyra una. Ac-
ceperat & ista ab eodem Præside, &
omnia, uti in manus ejus pervene-
rant, integrè edidit. In Grudii verò
Poëmatiis multa à se ἐξ ἐπιτηδῆς pla-
neque datâ operâ omissa esse profite-
tur. Ac primum quidem NEGOTIA,
sive Carmina omnia olim apud Syl-
vium excusa; deinde Nenia prolixa in
obitum Illustrissimæ Principis Mar-
garetæ Archiducis Austriæ, &c. Pro-
vinciarum Belgicarum Rectricis:
Præterea Apotheosis in obitum Maxi-
miliani ab Egmonda, Comitis Bura-
ni. Epistole denique ad Hispanos. Quæ
quidem omnia Auctor singula seor-
tim*

sim Lovanii olim edi curarat, & post-
ea recognorat, & quamplurimis in lo-
cis castigarat. Sed hæc ubi nunc & quo
in bibliotaphio delitecant, ignora-
tur. *Marius* præter *Dialogos aliquot Luciani*
Græcos versibus Latinis à se redditos,
& *eiusdem de vitanda calumnia* libellum
prosa oratione, divertens subinde à
negotiorum curis ad amœnos illos
Musarum hortos, Amatorias aliquot
Elegias lusit, & præterea alia Poëma-
tia ab *Vulcanio* edita. Inter cætera
lepidam & satis prolixam Elegiam,
quam *Cymbam Amoris* inscripsit. Cujus
Grudius lib. i. Elegiâ principe meminit:

Carmina dant vobis mollia delicia ;
Quales, quas Marii dubio super equore CYMBA
Vexit ab equoreo qua Dea nata mari est.
Item, *Secundus* innuit lib. i i. Eleg. i.

Ingeniose Mari, ventura in secula tecum
Me tua CYMBA vehat, non grave pondus ero.
Hæc *Amoris* ejus *Cymba* legitur in Ele-
giarum libri primi fine. Nosque ad
calcein Io. Secundi Poëmatum sub-
jecimus. Vxorem duxerat *Annam*
Cobellam Hagæ. De quo municipio
ita *Grudius* Eleg. iv. lib. i i.

Mo

*Me tamen ante alias longe optatissima terras,
 In virides lucos Haga decora rapit.
 Fratri qua tellus altrixque parensque Secundi,
 Carminibus vivat illius, atque meis :
 Qua vagus in longo nil cernit amœnius anno
 Cynthius aetherea despiciens specula.
 Prima mihi fidos tellus qua ostendit amores,
 Et quos ostendit qua mihi prima dedit.
 Hic mihi vita fuit melioris mollior ævi ;
 Visaq; sunt parva lustra quaterna mora, &c.*

Per fidos amores intelligit , Annam
 Cobellam, quæ maritum in Hispaniam & Arragoniam secuta .

Duobus his fratribus si tertium ad-
 junxerimus Poëtam nostrum *Ioannem*
Secundum , jam plena erit Poëtarum
 maximorum triga : & habet sanè
 Belgica , quod Italiæ luminibus op-
 ponat , & quo fastum retundat. Poë-
 tarum, dico, non sui, sed & hujus sæ-
 culi facilè principum. Illustria Her-
 cules ingenia , & liberi tanto patre
 dignissimi. Iactatum antiquitus, ma-
 gnorum degenerare liberos: ut ingé-
 tis Tullii perditissimus filius satis ar-
 guit. Sed illud vetus , *Heroum filii noxe* ,
 non semper verum esse , magnæ ani-
 mæ nec

mæ nec degeneres *Ioannes Secundus*, *Nicolaus Grudius*, & *Hadrianus Marinus*, fratres germani, & liberi *Nicolai Everardi*, Præsidis, re ipsa ostenderunt. Et quidem luculenter. Hi mirâ quadam animorum conspiratione, Iurisprudentiam cum Poëtices studio jungentes, non modò in foro ac aulis Principum, sed in literis etiam ac libris rei prodesse publicæ voluerunt. *Secundus* quidem, eâ ætate, quâ vix Latinè loquuntur alii, in re Poëtica usque adeo excelluit, ut in aurem Batavam iactatum Martialis jocum facilè eluserit. In eoque studio adolescens tantum profecit, ut Fratres illos suos tanto se inferiores reliquerit, quanto illi Poëtarum Belgicorum sui temporis omne genus præstantissimo ingenio superarunt.

Natus *Secundus* Hagæ-Comitis apud Batavos. cui parentes, non sine omine, *Secundi* nomen indiderunt: ut cui secundum non facilè reperias. Ad quod præclarè allusum hoc Epigrammate:

*Excelsum seu condit Epos, magnique Maronis
Luminibus officere studet:*

Sive

Sive leves Elegos alternaque carmina, raptus

Nasonis impetu, canit :

Sive Lyram variis sic aptat cantibus, ut se

Victum erubescat Pindarus :

Sive jocos blandosque sales Epigrammate miscet,

Clarâ invidente Bilbili :

Vnus quattuor hac sic prestitit ille Secundus,

Secundus ut sit nemini.

Optat & summus Poëta & incomparabilis Heros Ianus Doufa pater ,

-----secundum

Vt solum liceat esse , Secunde, tibi.

Primus Secundi præceptor & formator Iacobus Volcardus Bergensis , vir doctissimus. quem defunctum Næniâ & epitaphio profecutus est pius discipulus, debiti officii ergò, & loco Minervalis. Celebrat etiam in Epigrammatis Rumoldum Stenemolam, præceptorem suum, Machliniensem. cui in patriâ defuncto Epitaphium scripsit Marius, laudans in eo Græcarum literarum & Latinæ linguæ peritiam ; & ab Actis Senatus Batavi fuisse prædicat. Adolescens in Galliam profectus , Avarici Biturigum Cuborum aliquamdiu substitit, & Iurecon-

reconsultissimum Andream Alciatum Leges interpretantem audivit; ibidemque inter cæteros Macrini Salmonij Iuliodunensis, Galli; M. Antonij Caimi, & Hieronymi Montii, Mediolanensium; & Cornelij Musij Batavi amicitia & consuetudine usus. Ipsumque Alciatum non indelectatum amœnissimi hominis ingenio & comitate, apparet ex ipsius Epigrammate in *Basia Secundi*, & alijs testimonijs. Pòst moratus aliquamdiu rure Menetovico, cùm eò relictâ urbe declinandæ pestis gratiâ, quæ tum Biturigis sæviebat, secessisset: tandem à magno illo Alciato Iureconsulti laureâ cohonestatus & inauguratus, in Italiam, indeque in Hispaniam trajiciens, Illustr. Cardinali Ioanni Taveræ, Archiepiscopo Toletano, à Secretis fuit, & Latinis Epistolis. In cujus contubernio inter alia luculentum illud Poëmation scripsit, cui REGIA PECUNIÆ nomen. quod in Sylvis primum locum jure suo vindicat. Misit illud ad amicissimum suum Petrum Clericum ex Montissonio, Kal. Octob. 1533. adjunctâ Elegia elegantissima, quæ lib. 1.

Q

Epi-

Epistola est xii. Ex Hispaniâ Carolum V. Cæsarem in Tuncetanâ expeditione secutus, in Africam ipsam trās-fretavit. In Patriam curandæ valetudinis gratiâ reversus, à Georgio Egmondano, Vltrajectino Præsule, ad idem munus, quo apud Cardinalem Taveram fungebatur, evocatus est. Is tum fortè Tornaci, celebri Nerviorum (uti volunt) opido, in D. Amandi, cujus loci Abbas (an Pro-Abbas ?) erat, agebat : quò profectus *Secundus*, mox in febrim incidit, quartoque quàm advenerat die, flos ille Belgicus, nondum annorum quinque & viginti, occidit Anno cIo Io xxxvi, viii. Kal. Octobris. Defunctum Nænijs fratres amplissimi & eruditissimi profecuti sunt; atque in Æde Benedictinorum Abbatiae D. Amando sacrâ, Tumulo marmoreo cōdiderunt. Nos pias Fratrum lachrymas & doctissimorum hominum Epicedia collegimus, & *Secundo* postliminio parentantes Editioni huic Operum ejus cum TESTIMONIIS adjecimus. Ornatissimus Aubertus Miræus in *Elogiis Belgarum* primæ Editionis, Tumuli inscriptionem hanc Latini-

Latinam recitat; quam in alterâ Editione omisit :

IOANNI HAGENS I
SECRETARIO REVERENDISS. DOMINI
TRAIECTENSIS, ET ABBATIA
HUIUS PRÆLATI. FRATRES ET SO-
RORES POSVERE.

OBIIT A. MDLXXXVI.

VIII. KAL. OCTOB.

Testaturque ejusdem sententiæ aliam
additam Gallico idiomate. Nos tamen
Poëtæ nostri Epitaphium manu nobilissimi
Doufæ perscriptum, in schedâ quadam invenimus hujusmodi :

IOANNI SECVNDO HAGIENSI BATAVO,
I. C. IO ORATORI AC POETÆ CLARISS.
FINGENDI QVOQ. AC SCVLPENDI LAVDATISS.
ARTIICI: QVI PRIMVM IN HISPANIIS, IOANNI
TAVERÆ TOLETANO CARDINALI; DEINDE IN
PATRIA, ILLVSTRI GEORGIO AB EGMONDA,
TRAIECTENSI PRÆSVLI, ET HUIVS LOCI PRIMATI,
AB EPISTOLIS ET SECRETIS FVIT; POSTREMO
AB CAROLO V. IMP. AVG. ACCERSITVS,
VT EANDEM DEINCEPS APVD SE FVNCTIONEM
OBIRET, IMMATVRA NIMIVM MOR.

Q

MORTE RAPTO, MATER, FRATRES,
AC SORORES TRISTISSIMI DESI-
DERII MONIMENTVM
POSVERVNT.

VIXIT AN. ^{IIII} ET ^{XX}. MENS. ^X. DIES ^X.
OBIIT ANNO AB RESTITVTA SALV-
TE M. D. ^{XXVI}. ^{VIII} CA-
LEND. OCTOB.

Nempè hoc illud est scilicet, quod su-
perioribus annis Civili bello Belgico
inter alia publica monumenta ab Ico-
noclastis excisum est atque abolitum.
Franciscus Sweertius in Selectis Or-
bis Christiani Deliciis, inter TOR-
NACENSIA restauratum hujusmo-
di monumentum exhibet :

In navi Ecclesie Monasterij S. Amandi.

IOANNI SECVNDO HAGIENSI,
*Poëta celeberrimo & nulli secundo: cujus tu-
mulum hæreticorum furore anno cIo Io LXVI
violatum, CAROLVS DE PAR Abbas,
ob tanti viri memoriam * restaurari C.
Obijt anno cIo Io XXXVI, Kalend. Octob.
& Secretis Georgij Egmondani Traiectens.
Episcopi, hujus loci Pro-Abbatis.*

* Hortantibus D.D. Dionysio Villerio & Hierony-
nio VVinghio Carolus de Par Abbas restituit.

Hæc Sweertius.

Memo-

Memoriæ proditum est, tres fratres superstites, totidemque sorores ei iusta persolvissse. Inter quas *Isabella Nicolaiia* fuit, virgo sacra, Latinè docta. De quâ *Secundus* præconium tale perhibet quadam Epistolâ:

*Salve ô foeminei, soror, unica gloria sexus ;
Inferior nullis Issaabella viris.*

*Gaudia quanta mihi, quantum injecere stuporem
Depicta articulis verba Latina tuis !*

*Quàm pia! quàm lepida, & quam mellea, quam-
que venusta !*

Quam docta, & cunctis illa polita modis !

Petrus Nicolaius. qui, ne quid ad cumulanda porrò *Nicolaiæ gentis* decora deesset, sacros item honores in splendidissimam hanc familiam intulit, Theologus insignis ; nec minùs

Nobilis & Legum titulis, & Preside patre :

Vt canit frater *Secundus*. Ante quem fato extinctus est, carmine Epitaphio ab ipso famæ & immortalitati consecratus. quod in Funerum libro exstat.

Pingendi, fingendique & sculpendi studio impensè deditum fuisse *Secundum*, plurimasque imagines ab eo effictas,

fictas, testantur cùm alijs, tùm ipse non
 uno loco in Poëmatis, & sigillatim in
 Epistolâ ad ingeniosissimum illum &
 eximium pictorem Ioannem Scorel-
 lum, Canonicum Vltrajectinum.
 Quam cum alijs Reliquijs ex Arche-
 typo ipsius *Secundi* totam descrip-
 simus, ac primi publicavimus. Ego
verò (inquit) cum naturâ tuâ aliquid mihi
commune esse, non timebo dicere. Illud videlicet,
 QVOD HAS FINGENDI PINGENDIQ.
 ARTES ARCANO QVODAM NATVRÆ
 IVSSV SEMPER AMPLEXVS SIM, ET
 ADMIRATVS; CUI IUVENILI LEVI-
 TATE ALIQVEM SCVLPENDI VSV
 AVSVS SVM ADIVNGERE. Quâ in re
cùm acutissimo iudicio tuo non nimis infelicer
versari me intellexerim, progressus sum in lusu
(meâ quidem sententiâ) non insuavi, &c. Pro-
 didit hæc an. c l o l o x x x i i i, cùm
 esset Machliniæ. De *Secundo* Poëtâ &
 cælatore incomparabili, varij apud
 me sunt Poëtarum lusus. Ex quo-
 rum acervo quosdam publicavi-
 mus. Et hanc Poëtæ nostri in ex-
 primendis per ectypas imagines vul-
 tibus elegantiam V. C. Ioannes Isaa-
 cius Pontanus, amicus noster, tribus
 Epi-

Epigrammatibus laudavit, & tanti ea putavit, ut ad me Hardervico Sicambrorum Lugdunum usque Batavorum transmitteret; lucemque à me suo jure postularunt.

Par *Secundo* nostro ingenium hodieque superest Hagæ Comitum, vir amplissimus Constantinus Hugenus, Eques, Dominus in Zuylechem, illustrissimo Principi Arausionensium à secretis & consilijs, poëta & ipse incomparabilis: In quem cum alia, tum hoc luculentum celeberrimi Poëtæ Casparis Barlæi extat testimonium, IN EFFIGIEM CAROLI QVINTI CÆSARIS, A C. HUGENIO METALLO DONATAM:

*Qualis laurigeras, victricia tempora, frontes
Exhibuit populis urbs Tiberina suis,
Sed fustum fuit illud opus, seu malleus artis
Auctor adoratos pressit in ære Duces:
Talis apud Batavos veteres Hugenus artes
Reddit, & hoc sæculo deteriore sapit.
Ingenium nuper torni rapuere, rotaque,
Et phialam docta disposuere manus.
Ipsa suas stupuit formas mutabilis arbor,
Lignaue tum poterant plus placuisse sibi.*

*Iam coeptis animosa suis mens ista metalla
 Incubat, atque novis artibus ara domas.
 Dextera Praxitelis, Polycleti industria, solers
 Mentor in hoc uno nunc coïere viro.
 Adspice calato nostratem Casara plumbo,
 Adspice, materiam nobile vincit opus.
 Quos timuit vultus Germania, Gallus, & Afer,
 Quos timuit vultus Roma superba, vides.
 Constantine, tibi Carolum debemus. at illum
 Fingere tu solus cum ratione potes.
 Scilicet ingentem qui Casara nomine reddis,
 Hoc titulo proprios, reddis in ere Deos.*

Finiam de IO. SECUNDO, incomparabili Poëta & ingeniosissimo cælatore, deque erudita GENTE NICOLAIA: si his subjunxero maximi Doufæ, Nortwici Toparchæ, Carmen, quod ille scripsit

D. M.

D. M.

Amplissimo Viro

ARNOLDO NICOLAIO,

SUPREMÆ CVRIÆ HAGEN-
SIS PRÆSIDI,*a Præsidis filio, b Præsidis nepoti.*

As TREA luge : scæva Parcarum manus
 Invidit orbi NICOLAÏVM genus.
 Ah triste Fati crimen, ah truces Deas !
 Stamen resectum NICOLAO primirus,
 (Caput illegentis) NICOLA O, qui Sacri
 Princeps Senatus. cujus ipse Carolus
 Miratus olim cum fide innocentiam,
 Vocitare eundem P RÆS IDEM assuetus SVVM
 Laus rara raræ certè opus faventiz,
 In gratiâ esse principes apud viros :
 R E G I S que posse consequi præconium
 Vel quaecumque. pluris at quanto ipsius
 Profecta ab ore Cæsaris laudatio ?
 Quid , majus esse an testimonium potest.
 Hoc patre, Varum qui secundus nemini,
 S E C V N D V S : unus instar omnium mihi.
 Hoc patre natus NICOLAVS GRVDIVS,
 M A R I V S que, qui Geldro Arbitrator datus Foro :
 Magnoque mox successor E V E R A R D V S patri &
 Exemplum & ipse Præsidis dictus boni.
 Quid juvit ? atram num minùs Fati ratem
 Scandere coactus ? num magis letho vacat ?
 Sed vetera flere plaga nos vetat recens :

a Everardi Nicolaj. b Nicolai Everardi.

Q 5

A. NOL-

A R N O L D V S inquam (cujus hic urnam vides)
 N I C O L E O avo prognatus, E V E R A R D O patre;
 Et ipse Præses. bina quem celebrant Fora.
 Vnâ è Domo sic Triga vatum nobilis,
 Quatuor Senati prodière Præsides,
 N I C O L E V S, E V E R A R D V S, A R N O L D V S; cato
 Parente dignus natus, ac nato parens;
 Avus nepote dignus, atque avo nepos.
 Quos in locum hinc communem abisse fas queri;
 Neque esse quenquam, præter unum C A R O L V M,
 Degente tantâ masculæ stirpis super,
 A R N O L D V S ex quo liquit auras luminis.
 Superstitis germanus ille Caroli;
 Pariterque cœlebs, pariter à majoribus
 Distans in uno hoc, quòd neque ipse parvulos
 Avus nepotes vidit, aut natos parens;
 Nova fulcra gentis: præbituros posteris
 Exempla scélis, & daturus auream
 Stirpem nepotum N I C O L A Æ Domo,
 V A T E S L y c z o, Carizque P R A E S I D E S.

*In ejusdem obitum elegantissimam Elegiam
 scripsit nobilissimas Ianus Douša filius, inseruit-
 que eam Notis suis Tibullianis, an. c l o I o.
 XCII, quum non ita diu ante, magno omnium
 bonorum luctu, Præses vitam cum morte commu-
 tasset.*

F I N I S.

M A-

M A N E S
 IO. SECVNDI,
Auctoribus
 HADRIANO MARIO
 &
 NICOLAO GRVDI
fratribus.

Q 6

H A-

HADRIANI MARII

In mortem

IOAN. SECVNDI,

fratris chariss. desideratissimique

NÆNIA.

Quis luctus lachrymæve, aut quæ lamenta do-
lori

Sufficiant nostro ? nunc claro pectora planctu
Irrequieta sonent, nunc fœmineo singultu
Urbem orbemque implere iuvat, si fortè levetur
Immensus dolor, & mens debacchata residat.
O maria ! ô terra ! ô quod circuit omnia cœlum !
O crudele nefas ! ô sævi injuria Fati !
Naturæque vices inversæ ! ô plurima Divûm
Invidia ! ô quondam mea maxima gaudia, Frater,
Nunc dolor afflictoque gravis sub pectore luctus !
Quàm mallem has lachrymas, hos te, charissime,
questus

Impendisse meis meliori carmine fatis !

Hæcine quæ nuper de te sperare jubebas ?
Hicne celer reditus, tua quem mihi littera pacta est
Idibus his ad me Bruxellæ mœnia linquens
Quam dederas : Nondum (ecce) novæ venêre Ca-
lendæ,

Adventumque tui subitò mihi fama ministri
Nunciat : extemplò circum præcordia sanguis
Horruit, & manifesta mali præsagia tanti
Mens perculsa dedit. Sic ad præsepia nota.
Turbatus sonipes, domino sessore relicto
Accurrit, casuque domum conturbat acerbo :
Illum autem in sylvis immitis turba latronum
Infer

Infelicem auro spoliatum animâque reliquit,
Incautumve palus ignoto vortice sorpsit,
Flent uxor, natique, incerteque funera lugent,
Felices illi prae me, cui certa malorum
Stat ratio, veraxque nimis cui nuncius aureis
Læsit, & æterno damnavit lumina fletu.

Ergo procul dulci patriâ & natalibus arvis
Sic, germane, jaces? & divi vicus Amandi
Extremos hausit gemitus morientis, & ora
Hyblæo nuper clausit manantia melle?

Et terrâ textit, quartâ quem viderat ante
Quâm fato cùm nunc illuc urgente venires?

Quid nunc Hesperiam obstâteis fugisse per Alpæ
Profuit, & patriam terraque marique petisse?
Ut nostras interque manus, atque oscula nota,
Longinqui ferres levius fastidia morbi,
Aut melius certè ac patientiùs expirares?

Invidit Fortuna necis solatia, & ægro
Desperatam animam charos vix inter amicos
Ducenti placidam mortem indignata negavit,
Ut propè sanatum subito crudeliùs inter
Ignotasque manus extingueret, extinctumque
Externâ tegeret tellure, nec optima mater
Circumfusa sui corpus mœstissima nati
Oscula non iteranda daret, gemitusque supremos,
Ore suo legeretque animam morientis ab ore,
Obregeretque extremâ oculos in morte natanteis
Ne soror abscissos aut hæc aut illa capillos
Cumque thymo molli, cum purpureis hyacinthis,
Rore maris, violisque, & odoræ germine myrti,
Munera summa tuo injiceret devota sepulchro,
Ne fratres mœsti, atque horum mœstissimus ipse,
Ultima pallidulis mandata excerpere labris
Supremumque Vale conjunctis dicere dextis
Possemus, mutam neu desleremus ad urnam
Compositum, & magnâ Mancis ter voce vocantes,
Doctorum lachrymis circumstillante coronâ,

Et nostras singultu interrumpente querelas,
Iremus præclara tuæ per facta iuventutis.

Dulcibus ut Musis tenero devinctus ab ævo,
Cum bis quintus adhuc parvo decurreret annus,
Iam tunc imperio cantabas docta magistri
Carmina, sic illi tamen haud vulganda per orbem.
Tunc spes nata tuis amplæ certissima frugis.

Non aliter, quàm cum tenerâ densissima in
herbâ
Stat seges, & rectam viridi velamine terram
Eripit ex oculis, lati per rura coloni
Dona ferunt Divis, & spe pascuntur opimâ :
Horreaque extendunt venturæ amplissima messi:
Atque utinam non horum aliquis sua dona re-
poscat,
Ingratos Divos; mistâ si grandine turbo,
Aut niger albentis contriverit imber aristas,
Et latè diteis opibus spoliaverit agros,
Reliquias tempestatis rarosque manipulos
Cum lachrymis gens mœsta legat, lectosque va-
cantis

Exiguâ latè recti sub parte reponat.
Sic obruta tui nobis spes maxima, Frater,
Ingenij: sic pauca piâ nunc fragmina dextrâ
Colligimus, seclis tamen haud speranda futuris.
Nisi me fallit amor, nisi nil præfagia Vatum,
Nil fidei sacer ardor habet, tua IULIA vivet
Æteruûm; vivent formosæ blanda Neæræ
BASIA: diversique alij quos ludis AMORES:
Dilecti vivent solatia blanda Sodales,
Sive tuis celebrati ELEGIS, seu LITTERA notos
Quos tua per geminos faciet distincta libellos:
ODÆ Pindaricæ vivent imitamina chortæ,
Et salibus conspersa suis EPIGRAMMATA parva,
Quin sua defuncti per te post FVNERA vivent,
Queis tumulos pius, & tumulis pia verba dedisti,
Quæ legat & sanctos Maneis ventura saluter

Poste:

Posteritas, similique optet notescere Vate.

ORPHEA perpetuū Lycidas, patrem Orphea vatū

Conjuge moerentem raptā canet. Aurea semper
Aurato celsa in solio Regina sedebit
Sola potens rerum domitrixque P E C U N I A fati.
Æternum S Y L V A eque tuæ & tua fama virebit.

Nulla dies unquam, taleis plaga nulla labores
Nesciet, artificesque manus, & cæla Poëtæ;
Iulia queis vivo formosa in marmore spirat,
Et formosa Neæra, atque altera tertius ignis,
Et chari fratrum vultus, charique parentis,
Oraque amicorum varia, & tua maxime Cæsar,
Nunquam sculpta aliā meliūs simulatave dextrā.
Quid memorem, argillā solitus quos ducere ab udā
Viventeis hominum vultus, vultusque Deorum?
Quæ cuncta aspiciens, & nomina nota Secundi
Posteritas studiosa legens, mirabitur olim,
Phidiasque manus, facundique ora Propertii,
Primā uni facileis Divos tribuisse juventā,
Et tantam primā spem præsecuisse juventā,
Claudenti primum nonæ trieteridis annum:

Quid referam, meritā juvenilia tempora laura
Urbe tuā Biturix dextrā præcincta verendā
Alciati magni, sanctarum insignia Legum?
Quæ nunc quid profunt? quid tot volitasse per
urbis!

Quid pietas tibi miris heri? quo celsa Toleti
Præfule Disgrato fumant altaria ture,
Quem dominum dudum suspirat maxima Roma?
Ille tibi arcanasque notas, arcanaque scripta
Credidit, atque tuā gavisus scribere dextrā est
Magnanimos Latij ad proceres, dominumque, potentem
Paulum Urbis dominum: quin & te Cæsaris arma
Instructamque sequi jussit per cæcula classem,
Cum Mytilenæo, Lybicas qui insederat oras,
Prædoni nuper bellum exitumque pararet,

Pæno-

Pœnorumque in avita reponere regna Tyrannum
 Expulsum ultro iret mundi pacator: ut esset,
 Victuro præsens qui posset carmine, bella
 Tantaque magnanimi describere Cæsaris acta,
 Deinde uti victorem terræque marique secutus,
 Flaventem ad Tybrim, magnæque palatia Romæ,
 Pontifici summo summos Orator honoreis
 Nomine gratareris heri, triplicemque coronam.

Obstitit atra lues, & diri injuria morbi,
 E mediâque viâ vestigia vertere retrò
 Compulit, & patrias invitum quærere sedeis:
 Heic illeic subsistentem, invalidumque potenti
 Cedentem morbo. tandem tenuissima venit
 Ad nos umbra tui; sic te charissime rerum,
 Aspicimus, dixi, lachrymis amplexus oborris.
 Lætitiamque inter dubius, mœstumque dolorem,
 Et dudum ipse meæ damnans præsagia mentis;
 Hei mihi non frustra, quid enim patrij æris haustu
 Profuit, excussisse refecto è corpore morbum?
 Reliquiæ pulsi subito si funere morbi
 Sternere debebant firmatam penè salutem?

Quid precibus nostris fractæque ætate parentis
 Concessisse juvat, patriis ne rursus ab oris
 Cedens, morbiferis ambustum solibus orbem
 T A V E R A Eque tui peteres cupidissimus aulam,
 Sed patrios intra fineis cum Præsule sancto,
 T R A I E C T I cui cessit apex, & maxima templa,
 Conditione ageres simili, sed non diuturnâ.

Nam summos paulo ante dies ad Cæsaris aulam
 (Qui tunc pacatâ Tyriæ Carthaginis orâ
 Lustrabat Latias populis gratantibus urbeis)
 Accersitum ultro Pernoti litera venit:
 (Pernoti, sine quo magnus nil Marte, togæ ve
 Cæsar agit, dudum Hesperia cui notus in ora es,
 Ingenio quantum, dextra, linguaque valeres.)
 Cæsaris ut signata manu quæcunque Latino
 Littera ferretur latum sermone per Orbem,
 Ingenij illa rui dextraque opus esset & oris.

Fata retraxerunt iter importuna parantem,
 Inque alias egere vias, nemo unde reverti
 Ingressus poruit semel : infandoque sopore
 (Heu !) dulcis oculos, & doctæ murmura linguae
 Damnarunt, doctasque manus, crudelia Fata.
 O crudelia Fata ! & vos (si dicere fas est)
 Crudeles Divi, qui Fatis cuncta licere
 Concessumque homini naturæ legibus ævum
 Florenti finitis præcidere sæpè juventa.

Æternum ô mihi Frater ave: te plorat ademptum
 Vnâ omnis turbata cohors studiola, virique
 Artifices : plorat senio confecta que luctu
 Mater. & in miseram partem germana doloris
 Terna venit, ternique tibi fidissima quondam
 Pectora, postque obitum fidissima pectora, fratres.
 E quibus hic, primis tecum qui vixit ab annis,
 Et penè æquævam tam longum tramire vitam
 Produxit simili, vitæ nunc parte carebit
 Dimidia meliore suæ, dum vivere partem,
 Quæ superest invita, Fides Pietasque sinetis.

E P I T A P H I U M
 I O A N. S E C V N D I

Fratris charissimi,

Eodem M A R I O auctore.

H Ospes, ne teneri sis super ossa Poëtæ,
 Hic sacer est Musis & tibi Phœbe locus.
 Servat Ioannis qui corpus inane Secundi,
 Quo juvenis nostro haud doctior orbe fuit,
 Mollia seu facili deducere carmina versu,
 Sive hominum vultus sculperè, sive Deum :
 Testantur monumenta atque hæc, atque illa, per
 orbem
 Plurima, quæ morti cedere viva negant.

N A-

N Æ N I A

in obitum

I O. S E C V N D I

fratris optimi,

NICOLAO GRVDIO

auctore.

Siccine in æternam clauduntur lumina noctem,
 Lumina perpetuos digna videre dies ?
 Siccine pallentes raperis, germane, sub umbras ?
 Victima sic Orci nil miserantis abis ?
 Nes tua te virtus duris exercita rebus,
 Nec tua te pietas, nec tua nota fides,
 Nec sanctæ studium Sophiæ remorantur euntem,
 Eloquiumve potens, ingeniumve sagax ?
 Arte Promethæa quid vivas ducere formas
 Profuit, aut czlo sara anima. c. tuo ?
 Alciatove sacras Leges didicisse magistro ?
 Qui facit Insu-
 brum clarior esse solam.
 Quid juvat Aonias jam tam coluisse puellas,
 Cursabas patrium quum puer ante larem ?
 Cui mox Cyprigena juveni cum matre Cupido
 Blandus Acidaliis ora rigaret aquis,
 Firmior ætate ut faceres certantia morti
 Carmina, Thymbræo doctus ab ipse Deo :
 Quæ caneret facili dominæ blanditus amator,
 Quæque jacens duras pervigil ante foreis ?
 Ergo, nec audivit te carminis auctor Apollo ?
 Ergo pij vates turba profana sumus ?
 Frustra cura Deum, frustra sacrique vocamur,
 Mors quoque si sacris Vatribus æqua venit.
 At tibi, Dij facerent, melior pars isset ut ævi,
 Quum secuit vitæ stamina Parca tua.

Gm.

Crudeles Divæ, Stygiis deposcitis undis,
 Lustra cui nondum quinque videre fuit ?
 Dij facerent, interque manus atque ora tuorum,
 In patrioque solo te potuisse mori,
 Undique præruptis singultibus ora sonarent,
 Solaque non fleret te modò nostra domus,
 Mœstus uterque piam flevisset CATZIVS umbrâ,
 Catzius in versu clarus uterque tuo.
 CLERICVS & fleffet, qui fuscâ sub cute gestat
 Pectora non tactâ candidiora nive.
 GOCLENIVS rapti plorasset funus amici,
 Goclenius nullis Vatribus inferior.
 Atque alij, atque alij fleffent longo ordine Vates,
 Sectantes mortis dira feretra tuæ.
 O, quàm multa graveis educens pectore questus
 Corriperet madidas ungue puella genas !
 Ipsa quidem ante alias flens charum IULIA Vatem,
 Illatus, Frater, Iulia primus amor,
 Italia formosas inter victura puellas,
 Vatis amatoris munere facta dea,
 Inimici spargens myrtosque rosasque sepulchro,
 Condiret lachrymis funera deciduis,
 Oraque de largo imprimeret turgentia fletu
 Vatis amatoris, dona suprema, genis.
 Tum longæva parens nati complexa cadaver
 Mixta daret tepidis oscula cum lachrymis,
 Et non una soror, laceros turbata capillos,
 Dilanians sævâ pectus & ora manu.
 Et terni fratres cineri bona verba precati
 Diro cum gemitu florea ferta darent.
 Aut, tibi si patriâ procul & natalibus arvis,
 Invidiosa Deûm fata fuere mori,
 Saltem non divi spectasset vicus Amandi
 Implentem vitæ munia summa tuæ.
 Nec satis à patriâ propè, nec natalibus arvis,
 At neque sat nostrâ de regione procul.
 Nigra dies melius rigidos clausisset ocellos
 Sub desertorum rupibus Arragonum,

siye

Sive Tagi ad ripas, calidi sub lumine Phœbi,
Arida quum febris clauderet ora siti.
Quum sæpè (ut memini) nequicquam Fata precatus
Sensisti surdos ad tua vota Deos.
Serius ut certè venissent nuncia lethi,
Venissent domui sic leviora tux,
Et genitrix, quæ nunc subito exanimata dolore est,
Sensisset medicam temporis esse moram.
Forsitan ipsa etiam minuissent tanta locorum
Intervalla aliquid, quod propiora negant.
Nec tam certa tux manasset fama ruinæ,
Essent nec lethi tot monimenta tui.
Lenius ipse equidem sic tunc mea damna tulissem,
Redditus assiduis durior usque malis,
Quum mea (quid gravius?) lenti post tædia morbi
Conjux est furvas ire coacta vias;
Nec charam illius potui comitariet umbram:
Ut sequeretur, duræ non voluere Deæ.
Quis scit an ipse etiam tunc æquius occubuisses
Languidus, & fractus penè dolore meo?
Certè aliquid fuerat quosdam spectare tuorum,
Quodque oculos tegeret fratris amata manus,
Et tumulo nostræ componi posse Cobellæ:
Quodque unus fieret mixtus uterque cinis.
Triste subivissent Venerilla Neæraque funus,
Manibus unanimes & pia verba darent.
Hæc quoque frigenti tot basia figeret ori,
Quot solita est vivo figere, quotque modis.
Ipse ego thura sacrasque darem cum carmine lauros
Quæ tua promeruit non temerata fides;
Quam longum pariter concessos egimus annos,
Seu fors blanda mihi, seu mihi dura fuit;
Quo me cunq̃ue tulit Fati imperiosa potestas,
Dum vagor externo Cæsaris orbe comes,
Quem Dominum Occasus latè veneratur, & Orius,
Et plaga, septenâ qua micat Vrsa face.
Pinifero quoties hærentes vertice nubes,
Quæque Pyrenæo nix jacet alta iugo,

Tecum

Tecum una potui celeri percurrere manno ?
Sævaque ab hyberno frigora ferre love ?
Tecum una Hesperios quoties contemnere soles,
Findetet arentes quum ferus ardor agros,
Illicis, ô, quoties recti requievimus umbra ?
Quum dedit alternos nostra Thalia modos ?
O, quoties matutinas venatibus horas
Lusimus, ut caderet præda petita lepus ?
Tecum igitur duros potui qui ferre labores,
Qui tecum omnigenis ludere delicijs,
Cur non te potui per regna inamœna secutus.
Transmitti Lethes dira fluentia nigræ ?
Ac tristes sine sole domos, sine lumine lucos
Visere ? nigrantes & comes ire vias ?
Inde etiam tecum Elysios habitare recessus,
Qui per odoratum sibilat aura nemus ?
Sic magis constarent fraternæ fœdera dextræ,
Nec meus imparibus passibus iret amor.
Vestra mihi, Divæ, toties cur defuit ira ?
Cur trahitis lenta stamina nostra manu ?
Immo, ego quin ferro tantos finire dolores
Accelero ? & mihi do, quod mihi Parca negat ?
Nam nec longa dies mihi me placaverit, aut quæ
Afflictos animos Bacchica dona levant.
Quid tamen, heu, prodest renovari vulnera verbis ?
Quidve juvat gemitu publica damna sequi ?
Aut, tibi quid valeat me lethum urgere negatum,
Si redimi nostra mors tua morte nequit ?
Spero equidem (quin certa fides) vestigia mox jam
Chara sequar : neque nos dividet ulla dies.
Ergo, agite, ô porro rigidarum pensa Sororum
Currite mi, nullâ præpediendâ morâ.
At vos, ô chari Manes, requiescite in urnâ
Interea, tellus nec premat ossa gravis.

E I V S D E M

EPITHAPHIVM.

INvidate primâ rapuerunt Fata iuventâ,
 Ne posses veteres exsuperare senex.
 Iamque isto, germane, jaces tegerisque sepulchro :
 Exiguo at tumulo non breve nomen habes.
 Non te tempus edet, non fama obscura recondet,
 Nullo expers Claræ tempore laudis eris.
 Omnibus æternum vives celebratus in oris,
 Ut Mors partantæ non eris invidiæ.
 Saxa etenim sua sors longinquo ut pulveret ævo,
 Perpetuis fatum non venit ingeniis.

ANIMADVERTENDA.

Pag. 6. vers. 21. *Sen cantare lege, Neu cantare.* p. 7. v. 7. *Sì de formis eris &c.*) Deleantur hi quatuor versus, ex fide MS. Cod. p. 14. v. 33. *Qualem sic lyceo, &c.*) Distichon hoc è MS. est. p. 21. v. 9. *Transseat*) in MS. est, *Transseat hic, positus immota per aëra ventis.* p. 22. v. 6. *Semotus dulci*) MS. *Reiectus.* p. 24. v. 31. l. *Qualis eras,* non *eras.* p. 25. v. 15. scribe, *tibi, qui legis ista libenter.* p. 65. v. 27. l. *linea iungis.* p. 69. v. 6. l. *In nostrum o.* p. 70. v. 10. l. *effictum ingenium.* p. 71. v. 17. l. *prole-rare famem.* p. 264. v. 16. AD VENBREM, Grudij est, non Marij. p. 268. v. ult. EPISTOLAE. p. 339. v. ult. *ita Grudius.*

F I N I S.

Impressa

LVGDVNI BATAVORVM,
In novâ officinâ typographicâ
WILHELMI CHRISTIANI
cIc Ic c. xxxi.

B. U. G.
Syst. Catal
1947

**BIBL. UNIV.
GENT**

